

עזרי מעם השם עושה שמים וארץ

ספר הזהר

שחבר התנא האלקי רבן שמעון בר יוחאי זיע"א

ובו: "ספר הזהר", "זהר חדש", "תקוני הזהר"

מנקד

- כרך ד -

בראשית

דף מ"ה ע"א – דף נ"ג ע"ב

מבאר בלשון הקדש עם פרוש קל ונחמד למען ירוץ הלומד בו

מחלק לשנה אחת ולשלוש שנים

מופץ ללא מטרות רווח כלל ועיקר
לקירוב הגאולה ברחמים

בדקות ספורות בלבד תזכה להיות בן עולם הבא

נסדר, נערך והוגה מחנך, בנקוד ופסוק מלא, עם מראה מקומות,
בחלוק קטעים לפי העניינים, באותיות גדולות ומאירות עינים

יוצא לאור על ידי "מפעל הזהר העולמי"
בעיה"ק בית שמש תובב"א
כסלו תשע"א לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים **בחינם בלבד**

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת "נהר שלום" (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

תפלה קודם למוֹד הַזֶּהָר (קבלה מהאר"ל)

רבוֹן הַעוֹלָמִים וְאֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים, אָב הַרַחֲמִים וְהַסְלִיחוֹת. מוֹדִים אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, בְּקִדְהָ וּבְהַשְׁתַּחֲוֶיְהָ, שֶׁקִּרְבַּתְנוּ לְתוֹרַתְךָ וְלַעֲבוֹדָתְךָ עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ, וְנָתַתְּ לָנוּ חֵלֶק בְּסוּדוֹת תּוֹרַתְךָ הַקְּדוּשָׁה. מָה אָנוּ, מָה חַיֵּינוּ, אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמָּנוּ חֶסֶד גָּדוֹל פְּתָה. עַל כֵּן אֲנַחְנוּ מִפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, שֶׁתִּמְחוֹל, וְתִסְלַח, לְכֹל חַטָּאתֵינוּ וְעוֹנוֹתֵינוּ, וְאֵל יִהְיוּ עוֹנוֹתֵינוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵינוּ לְבִינֶיךָ.

וּבְכֹן יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שֶׁתְּכוּנֶן לְבְּבֵינוּ לִירְאָתְךָ וְאֶהְבְּתְךָ, וְתִקְשֵׁב אֲזוּנֶיךָ לְדַבְּרֵינוּ אֱלֹהִי, וְתִפְתַּח לְבַבֵּינוּ הָעֶרֶל בְּסוּדוֹת תּוֹרַתְךָ, וְיִהְיֶה לְמוֹדֵנוּ זֶה נַחַת רוּחַ לְפָנֶי כֶּסֶף כְּבוֹדְךָ כְּרִיחַ נִיחוּחַ. וְתִאֲצִיל עֲלֵינוּ אוֹר מִקּוֹר נִשְׁמַתְנוּ בְּכֹל בְּחִינַתֵּינוּ, וְשִׁיתְנוּצְצוּ נִיצוּצוֹת עֲבָדֶיךָ הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר עַל יָדָם גָּלִיתָ דְבָרֶיךָ אֱלֹהִי בְּעוֹלָם. וְזִכּוֹתֵם, וְזִכּוֹת אֲבוֹתֵם, וְזִכּוֹת תּוֹרַתֵם, וְתַמִּימוֹתֵם, וְקִדְשָׁתֵם, יַעֲמוּד לָנוּ לְבַל נִפְשַׁל בְּדַבְּרִים אֵלָיו. וּבְזִכּוֹתֵם תֵּאִיר עֵינֵינוּ בְּמָה שָׁאֲנוּ לּוֹמְדִים. כַּמָּאֵמֵר נְעִים זְמִירוֹת יִשְׂרָאֵל "גַּל עֵינֵי וְאִבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ". יְהִי לְרְצוֹן אֲמָרֵי פִי וְהִגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ יי צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי. כִּי יי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּיו דַּעַת וְתִבּוֹנָה:

תפלה לְאַחַר לְמוֹד הַזֶּהָר (יאמר בפנות הלב)

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מְלֶךְ רַחֲמָן רַחֵם עֲלֵינוּ טוֹב וּמְטִיב הַדָּרֵשׁ לָנוּ. שׁוּבָה אֵלֵינוּ בְּהַמּוֹן רַחֲמֶיךָ בְּגִלְלֵי אֲבוֹת שֶׁעָשׂוּ רְצוּנְךָ. בְּנֶה בֵּיתְךָ כְּבַתְחָלָה וְכוּנֶן מִקְדָּשְׁךָ עַל מְכוּנֵנוּ. וְהִרְאֵנוּ בְּבִנְיָנוּ וְשִׁמַּחְנוּ בְּתַקּוּנֵנוּ. וְהִשָּׁב כַּהֲנִים לְעֲבוֹדָתֵם וְלוֹיִים לְדוּכַנָּם לְשִׁירָם וְלוֹזְמָרָם. וְהִשָּׁב יִשְׂרָאֵל לְנִוְיָהָם. וּמְלֶאָה הָאָרֶץ דַּעַת אֵת ה' לִירְאָה וְלֶאֱהָבָה אֵת שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא אֲמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן.

גודל השכר והזכות בהוראת אצבע

הגר"א במשלי (יב, יד), מבאר גודל הזכות שיש למזכי הרבים ומוכיח את חבירו, אם שמע, מקבל שכר על כל מה שיעשה לדורות, וגם אם לא שמע, אז מקבל כל חלקו הטוב, וזה שלא שמע לוקח ממנו את חלק הגיהנום שלו.

הידעת? ברגע אחת אתה יכול לזכות לעולמות נצח! "עין לא ראתה.."
 - עתה הכול בידך - אתה יכול לחלק ס' "ערכה של שעה", שמעודד ומעורר ללמוד זה"ק בכל יום. וכל הלומד שעה זזה"ק בשבת עולה לו למאה מיליון שנה תורה, ואם תכפיל בכל שבתות השנה ויו"ט, לכל ימי חייו, תגיע ל' 640 מיליארד שנה תורה. ואם בזכותך יתארגן שיעור לעשר יהודים, תגיע ל' 6 טריליון ו' 400 מיליארד שנה תורה. ובזה"ק (פ' ויצא קס"א). כתוב: שכל מה שנותנים משמים הוא באלף, ועוד כידוע כל עשרה ביה שכינה שריה, אתה מכפיל כל מנין יהודים באלף. תגיע ל' 6 זיליון ו' 400 טריליון שנה תורה. - ומי יוכל לחשב את גודל השכר הנצחי שיש לך מכך בוודאות!!!

החפץ חיים והחזון איש זי"ע

במכתבי מרן החפץ חיים זצ"ל (דף יד אות ג'), שספר בנו הר' אריה ליב על אביו, שהחזיק מאד בחכמת הקבלה באמרו כי הוא אחד מחלקי תורה היותר נעלים, ומרגלא בפומיה תמיד כי בלי סתרי תורה מגששים אנו באפלה, ובס' "מאיר עיני ישראל" (כ"ג ע' תקנ"ו), שרבי שלמה ספר לו על רבו החפץ חיים, שכל שבת קודש למד את הזהר של הפרשה, גם היה אומר לאחרים שילמדו הזהר של הפרשה, אפילו בחורים. והיה אומר שרבו כמדרש. (אור הזהר דף 82). ובספר מעשה איש (חלק ג' ע' צ"ח): שמרן החזון איש זצ"ל אמר להג' ר' שמריהו גריינימן זצ"ל, שאין ספר מוסר כל כך טוב כמו ספר הזהר. (מפעל הזהר העולמי - 0548436784)

הנביאים נטלו שני היכלות (שלמטה). שני רוחות נג"ה וזה"ר, בסוד הפתוב (שיר ז) חמוקי ירכיף וגו', להתקשר אלה באלה להיות אחד.

יוסף הצדיק עמוד העולם נטל היכל של ספיר, הרוח שנקראת לבנת הספיר, ואף על גב שפתוב (שמות כד) ותחת רגליו, בשביל כבוד המלך. וכך הוא בודאי. ואחר כך העמוד הזה נטל יותר, שהוא סוד הסודות, במקום של ההיכל השביעי. עד כאן מתחברות דרגות ומתחברים זה בזה להשתלם זה עם זה להיות כלם אחד. הכל פראוי. ואז ה' הוא האלהים וגו'. אשרי חלקו בעולם הזה ובעולם הבא מי שידע לקשרם ולהדבק ברבונו.

כאן הכריעה (בהכרעה כאן ומוסיף תנו"ן) והשתחוואה וקידה ופרישת פפים ונפילת אפים להמשיך רצון הרוח העליון, נשמת כל הנשמות, שתלוי למעלה עד אין סוף, שממנו יוצאים אורות וברכות השלים הכל מלמעלה פראוי ולהיות הכל בשלמות מלמטה ומלמעלה, וכל הפנים מאירות בכל הצדדים פראוי. ואז מתבטלים כל גזרי הדין, וכל הרצון נעשה למעלה ולמטה. ועל זה פתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שה' אלהיו. היקר שביעי. בהיכל זה אין בו דמות ממש, הכל הוא בנסתר וגו' [תוך] סוד הסודות, הפרכת שפרוסה [פרוסה], כל ההיכלות עומדים שלא יתראו שני כרובים [ד"א זה מזה עומדים]. לפנים מזה עומדת פפרת, דמות של קדש הקדשים, ולכן היכל זה נקרא קדש

זכותא לאתחברא דא ברא ולאשתלמא דא ברא למתוי בלא חד בדיקא יאות. שאר נביאים נטלו תרון היכלין (ד"א ולמטה), תריין רוחין נוג"ה וזה"ר, ברזא דכתיב, (שיר השירים ז) חמוקי ירכיף וגו' לאתקשרא אלין באלין למתוי חד.

יוסף הצדיק עמודא דעלמא נטיל היכלא דספיר רוחא דאקרי לבנת הספיר, ואף על גב דכתיב, (שמות כד) ותחת רגליו, בגין יקרא דמלפא, והכי הוא ודאי. ולבתר עמודא דא נטיל יתיר דאיהו רזא דרזין באתר דהיכלא שביעאה. עד הכא מתחברן דרגין ומתחברן דא ברא לאשתלמא דא עם דא למתוי כלהו חד. פלא כדקא חזי. וכדין (מלכים א יח) יי הוא האלהים וגו'. זפאה חולקיה בעלמא דין ובעלמא דאתי מאן דידע לקשרא לון ולאשתדבקא במאריה.

הכא הכרעה (ד"א ל"ג בהכרעה הכא ומוסיף תנו"ן) והשתחוואה, וקידה, ופרישו דכפין, ונפילה דאפין לאמשכא רעותא דרוחא עלאה נשמתא דכל נשמתין דאיהו תליא לעילא עד אין סוף. (ד"א ל"ג סוף) דמניה נפקי נהירו וברכאן לאשלמא כלא מלעילא כדקא יאות. ולמתוי כלא בשלימו מלתתא ומלעילא וכל אנפין נהירין בכל סטרין כדקא יאות. פדין כל גזרי דינין מתבטלין וכל רעותא אתעביד לעילא ותתא. ועל דא כתיב, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. וכתוב, (תהלים קמד) אשרי העם שפכה לו אשרי העם שיי אלהיו:

היכלא שביעאה היכלא דא לאו ביה דיוקנא ממש, כלא איהו בסתימו וגו' (ד"א ג) רזא דרזין, פרוכתא דפריסא (ד"א פריסא) קיימין כלהו היכלין דלא לאתחזאה תריין כרובים (ד"א ל"ג דא מן דא קיימין),

הַקְדָּשִׁים. קִדְשׁ הַקְדָּשִׁים הַזֶּה מִקּוֹם מִתְקַן לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה עֲלֵיוֹנָה, כָּלֵל שֶׁל כָּל הָעוֹלָם הַבֹּא לְגַבִּי [עוֹלָם] הָעֲלִיוֹנִים הַלְלוּ.

שְׁהָרֵי כְּשִׁמְתַּחֲבְרִים כָּל הַרוּחוֹת זֶה בְּזֶה וְנִשְׁלָמִים זֶה בְּזֶה כְּרֹאוּי, אִזּוּ מִתְעוֹרָר רוּחַ עֲלִיּוֹן נִשְׁמַת הַכֹּל כִּלְפֵי מַעְלָה נִסְתָּר כָּל הַנִּסְתָּרִים, לְהִתְעוֹרָר עַל הַכֹּל וּלְהֵאִיר לָהֶם מִלְּמַעְלָה לְמִטָּה, וּלְהַשְׁלִים אוֹתָם לְהַדְלִיק נְרוֹת.

וּבְשִׁבְעָר (נ"א הוא) בְּשִׁלְמוֹת בְּאוֹר שֶׁל הַכֹּל וַיּוֹרֵד אוֹר עֲלֵיוֹן, אִזּוּ הַהִיכָל הַשְּׁבִיעִי הַזֶּה הוּא הִיכָל נִסְתָּר בְּסִתְרֵי הַכֹּל, לְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ קִדְשׁ הַקְדָּשִׁים אוֹר שְׁיֹרֵד, וּלְהַתְמַלֵּא מִשָּׁם כְּמוֹ נִקְבָּה שְׁמִתְעַבְרָת מִן הַזְכָּר וּמִתְמַלֵּאת, וְלֹא מִתְמַלֵּאת אֲלֵא מִהִיכָל זֶה שְׁמִתְקַן לְקַבֵּל אוֹתוֹ אוֹר עֲלֵיוֹן. וְזֶה סוֹד הַהִיכָל הַשְּׁבִיעִי, הוּא מִקּוֹם שֶׁל חֲבוּר הַזְּנוּג לְהַתְחַבֵּר שְׁבִיעִי בְּשְׁבִיעִי, לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד שְׁלֵמוֹת [אחת] כְּרֹאוּי.

וְכִי שְׁיֹדַע לְקֹשֶׁר יְחוּד זֶה - אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ, אֶהוּב לְמַעְלָה וְאֶהוּב לְמִטָּה, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר וְהוּא מְבַטֵּל. הִינְעֵלָה עַל דַּעְתְּךָ שֶׁהוּא מְקַטְרֵג בְּרַבּוֹנוֹ? לֹא כֵּן! אֲלֵא מִשׁוֹם שְׁכֻשָׁהוּא קוֹשֵׁר קֹשְׁרִים וַיֹּדַע לִיחַד יְחוּד וְכָל הַפְּנִים מְאִירוֹת, וְכָל הַשְּׁלֵמוֹת נִמְצְאוּ, וְהַכֹּל מִתְבָּרֵךְ כְּרֹאוּי, כָּל הַדֵּינִים מְסִתְּלָקִים וּמִתְבַּטְּלִים וְלֹא נִמְצָא דִין בְּעוֹלָם. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבֹּא. זֶהוּ לְמִטָּה, שְׁכָתוּב בּוֹ (מְשֻׁלִי י) וַצְדִיק יְסוֹד עוֹלָם. זֶהוּ קִיּוֹם הָעוֹלָם. בְּכָל יוֹם קוֹרָא עֲלֵיו הַכְּרוֹז, (יִשְׁעִיה מֵא)

לְגוֹ מִן דָּא קְיִימָא כְּפּוֹרְתָא דְיוֹקְנָא דְקִדְשׁ קוֹדְשִׁין, בְּגִין כֵּן הִיכְלָא דָּא אֶקְרִי קִדְשׁ הַקְדָּשִׁים. הַאִי קִדְשׁ הַקְדָּשִׁים אֶתֶר מִתְתַּקְנָא לְהֵוּא נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה כָּלְלָא דְכָלְלָא עֲלֵמָא דְאַתִּי לְגַבִּי הַאִי (נ"א עֲלֵמָא) עֲלָאִי.

דְּהָא כֵּד מִתְחַבְרֵן כְּלָהוּ רִוּחֵי דָּא בְּדָא וְאַשְׁתְּלִימוּ דָּא עִם דָּא כְּדָקָא חֲזִי, כְּדִין אֶתְעַר רִוּחָא עֲלָאָה נִשְׁמַתָּא דְכָלְלָא לְגַבִּי עֵילָא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, לְאַתְעָרָא עַל כָּלְלָא לְאַנְהָרָא לִוְן מַעֲיָלָא לְתַתָּא. וְלֹאֲשַׁלְמָא לִוְן לְאַדְלָקָא בּוֹצִינִין.

וְכֵד כָּלְלָא (נ"א אִיהוּ) בְּשִׁלְיָמוּ בְּנִהִירוּ דְכָלְלָא וְנִחִית נִהִירוּ עֲלָאָה, כְּדִין הַאִי הִיכְלָא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ הִיכְלָא סְתִימָאָה בְּסְתִימוּ דְכָלְלָא לְקַבְלָא הַהוּא קִדְשׁ הַקְדָּשִׁים נִהִירוּ דְנִחִית וְלֹאֲתַמְלִיָּא מִתְמָן כְּנוֹקְבָא דְמִתְעַבְרָא מִן דְּכוּרָא וְאַתְמְלִיָּא, וְלֹא אֶתְמְלִיָּא אֲלֵא מֵהַאִי הִיכְלָא דְמִתְתַּקְנָא לְקַבְלָא הַהוּא נִהִירוּ עֲלָאָה, וְרָזָא דָּא הִיכְלָא שְׁבִיעָאָה אִיהוּ אֶתֶר דְּחֲבוּרָא דְזוּוּגָא, לְאַתְחַבְרָא שְׁבִיעָאָה בְּשְׁבִיעָאָה לְמַהֲוִי (דף מה ע"ב) כָּלְלָא חַד שְׁלִימוּ (ד"א סד) כְּדָקָא חֲזִי.

וּמֵאֵן דִּידַע לְקֹשְׁרָא יְחוּדָא דָּא זַכָּאָה חוּלְקִיָּה רַחִים לְעֵילָא רַחִים לְתַתָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (אִיהוּ) גְּזִיר וְאִיהוּ מְבַטֵּל. סְלָקָא דַּעְתִּין דְּאִיהוּ מְקַטְרָגָא בְּמֵאֲרִיָּה, לְאוּ חֲכִי, אֲלֵא בְּגִין דְּכֵד אִיהוּ קֹשֶׁרִי קֹשֶׁרִין וַיֹּדַע לִיחַדָּא יְחוּדָא וְכָל אֲנַפִּין נִהִירִין וְכָל שְׁלִימוּ אֲשַׁתְּכַח וְכָלְלָא אֶתְבָּרְכָא כְּדָקָא יְאוּת, כָּל דֵּינִין מִתְעַבְרִין וּמִתְבַּטְּלִין וְלֹא אֲשַׁתְּכַח

דִּינָא בְּעֵלְמָא. זַכָּאָה חוּלְקִיָּה בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי. דָּא הוּא לְתַתָּא דְכָתִיב בֵּיה (מְשֻׁלִי י) וַצְדִיק יְסוֹד עוֹלָם דָּא הוּא קִיּוֹמָא דְעֵלְמָא. בְּכָל יוֹמָא

וְאֵתָה תְּגִיל בְּה' בְּקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
תַּתְּהַלֵּל.

בְּמִוּזָה קָרַפָּן [וה] עוֹלָה עֶשֶׂן,
וּמִסְתַּפְּקִים [בו] כָּל אֶחָד וְאֶחָד
כְּרְאוּי לֹ, וְכִהְנִים בְּרִצּוֹן, וְיִלּוּיִם
בְּנַעֲמֹת הַשִּׁירָה. זֶה נִכְלָל בְּזֶה,
וְנִכְנָסִים הֵיכַל בְּהֵיכַל, רוּחַ בְּרוּחַ,
עַד שְׁמַתְחַבְּרִים בְּמִקּוֹמָם כְּרְאוּי
לֹ אֵיבֹר בְּאֵיבֹר וּמִשְׁתַּלְּמִים זֶה
בְּזֶה, וּמִתְיַחֲדִים זֶה בְּזֶה, עַד
שֶׁהֵם אֶחָד [וְנִאֲוָרִים] וּמְאִירִים זֶה
בְּזֶה.

אִז הַנְּשֵׁמָה הַעֲלִינָה שֶׁל הַכֹּל
בְּאֵה מְלַמְעֵלָה וּמְאִירָה לָהֶם,
וְכֹל הַנְּרוֹת מְאִירִים בְּשִׁלְמוֹת
כְּרְאוּי, עַד שְׁאוֹתוֹ אֹר עֲלִיּוֹן
מִתְעוֹרֵר, וְהַכֹּל נִכְנָס אֶל קִדְשׁ
הַקִּדְּשִׁים, וּמִתְבָּרֵךְ וּמִתְמַלֵּא
כְּבָאָר שֶׁל מִים נוֹבְעִים וְלֹא
פּוֹסְקִים, וְכֹלָם מִתְבָּרְכִים לְמַעְלָה
וּלְמַטָּה.

כָּאֵן סוּד הַסּוּדוֹת אוֹתוֹ שְׁלֹא
נוֹדַע וְלֹא נִכְנָס בְּחֻשְׁבוֹן, רִצּוֹן
שְׁלֹא נִתְפָּס לְעוֹלָמִים מִמֵּתִיק
לְפָנָי וּלְפָנָיִם בְּחוּכֹם. וְלֹא נוֹדַע
אוֹתוֹ רִצּוֹן וְלֹא נִתְפָּס לְדַעַת וְלֵטוּ.
וְאִז הַכֹּל רִצּוֹן אֶחָד עַד אֵין סוּף,
וְהַכֹּל הוּא בְּשִׁלְמוֹת מְלַמְטָה
וּמְלַמְעֵלָה וּמְלַפְנֵי וּלְפָנָיִם, עַד
שֶׁנַּעֲשֶׂה הַכֹּל אֶחָד. הַרִצּוֹן הַזֶּה
לֹא נִכְנָס פְּנִימָה, אֶף עַל גַּב שְׁלֹא
נוֹדַע, עַד שֶׁהַכֹּל נִשְׁלַם וּמְאִיר
בְּהַתְחַלָּה בְּכֹל הַצְּדָדִים. אִז
מִמֵּתִיק אוֹתוֹ רִצּוֹן [וְכֹל] וְלֹא [שְׁלֹא]
נִתְפָּס לְפָנָי וּלְפָנָיִם בְּנִסְתָּר. וְאִז
אֲשֵׁרֵי חֲלָקוֹ שֶׁל מִי שֶׁנִּדְבַק
בְּרַבּוֹנוֹ בְּאוֹתָהּ שְׁעָה, אֲשֵׁרֵי
לְמַעְלָה וְאֲשֵׁרֵי לְמַטָּה, עֲלִיו
כְּתוּב (מְשֻׁלֵי כג) 'שְׁמַח אֲבִיךָ וְאֶמְךָ
וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ.

בֹּא רְאֵה, פִּיּוֹן שְׁכֵלָם נִתְקַנּוּ זֶה
בְּזֶה וְנִקְשְׁרוּ זֶה בְּזֶה בְּקֶשֶׁר אֶחָד,
וְהַנְּשֵׁמָה הַעֲלִינָה מְאִירָה לָהֶם
מִצַּד שֶׁל מַעְלָה, וְכֹל הָאוֹרוֹת הֵם

קָאֲרִי עֲלוּי כְּרוֹזָא (יִשְׁעִיָה מֵא) וְאֵתָה תְּגִיל בֵּי
בְּקִדּוֹשׁ יִשְׂרָאֵל תַּתְּהַלֵּל.

בְּגוֹנוֹנָא דָא קְרַבְנָא (ד"א ל"ג דא) סְלִקָא תְּנַנָּא
וּמִסְתַּפְּקִין (ד"א ביה) כָּל חַד וְחַד
כְּדִקְחִי לִיָהּ, וְכִהְנִי בְּרַעוּתָא וְלֹאֵי בְּבִסִּימוֹ
דְּשִׁירְתָא. דָא אֲתַכְּלִיל בְּדָא, וְעֵיִלֵי הֵיכְלָא
בְּהֵיכְלָא רוּחָא בְּרוּחָא עַד דְּמִתְחַבְּרִין
בְּדוּכְתִּיָהוּ כְּדָקָא חֲזִי לִיָהּ שְׁיִיפָא בְּשִׁיפָא
וְאֲשְׁתַּלִּימוֹ דָא בְּדָא וְאֲתִיַּחְדוֹ דָא בְּדָא עַד
דְּאֵנוּן חַד (ד"א ל"ג) (וְאֲתַנְחַרְדִּין) וְנִהְרִין דָא בְּדָא.

כְּדִין נִשְׁמַתָּא עֲלָאָה דְכֻלָּא אֲתִיָא מְלַעֲיָלָא
וְנִהִיר לוֹן, וְהוּוּ נִהִירִין כְּלָהוּ בּוֹצִינִין
בְּשְׁלִימוֹ כְּדָקָא חֲזִי, עַד דִּהִהוּא נִהוֹרָא עֲלָאָה
אֲתַעֵר וְכֻלָּא אֲעִיל לְגַבֵּי קִדְשׁ הַקִּדְּשִׁים,
וְאֲתַבְּרָכָא וְאֲתַמְלִיָא כְּבִירָא דְמִיִּין נִבְעִין וְלֹא
פּוֹסְקִין, וְכֻלָּהוּ. מִתְבָּרְכָאן לְעִילָא וְתַתָּא.

הַכָּא רְזָא דְרִזִּין, הִהוּא דְלָא אֲתִיַדַע וְלֹא
אֲעִיל בְּחוּשְׁבָנָא. רַעוּתָא דְלָא אֲתַפְּס
לְעֲלָמִין בְּסִים לְגוֹ לְגוֹ בְּגוּוִיָהוּ, וְלֹא אֲתִיַדַע
הִהוּא רַעוּתָא וְלֹא אֲתַפְּס לְמַנְדַע (ד"א ל"ג) (ל)ו
וְכְדִין כְּלָא רַעוּתָא חֲדָא עַד אֵין סוּף וְכֻלָּא
אִיהוּ בְּשְׁלִימוֹ מִלְתַתָּא וּמְלַעֲיָלָא וּמַגּוֹ לְגוֹ.
עַד דְּאֲתַעֲבִיד כְּלָא חַד. הֵאֵי רַעוּתָא לָא אֲעִיל
לְגוֹ אֶף עַל גַּב דְלָא אֲתִיַדַע עַד דְכֻלָּא
אֲשְׁתַּלִּים וְאֲתַנְהִיר בְּקַדְמִיתָא בְּכֻלָּהוּ סְטֵרִין.

כְּדִין בְּסִים הִהוּא רַעוּתָא (ד"א ל"ג) (לְכֻלָּא) וְלֹא (ד"א
דל) אֲתַפְּס לְגוֹ בְּגוֹ בְּסִתִּימוֹ, וְכְדִין זַכָּאָה
חוֹלְקִיָה מָאן דִּיתַדְבַק בְּמְאִרִיָה בְּהִיָא
שְׁעַתָּא, זַכָּאָה אִיהוּ לְעִילָא זַכָּאָה אִיהוּ לְתַתָּא
עֲלִיָה כְּתִיב, (מְשֻׁלֵי כג) 'שְׁמַח אֲבִיךָ וְאֶמְךָ וְתִגַּל
יוֹלְדֶתְךָ.

תָּא חֲזִי, פִּיּוֹן דְכֻלָּהוּ אֲשְׁתַּלִּימוֹ דָא בְּדָא
וְאֲתַקְשְׁרוּ דָא בְּדָא בְּקֶשֶׁר אֶחָד

וּנְשַׁמְתָּא עֲלָאָה נְהִיר לֹון מְסֻטְרָא דְלַעֲיֻלָּא,
 וְכִלְהוּ נְהוּרִין אֲנוּן בּוֹצִינָא חֲדָא בְּשְׁלִימוּ,
 פְּדִין רַעוּא חֲדָא דְמַחְשְׁבָה (ד"א בְּמַחְשְׁבָה) אֲתַפֵּס
 (ד"א לְגוּ לְגוּ דְנְהִירוּ דְסָלִיק עַל כִּלְא וּכְגוּ לְגוּ בְּהוּא רַעוּתָא בְּמַחְשְׁבָה
 אֲתַפֵּס) נְהִירוּ דְלָא אֲתַפֵּס וְלָא אֲתִיידַע בַּר הַהוּא
 רַעוּ דְמַחְשְׁבָה תְּפִיס וְלָא ידַע מַה תְּפִיס אֲלָא
 דְאֲתַנְהִיר וְאֲתַפֵּס הַהוּא רַעוּ דְמַחְשְׁבָה
 וְאֲתַמְלִיָּא כִלְא וְאֲשַׁתְּלִים כִּלְא וְאֲתַנְהִיר
 וְאֲתַפֵּס כִּלְא כְּדָקָא יֵאוּת. וְעַל דָּא כְּתִיב,
 (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁכְכָה לוֹ וְגו'.

גַּר אֲחַד בְּשִׁלְמוּת, אַז רַצוֹן אֲחַד
 שֶׁל הַמַּחְשְׁבָה [בְּמַחְשְׁבָה] נִתְּפֵס [ד"א
 לְפָנֵי וּלְפָנֵים, שְׁאוּר שְׁעוּלָה עַל הַכֵּל וּבְפָנֵי לְפָנֵים
 בְּאוּתוֹ רַצוֹן נִתְּפֵס בְּמַחְשְׁבָה] אֲוֹר שְׁלָא
 נִתְּפֵס וְלָא נִדְעַע, פֶּרְט לְאוּתוֹ
 רַצוֹן שֶׁהַמַּחְשְׁבָה תּוֹפֶסֶת וְלָא
 יוֹדַעַת מַה תּוֹפֶסֶת, אֲלָא שְׁמַאִיר
 וּמִתְמַתֵּק אוּתוֹ רַצוֹן הַמַּחְשְׁבָה.
 וְהַכֵּל מִתְמַלֵּא וְהַכֵּל נִשְׁלֵם וּמַאִיר
 וּמִתְבַּשֵּׂם הַכֵּל כְּרֵאוּי. וְעַל זֶה
 כְּתוּב (תהלים קמד) אֲשֶׁרִי הָעַם
 שִׁכְכָה לוֹ וְגו'.

מִי שְׂזוּכָה לְהַדְבֵּק בְּרַבּוֹנוּ כְּמוֹ
 זֶה, יוֹרֵשׁ אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת.
 אֲהוּב לְמַעֲלָה וְאֲהוּב לְמַטָּה.
 תְּפַלְתּוּ לֹא חוֹזְרֵת רִיקָם. זֶה
 מִתְחַטֵּא לְפָנֵי רַבּוֹנוּ כְּמוֹ בֶּן לְפָנֵי
 אָבִיו וְעוֹשֶׂה לוֹ רַצוֹן בְּכָל מַה
 שְׁצִרִיף, וְאֵימָתוֹ שׁוֹלְטָת עַל כָּל
 הַבְּרִיּוֹת. הוּא גּוֹזֵר וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְקַיֵּם. עֲלִיו כְּתוּב (איוב כב)
 וְתַגְדֹּר אֲמַר וַיְקַם לָךְ וְעַל דְּרַכִּיךְ
 נָגַה אֹר.

מֵאן דְּזָכִי לְאֲתַדְבֵּקָא בְּמַאֲרִיהַ כְּהַאי גְּוֹנָא,
 יְרִית עֲלִמִין כְּלָהוּ, רַחֲמִימָא לַעֲיֻלָּא
 רַחֲמִימָא לְתַתָּא, צְלוֹתִיהָ לָא אֲהַדְרָא רִיקְנָא,
 דָּא אֲתַחֲטִי קָמִי מַאֲרִיהַ כְּבָרָא קָמִי אָבוּי
 וְעָבִיד לִיהַ רַעוּתָא בְּכָל מַה דְּאֲצֻטְרִיף,
 וְאֵימָתִיהַ שְׁלִיט עַל כָּל בְּרִיין אִיהוּ גְּזִיר
 וְקַדְשָׁא בְּרִיף הוּא עָבִיד. עֲלִיהַ כְּתִיב,
 (איוב כב) וְתַגְדֹּר אֲמַר וַיְקַם לָךְ וְעַל דְּרַכִּיךְ נָגַה אֹר:
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר וְגו'. אָמַר
 רַבִּי יִצְחָק מִכָּאן דְּעַקְרֹן קַדְשָׁא בְּרִיף

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר
 וְגו'. אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מִכָּאן
 שְׁעַקֵּר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
 הַנְּטִיעוֹת הַלָּלוּ [וְשַׁתֵּל אוֹתָם, מִמְּשַׁמְע
 שְׁכָתוּב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אֹר שְׁכָבֵר הָיָה שְׁנִיעוּ,
 מִמְּשַׁמְע שְׁכָתוּב וַיְהִי אֹר. לֹא כְּתוּב וַיְהִי אֲלָא וַיְהִי.
 וְכִשְׁהַסְתַּכֵּל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָם דּוֹרוֹת שֶׁל
 רְשָׁעִים, נְגוּ לְצַדִּיקִים. וְהוּ שְׁכָתוּב (תהלים צו) אֹר
 זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׂמְחָה. וְהָרִי נֶאֱמַר וַיֹּאמֶר
 אֱלֹהִים יְהִי אֹר. וְהוּ שְׁכָתוּב (ישעיה מוא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח וְגו'.
 מִמּוֹרָח וְגו'.

הוּא לְהַנִּי נְטִיעוֹן (ד"א וְשַׁתֵּל לֹון מִשְׁמַע דְּכְתִיב יְהִי. רַבִּי יְהוּדָה
 אֹמֵר אֹר שְׁכָבֵר הָיָה תְּנוּ, מִשְׁמַע דְּכְתִיב וַיְהִי אֹר, וְהָיָה לֹא כְּתִיב אֲלָא
 וַיְהִי. וְכַד אֲסַתְּפֵל קַדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא כְּאֲנוּן דְּרִין דְּרִישִׁיעִינָא. וְנִיז לִיהַ לְצַדִּיקִינָא
 הָדָא הוּא דְכְתִיב, (תהלים צו) אֹר זָרַע לְצַדִּיק וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב שִׂמְחָה וְהָא אֲתַמַּר,
 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, הָדָא הוּא דְכְתִיב, (ישעיה מא) מִי הָעִיר מִמּוֹרָח וְגו'.

[וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, מַה רָאָה? אָמַר רַבִּי
 חֵימָא כְּפִי שְׁאֲמַרְנֵהּ, רָאָה כְּמַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְנִיז אוּתוֹ.
 רַבִּי אַבְא אָמַר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב לְגוּ
 אוּתוֹ. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר], [נ"א וְשַׁתֵּל אוֹתָם,
 שְׁכָתוּב וַיְהִי אֹר. מַה מִּשְׁמַע אוֹר? שְׁכָבֵר הָיָה אֹר.
 רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, אֹר לֹא נֶאֱמַר אֲלָא וַיְהִי, לוֹמַר
 שְׁכָבֵר הָיָה, וְכְתוּב אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו', וְהוּ שְׁכָתוּב
 מִי הָעִיר מִמּוֹרָח וְגו'. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר וַיְבַדֵּל,
 אֹרוֹ מִסּוּף הָעוֹלָם וְעַד סוּף הָעוֹלָם,

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב. מֵאֵי רָאָה, אָמַר רַבִּי חֵימָא כְּדָקָאמְרֵן חֵמָא
 כְּעוֹבְדֵייהוּ דְּרִישִׁיעִינָא וְנִיז לִיהַ. רַבִּי אַבְא אָמַר וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר
 כִּי טוֹב לְגוּזוֹ אוּתוֹ. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר, (נ"א וְשַׁתֵּל לֹון דְּכְתִיב וַיְהִי
 אֹר מֵאֵי מִשְׁמַע אֹר שְׁכָבֵר הָיָה אֹר. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֹר לֹא נֶאֱמַר אֲלָא
 וַיְהִי לוֹמַר שְׁכָבֵר הָיָה וְכְתִיב אֹר זָרַע לְצַדִּיק וְגו' וְהָאֵי הוּא דְכְתִיב מִי הָעִיר
 מִמּוֹרָח וְגו'. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר וַיְבַדֵּל אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּדָאמְרֵן דְּחֵמָא
 כְּעוֹבְדֵייהוּ דְּרִישִׁיעִינָא וְנִיז לִיהַ. רַבִּי אַבְא אָמַר חֵמָא) דְּסָלִיק
 נְהוּרִיהַ מִסִּיפֵי עֲלֵמָא עַד סִיפֵי עֲלֵמָא, וְכִי
 אָמַר רַבִּי יִצְחָק כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנֵהּ, שְׁרָאָה כְּמַעֲשֵׂי הַרְשָׁעִים וְנִיז אוּתוֹ. רַבִּי אַבְא אָמַר [רָאָה] שְׁסֻלָּק

טוב הוא (דף מו ע"א) לַאֲגַנְזָא לִיהַ דְּלָא יַהֲנוּן
מַנְיָה חַיִּיבֵי עֲלֵמָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי
טוֹב דְּלָא יִשְׁתַּכַּח בֵּיהַ רְתַחָא, כְּתִיב
הֲכֵא כִי טוֹב וּכְתִיב הָתֵם (במדבר כד) כִּי טוֹב
בְּעֵינַי יִי לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוּפָא דְקָרָא (ר"א
אוכח) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ,
וּבִגִּין כֶּף לֹא אֲשַׁתְּכַח בֵּיהַ רְתַחָא וְאָף עַל גַּב
דְּשִׁיתָף לֹון קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּחֻדָּא.

הָא חֲזִי, נְהִירוֹ עֲלָאָה לְמַהוּי נְהִיר הַאי אוֹר.
וּמַהֲהוּא נְהִירוֹ חֲדוּ לְכֻלָּא בֵּיהַ. וְהוּא
יַמְינָא לַאֲתַעֲטָרָא גּוּלְפוּי (נ"א גְּלִיפִי) גְּלִיפִין
בְּהַדְיָה וְהָא אֲתַמָּר. כְּתִיב, (תהלים לא) מָה רַב
טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלַת לַחֹסִים בָּךְ.
מָה רַב טוֹבְךָ דָּא אוֹר קַדְמָאָה דְגַנְיִז קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, לִירְאִיךָ לְצַדִּיקִים לְאַנוּן דְּחֵלִי
חֲטָאָה כְּדַקְאֲמָרֵן.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ז)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר, וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן שְׁנֵי
אוֹרִים הַגְּדוּלִים הָיוּ, דְּכְתִיב וַיְהִי
אוֹר. וְעֲלִיו נֶאֱמַר כִּי טוֹב. וְלִקַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא הָאֱחָד וּגְנִזוּ לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבָא
דְּכְתִיב מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ
פְּעֻלַת לַחֹסִים בָּךְ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם. מְלַמֵּד שְׂאוֹר
הָרֵאשׁוֹן אֵין כָּל בְּרִיָּה יְכוּלָּה לְהִסְתַּפֵּל בּוּ
דְּכְתִיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד.
רָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה,
רָאָה טוֹב מְאֹד, מְזַהֵר וּבְהִיר.

וְלִקַּח מְאוּרוֹ הַטּוֹב וְכֻלָּל שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם
נְתִיבוֹת הַחֲכָמָה וּנְתַנּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה.
וְהֵינּוּ דְכְתִיב (משלי ד) כִּי לִקַּח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם
תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. הוּי אוֹמַר אוֹצְרָה שֶׁל

וכי טוב הוא לַגְּנִזוּ כְּפִי שְׁלֵא יַהֲנוּ
מַמְנֵנוּ רְשָׁעֵי הָעוֹלָם.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב, שְׁלֵא יִמְצָא בּוּ
רְתַחָה. כְּתוּב פֶּאֶן כִּי טוֹב, וְכְתוּב
שָׁם (במדבר כד) כִּי טוֹב בְּעֵינַי ה'
לְבָרַךְ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְסוּף הַפְּסוּק
[מזכיר] - וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וְלָכֵן לֹא נִמְצְאָה בּוּ
רְתַחָה, וְאָף עַל גַּב שְׁשַׁתָּף אוֹתָם
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאָחֵד.

בֵּא רָאָה, הָאוֹר עֲלִיוֹן לְהִיּוֹת
מְאִיר הָאוֹר הַזֶּה, וּמְאוּתוֹ אוֹר
שְׁמַחָה לְכָל בּוּ. וְהוּא יָמִין
לְהַתְּעַטֵּר חֲקִיקוֹתָיו [חֲקִיקוֹי]
חֲקוּקִים יַחַד אִתּוֹ, וְהִרִי נֶאֱמַר.
כְּתוּב (תהלים לא) מָה רַב טוֹבְךָ
אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ פְּעֻלַת
לַחֹסִים בָּךְ. מָה רַב טוֹבְךָ - זֶה
אוֹר רֵאשׁוֹן שְׁגַנּוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא. לִירְאִיךָ - לְצַדִּיקִים, שְׁהֵם
יִרְאִי חֲטָא כְּמוֹ שְׂאֲמָרְנוּ.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ז)

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר. וְאָמַר
רַבִּי יוֹחָנָן, שְׁנֵי אוֹרוֹת הַגְּדוּלִים
הָיוּ, שְׁכְּתוּב וַיְהִי אוֹר, וְעֲלִיו
נֶאֱמַר כִּי טוֹב. וְלִקַּח הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הָאֱחָד וּגְנִזוּ לְצַדִּיקִים
לְעֵתִיד לְבָא, שְׁכְּתוּב (תהלים לא)
מָה רַב טוֹבְךָ אֲשֶׁר צִפְנַתָּ לִירְאִיךָ
פְּעֻלַת לַחֹסִים בָּךְ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם.
מְלַמֵּד שְׂאוֹר הָרֵאשׁוֹן אֵין כָּל
בְּרִיָּה יְכוּלָּה לְהִסְתַּפֵּל בּוּ, שְׁכְּתוּב
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב,
וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וְהִנֵּה טוֹב מְאֹד. רָאָה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה,
רָאָה טוֹב מְאֹד מְזַהֵר וּבְהִיר.

וְלִקַּח מְאוּרוֹ הַטּוֹב, וְכֻלָּל
שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת הַחֲכָמָה,
וּנְתַנּוּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵינּוּ שְׁכְּתוּב
(משלי ד) כִּי לִקַּח טוֹב נְתַתִּי לָכֶם
תּוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ. הוּי אוֹמַר:
אוֹצְרָה שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַעֲלָ פָּה.

תורה שבעל פה. ואמר הקדוש ברוך הוא, אם ישמרו זאת המדה בעולם הזה שזאת המדה נחשבת בכלל העולם הזה, והיא תורה שבעל פה. יזכו לחיי העולם הבא שהוא הטוב הגנוז.

ואמר הקדוש ברוך הוא, אם ישמרו זאת המדה בעולם הזה, שזאת המדה נחשבת בכלל העולם הזה, והיא תורה שבעל פה, יזכו לחיי העולם הבא שהוא הטוב הגנוז.

ומאי ניהו עוזו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב (חבקוק א) ונגה פאור תהיה. עתיד הנגה שנגלח מהאור הראשון להיות פאור, אם יקיימו בני התורה והמצוה אשר פתבתי להורותם. וכתיב (משלי א) שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמה. וכתיב (חבקוק א) קרנים מידו לו ושם חביון עזו. אלא אותו האור שגנו והחביא שנאמר (תהלים ל"ד) צפנת ליראיך, וזה שנשאר לנו. פעלת לחוסים בך, אותם שחוסים בצלך בעולם הזה ושומרים תורתך ומקיימים מצוותיך, ומקדשים שמך הגדול ומייחדים בסתר ובגלוי, שנאמר, נגד בני אדם.

ומאי ניהו עוזו של הקדוש ברוך הוא, דכתיב (חבקוק א) ונגה פאור תהיה. עתיד הנגה שנגלח מהאור הראשון להיות פאור, אם יקיימו בני התורה והמצוה אשר פתבתי להורותם. וכתיב (משלי א) שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמה, וכתיב (חבקוק א) קרנים מידו לו, ושם חביון עזה. ומהו חביון עזה? אלא אותו האור שגנו והחביא, שנאמר צפנת ליראיך. וזה שנשאר לנו - פעלת לחוסים בך, אותם שחוסים בצלך בעולם הזה ושומרים תורתך ומקיימים מצוותיך, ומקדשים שמך הגדול ומייחדים בסתר ובגלוי, שנאמר נגד בני אדם.

אמר רבי רחומאי, מלמד שהיא אורה לישראל ותורה אורה. שנאמר (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ואמר נר - זו מצוה, ומצוה - זו תורה שבעל פה. אור - זו תורה שבכתב. אלא מתוך שכבר נתקיים האור קרי לה אור. משל למה הדבר דומה לאדם צנוע בסיפי הבית אף על פי שיום הוא אור גדול בעולם, אין אדם רואה בתוך ביתו אלא אם כן הכניס בו נר. נר תורה שבעל פה, אף על פי שהיא נר, צריכה לה תורה לפרק קושיותיה ולבאר סודותיה. ומאי ניהו יראת יי, זה האור הראשון.

אמר רבי רחומאי, מלמד שהיא אורה לישראל, ותורה אורה, שנאמר (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ואמר נר - זו מצוה, ומצוה - זו תורה שבעל פה. אור - זו תורה שבכתב. אלא מתוך שכבר נתקיים האור, קורא לו אור. משל למה הדבר דומה? לאדם צנוע בסיפי הבית, אף על פי שיום הוא ואור גדול בעולם, אין אדם רואה בתוך ביתו אלא אם כן הכניס בו נר. נר - תורה שבעל פה. אף על פי שהיא נר, צריכה לה תורה לפרק קושיותיה ולבאר סודותיה, ומי הוא? יראת ה', זה האור הראשון.

ואמר רבי מאיר מהו דכתיב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ולא אמר ליה ויהי כן. מלמד שהאור ההוא גדול ואין כל בריה

שאמר רבי מאיר, מהו שכתוב ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, ולא אמר לו ויהי כן? מלמד שהאור ההוא גדול, ואין כל

יכולה להסתכל בו. גנזו הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא והיא מדת כל סחורה שבעולם, והוא כח אבן יקרה שקורין סחורת. ודר ועל מה היא מדת דר, אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזוה אחת מאלפים, ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וכלל בה כל המצות.

בא אברהם וביקש כחו לתת לו, נתנו לו אבן יקרה זו ולא רצה אותה. זכה ונטל מדתו, שנאמר (מיכה ז) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. בא יצחק וביקש כחו, ונתנו לו ולא רצה בה. זכה ונטל מדתו, שהיה מדת הגבורה, דהינו הפחד, שכתוב (בראשית לא) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק. בא יעקב ורצה בה ולא נתנוהו לו. אמר לו, הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה, אתה תהיה באמצע ותכלל שלשתם, שכתוב תתן אמת ליעקב. ומהו האמצע? הינו שלום, והרי כתוב תתן אמת ליעקב? אמת ושלום הם אחד, כמו שנאמר (אסתר ט) דברי שלום ואמת, (ישעיה לט) כי יהיה שלום ואמת בימי, והינו שכתוב (שם נח) והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דהינו נחלה גמורה שיש לו החסד והפחד והאמת והשלום. ולפיכך אמר (תהלים קיח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה.

אבן מאסו - אברהם ויצחק, שגנו את העולם, היתה עתה לראש פנה. ולמה מאסו בה, והלא נאמר (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר חקותי ותורותי. מאי משמתי מצותי חקותי ותורותי? מה זה משמתי? אמרה מדת חסד: שכל ימי היות אברהם בעולם לא הצרכתי אני לעשות

יכולה להסתכל בו. גנזו הקדוש ברוך הוא לצדיקים לעתיד לבא והיא מדת כל סחורה שבעולם והוא כח אבן יקרה שקורין סחורת. ודר ועל מה היא מדת דר, אלא מלמד שלקח הקדוש ברוך הוא מזוה אחת מאלפים, ובנה ממנה אבן יקרה נאה ומקושטת וכלל בה כל המצות.

בא אברהם וביקש כחו לתת לו, נתנו לו אבן יקרה זו ולא רצה אותה, זכה ונטל מדתו שנאמר (מיכה ז) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. בא יצחק וביקש כחו ונתנו לו, ולא רצה בה. זכה ונטל מדתו שהיא מדת הגבורה דהיינו הפחד. דכתיב (בראשית לא) וישבע יעקב בפחד אביו יצחק.

בא יעקב ורצה בה ולא נתנוהו לו, אמר ליה הואיל ואברהם מלמעלה ויצחק למטה, אתה תהיה באמצע ותכלול שלשתם דכתיב תתן אמת ליעקב. ומאי אמצע, היינו שלום. והא כתיב תתן אמת ליעקב, אמת ושלום חד הוי. כמה דאת אמר (אסתר ט) דברי שלום ואמת (ישעיה ט"ל) כי שלום ואמת יהיה בימי והיינו דכתיב (ישעיה נ"ח) והאכלתיך נחלת יעקב אביך. דהיינו נחלה גמורה דאית ליה החסד והפחד והאמת והשלום. ולפיכך אמר (תהלים קי"ח) אבן מאסו הבונים היתה לראש פניה.

אבן מאסו אברהם ויצחק שגנו את העולם, היתה עתה לראש פניה. ולמה מאסו בה והלא נאמר (בראשית כ"ו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמתי מצותי חקותי ותורותי. מאי משמתי, אמר מדת חס"ד. כל ימי היות אברהם בעולם לא הצרכתי אני לעשות מלאכתי, שהרי אברהם

עֲמַד שָׁם בְּמִקוּמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֶרְתִּי, בְּמִדָּה זוֹ הֵיטָה מְלֹאכְתִּי שְׁאֵנִי מִזְכָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ וְאֶפִּילוּ נִתְחַיְבוּ, אֲנִי מִזְכָּה אוֹתָם. וְעוֹד מְשִׁיבָם וּמְבִיא בְּלִבְכֶם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיהֶם. כֹּל זֶה עָשָׂה אֲבֵרָהּם וּכְתִיב (בראשית כ"א) וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבָאָר שֶׁבַע. סִדֵּר לַחֲמוֹ וּמִימִיו לְכֹל בָּאֵי עוֹלָם וְהָיָה מִזְכָּה וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם, לְמִי אַתֶּם עוֹבְדִים, עֲבְדוּ אֶת יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ. וְהָיָה דוֹרֵשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.

וּבְמִנְיָן שְׁאֵף הַחַיִּבִים הָיָה מִזְכָּה, שְׁנֵאמַר הַמְכַסֶּה אֲנִי מְאֲבָרָהּם וְאֲבֵרָהּם הָיָה יְהִיָּה וְגו'. אֲלֵא אֲזַכְּרֶהוּ שִׁיבְקֵשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וַיִּזְכֶּה. וְכִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר שְׁלֵא יָדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִכְלוּ לְהַנְצִל. אֲלֵא זְכוּתוֹ קָאָמַר. מִכָּאן אָמְרוּ בָּא לִיטְהַר מְסִייעִין אוֹתוֹ. בָּא לִיטְמָא פּוֹתְחִין לוֹ מֵאֵי פּוֹתְחִין לוֹ, אוֹתָן הִפְתּוּחִים תְּמִיד. מְצוֹתֵי חֲקוֹתֵי וְתוֹרוֹתֵי, אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חִפְצָתִי בָּהּ אֶשְׁמֹר מְצוֹתֶיהָ. מֵאֵי תוֹרוֹתֵי, אֲלֵא אֶפִּילוּ הוֹרְאוֹת וּפְלִפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמַעְלָה, הוּא יָדַעַם וּפְלִפּל וְקִימָם.

וּמֵאֵי מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל, הוּי אוֹמַר צֶדֶק הָעֲלִיּוֹן. וּמֵאֵי הָאוּר הַגְּדוֹל הַצָּפוֹן, הֵינְנוּ סוֹחֶרֶת. וְהָאֲבָן שְׁדָרָה לְמִטָּה הֵימְנָה נִקְרָאת דָּר, וּמֵאֵי הוּא מִיָּדוֹ לוֹ, הֵינְנוּ חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יָמִין: (ער כאן מההשמטות)

וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עָרֵב מִסְטָרָא דְחֻשָּׁף, וַיְהִי בִקְר מִסְטָרָא דְאוּר, וּמִגּוֹ דְאֲנוּן מִשְׁתַּתְּפִי כְחֻדָּא פְתִיב יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר מֵאֵי טַעֲמָא בְּכֹל יוֹמָא וַיּוֹמָא כְּתִיב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר. לְמַנְדַּע דְּהָא לִית יוֹם בְּלֹא לִילָה וְלִית

מְלֹאכְתִּי, שֶׁהָרִי אֲבֵרָהּם עֲמַד שָׁם בְּמִקוּמִי. וַיִּשְׁמֹר מִשְׁמֶרְתִּי - בְּמִדָּה זוֹ הֵיטָה מְלֹאכְתִּי, שְׁאֵנִי מִזְכָּה אֶת הָעוֹלָם כְּלוּ, וְאֶפִּילוּ נִתְחַיְבוּ אֲנִי מִזְכָּה אוֹתָם. וְעוֹד מְשִׁיבָם וּמְבִיא בְּלִבְכֶם לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אֲבִיהֶם. כֹּל זֶה עָשָׂה אֲבֵרָהּם, וּכְתוּב (שם כא) וַיִּטַּע אֶשֶׁל בְּבָאָר שֶׁבַע. סִדֵּר לַחֲמוֹ וּמִימִיו לְכֹל בָּאֵי עוֹלָם, וְהָיָה מִזְכָּה וּמְדַבֵּר עַל לִבָּם: לְמִי אַתֶּם עוֹבְדִים? עֲבְדוּ אֶת ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ! וְהָיָה דוֹרֵשׁ לָהֶם, עַד שֶׁהָיוּ בָּאִים וְשָׁבִים.

וּבְמִנְיָן לְנוֹ שְׁאֵף הַחַיִּבִים הָיָה מִזְכָּה? שְׁנֵאמַר (שם יח) הַמְכַסֶּה אֲנִי מְאֲבָרָהּם, וְאֲבֵרָהּם הָיוּ יְהִיָּה וְגוּמַר. אֲלֵא אֲזַכְּרֶהוּ שִׁיבְקֵשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וַיִּזְכֶּה. וְכִי אֶפְשֶׁר לוֹמַר שְׁלֵא יָדַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלֵא יִכְלוּ לְהַנְצִל? אֲלֵא זְכוּתוֹ הוּא אָמַר. מִכָּאן אָמְרוּ, בָּא לְטַהַר - מְסִיעִין אוֹתוֹ. בָּא לְטַמָּא - פּוֹתְחִים לוֹ. מַה זֶה פּוֹתְחִים לוֹ? אוֹתָם הִפְתּוּחִים תְּמִיד. מְצוֹתֵי חֲקוֹתֵי וְתוֹרוֹתֵי - אָמַר, הוֹאִיל וְלֹא חִפְצָתִי בָּהּ, אֶשְׁמֹר מְצוֹתֶיהָ. מַה זֶה תוֹרוֹתֵי? אֲלֵא אֶפִּילוּ הוֹרְאוֹת וּפְלִפּוּלִים שְׁמוּרִים לְמַעְלָה הוּא יָדַעַם וּפְלִפּל וְקִימָם.

וּמַה זֶה מִשָּׁם רוּעָה אֲבָן יִשְׂרָאֵל? הוּי אוֹמַר, צֶדֶק הָעֲלִיּוֹן. וּמַה הָאוּר הַגְּדוֹל הַצָּפוֹן? וְהֵינְנוּ סוֹחֶרֶת. וְהָאֲבָן שְׁדָרָה לְמִטָּה הֵימְנָה נִקְרָאת דָּר, וּמַה הוּא? מִיָּדוֹ לוֹ, הֵינְנוּ חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יָד יָמִין: ע"כ מההשמטות.

וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד. וַיְהִי עָרֵב - מִצַּד הַחֻשָּׁף. וַיְהִי בִקְר - מִצַּד הָאוּר. וּמִתּוֹךְ שֶׁהֵם מִשְׁתַּתְּפִים כְּאֶחָד, כְּתוּב יוֹם אֶחָד. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, מַה הִטְעַם בְּכֹל יוֹם וַיּוֹם כְּתוּב וַיְהִי

לִילָה בָּלֹא יוֹם וְלֹא אֲבַעוֹן לְאַתְפָּרְשָׂא.
אָמַר רַבִּי יוֹסִי הֵהוּא יוֹם דְּנִפְק אֹר קְדַמָּא
אֲתַפְּשֵׁט בְּכֻלְהוּ יוֹמֵי, דְּכֹתִיב בְּכֻלְהוּ
יוֹם. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מִשְׁמַע דְּכֹתִיב בְּכֻלְהוּ
בְּקָר, וְלֹאוּ בְּקָר אֲלֵא מְסֻטְרָא דְאֹר קְדַמָּא.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר יוֹמָא קְדַמָּא אֲזִיל עִם
כְּלָהוּ וְכֻלְהוּ בֵּיהּ, בְּגִין לְאַחֲזָא דְלֹאוּ כְּהוּ
פִירוּדָא וְכֻלָּא חַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, יְהִי (ד"א ל"ג אור)
אֲתַפְּשֵׁטוּתָא דְהָאִי אֹר לְתַתָּא, וְאֵלִין
אֲנוּן מְלֹאכִין דְאַתְבְּרִיאוּ בְיוֹמָא קְדַמָּא אִית
לוֹן קְיוּמָא לְאַתְקִימָא לְסֻטְר יְמִינָא. וַיֵּרָא
אֱלֹהִים אֵת הָאֹר כִּי טוֹב. אֵת לְאַתְכַּלְלָא
אֲסַפְקִלְרִיָּא דְלֹא נְהָרָא עִם אֲסַפְקִלְרִיָּא
דְנְהָרָא דְאַתְמָר (ד"א ביה) כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי
אֶלְעָזָר אֵת לְאַתְכַּלְלָא (ד"א לאכללא) וְלֹאֲסַגָּא
כְּלָהוּ מְלֹאכִין דְאַתְיִין מְסֻטְרָא דְאֹר דָּא,
וְכֻלְהוּן נְהָרִין כְּקַדְמִיתָא בְּקְיוּמָא שְׁלִים:

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹף הַמַּיִם, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּהָאִי
אֲתַפְּרְשׁוּ מִיִּין עֲלָאִין מִמִּיִּין תַּתָּאִין.
רְקִיעַ פְּשִׁיטוּתָא דְמִיִּין וְהָא אֲתַמָּר. וַיְהִי
מִבְּדִיל בֵּין מִיִּין עֲלָאִין לְתַתָּאִין:

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֵת הַרְקִיעַ. בְּסִגְיָאוּ עֲלָא.
וַיְהִי רְקִיעַ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וַיַּעַשׂ,
דְּאַסְגִּי לִיה בְּרַבּוּ סִגְיָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּשֵׁנִי
אֲתַבְּרִי גִיהֵנָם לְחִיבֵי עֲלָמָא, בְּשֵׁנִי אֲתַבְּרִי
מַחְלוּקָת. בְּשֵׁנִי לֹא אֲשַׁתְּלִים בֵּיה עֲבִידְתָּא,
וּבְגִין כֶּף לֹא כְּתִיב בֵּיה כִּי טוֹב, עַד דְאַתָּא יוֹם
תְּלִיתָאָה וְאֲשַׁתְּלִים בֵּיה עֲבִידְתָּא, בְּגִין כֶּף כִּי
טוֹב תְּרִי זְמַנִּי, חַד עַל אֲשַׁלְמוֹת עֲבִידְתָּא דְיוֹם
שְׁנִי, וְחַד לְגַרְמִיה. בְּיוֹם תְּלִיתָאִי אֲתַתְּקִין יוֹם
שְׁנִי וְאַתְפָּרְשׁ בֵּיה מַחְלוּקָת. וּבֵיה אֲשַׁתְּלִימוּ
רַחְמֵי עַל חִיבֵי גִיהֵנָם. בְּיוֹמָא תְּלִיתָאָה

עֲרַב וַיְהִי בְּקָר? לְדַעַת שְׁהָרִי אֵין
יוֹם בְּלִי לִילָה וְאֵין לִילָה בְּלִי
יוֹם, וְלֹא צְרִיכִים לְהַפְּרֵד.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אוֹתוּ הַיּוֹם שְׁיַצָּא
אוֹר רֵאשׁוֹן, הַתַּפְּשֵׁט בְּכֹל
הַיָּמִים, שְׁפָתוֹב בְּכֹל יוֹם. אָמַר
רַבִּי אֶלְעָזָר, מִשְׁמַע שְׁפָתוֹב
בְּכֹל בְּקָר, וְאֵין בְּקָר אֲלֵא מִצַּד
שֶׁל אוֹר רֵאשׁוֹן. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אָמַר, יוֹם רֵאשׁוֹן הוֹלֵךְ עִם כָּלִם,
וְכָלִם בּוּ, כְּדִי לְהִרְאוֹת שְׁאֵין
בְּהֵם פִּירוּד וְהַפֵּל אַחַד.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, תְּהִיָּה
הַתַּפְּשֵׁטוֹת הָאוֹר הַזֶּה לְמַטָּה,
וְאֵלֵה הֵם הַמְּלֹאכִים שְׁנֹבְרָאוּ
בְיוֹם הָרֵאשׁוֹן, יֵשׁ לְהֵם קְיוּם
לְהַתְּקִים לְצַד יְמִין. וַיֵּרָא אֱלֹהִים
אֵת הָאוֹר כִּי טוֹב, אֵת - לְכַלֵּל אֵת
הָאֲסַפְקִלְרִיָּה שְׁלֹא מְאִירָה עִם
אֲסַפְקִלְרִיָּה מְאִירָה, שְׁנֹאמַר [בן]
כִּי טוֹב. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֵת -
לְכַלֵּל [וְלַחֲלִיל] וְלְרַבּוֹת אֵת כָּל
הַמְּלֹאכִים שְׁבָאִים מִצַּד הָאוֹר
הַזֶּה, וְכָלִם מְאִירִים כְּבַתְּחִלָּה
בְּקְיוּם שְׁלֵם.

יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹף הַמַּיִם. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה, בְּזוֹה נִפְרְדוּ מַיִם עֲלִיוֹנִים
מִמַּיִם תַּחְתּוֹנִים. רְקִיעַ -
הַתַּפְּשֵׁטוֹת הַמַּיִם, וְהָרִי נֹאמַר.
וַיְהִי מִבְּדִיל - בֵּין מַיִם עֲלִיוֹנִים
לְתַחְתּוֹנִים.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֵת הַרְקִיעַ -
בְּמַעֲלָה עֲלִיוֹנָה. וַיְהִי רְקִיעַ לֹא
כְּתוֹב, אֲלֵא וַיַּעַשׂ, שְׁהַגְדִּיל אוֹתוּ
בְּגִדְלוֹת רַבָּה. אָמַר רַבִּי יִצְחָק,
בְּשֵׁנִי נִבְרָא גִיהֵנָם לְרַשְׁעֵי
הָעוֹלָם. בְּשֵׁנִי נִבְרָא מַחְלָקָת.
בְּשֵׁנִי לֹא נִשְׁלַם בּוּ הַמַּעֲשָׂה, וְלִכְן
לֹא כְּתוֹב בּוּ כִּי טוֹב, עַד שְׁבָא
יוֹם שְׁלִישִׁי וְנִשְׁלַם בּוּ הַמַּעֲשָׂה.
מִשׁוּם כֶּף כִּי טוֹב פְּעַמִּים, אַחַד
עַל הַשְּׁלֵמַת הַמַּעֲשָׂה שֶׁל יוֹם
שְׁנִי, וְאַחַד לְעֲצוּמוֹ. בְּיוֹם
הַשְּׁלִישִׁי הַתַּתְּקִין הַיּוֹם הַשְּׁנִי

וּנְבַדְלָהּ בּוֹ מִחֻלְקָתָהּ, וּבּוֹ
הִשְׁתַּלְּמוּ רַחֲמִים עַל רִשְׁעֵי
הַגִּיהֶנֶם. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
מִשְׁתַּכְּכִים שְׁלֵהבוֹת הַגִּיהֶנֶם.
מִשׁוּם כִּף נִכְלָל בּוֹ שְׁנֵי וְנִשְׁלַם
בּוֹ.

רַבִּי חֲזִיָּא הִיָּה יוֹשֵׁב לִפְנֵי רַבִּי
שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ, אוֹר זֶה בַּיּוֹם
רִאשׁוֹן, וְחֻשָּׁף בַּיּוֹם שְׁנִי, וְנִפְרְדּוּ
הַמַּיִם וּמִחֻלְקָתָהּ הִיָּתָה בּוֹ, לְמַה
לֹא נִשְׁלַם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, שֶׁהָרִי
יִמֵּן כּוֹלָל אֶת הַשְּׁמַאֵל? אָמַר לוֹ,
עַל זֶה הִיָּתָה מִחֻלְקָתָהּ, וְשְׁלִישִׁי
רָצָה לְהַכְנִס בְּיַנְיָהֶם לְהַכְרִיעַ
וּלְהַרְבוֹת בָּהֶם שְׁלוֹם.

תַּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא - הַתַּחֲבֹרוֹת
שֶׁל מַיִם עֲלִיוֹנִים בַּתַּחֲתוֹנִים
לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת. מַיִם עֲלִיוֹנִים [ד"א
פְּרוֹת] וְעוֹשִׂים פְּרוֹת,
וְהַתַּחֲתוֹנִים קוֹרְאִים לָהֶם
לְעֲלִיוֹנִים כְּנֻקְבָּה לְזָכֹר, מִשׁוּם
שְׁמַיִם עֲלִיוֹנִים זְכָרִים,
וְהַתַּחֲתוֹנִים נְקִבִיִּים.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כֹּל זֶה הוּא
לְמַעַלְהָ וְהוּא לְמַטָּה. אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, אִם כֵּן, אֵלֶּהִים שְׁאֲמַרְנוּ [ד"א
אֲמַר] מִי הָאֱלֹהִים? [ד"א אֵלֶּהִים אֱלֹהִים
סָתֵם] אֱלֹהִים חַיִּים לְמַעַלְהָ. וְאִם
תֹּאמַר אֱלֹהִים לְמַטָּה סָתֵם, אֵלֶּהִים
לְמַטָּה הוּא תוֹלְדוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר
אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהַבְּרָאָם. וְאֲמַרְנוּ בְּה' בְּרָאָם.
וְאוֹתוֹ [שְׁלֵמָעֵלָה] לְמַעַלְהָ אֲבִיָּהֶם
שֶׁל הַכֹּל הוּא, הִיא הַעֲשִׂיָּה, וְעַל
זֶה הָאָרֶץ עוֹשֶׂה תוֹלְדוֹת, שֶׁהָרִי
הִיא מִתְעַבְרָת כְּנֻקְבָּה מִן הַזָּכֵר.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כֹּל הַצְּבָאוֹת
הֵיוּ בְּאָרֶץ, וְלֹא הוּצִיָּא אֶת
כַּחֲמָה, וְהֵם תוֹלְדוֹתֶיהָ, עַד יוֹם
[חַמִּישִׁי] הַשְּׁשִׁי, שֶׁכְּתוּב תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה. וְאִם תֹּאמַר,
וְהָרִי כְּתוּב וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא?
הִיָּה גְנוּז בְּהָ עַד שֶׁהֻצְטַרַּף. שֶׁהָרִי

מִשְׁתַּכְּכִין שְׁבִיבִין דְּגִיָּהֶנֶם. בְּגִינֵי כִף אֶתְפְּלִיל
בֵּיהּ יוֹם שְׁנֵי וְאֶשְׁתְּלִים בֵּיהּ.

רַבִּי חֲזִיָּא הָוָה יִתִּיב קַמֵּיהּ דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
אָמַר לֵיהּ הָאִי אוֹר בַּיּוֹם רִאשׁוֹן וְחֻשָּׁף
בַּיּוֹם שְׁנִי וְאֶתְפָּרְשׁוּ מִיָּא וּמִחֻלְקָתָהּ הָוָה בֵּיהּ,
אֲמַאי לָא אֶשְׁתְּלִים בַּיּוֹם רִאשׁוֹן דִּהָאִי יִמֵּינָא
כְּלִיל לְשְׁמַאֵלָא, אָמַר לֵיהּ עַל דָּא הָוָה
מִחֻלְקָתָהּ, וְתִלְתֵּינְהָ בְּעֵי לְמִיעַל בְּיַנְיָהּ
לְאֶכְרַעָא וְלֹאֶסְגָּאָה בְּהוּ שְׁלָם:

תַּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא, אֶתְחַבְרוּתָא דְּמִיָּן
עֲלֵאִין בַּתַּתְּאִין לְמַעַבְדַּ פִּירִין. מִיָּן
עֲלֵאִין (ד"א פִּירִין וְרַבִּין) וְעַבְדֵי אִיבִין, וְתַתְּאִי קְרִיאַן
לוֹן לְעֲלֵאִין כְּנֻקְבָּא לְגַבֵּי דְכוּרָא, בְּגִין דְּמִיָּן
עֲלֵאִין דְּכוּרִין וְתַתְּאִי נוֹקְבִין.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר כֹּל דָּא הוּא לְעֵילָא וְהוּא
לְתַתָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי אִי הָכִי אֱלֹהִים
דְּקָא אֲמַרְן (ד"א אָמַר) מִאֵן אֱלֹהִים, (ד"א ל"ג אֵלֶּהִים אֱלֹהִים
סָתֵם) אֱלֹהִים חַיִּים לְעֵילָא, וְאִי תִימָא לְתַתָּא
אֱלֹהִים סָתֵם. אֵלֶּהִים לְתַתָּא אִיהוּ תוֹלְדוֹת, (ד"א טו
ע"ב) כְּמַה דָּאֵת אָמַר אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשְּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ בְּהַבְּרָאָם וְאֲמַרְיָן בְּה' בְּרָאָם, וְהִהוּא
(כ"א דְלַעֲלִילָא) לְעֵילָא אֲבָהֵן דְּכֻלָּא הוּא אִיהִי
עַבְדֵּתָא, וְעַל דָּא אֶרְעָא עַבְדַּת תוֹלְדוֹת, דִּהָא
הִיא מִתְעַבְרָא כְּנֻקְבָּא מִן דְּכוּרָא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר כֹּל חִילִין הוּוּ בְּאֶרְעָא וְלֹא
אֶפִיקַת חִילָהָא וְאֲנוּן תוֹלְדוֹתֶיהָ עַד יוֹם
(חַמִּישִׁי) הַשְּׁשִׁי דְכִתִּיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה,
וְאִי תִימָא וְהָא כְּתִיב וְתוֹצֵא הָאָרֶץ דְּשָׂא. אֵלֶּהִים
אֶפִיקַת תְּקוּן חִילָהָא לְאֶתִישְׁבָּא כְּדָקָא יָאוֹת
וְכֻלָּא הָוָה גְּנִיז בְּהָ עַד דְּאֶצְטְרִיךְ. דִּהָא
כְּדִמִּיתָא כְּתִיב צְדִיָּא וְרִיקְנָא כְּתַרְגוּמוֹ,
אֵלֶּה הוּצִיָּא תְּקוּן כַּחֲמָה כְּדִי לְהַתִּישְׁבַּ כְּרִאוּי, וְהַכֹּל

בהתחלה כתוב שוממה וריקה
כתרגומו, אחר כך נתקנה
והתישבה וקבלה זרע ודשאים
ועשבים ואילנות כראוי,
והוציאה אותם אחר כך.
והמאורות גם כן לא שמשו
אורות שלהם עד שהצטרף.

יהי מארת ברקיע השמים [מארת
כתוב חסר], להכליל נחש הרע
שהטיל זקמה ועשה פרוז
שהשמש לא משמש עם לבנה.
מארת - קללות. ועל זה גרם
שהתקללה הארץ, שכתוב
ארוזה האדמה. ולכן מארת
כתוב אחד. יהי מארת - זו
הלבנה. רקיע השמים - זו
השמש. ושיניהם בכלל אחד
להזדווג להאיר העולמות למעלה
ולמטה. ממשמע שכתוב על
הארץ ולא כתוב בארץ, שמשמע
למעלה ולמטה, חשבון של הכל
בלבנה הוא.

רבי שמעון אמר, גימטריאות
וחשבון תקופות ועבורים - הכל
הוא בלבנה, שהרי למעלה אינו.
אמר לו רבי אלעזר, ולא?! והרי
כמה חשבונות ושעורים עושים
החברים? אמר לו, לא כך! אלא
החשבון עומד בלבנה, ומשם
יכנס האדם לדעת למעלה. אמר
לו, והרי כתוב והיו לאתת
ולמועדים? אמר לו, לאתת
כתוב חסר. אמר לו, הרי כתוב
והיו? אמר לו, היות כלם שיהיו
בו, פאוצר זו שמתמלא מהכל.
אבל החשבון של הכל הוא
בלבנה.

בא ראה, יש נקדה אחת ומשם
הראשית למנות, שהרי מה
שלפנים של אותה נקדה לא
נודע ולא נתן למנות, ויש נקדה
למעלה נסתרת שלא התגלתה
כלל ולא נודעה, ומשם הראשית
לכל חשבון ולכל

ולכתר אתתקנת ואתיישבת וקבילת זרעא
ודשאין ועשבין ואילנין כדקא יאות, ואפיקת
לון לבתר. ומאורות הכי נמי לא שמשו
נהורא דלהון עד דאצטרף: (דף מו ע"ב).

יהי מארת ברקיע השמים (ד"א מארת כתיב חסר),
לאכללא חויא בישא דאטיל זוהמא
ועבד פירוודא דלא משמש שמשא בסיהרא.
מארת לווטין, ועל דא גרים דאתלטייא
ארעא דכתיב ארוזה האדמה, ובגין כך
מארת כתיב, חד, יהי מארת דא סיהרא.
רקיע השמים דא שמשא, ותרווייהו בכללא
חדא לאזדווגא לאנהרא עלמין לעילא ותתא.
משמע דכתיב על הארץ ולא כתיב בארץ
דמשמע לעילא ותתא, חושבן דכלא בסיהרא
הוא.

רבי שמעון אמר גימטריאות וחשבון
תקופות ועבורין פלא הוא בסיהרא,
דהא לעילא לאו איהו. אמר ליה רבי אלעזר
ולא והא כמה חושבנין ושיעורין קעבדי
חברייא. אמר ליה לאו הכי, אלא חשבנא
קיימא בסיהרא ומתמן יעול בר נש למנדע
לעילא. אמר ליה והא כתיב והיו לאותות
ולמועדים. אמר ליה לאתת כתיב חסר. אמר
ליה הא כתיב והיו, אמר ליה הויין פלהון
דיהוון ביה, פאספוקא דא דאתמלייא מפלא,
אבל חושבנא דכלא בסיהרא הוא.

הא חזי, נקודה חד אית ומתמן שירותא
לממני, דהא מה דלגו דההיא נקודה לא
אתידע ולא אתייהב לממני, ואית נקודה
לעילא סתים דלא אתגליא כלל ולא אתידע
ומתמן שירותא לממני כל סתים ועומקא. הכי
נמי אית נקודה לתתא דאתגליא, ומתמן הוא
למנות כל נסתר ועמק. כך גם יש נקדה למטה שהתגלתה, ומשם הוא ראשית לכל חשבון ולכל

מגן, ועל זה פאן הוא המקום לכל התקופות והגימטריאות והעבורים והזמנים וחגים ושבתות. וישראל שדבקים בקדוש-ברוך-הוא, עושים חשבון ללכנה, והם דבקים בו ומעלים אותו למעלה, שפתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם וגו'.

ישרצו המים שרץ נפש חיה. אמר רבי אלעזר, הרי פרושה שאותם מים רחשו והולידו כמו שלמעלה, והרי נאמר. ועוף יעופף על הארץ - יעוף צריך לכתב, מה זה יעופף?

אמר רבי שמעון, סוד הוא, ועוף זה מיכא"ל, שפתוב (ישעיהו) ויעף אלי אחד מן השרפים. יעופף - (ד"א יעוף צריך לו, אלף) זה גבריאל, שפתוב (דניאל ט) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מעף ביעף. (ד"א והויעופף). על הארץ - (זה אליו שנמצא תמיד בארץ ולא מצד של אבא ואמא הוא. נמצא שהוא (כס את העולם) בארבע טוסות, שכתוב ורוח ה' ישאף על אשר לא אדע. ורוח ה' - אמת, ישאף - שמים, על אשר - שלש. לא אדע - ארבע, על פני - זה מלאך המות) שהוא (מחשד הארץ, על פני - מחשד פני העולם, וכתוב בו וחדש על פני תהום.) רקיע השמים - כמו שאמרנו עולה ומסטיין וכו'.

אמר רבי אבא, והרי מלאך המות בשני נברא? אלא על הארץ זה רפא"ל, שהוא ממנה על רפואת הארץ, שפגלו נרפאת הארץ, וקיים בן אדם עליה ומרפא לכל כחו. על פני רקיע השמים - זה אוריאל.

והכל הוא בפסוק. ורכב פתוב אחריו ויברא אלהים את התנינים הגדלים. אמר רבי אלעזר (ד"א הרי בארנו אלו, לוחם וכת וזוג) אלה הם שבעים ממנים גדולים על שבעים העמים, ולכן נבראו

שירותא לכל חושבנא ולכל מגן, ועל דא הקא הוא אתר לכל תקופות וגימטריאות ועבורין וזמנין וחגי ושבתי. וישראל דדבקי בקדשא ברין הוא עבדי חושפן לסיהרא ואנון דבקיין ביה וסלקין ליה לעילא, דכתוב, (דברים ד) ואתם הדבקים ביי אלקיכם וגו'.

ישרצו המים שרץ נפש חיה, אמר רבי אלעזר הא אוקמוה דאנון מיין רחישו ואולידו כגוונא דלעילא והא אתמר. ועוף יעופף על הארץ. יעוף מיבעי ליה, מהו יעופף.

אמר רבי שמעון רזא הוא. ועוף דא מיכא"ל דכתוב, (ישעיהו) ויעף אלי אחד מן השרפים. יעופף (ד"א ל"ג יעוף מיבעי ליה אלף) דא גבריאל דכתוב, (דניאל ט) והאיש גבריאל אשר ראיתי בחזון בתחלה מועף ביעף. (ד"א ל"ג ודא הוא יעופף), על הארץ (נ"א דא אליו דאשתבח תדיר בארעא ולא מסטרא דאבא ואמא אשתבח דאיהו (ס"א ואיהו טאם עלמא) ב"ד טאסין דכתוב, (מלכים א יח) ורוח ה' ישאף על אשר לא אדע. ורוח ה' חד. ישאף תרין. על אשר תלת, לא אדע ארבע. על פני דא מלאך המות) דהוא (אית דלא גרסי) (חשוד ארעא. על פני) (נ"א אחשוד פני עלמא וכתוב ביה וחשוד על פני תהום), רקיע השמים. כדאמרן עולה ומשטיין וכו'.

אמר רבי אבא והא מלאך המות בשני אתברי. אלא על הארץ דא רפא"ל דאיהו ממנא לאסוותא דארעא דבגיניה אתרפיאת ארעא וקיים בר נש עלה ורפי לכל חיליה. על פני רקיע השמים דא אוריאל, וכלא הוא בקרא.

ובגין כך פתיב בתריה ויברא אלהים את התנינים הגדולים. אמר רבי אלעזר (ד"א הא אוקמוה אליו לוחם וכת וזוג) אליו אנון שבעין ממנן רברבן על שבעין עמין, ובגין כך

כלם להיות שולטים על הארץ. ואת כל נפש החיה הרמשת - אלה הם ישראל שהם נפש ודאי של אותה חיה, ונקראים גוי אחד בארץ. אשר שרצו המים למיניהם - שהם משתדלים בתורה. ואת כל עוף כנף למיניהו - אלה הצדיקים שבהם, ולכן הם נפש חיה. דבר אחר, ואת כל עוף כנף - כמו שנאמר, אלה הם שלוחי העולם.

אמר רבי אבא, נפש חיה שהם [הם] ישראל, משום שהם בני הקדוש ברוך הוא [ד"א בני לקדוש ברוך הוא] ונשמות הקדושות שלהם באות ממנו. נפשות שאר העמים עובדי עפ"ם מאיזה מקום הם? אמר רבי אלעזר, מאותם צדדי השמאל שמטמאים אותם יש להם נשמות, ולכן כלם טמאים ומטמאים מי שקרב עמם.

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו' - כל שאר החיות האחרות כל אחת ואחת כפי מינה. ואמר רבי אלעזר, זה מסייע למה שאמרנו שנפש חיה אלו ישראל, שהם נפש חיה קדושה עליונה. בהמה ורמש וחיתו ארץ - אלו שאר העמים עובדי עבודה זרה שאינם נפש חיה, אלא [ד"א עולה] כמו שאמרנו. השלמה מההשממות (סימן כה)

ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע - פנגד הדרגה של בינה שנקראת אלהים. שכינן שהאם העליונה ראתה אותם שלמים, נתנה להם תפנוקים מלמעלה להתקיים בעולם.

בא ראה, לאדם הראשון נתן הקדוש ברוך הוא כל עשב זרע, ולא נתן לו רשות לאכל בהמות ועופות השמים, משום שגלוי לפניו שהיה עתיד

אתבריאו כלהו למהוי שליטאן על ארעא. ואת כל נפש החיה הרומשת אלין אנון ישראל דאנון ^(דף יז ע"א) נפש ודאי דהווא חיה ואקרוין גוי אחד בארץ. אשר שרצו המים למיניהם דאנון משתדלין באורייתא. ואת כל עוף כנף למיניהו אלין צדיקייא דבהון ובגין כף אנון נפש חיה. דבר אחר ואת כל עוף כנף כדקא אתמר אלין אנון שלוחי עלמא.

אמר רבי אבא נפש חיה דאנון ^(ד"א אנון) ישראל, בגין דאנון בני דקדשא בריה הוא ^(ד"א בני לקדשא בריה הוא) ונשמתהון קדישין מניה אתיין. נפשאן דשאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות מאן אתר הוא. אמר רבי אלעזר מאנון סטרי שמאלא דמסאבי לון אית לון נשמתין. ובגין כף כלהו מסאבין, ומסאבין למאן דקרב בהדייהו:

ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה וגו' כלהון שאר חיוון אחרנין כל חד וחד כפום זיניה, ואמר רבי אלעזר האי מסייע למה דאמרן נפש חיה אלין ישראל דאנון נפש חיה קדישא עלאה. בהמה ורמש וחיתו ארץ אלין שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות דלאו אנון נפש חיה אלא ^(ד"א עולה) כדקאמרן:

השלמה מההשממות (סימן כה)

ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע לרע לקבל דרגא דבינ"ה דאקרי אלהים דכיון דאימא עלאה חמאת לון שלמין יהיב לון תפנוקין מלעילא לאתקיימא בעלמא.

תא חזי, אדם קדמא קדשא בריה הוא יהיב ליה כל עשב זרע ולא יהיב ליה רשו למיכל בעירי ועופי שמיא, בגין דגלי

קמיה דהוא זמין לאתפתאה בההוא נחש
דאיהו ערום מכל חית השדה אמר הקדוש
ברוך הוא ארחקיניה מניה ולא יהא ליה עסק
ביה ולא בבעיירי ולא בעופי בגין דקודשא
ברוך הוא ארים ליה לבר נש מכשול מקמיה,
מאים יתקיים בעלמא.

אבר כד אתא נח דאקרי צדיק מה כתיב ביה
(בראשית ח') ויבן נח מזבח ליה והא
אוקימנא ההוא מזבח דאקריב ביה אדם
הראשון. ומאי טעמא ויבן בגין דחייבי
עלמא עבדי בה פגימו. אתא נח וקריב ההוא
מזבח בבעלה הדא הוא דכתיב ויעל עלת
במזבח חסר, כד חמא קדשא בריך הוא
דאתקריב ההוא מזבח וקריב הנהו בעיירי
דכיי יהב ליה רשו למיכל פלהו בעיירי. מאי
טעמא, בגין דאתקיף בההוא ברית עץ
החיים, וקריב ליה בעץ הדעת ועבד יחודא
בקדמיתא אלא דלבתר אתפתא דבעא למבדק
בההוא חובה ולא לאתדבק ביה ואפילו הכי
לא אשתזיב מניה ונציב ההוא כרמא.

הא חזי, אדם דזמין לאתפתאה באילני לא
יהב ליה אילני וארחקינהו מניה דהא
לא אדפר לון אלא דאיהו עבד גרמיה חול
ונציב ההוא כרמא דאקרי בית ישראל.
בקדמיתא אשתלים ביה וחפיא עליה (ואשתזיב)
אשתזיב בה. ומאן איהי בית ישראל דא
תיבה דאקרי ארון הפרית. והשתא כד בעא
למבדק, מה כתיב (בראשית ט) וישת מן היין,
כמה דאת אמר, ותקח מפריו. לבתר ויתגל
בתוך אהלה. גלי ההוא פרצה בקדמיתא בגו
משכניה בגו לגו. ואי לאו ההוא מדבחה
דאגינת עליה משום דאתדבק בה בקדמיתא

להתפתות באותו נחש שהוא
(בראשית א) ערום מכל חית השדה.
אמר הקדוש ברוך הוא, ארחיק
אותו ממנו, ולא יהיה לו עסק
עמו ולא עם הבהמות ולא עם
העופות, משום שהקדוש ברוך
הוא הרים לאדם מכשול מלפניו
אולי יתקיים בעולם.

אבר כשבא נח, שנקרא צדיק,
מה כתוב בו? (בראשית ח) ויבן נח
מזבח לה'. הרי פרשנו אותו
המזבח שבו הקריב אדם
הראשון. ומה הטעם ויבן?
משום שרשעי העולם עשו בה
פגם, בא נח והקריב אותו מזבח
לבעלה. זהו שכתוב ויעל עלת
במזבח, חסר. כשראה הקדוש
ברוך הוא שנקרב אותו מזבח
והקריב אותם בהמות טהורות,
נתן לו רשות לאכל כל הבהמות,
מה הטעם? משום שהוא החזיק
באותו ברית עץ החיים וקרב
אותו לעץ הדעת, ועשה יחוד
כבראשונה, אלא שאחר כך
התפתה שרצה לבדק את אותו
החטא ולא לבדק בו, אפלו כך
לא נצל ממנו והציב אותו פגם.
בא ראה, אדם שעתיד להתפתות
באילנות, לא נתן לא אילנות
והרחיק אותם ממנו, שהרי לא
הזכירם, אלא שעשה את עצמו
חל, ונטע אותו פגם שנקרא בית
ישראל. בתחלה נשלם בו וכסה
עליו נצל (נצל) בו. ומי היא בית
ישראל? זו תבה שנקראת ארון
הברית. ועכשו שרצה לבדק
מה כתוב? (בראשית ט) וישת מן
היין, כמו שנאמר ותקח מפריו.
אחר כך ויתגל בתוך אהלה, גלה
אותה פרצה כבראשונה בתוך
משכנו לפני ולפנים. ואם לא
אותו מזבח שהגן עליו משום
שנדבק בו בתחלה, היה נתפס

מִיד. וְעַם כָּל זֶה, כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה
אוֹתוֹ רַק לְבִדּוּק, כְּפִתּוּחַ עֲלִיו
הַתּוֹרָה וְלֹא פְרִסְמָה אוֹתוֹ כְּמוֹ
שֶׁפְּרָסַם אֶת הָאָדָם, וְהָיָה מְדַבְּחָא
כַּפָּרָה עֲלֵיהּ.

בֹּא רֵאָה, מְזַבַּח שֶׁל בַּיִת עוֹלָמִים
הָיָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם עַל שְׁלֹשִׁים
וּשְׁתַּיִם אַמָּה, וְהָיָה רְמוּזָה
בְּשֹׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת
חֲכָמָה, שֶׁהָרִי חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה
נִקְרָאת. עֲלֵה אִמָּה נְכֻסֵּס אִמָּה -
זֶהוּ יְסוּד, כְּנֶגֶד [צדיק] צְדֵק
שְׁלֹמֶעֱלָה, שֶׁהָרִי כְּמוֹ שֵׁשׁ בָּה
אֶת כָּל הַדְּרָגוֹת וְכֻלָּם נִרְאִים בָּה,
שֶׁהָרִי נִקְרָאת מְרָאָה.

עֲלֵה חֲמֵשׁ וְכֻנֵּס אִמָּה - זֶהוּ
סוֹבֵב, כְּנֶגֶד אוֹתָהּ דְרָגָה שְׁנֹדֵבֵק
בָּה, שֶׁהָיָה סוֹבֵבֵת אֶת אוֹתוֹ
הַמְּזַבַּח. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (שיר ב) וַיִּמְנוֹ
תַּחֲבַקְנִי, שֶׁהָרִי מִיְסוּד עַד אוֹתָהּ
דְרָגָה חֲמֵשׁ דְרָגוֹת הֵן.

עֲלֵה שְׁלֹשׁ וְכֻנֵּס אִמָּה - אֵלּוּ
קְרָנוֹת, כְּנֶגֶד אוֹתָן שְׁלֹשׁ דְרָגוֹת
שֶׁרָאוּ לָהּ מֵהֶם הַתַּקָּף הָעֲלִיּוֹן
וְשִׁפְעוֹ, וּמִשׁוֹם כֶּף דָּוִד שְׁנִמְשַׁח
בְּקֶרֶן, נִמְשְׁכָה מְלֻכוֹתוֹ, מִשׁוֹם
שֶׁהָיָה בְּאוֹתָן קְרָנוֹת הַמְּזַבַּח,
תַּקָּף הַמְּזַבַּח הָעֲלִיּוֹן.

בֹּא רֵאָה, אַרְבַּע קְרָנוֹת אִמָּה עַל
אִמָּה יֵשׁ בַּמְּזַבַּח, מִשׁוֹם שֶׁהָיָה
כֶּסֶף דָּוִד, יוֹם הַרְבִּיעִי לְתֵת לָהּ
שִׁפְעוֹ מֵאוֹתָן שְׁלֹשׁ אִמּוֹת לְאוֹתָן
אַרְבַּע קְרָנוֹת. וּכְשֶׁהָיָה מְקַרְיָבִים
הַכֹּהֲנִים מֵהַצֵּד שֶׁל חֶסֶד עוֹלָת
הַתְּמִיד אֲצֵל הַמְּזַבַּח, הָיָה
מְקַרְיָבִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ הַמְּקוֹם
שֶׁנִּקְרָא מְזַבַּח (מְלֻכוֹת). וּכְשֶׁהָיָה
עוֹשִׂים מִתְּנוֹת מִדָּם הָעוֹלָה, הָיָה
עוֹלִים וְהָיָה הוֹלְכִים בְּאוֹתוֹ
הַסּוֹבֵב שֶׁהוּא הַדְּרָגָה שְׁלֹשָׁה
וְחָלַק אֲבִיהֶם, וְנוֹתְנִים שְׁתֵּי
מִתְּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע כְּנֶגֶד אוֹתוֹ
מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא עוֹלָה.

וְכֶנֶד שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ בְּכוֹר שְׁנוּטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֵשׁב

הָיָה נִתְפָּס מִיד. וְעַם כָּל דָּא כִּד לָא עֲבַד לִיָּה
אֲלֵא לְמַבְּדֵק, כְּסִי עֲלֵיהּ אוֹרִיִּיתָא וְלֹא
פְרִסְמִיָּה כְּמָה דְפְרִסַם לְאָדָם. וְהָיָה מְדַבְּחָא
הוּא כַּפָּרָה עֲלֵיהּ.

הָא חֲזִי, מְזַבַּח שֶׁל בַּיִת עוֹלָמִים הוּא תְלָתִין
וּתְרִין עַל תְּלָתִין וּתְרִין אִמָּה (וְהִיא) הִיא
רְמִיזָא בְּתְרִין וּתְלָתִין נְתִיבוֹת פְּלִיאוֹת חֲכָמָה.
דְּהָא חֲכָמָה תַּתְּמָה אַקְרִי, עֲלֵה אִמָּה וְכֻנֵּס
אִמָּה, זֶהוּ יְסוּד לְקַבֵּל (צדיק) צְדֵק דְלְעִילָא
דְּהָא כְּגוֹנָא דְכוּלְהוּ דְרָגִין אִית בָּה וְכוּלְהוּ
אִתְחַזְיִין בָּה דְּהָא מְרָאָה אַקְרִי.

עֲלֵה חֲמֵשׁ וְכֻנֵּס אִמָּה, זֶהוּ סוֹבֵב לְקַבֵּל
הֵהוּא דְרָגָא דְאִתְדַבֵּק בָּה דְאִיהוּ סוֹבֵב
לְהֵהוּא מְזַבַּח הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (שיר השירים ב)
וַיִּמְנוֹ תַּחֲבַקְנִי דְהָא מִיְסוּד עַד הֵהוּא דְרָגָא
חֲמֵשׁ דְרָגִין אִינוּן.

עֲלֵה שְׁלֹשׁ וְכֻנֵּס אִמָּה, אֵלּוּ קְרָנוֹת לְקַבֵּל
אִינוּן תְּלָתָא דְרָגִין דְאִתְיִין לָהּ מְנִיִּיהוּ
תְקִיפוֹ עֲלָאָה וְשִׁפְעוֹ. וּבְגִין כֶּף דָּוִד שְׁנִמְשַׁח
בְּקֶרֶן נִמְשְׁכָה מְלֻכוֹתוֹ בְּגִין דְאִיהוּ בְּאִינוּן
קְרָנוֹת הַמְּזַבַּח תְּקִיפוֹ דְמַדְבְּחָא עֲלָאָה.

הָא חֲזִי, אַרְבַּע קְרָנוֹת, אִמָּה עַל אִמָּה אִית
בֵּיהּ בַּמְּזַבַּח, בְּגִין דְאִיהוּ כֶּסֶף דָּוִד יוֹם
רְבִיעִי לְתֵת לָהּ שִׁפְעוֹ מֵאִינוּן שְׁלֹשׁ אִמּוֹת
לְאִינוּן אַרְבַּע קְרָנוֹת. וְכִד הוּוּ מְקַרְיָבִין כְּהִנֵּי
מִסְטָרָא דְחֶסֶד עֲלֵת הַתְּמִיד לְגַבֵּי מְזַבַּח הוּוּ
מְקַרְיָבִין לִיָּה הֵהוּא אִתְרָא דְאַקְרִי מְזַבַּח. וְכִד
הוּוּ עַבְדִּין מִתְּנוֹת מְדָמָא דְעוֹלָה הוּוּ סְלָקִין
וְהוּוּ אֲזִלִּין בְּהֵהוּא סוֹבֵב דְאִיהוּ דְרָגָא דִּידְהוּ
וְחוּלְקִיָּה דְאַבוּהוּן דִּנְהִבִּין שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁהֵן
אַרְבַּע לְקַבֵּל הֵהוּא אִתְרָא דְאַקְרִי עוֹלָה.

וְלְקַבֵּל שְׁתֵּי מִתְּנוֹת דְהֵהוּא בּוֹכְרָא דְנֻטִּיל
וְכֶנֶד שְׁתֵּי מִתְּנוֹת שֶׁל אוֹתוֹ בְּכוֹר שְׁנוּטֵל שְׁנֵי חֲלָקִים. זֶהוּ שְׁכַתוֹב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יֵשׁב

תְּרִין חוֹלְקִין הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית כה) וַיַּעֲקֹב
 אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אֲהֲלִים רַחֲמֵי וְדִינָא וְנָסִיב
 הַהוּא צַדִּיק תְּרִין חוֹלְקִין דִּידִיה הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב (דברי הימים א ה) נִתְּנָה בְּכָרְתּוֹ לְבָנֵי יוֹסֵף
 וְתְרִין חוֹלְקִין דְּאָבוּי וְנָסִיב כִּלְאֵי הָאִי כ"ל
 וְאֲמַלִּי לְהַהוּא אֲתָרָא דְאֶקְרִי יָם. הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.
 הָאִי מְזַבַּח הָעוֹלָה הָוּה גְּבִיּהּ, הָא (האי) תִּשְׁע
 אֲמוֹת לְקַבֵּל תִּשְׁעָה דְרָגִין דְּאִיפָא עַד
 צַדִּיק תִּשְׁעָאָה דְכוּלָא טוֹב וְדָאִי. וְאִיהוּ
 כְּבַנְיָן אוּצָר רַחֲבָה מְלַמְטָה וּקְצָרָה מְלַמְעָלָה
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיְבָן יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלֶע
 אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה. וְהָאִי מְזַבַּח
 עֲלֵאָה הִיא אֲשֶׁתּוֹ דְּאָדָם דְּלַעֲיֵלָא וּבְגִין כִּף
 אֶקְרִי מְזַבַּח הָעוֹלָה כְּמָה דְאֵת אָמֵר (יהושע ג)
 אַרְוֹן הַבְּרִית וְדָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְאֶקְרִי מְזַבַּח
 מְאִי טַעֲמָא אֶקְרִי הַכִּי בְּגִין דְּכַד בְּנֵי עֲלָמָא
 לָא מְכַשְׂרֵן עוֹבְדֵיהוּ אִיהִי דְבַחָא לִוְן הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כ"ו) וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם אַף אָנִי.
 דְּהָא כָּל מְאֵנִי קָרְבָא דְּמִלְפָא בִּיּוֹדִיה אֲתַמְסְרוּ
 הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שיר השירים ג) הִנֵּה מִטְּתוֹ
 שְׁלִשְׁלָמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. וּבְגִין כִּף
 אוּרִייתָא שְׁלִימְתָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא יְהִבָּה לִוְן
 לְיִשְׂרָאֵל לְמִזְבְּחֵי בְּהַ לְחֵי עֲלָמָא לְאִשְׁתַּזְבָּא
 מְדִינֵוִי דְּהַהוּא מְזַבַּח. מָה דְלִית רְשׁוֹ לְגַבְרָא
 אַחְרָא לְקָרְבָא לְגַבְּהּ.

וְכִי תִימָא הָא תְּמִינָא מִשָּׁה קָרִיב לְגַבְּהּ
 שְׁבַעַה יוֹמִין בְּקַדְמִיתָא, תָּא חֲזִי כְּתִיב
 (שיר השירים ב) שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֵוִי
 תַחֲבַקְנִי. הָאִי קָרָא עַל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲתַמְר
 כַּד אִיהִי שְׁרִייא בְּאַרְעָא קְדִישָׁא בְּכָל אִינוּן
 שְׁבַעַה יוֹמִין כְּלָהוּ בְּשִׁלְיָמוֹ הָדָא הוּא
 דְכְּתִיב (ויקרא ח) שְׁבַעַת יָמִים יִמְלָא אֶת יַדְכֶם

אֲהֲלִים, רַחֲמִים וְדִין, וְלַקַּח
 אוֹתוֹ צַדִּיק שְׁנֵי חֲלָקִים שְׁלוֹ.
 זְהוּ שְׁכָתוֹב (דברי הימים-א ה) נִתְּנָה
 בְּכָרְתּוֹ לְבָנֵי יוֹסֵף, וְשְׁנֵי חֲלָקִים
 שֶׁל אָבִיו, וְלַקַּחְהָ הַכֹּל כֹּל הַזֹּאת,
 וּמִמְלֵא אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא יָם.
 זְהוּ שְׁכָתוֹב (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים אֶל הַיָּם.

זְהוּ מְזַבַּח הָעוֹלָה הִיָּה אֲצֵלוֹ.
 תִּשְׁע אֲמוֹת הִלְלוּ כְּנֶגֶד תִּשְׁע
 דְרָגוֹת שְׁיֵשׁ עַד הַצַּדִּיק הַתִּשְׁעִי
 שֶׁל הַכֹּל, טוֹב וְדָאִי, וְהִיא
 כְּבַנְיָן אוּצָר, רַחֲבָה מְלַמְטָה
 וּקְצָרָה מְלַמְעָלָה. זְהוּ שְׁכָתוֹב
 (בראשית א) וַיְבָן ה' אֱלֹהִים אֶת
 הַצֵּלֶע אֲשֶׁר לְקַח מִן הָאָדָם
 לְאִשָּׁה. וְהַמְזַבַּח הָעֲלִיּוֹן הַזֶּה
 הוּא אֲשֶׁתּוֹ שֶׁל אָדָם שְׁלַמְעָלָה,
 וְלִכֵּן נִקְרָא מְזַבַּח הָעוֹלָה, כְּמוֹ
 שְׁנִאֲמֵר (יהושע א) אַרְוֹן הַבְּרִית,
 וְזוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, וְנִקְרָאת
 מְזַבַּח. מָה הַטַּעַם נִקְרָאת כִּי?
 מִשּׁוּם שְׁכָפָא שְׁרֵי בְנֵי הָעוֹלָם אֵין
 מַעֲשִׂיהֶם כְּשִׁרִים, הִיא זוֹכַחַת
 אוֹתָם. זְהוּ שְׁכָתוֹב (ויקרא כו)
 וְהִכֵּיתִי אֶתְכֶם אַף [גַּם] אָנִי,
 שְׁתֵּרִי כָּל כְּלֵי הַקָּרֵב שֶׁל הַמִּלְחָמָה
 נִמְסְרוּ בְיָדָהּ. זְהוּ שְׁכָתוֹב (שיר
 א) הִנֵּה מִטְּתוֹ שְׁלִשְׁלָמָה שְׁשִׁים
 גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. וְלִכֵּן הַקְּדוּשָׁה
 בְּרִיף הוּא נִתֵּן לְיִשְׂרָאֵל תּוֹרָה
 שְׁלָמָה לְזִכּוֹת בְּהַ לְחֵי עוֹלָם
 וְלִהְנַצֵּל מִדִּין אוֹתוֹ הַמְזַבַּח, מָה
 שְׁאֵין רְשׁוֹת לְאִישׁ אַחַר לְקָרֵב
 אֵלֶיהָ.

וְאִם תֹּאמֵר, הֲרֵי רְאִינוּ שְׁמִשָּׁה
 קָרֵב אֵלֶיהָ שְׁבַעַה יָמִים בְּהַתְחַלָּה
 - בֵּא רְאֵה, כְּתוֹב (שיר א)
 שְׁמָאלוֹ תַחַת לְרַאשֵׁי וַיְמִינֵוִי
 תַחֲבַקְנִי. הַפְּסוּק הַזֶּה נֹאמֵר עַל
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהִיא שׁוֹרָה
 בְּאַרְץ הַקְּדוּשָׁה בְּכָל אוֹתָם
 שְׁבַעַה יָמִים כָּלֵם בְּשִׁלְמוֹת. זְהוּ
 שְׁכָתוֹב (ויקרא ח) שְׁבַעַת יָמִים
 יִמְלָא אֶת יַדְכֶם, וְלִכֵּן נִקְרָאִים

ובגין כך אקרוין שבעת ימי המלוואים דייקא. ומשה דאיהו לוי מסטרא דא קריב בקדמיתא לגבי האי מזבח. הדא הוא דכתיב שמאלו תחת לראשי מאי ראשי אלא ברישא כד אתדבקת האי מזבח בההוא עולה שמאלו אתקרי בקדמיתא, ועם כל דא אתערו חברייא בחלוק לכן שאין בו אימרא שמש. הדא הוא דכתיב, (בראשית ל) מחשוף הלכן אשר על המקלות. בגין דאף על גב דאיהו מסטרא דדינא אתלבש בחס"ד וקריב לגבה ואתער חס"ד עלאה בעלמא.

ומאי קריב פר ברישא תמיד של שחר עולה ודאי. ולבתר קריב פר חטאת למיהב שלמא בין ההוא פר חטאת ואהרן דחב לגבה פד עבד עגלא (פ"א עולה) ודא כנסת ישראל והחטאת לקבלה איהו. ודא פר כהן משיח פד איהו חב לגבי מזבח מה דלא אית בגבר אתרא אלא נוקבתא לחטאת ולבתר קריב עולה לגבה. כיון דאתקריב עולה לגבי האי מזבח כדין מלוואים הוא. מלוואים לעילא מלוואים לתתא וכלהו עלמין בחדוה, דהא מטרוניתא אתחברת בבעלה וכדין קריב לגבי ההוא מזבח איל המלוואים.

ויהיב מההוא דמא על תנוף אודנא דאהרן בגין דתהוי רכיכא למשמע ברכיכו ולא בקשיו. ויקבל מלי דאורייתא דלא לאפרדא תורה שבעל פה מתורה שבכתב ולא שלמא עלמין פלהו וכן לבנוי. ופקיד לון דיתבון בההוא תרעא דההוא אהל למיטר ההוא אתרא דלא יתקרב ערל וטמא וישתלמון (בלהו) פלהון שבעה יומין עלאין ויסתלקון בההוא דרגא דחס"ד דאיהו מתתא לעילא שביעאה דהא אינון בקדמיתא

שבעת ימי המלוואים דיקא. ומשה שהוא לוי, מצד זה הוא קרב בתחלה למזבח הזה. זהו שכתוב שמאלו תחת לראשי. מה זה ראשי? אלא בראש, כשנדבקת מזבח זה באותה עולה, שמאלו היא נקראת בתחלה. ועם כל זה העירו החברים, בחלוק לכן שאין בו אמרא שמש, זהו שכתוב (בראשית ל) מחשוף הלכן אשר על המקלות. משום שאף על גב שהוא מצד הדין, התלבש בחסד וקריב אליה, והעיר חסד עליון בעולם.

ומה הקריב? פר בראש תמיד של שחר עולה ודאי, ואחר כך הקריב פר חטאת, לתת שלום בין אותו פר חטאת ואהרן שחטא לה כשעשה עגל, וזו כנסת ישראל, והחטאת היא כנגדה. וזה פר כהן משיח כשהוא חטא אל המזבח, מה שאין באיש אחר, אלא נקבה לחטאת, ואחר כך מקריב עולה אליה. כיון שהקריב עולה למזבח הזה, אז מלוואים היא. מלוואים למעלה מלוואים למטה. וכל העולמות בשמחה, שהרי הגבירה התחברה עם בעלה, ואז מקריב לאותו מזבח את איל המלאים.

ונותן מאותו דם על תנוף און אהרן כדי שתהיה רפה לשמע ברפות, ולא בקשי. ויקבל דברי תורה, שלא להפריד בין תורה שבעל פה מתורה שבכתב, ולהשלים כל העולמות, וכן לבנוי. וצוה אותם שישבו באותו השער של אותו האהל, לשמר אותו מקום שלא יקרב ערל וטמא, וישתלמו כל שבעת הימים העליונים, ויעלו באותה דרגת החסד שהיא שביעי ממטה

אֲתַדְבְּקוּ בַּהֲהוּא פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד וּלְבַתֵּר
אֲסַתְלְקוּ לְעֵילָא. וּלְבַתֵּר מָה כְּתִיב וַיִּמְיֵנו
תַּחֲבַקְנֵי הָדָא הוּא דְכְתִיב (ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּפְקִיד לִיָּה לְמִיֶּסֶב
הֵהוּא עֲגָל דְּחָב בֵּיהּ וַיִּקְרַבְיֵנִיהּ לְגַבִּיָּה הֵהוּא
מְזַבַּח וְאִיהוּ הָוָה פְּסִיף לְקַרְבָּא לְגַבִּיָּה דְדַחִיל
מְשַׁלְּהוּבֵוּי.

לְמַעְלָה, שְׁהָרִי הֵם בַּתְחִלָּה
נִדְבְּקוּ בְּאוֹתוֹ פֶּתַח אֶהֱל מוֹעֵד,
וְאַחַר כֵּן הִתְעַלּוּ לְמַעְלָה. וְאַחַר
כֵּן מָה כְּתוּב? וַיִּמְיֵנו תַּחֲבַקְנֵי.
זֶהוּ שְׁפָתוּב (ויקרא ט) וַיְהִי בַיּוֹם
הַשְּׁמִינִי קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, וְצִוָּה
אוֹתוֹ לְקַחַת אוֹתוֹ עֲגָל שְׁחָטָא בּוֹ
וַיִּקְרַיְבוּ לְאוֹתוֹ מְזַבַּח, וְהוּא הָיָה
מִתְבַּיֵּשׁ לְהִקְרִיב אֵלָיָה, שְׁפָחַד
מְשַׁלְּהוּבֵוּיָהּ.

אָמַר לוֹ מֹשֶׁה (שם), קָרַב אֶל
הַמְּזַבֵּחַ וַעֲשֵׂה אֶת הַטָּאתָךְ -
בַּתְחִלָּה, וְתַן מֵאוֹתוֹ דָּם עַל
אוֹתָם קֶרְנוֹת, מִשּׁוּם שְׁחָטָא
בַּתְחִלָּה אֲצִלָּם וּמִנֵּעַ מֵהֵם
בְּרֻכּוֹת, וְאַחַר כֵּן (שם) וְאֵת הַדָּם
יִצַק אֶל יְסוּד הַמְּזַבֵּחַ, לְצַקַת בְּה
אוֹתוֹ יְסוּד. מָה זֶה יִצַק? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (מלכים א' י) וַיַּעַשׂ אֵת הַיָּם
מוֹצָק.

וְאַחַר כֵּן הִקְרִיב לְאוֹתוֹ מְזַבַּח
אוֹתָהּ עוֹלָה, וַעֲשֵׂה בַּתְחִלָּה
רֵאשׁ, וְאַחַר כֵּן רֵגֶל, וְאַחַר
הִקְרִיב עַל יִשְׂרָאֵל שְׁעִיר עִזִּים,
שְׁהָרִי מֵאוֹתוֹ הִצִּד שֶׁל צַד הָרַע
נִדְבְּקוּ בְּעִבּוּדָה זָרָה. וְאַחַר כֵּן
עֲגָל וּכְבֹשׁ לְעוֹלָה. בֵּא רְאֵה,
בַּהֲתַחֲלָה עֲגָל לְחִטָּאת. פִּיּוֹן
שֶׁהִקְרִיב אוֹתוֹ בְּשִׁלְמוֹת אֶל אֱמוֹ,
אֲחַר כֵּן הִקְרִיב אוֹתוֹ לְאָבִיו. זֶהוּ
שְׁפָתוּב לְעֵלָה. אַחַר כֵּן, שׁוֹר
וְאֵיל לְשִׁלְמִים, שֶׁהֵנָּה שְׁלוֹם בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת. וְשׁוֹר זֶה שֶׁל צַד
הַשְּׂמָאל.

וְאִירֹו שֶׁל יִצְחָק לֹא עוֹשִׂים דִּין
אֶלָּא לְשִׁלְמִים, שְׁלוֹם לְמַעְלָה
שְׁלוֹם לְמַטָּה, אִזּוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּף
הוּא פֶּתַח עֲלִיָּהֶם, (תהלים קלג) הִנֵּה
מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים
גַּם יַחַד. שְׁבַת אַחִים - יְמִין
וּשְׂמָאל, מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. גַּם -
לְהַכְלִיל אֶת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. יַחַד -
צַדִּיק, הַכֹּל בִּיחוד שְׁלוֹם [משלים].
וְאִזּוּ מָה כְּתוּב? כְּשֶׁמֶן הַטוֹב עַל

אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה (שם) קָרַב אֶל הַמְּזַבֵּחַ וַעֲשֵׂה
אֶת הַטָּאתָךְ בְּקַדְמִיתָא וְהֵב מֵהֵהוּא
דְּמָא בְּאִינוֹן קֶרְנוֹת בְּגִין דְּחָב בְּקַדְמִיתָא
לְגַבִּיָּהּ וּמִנֵּעַ מִנְהוֹן בְּרַכָּאָן וּלְבַתֵּר (שם) וְאֵת
הַדָּם יִצַק אֶל יְסוּד הַמְּזַבֵּחַ לְאַצְקָא בְּה הֵהוּא
יְסוּד. מָאִי יִצַק כְּמָה דְּאֵת אָמַר (מלכים א' י) וַיַּעַשׂ
אֵת הַיָּם מוֹצָק.

וּלְבַתֵּר קָרִיב לְהֵהוּא מְזַבַּח הֵהוּא עוֹלָה
וְעַבַד בְּקַדְמִיתָא רֵאשׁ וּלְבַתֵּר רֵגֶל.
וּלְבַתֵּר עַל יִשְׂרָאֵל קָרִיב שְׁעִיר עִזִּים דְּהָא
מֵהֵהוּא סְטָרָא דִּינְצֵר הָרַע אֲתַדְבְּקוּ בְּעִבּוּדָה
זָרָה וּלְבַתֵּר עֲגָל וּכְבֹשׁ לְעוֹלָה. תָּא חֲזִי
בְּקַדְמִיתָא עֲגָל לְחִטָּאת פִּיּוֹן דְּקָרִיב לִיָּה
בְּשִׁלְמוֹת לְגַבִּיָּה אִמִּיָּה לְבַתֵּר קָרִיב לִיָּה לְגַבִּי
אָבִיו. הָדָא הוּא דְכְתִיב לְעוֹלָה, וּלְבַתֵּר שׁוֹר
וְאֵיל לְשִׁלְמִים דְּהָא שְׁלָמָא בְּכִלְהוּ עֲלָמִין
וְהֵאִי שׁוֹר דְּסְטָרָא דְשְׂמָאלָא.

וְאִירֹו דִּינְצְחָק לֹא עַבְדִּין דִּינָא אֶלָּא לְשִׁלְמִים
שְׁלָמָא לְעֵילָא שְׁלָמָא לְתַתָּא וּכְדִין
קַדְשָׁא בְּרִיף הוּא פֶּתַח עֲלִיָּהּ (תהלים קלג) הִנֵּה
מָה טוֹב וּמָה נְעִים שְׁבַת אַחִים גַּם יַחַד. שְׁבַת
אַחִים יְמִינָא וּשְׂמָאלָא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן. גַּם
לְאַכְלָלָא לְכְנֶסֶת יִשְׂרָאֵל יַחַד. צַדִּיק פְּלֵא
בִּיחודָא (שְׁלָמָא) שְׁלִימָתָא כְּדִין מָה כְּתִיב כְּשֶׁמֶן
הַטוֹב עַל הָרֵאשׁ יוֹרֵד עַל הַזָּקָן פִּיּוֹן
דְּאֲתַחֲבְרוּ דְכַר וְנוֹקְבָא שְׁלִים בְּגִין כֵּן כְּשֶׁמֶן

הטוב על הראש בקדמיתא עתיקא דכולא רישא דכל רישין.

יורד על הזקן דא חס"ד וגבורה ותפארת דכולהו אקרון זקן. (בראשית כ"ד) ואברהם זקן. (שם כ"ז) ויהי כי זקן יצחק. (שם מ"ח) ועיני ישראל בבדו מזקן. על פי מדותיו. דא צדיק ואיהי פי מדותיו. ולבתר כטל חרמון שיוורד על הררי ציון. אלין שבע הרים דאקרון הררי ציון. כי שם צוה יי את הברכה. פיון דאתחברו. חיים עד העולם דא עץ חיים בהווא עולם. וכל דא בגין הנהו קרפנין דמתערין טיבו לעילא ותתא.

ולבתר הכי כהני דמסטרן דחס"ד קרבין לגביה דההוא מזבח מה דלית רשו לגבר אחרא לקרבא. ונכסין נכסת קודשין בצפונא דמזבח, בגין דבסטר צפונא דאית בה, פד קריב גבורה לגבה עבדא אינון נוקמין, בגין כף עבדין כהני שלמא בעלמא דלא יתוקד עלמא בשלהובוי דמזבח. וכדין חיים נחתין לעלמא הדא הוא דכתיב (מלאכי ב') בריתי היתה אתו החיים והשלום. מאי טעמא חיים בגין דהוא עבד שלום.

וכהני עבדין שלום בקרבנא מאי קרבנא לכן ואדום. חלב ודם. חלב לקבל ההוא דרגא שופרא דכולא. חלב הארץ מתרגמין שופרא דארעא. דם לקבל ההוא דרגא דאקרי נפש דכתיב (ירמיה נ"א) נשבע יי צבאות בנפשו (עמוס ו' נשבע יי בנפשו). ובר נש פד קריב האי דמא כאילו מקריב נפשיה הדא הוא דכתיב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר.

ובגין כף אזהר לון אורייתא, מאן דייכול נפשו. זהו שכתוב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר ומשום כף הזהירה אותם התורה, מי שיאכל מאתו חלב ודם שממנו מקריבים למזבח, יכלה

הראש ירד על הזקן. פיון שהתחברו זכר ונקבה שלם, משום כף כשמן הטוב על הראש, בהתחלה העתיק של הכל, ראש כל הראשים.

ירד על הזקן - זה חסד וגבורה ותפארת, שכלם נקראו זקן. (בראשית כד) ואברהם זקן. (שם כז) ויהי כי זקן יצחק (גבורה). (שם מז) ועיני ישראל (תפארת) בבדו מזקן. על פי מדותיו - זה צדיק, והוא פי מדותיו. ואחר כף, כטל חרמון שירד על הררי ציון - אלו שבעה הרים שנקראו הררי ציון. כי שם צוה ה' את הברכה - פיון שהתחברו. חיים עד העולם - זה עץ החיים באותו עולם. וכל זה משום אותם קרבנות שמעוררים טוב למעלה ולמטה.

ואחר כף הפהנים שמצד החס"ד קרבים לאותו מזבח, מה שאין רשות לאיש אחר לקרב, ונשחטים שחיטת הקדשים בצפון המזבח, משום שבצד צפון שיש בה כשקרבה גבורה אליה, עושה את אותן נקמות, משום כף עושים הפהנים שלום בעולם, שלא ישרף העולם בשלהבות המזבח, ואז יורדים חיים לעולם. זהו שכתוב (מלאכי ב') בריתי היתה אתו החיים והשלום. מה הטעם חיים? משום שהוא עושה שלום.

וכהנים עושים שלום בקרבן. מהו הקרבן? לכן ואדם, חלב ודם. חלב כנגד אותה דרגה של יפי של הכל. חלב הארץ תרגומו יפי הארץ. ודם כנגד אותה הדרגה שנקראת נפש, שכתוב (ירמיה נא) נשבע ה' צבאות בנפשו (עמוס ו) נשבע ה' בנפשו. וכן אדם, כשמשקריב דם זה, כאלו מקריב נפשו. זהו שכתוב (ויקרא יז) כי הדם הוא בנפש יכפר.

מהמזבזבס ההוא. זהו שפּתוב
ונכרתה הנפּש ההיא מעמיה. מה
הטעם? משום שהיה לו להקריב
את אותו חלב על המזבזבס, ואותו
דם ביסוד, להכליל מדת יום
בלילה ומדת לילה ביום.

ובעולת התמיד שהיא פללות של
הפל, לכפר על כל ישראל על
עשה ועל לא תעשה הנתק לעשה.
מה הטעם? משום שהאניה [מקום]
הזו דרגה של עולה עשה היא,
ועושים לה מתנות להכליל לאותו
מקום שנקרא כל ולישראל.

ולאיה מקום נותנים אותן
מתנות? אחת בקרן מזרחית
צפונית לעורר המזרח, שהוא
רחמים. ולעורר הצפון בשמחה
אליו של המזבזבס ההוא, ואחר כף
בקרן מערבית דרומית, להכליל
אותו מזבזבס שנקרא מערב בדרום
שהוא חסד, ולכן הפל מתנה
אחת. זהו שפּתוב (שיר ב) שמאלו
תחת לראשי וימינו תחבבקני.
שמאלו - של מזרח שהוא צפון.
תחת לראשי - בתחלה. ואחר כף
וימינו תחבבקני - שהוא חסד.

דבר אחר, מה הטעם שלא נותנים
מתנה בקרן דרומית מזרחית,
צפונית מערבית? שהרי אותה
קרן דרומית מזרחית היא בתחלה,
כשעולים הפהנים באותו כבש,
שבדרום הצד והחלק שלהם
שהוא חסד. ואמרים, כל פנות
שאתה פונה, אינו אלא דרך ימין
למזבזבס, כדי לחבר צד המזרח
לאותו מזבזבס, והיה לו לפתח לתת
מתנה בתחלה באותה קרן דרומית
מזרחית, שהרי הוא ראשון לאותן
דרגות, ולא עוד, אלא שהתעורר
אליה חסד בתחלה. הרי העירו
החברים ואמרו, משום שפּתוב
(ויקרא ד) אל יסוד מזבזבס העלה - מן

מההוא חלב ודם דמקרבין מניה למדבזבזא
ישתצי מההוא מדבזבזא, האי דכתיב ונכרתה
הנפּש ההיא מעמיה. מאי טעמא בגין דהוה
ליה למקרבניה לההוא חלב על מדבזבזא
וההוא דם ביסוד לאכללא מדת יום בלילה
ומדת לילה ביום.

ובעולת התמיד דאיהי כללא דכולא
לכפרא על כל ישראל על עשה
ועל לא תעשה הניתק לעשה. מאי טעמא
בגין דהא ארבא (ס"ת אתרא) דרגא דעולה עשה
איהו. ועבדין ליה מתנות לאכללא לההוא
אתרא דאקרי כ"ל ולישראל.

ולאן אתרא יחבין אינון מתנות. חדא בקרן
מזרחית צפונית לאתערא מזרח
דאיהו רחמי ולא אתערא צפון בחדוה לגביה
דההוא מזבזבס. ולבתר בקרן מערבית דרומית
לאכללא ההוא מזבזבס דאקרי מערב בדרום
דאיהו חס"ד. ובגין כן פלא חדא מתנה
הדא הוא דכתיב שמאלו תחת לראשי
וימינו תחבבקני. שמאלו דמזרח דאיהו צפון
תחת לראשי בקדמיתא. והדר וימינו
תחבבקני דאיהו חס"ד.

דבר אחר מאי טעמא דלא יחבין מתנה
בקרן דרומית מזרחית, צפונית
מערבית. דהא ההוא קרן דרומית מזרחית
איהו בקדמיתא כד סלקין פהניא בההוא
כבש בדרום סטרא וחולקא דידהו דאיהו
חס"ד. ואמרינן כל פניות שאתה פונה איהו
אלא דרך ימין למזבזבס בגין לחברן סטרא
דמזרח בההוא מזבזבס והוה ליה לכהנא
למיהב מתנה בקדמיתא בההוא קרן דרומית
מזרחית דהאי איהו קדמאה לאינון דרגין
ולא עוד אלא דאתער לגבה חס"ד בקדמיתא. הא אתערו חברייא

יסוד למזבחה של עולם (ס"א עלה).
פלומר, קרב יסוד שהוא צדיק
אצלה. וקרן דרומית מזרחית לא
היה לה יסוד.

בא ראה, פתוב ביהודה (בראשית לו)
לכו ונמכרנו לישמעאלים. ובגלל
שהוא חטא אל אותו היסוד
והפרידו מאותה ארץ עליונה ונתן
עצה למכר אותו, משום כך באותו
חלק שלו לא היה לו יסוד. וכך
שנינו, מה היה חלקו של יהודה?
הר הבית ולשכות ועזרות. ומה
היה בחלקו של בנימין, שהוא
צדיק למטה? אולם והיכל ובית
קדש הקדשים. ורצועה יוצאת
מחלקו של יהודה שהיא כלפי
מזרח, שהרי גם דגלו היה ממזרח,
ונכנסה לחלקו של בנימין, ועליה
נבנה המזבח, שהרי המזבח חלקו
של יהודה היה, כפי שבארנו
(בראשית כט) ותעמד מלדת, שעמד
הפסא על צמודיו, והוא תומך
הרביעי (מלכות), כנגד כנסת ישראל
שהיא רביעית, וכתוב בה (תהלים
קיח) אבן מאסו הבונים היתה
לראש פנה.

ודוד, בנו אחז באותו מזבח, כמו
שבארנו בסוד האמונה, ובנימין
הצדיק מצטער עליו לקרב אותה
אליו. זהו שכתוב (דברים לג) חופף
עליו כל היום. משום כך זכה
בנימין הצדיק למטה, ונעשה
מארח לגבורה, זהו שכתוב ובין
פתפיו שכן, שהוא חלקו במערב,
ועכשו שכינה בין שני צדיקים.
צדיק למעלה - יוסף הצדיק,
למטה - בנימין. זהו בעל הגבירה,
ונה המארח. לכן כתוב (תהלים
קיג) מושיבי עקרת הבית, זה
עולם שמתכלה (ס"א שמתגלה), זו
שכינה תחתונה שהיא עקרת
הבית. עקר העולם הזה רחל בין

ואמרין בגין דכתיב (ויקרא ד) אל יסוד מזבח
העולה מן יסוד למזבח של עולם (ס"א עולה)
פלומר קרב יסוד דאיהו צדיק לגבה, וקרן
דרומית מזרחית לא היה לה יסוד.

הא חזי, פתיב ביה ביהודה (בראשית ל"ז) לכו
ונמכרנו לישמעאלים. ובגין דאיהו חב
לגבי ההוא יסוד ואפרשיה מההוא ארץ
עלאה ויהב עצה למזבן יתיה. בגין כך
בההוא חולקא דידיה לא הוה ליה יסוד.
והכי תנינן מה הוה חולקיה דיהודה הר
הבית ולשכיו בעזרות. ומה היה חולקיה
דבנימין דאיהו צדיק לתתא אולם והיכל
ובית קדש הקדשים ורצועה נפקא מחולקיה
דיהודה דאיהו כלפי מזרח דהא דגלו נמי
ממזרח הוה ונכנסה בחולקיה דבנימין.
ועלה אתבני מדבחה דהא מדבחה חולקיה
דיהודה הוה כדאוקימנא (בראשית ל) ותעמד
מלדת דקיימא כורסייא על סמכוהי והוא
סמכא רביעאה לקבל כנסת ישראל דאיהו
רביעאה וכתוב בה (תהלים קי"ח) אבן מאסו
הבונים היתה לראש פנה.

ודוד בריה אחיד ביה בההוא מזבח
כדאוקימנא ברזא דמהימנותא ובנימין
הצדיק מצטער עליה לקרבא יתה לגביה,
הדא הוא דכתיב (דברים לג) חופף עליו כל
היום. בגין כך זכה בנימין הצדיק לתתא
ונעשה אושפיזא לגבור"ה הדא הוא דכתיב
(דברים לג) ובין פתפיו שכן דאיהו חולקיה
במערב והשתא שכינתא בין תרין צדיקים.
צדיק לעילא יוסף הצדיק. לתתא בנימין.
האי בעלה דמטרוניתא והאי אושפיזא. בגין
כך פתיב (תהלים קי"ג) מושיבי עקרת הבית דא
עלמא דאתפליא (ס"א דאתגליא) דא שכינתא תתאה דאיהו עקרת הבית.

עִקְרָא דְהָאֵי עֲלָמָא רַחַל בֵּין תְּרִין צַדִּיקִים
לְעִילָא וְתַתָּא.

בְּגִין כֶּן אַתְקְרִי בֵי מַקְדָּשָׁא בֵּית עוֹלָמִים.
מְזַבַּח שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים הָוּה
בְּאַחְסָנְתִּיה דְּבִנְיָמִן. אָבֵל כַּד שְׂרִיָּא שְׂכִינְתָּא
בְּאַחְסָנְתִּיה דְּיוֹסֵף בְּשִׁילָה לֹא קָאֲרִי לָהּ בֵּית
עוֹלָמִים דְּהָא עוֹלָם הוּ"ד לְעִילָא וְתַתָּא אִם
הַבְּנִים שְׂמַחָה דָּא שְׂכִינְתָּא בְּגִין כֶּן הִלְלוּיָהּ.

הָא חֲזִי, כַּד אֲזַדְבֵּן הֵהוּא צַדִּיק לְמַצְרַיִם
בְּנִימָן אַחוּהִי הָוּה צַדִּיק לְתַתָּא וְנִטְל
אַתְרִיה דְּלֹא לְאַתְפַּגְמָא וּלְאַיִנוּן עֲשָׂרָה בְּגִין
דְּהוּוּ לִיה קָרָא לֹוֹן עַל שְׂמִיָּה דְּהֵהוּא צַדִּיק
כְּדֹאוּקְמוּיָה חֲבֵרְיָא בְּלַע עַל שֵׁם שְׁנַבְלַע בֵּין
הָאוּמּוֹת בְּגִין כֶּן תְּנִינָן הִיסוּד הָיָה מְהֵלֵף עַל
פְּנֵי כָל הַמְעַרְב וְעַל פְּנֵי כָל הַצִּפּוֹן אוֹכֵל
בְּמִזְרַח חֲצִי אָמָה וּבִדְרוֹם חֲצִי אָמָה בְּגִין
דְּחוּלְקִיָּה דְּבִנְיָמִן הָוּה מְעַרְב בְּגִין כֶּן אֵית
לִיה יְסוּד דְּהָא הוּא שְׁלִיט הָוּה לְגַבֵּי הֵהוּא
צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם אָבֵל בְּחוּלְקִיָּה דִּיהוּדָה
דְּאִיהוּ מְזַרְח לָא הָוּה לִיה יְסוּ"ד דְּהָא אִיהוּ
אַרְחֻקִּיָּה מְנִיָּה דִּיהֵב עֲצָה לְמַזְבְּנִיָּה לְמַצְרַיִם.
הָא חֲזִי, סְדְרָא דְדִגְלִים הָרִי הוּא סְחָרְנִי
הֵהוּא מְדַבְּחָא דְעוֹלָה דְאַקְרִי מְשַׁפְּנָא.
יְהוּדָה וְדִסְמִיכִין לִיה בְּמִזְרַח. וּמֵאֵן סְמִיכִין
יִשְׁשַׁכֵּר דְּאֵגִין עָלֶיהָ בְּחִילָא דְּאוּרִייתָא.
וּלְבַתָּר זְבִלוֹן דְּסַמִּיךְ לִישְׁשַׁכֵּר דִּיהֵב לֹוֹן
מְלֵאִי וְחִילָא לְאַתְעַסְקָא בְּאוּרִייתָא. אֶפְרַיִם
וּמְנַשֶּׁה וּבְנִימָן לְמַעַרְב. רְאוּבֵן וְדִסְמִיכִין
לִיה בְּדְרוֹם דֵּן וְדִסְמִיכִין לִיה בְּצִפּוֹן.

וְהָא חֲזִי כְּתִיב בֵּיה בְּהֵהוּא צַדִּיק (בְּרַאשִׁית ל"ז)
וְהוּא נֶעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה וּכְתִיב בְּכִנִּי
לְאָה (שם) וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ בְּגִין כֶּן תְּנִינָן הָאֵי
יְסוּ"ד הָיָה מְהֵלֵף עַל פְּנֵי כָל הַמְעַרְב דְּהָא חוּלְקִיָּה דְּאַחוּי דְּנִטְר הֵהוּא

שְׁנֵי צַדִּיקִים לְמַעְלָה וּלְמַטָּה.
לְכֵן נִקְרָא בֵּית הַמַּקְדָּשׁ בֵּית
עוֹלָמִים. הַמְזַבַּח שֶׁל בֵּית עוֹלָמִים
הָיָה בִּירְשֵׁתוֹ שֶׁל בְּנִימָן, אָבֵל
כְּשִׁשְׂרָתָה שְׂכִינָה בִּירְשֵׁתוֹ שֶׁל
יוֹסֵף בְּשִׁילָה, לֹא קוֹרָא לָהּ בֵּית
עוֹלָמִים, שְׁהָרִי עוֹלָם הוּד הוּא
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. אִם הַבְּנִים שְׂמַחָה
- זֹו שְׂכִינָה, וְלָכֵן הִלְלוּיָהּ.

בְּאֵ רְאָה, כְּשִׁנְמַכֵּר אוֹתוֹ צַדִּיק
לְמַצְרַיִם, בְּנִימָן אַחִיו הָיָה צַדִּיק
לְמַטָּה, וְנִטְל מְקוֹמוֹ שְׁלֹא לְהַפְגֵם,
וּלְאַתָּם עֲשָׂרָה בְנִים שְׁהָיוּ לוֹ קָרָא
לְהֵם עַל שְׁמוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צַדִּיק, כְּמוֹ
שֶׁפָּרְשׁוּ הַחֲבֵרַיִם. בְּלַע - עַל שֵׁם
שְׁנַבְלַע בֵּין הָאֵמּוֹת. לְכֵן שְׁנִינוּ,
הִיסוּד הָיָה מְהֵלֵף עַל פְּנֵי כָל
הַמְעַרְב וְעַל פְּנֵי כָל הַצִּפּוֹן, אוֹכֵל
בְּמִזְרַח חֲצִי אָמָה וּבִדְרוֹם חֲצִי
אָמָה, מְשׁוּם שֶׁחִלְקוֹ שֶׁל בְּנִימָן
הָיָה בְּמַעַרְב, לְכֵן יֵשׁ לוֹ יְסוּד,
שְׁהָרִי הוּא הָיָה שְׁלִיט אֵל אוֹתוֹ
צַדִּיק יְסוּד עוֹלָם, אָבֵל בְּחֵלֶק שֶׁל
יְהוּדָה שְׁהוּא מְזַרְח, לֹא הָיָה לוֹ
יְסוּד, שְׁהָרִי הוּא הִרְחִיקוֹ מִמְּנוּ,
שְׁנַתָּן עֲצָה לְמַכְרוֹ לְמַצְרַיִם.

בְּאֵ רְאָה, סְדֵר הַדְּגָלִים הָרִי הוּא
סְבִיב אוֹתוֹ מְזַבַּח הָעוֹלָה שְׁנִקְרָא
מְשַׁכֵּן. יְהוּדָה וְהַסְמוּכִים לוֹ
בְּמִזְרַח. וּמֵי הַסְמוּכִים? יִשְׁשַׁכֵּר
שְׁמַגֵּן עָלָיו בְּכַח הַתּוֹרָה. וְאַחַר כֶּן
זְבִלוֹן שְׁסַמּוּךְ לִישְׁשַׁכֵּר, שְׁנַתָּן
לְהֵם מְלֵאִי וְכַח לְהַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה.
אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וּבְנִימָן לְמַעַרְב.
רְאוּבֵן וְהַסְמוּכִים לוֹ בְּדְרוֹם. דֵּן
וְהַסְמוּכִים לוֹ בְּצִפּוֹן.

וְבֵא וְרְאָה, כְּתוּב בְּאוֹתוֹ צַדִּיק
(בְּרַאשִׁית לו') וְהוּא נֶעַר אֶת בְּנֵי בְלָהָה,
וְכְתוּב בְּכִנִּי לְאָה וַיִּשְׁנְאוּ אוֹתוֹ. לְכֵן
שְׁנִינוּ, הִיסוּד הָיָה מְהֵלֵף עַל
פְּנֵי כָל הַמְעַרְב, שְׁהָרִי חֵלֶק אַחִיו
שְׁשַׁמֵּר אוֹתוֹ מְקוֹם וְשֶׁל בְּנֵי הָיָה.

יְסוּ"ד הָיָה מְהֵלֵף עַל פְּנֵי כָל הַמְעַרְב דְּהָא חוּלְקִיָּה דְּאַחוּי דְּנִטְר הֵהוּא

ועל פני כל הצפון, משום שאלו שהיו שרויים בצפון לא היו שונאים אותו. אוכל במזרח חצי אמה, משום שיהודה עשה חצי הצלה. אמר (שם) מה בצע, ולא השאיר [אותם] להרג אותו. ובדרום חצי אמה, משום שראובן אמר להציל אותו מידם. וגם גד שהיה חונה שם, לא היה שונא אותו.

בא ראה כמה עקמים הם בני אדם שלא רוצים להשתדל בדרך החיים שהוריש הקדוש ברוך הוא לבניו, והזהיר אותם עליה ואמר (יהושע א) והגית בו יומם ולילה, שאין לה רשות להפריד יום מלילה. ולכן יהודה, אף על פי שחלקו וגורלו היה מערב, שהוא לילה, פשהיה שורה סביב אותו המשכן, נדבק במזרח שהוא יום. והקדוש ברוך הוא רמז לו ואמר לו (דברים ל) ובחרת בחיים. שלא להפריד יום מלילה. ומי שמפריד אותם גורם למות, ובאותו חטא מתו בניו, משום שהשחיתו דרכם ולא חפרו יום עם לילה, משום שלא השתדלו פראוי לחבר לבן עם אדם כדי לכפר אותו חטא שלו, שהפרידם בתחלה.

בשמכר את אותו צדיק שנקרא יום, שהפרידו מכנסת ישראל שנקראת לילה. רמז לו הקדוש ברוך הוא לקרב מזרח במערב, ואמר לו, (במדבר ב) והחנים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה, לקרב מזרח למערב לתת לו שפע ברכות מלמעלה.

ובני יוסף ובנימין, אף על גב שבנימין היה נדבק במזרח, רמז לו הקדוש ברוך הוא לחנות במערב לקרב כנסת ישראל לצדיק הפל בדרך ישר. זהו שכתוב (יהושע יד) פי ישרים דרכי

אתרא ודבנוי הוה. ועל פני כל הצפון בגין דהנהו דהוו שראן בצפון לא הוו שנאין ליה. אוכל במזרח חצי אמה. בגין דעבד יהודה פלגו הצלה ואמר מה בצע ולא שבק (לז) למקטליה. ובדרום חצי אמה בגין דראובן אמר (בראשית ל"ז) להציל אותו מידם וגד נמי דהוה שרי תמן לא הוה סני ליה.

הא חזי, כמה עקימין אינון בני נשא דלא בעאן לאשתדלא בארחה דחיי דאורית לון קדשא בריה הוא לבנוי ואזהר לון עלה ואמר (יהושע א) והגית בו יומם ולילה דלית לה רשו לאפרשא יום מלילה. ובגין פה יהודה אף על גב דחולקיה ועדביה הוה מערב דאיהו לילה כד הוה שארי סחרניה ההוא משכנא אתדבק במזרח דאיהו יום וקדשא בריה הוא רמז ליה ואמר ליה (דברים ל) ובחרת בחיים דלא לאפרשא יום מלילה ומאן דפריש לון גרים מותא. ובההוא חובה מיתו בנוי בגין דחבילו אורחיהון ולא דביקו יום פלילה בגין דלא אשתדלו כדקא חזי לחברא חורא בסמקא בגין לכפרא ההוא חובה דיליה דאפריש לון בקדמיתא.

כד זבין ליההוא צדיק דאקרי יום דאפרשיה מכנסת ישראל דאקרי לילה. ורמז ליה קדשא בריה הוא לקרבא מזרח במערב ואמר ליה (במדבר ב) והחונים קדמה מזרחה דגל מחנה יהודה לקרבא מזרח למערב למיהב ליה שפע ברכאן מלעילא.

ובני יוסף ובנימין אף על גב דבנימין הוה מתדבק במזרח, רמז ליה קדשא בריה הוא למשרי במערב לקרבא כנסת ישראל לגבי צדיק פלא בארחה מישר הדא הוא דכתיב (יהושע י"ד) פי ישרים דרכי יי וצדיקים

ה' וְצַדִּיקִים יִלְכוּ בָם. וְרֵאוּבֵן
שֶׁנִּדְבַק בְּצַד הַחֶסֶד, יִחְנֶה
בְּדְרוֹם. וְדָן, כְּדֵי לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ
חֶטָא הַעֲגָל שֶׁיִּקְבְּלוּ בְּנֵי, וְהוּא
מִצַּד הַצָּפוֹן, יִחְנֶה בְּצָפוֹן לְכַפֵּר
עַל אוֹתוֹ חֶטָא.

מִשּׁוֹם כֶּף כְּתוּב בַּיָּם שֶׁעָשָׂה
שְׁלֵמָה עֲשָׂרָה עַל עֲשָׂרָה, (מלכים-א
11) וְחוּט שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה יְסוּב.
הַכֵּל בְּסוּד הַחֶכְמָה. כְּתוּב בּוֹ (שם)
עֲמַד עַל שְׁנֵי עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשֶׁה
פָּנִים צְפוֹנָה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים יָמָה
וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים נֶגְבָּה וְשְׁלֹשֶׁה פָּנִים
מִזְרָחָה וְהֵימָּן עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה.
אוֹתוֹ יָם שֶׁל חֶכְמָה נִתְקַן בָּהֶם.

בֵּא רְאֵה, כִּשְׁהֵיוּ עוֹשִׂים הַכְּהֻנִּים
אֶת אוֹתָהּ חֲטָאֹת, לְכַפֵּר עַל
עֲבֻרוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה זֶה הָיָה,
שֵׁשׁ בָּהֶם כֶּרֶת. וְעוֹלָה בָּאָה עַל
מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה מִצְוֹת עֲשֵׂה,
וּמֵאוֹתוֹ צַד בָּאָה הַעוֹלָה שֶׁהִיא
זָכַר, וְכְתוּב (שְׁמוֹת ב) זָכוֹר אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת - מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְלֹכֵן אָנוּ
מְקַרְיָבִים בְּשַׁבָּת שְׁנֵי כִכָּשִׁים,
שֶׁל מוֹסַף עוֹלָה, מִשּׁוֹם שְׁבֻאוֹתוֹ
שֶׁל הַיָּמִין נִתּוֹסַף לְאוֹתוֹ צַדִּיק
אוֹר מֵהַעֲתִיק הַקְּדוֹשׁ.

בְּשֶׁנִּדְבַק עִם פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא
שְׁמוֹר, לֹא תַעֲשֶׂה. מִשּׁוֹם כֶּף יֵשׁ
בְּשַׁבָּת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שֵׁשׁ בּוֹ
כֶּרֶת, שֶׁהָרִי מִי שֶׁעוֹשֶׂה פָּגָם
בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא לֹא תַעֲשֶׂה,
וּמִפְּרִיד אֶת הַזְּוִיג שֶׁלָּהֶם, נִכְרַתֶּת
מִשֶּׁם נִפְשׁוּ, וּמֵיחֵיו? מִי שֶׁעוֹשֶׂה
מַעֲשִׂים שֶׁל חַל בְּשַׁבָּת, בְּקִדְשׁ
שֶׁנִּדְבַק בְּשַׁבָּת בְּשַׁבְּתוֹן, וְכֵל
הַעוֹלָמוֹת בְּחֻדוֹהַ בְּאוֹרָה. אָבֵל
מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה אֶלָּא בְּשִׁגְגָה,
מְקַרְיָב חֲטָאֹת כְּנֶגֶד אוֹתָהּ דְּרַגְתָּ
מִזְבֵּחַ.

וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ בְּהַתְּחַדְּשׁוֹת
הַלְּבָנָה אָנוּ מְקַרְיָבִים (במדבר כח)
פָּרִים בְּנֵי בְּקָר שְׁנַיִם, שֶׁהָרִי מִצַּד
שֶׁל פָּרָה אֲדָמָה תְּמִימָה בָּאוּ,

יִלְכוּ בָם. וְרֵאוּבֵן דְּאֵתְדַבֵּק בְּסִטְרָא דְּחֶסֶד
יִשְׂרֵי בְּדְרוֹמָא. וְדָן בְּגִין לְכַפֵּרָא הֵהוּא חוּבָא
דְּעִגְלָא דִּיקְבְּלוֹן בְּנֵי וְאִיהוּ מִסִּטְרָא דְּצָפוֹנָא
יִשְׂרֵי לְצָפוֹנָא לְכַפֵּרָא הֵהוּא חוּבָה.

בְּגִין כֶּף כְּתִיב בַּיָּם שֶׁעָשָׂה שְׁלֵמָה עֲשָׂרָה עַל
עֲשָׂרָה (מלכים א' 11) וְקוֹ שְׁלֹשִׁים בְּאֵמָה
יְסוּב. כֵּלָא בְּרִזָּא דְּחֶכְמָתָא. כְּתִיב בֵּיה עוֹמֵד
עַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּקָר שְׁלֹשֶׁה פּוֹנִים צְפוֹנָה
וְשְׁלֹשֶׁה פּוֹנִים יָמָה וְשְׁלֹשֶׁה פּוֹנִים נֶגְבָּה
וְשְׁלֹשֶׁה פּוֹנִים מִזְרָחָה וְהֵימָּן עֲלֵיהֶם מְלַמְעֵלָה
הֵהוּא יִמָּא דְּחֶכְמָתָא אֲתַתְּקֵן בְּהוּ.

הָא חֲזִי, כִּד הוּוּ עֲבָדִין פְּהֵנִיא הֵהוּא חֲטָאֹת
לְכַפֵּרָה חוּבִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה הָיָה דְּאִית
בְּהוּ כֶּרֶת. וְעוֹלָה לְכַפֵּרָה עַל מָאן דְּלֹא עֲבִיד
מִצְוֹת עֲשֵׂה אֲתִי וּמֵהֵהוּא סִטְרָא אֲתִי עוֹלָה
דְּאִיהוּ זָכַר. וְכְתִיב (שְׁמוֹת כ) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת
מִצְוֹת עֲשֵׂה וּבְגִין כֶּף אָנוּ מְקַרְיָבִין בְּשַׁבָּת
תְּרִין אֲמָרִין דְּמוֹסַף עוֹלָה בְּגִין דְּבַהֵהוּא
דִּימִנָּא אֲתוֹסַף לְהֵהוּא צַדִּיק נִהִירוּ דְּעַתִּיקָא
קְדִישָׁא.

כִּד אֲתַדְבֵּק בְּפְנֹסֶת יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי שְׁמוֹר לֹא
תַעֲשֶׂה בְּגִין כֶּף אִית בֵּיה בְּשַׁבָּת עֲשֵׂה
וְלֹא תַעֲשֶׂה דְּאִית בֵּיה כֶּרֶת דְּהָא מָאן דְּעֲבִיד
פְּגִימוּ בְּהֵהוּא אֲתָרָא דְּאֲקָרִי לֹא תַעֲשֶׂה
וְאֲפְרִישׁ זְוִיגָא דִּילְהוֹן אֲשַׁתְּצִי מִתְּמָן נִפְשָׁא
דִּילְיָה. וּמָאן אִיהוּ, מָאן דְּעֲבִיד עוֹבְדִין דְּחוּל
בְּשַׁבָּתָא בְּקִדְשׁ דְּאֵתְדַבֵּק בְּשַׁבָּתוֹן
וְכֵלְהוּ עֲלָמִין בְּחֻדוֹהַ בְּנִהִירוּ אָבֵל מָאן דְּלֹא
עֲבִיד אֶלָּא בְּשִׁגְגָה מְקַרְיָב חֲטָאֹת לְקַבֵּל הֵהוּא
דְּרַגָּא דְּמִזְבֵּחַ.

וּבְרֵאשׁ חֲדָשׁ דְּאִיהוּ חֲדָתוֹתָא דְּסִיְהָרָא אָנֻן
מְקַרְיָבִין (במדבר כ"ח) פָּרִים בְּנֵי בְּקָר
שְׁנַיִם דְּהָא מִסִּטְרָא דְּפָרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה

והם למעלה להשלים את הפגם שלה ולתת לה שפע אחד על שנים מאותו מקום שנקרא עולה, ונוסף באותו זמן אור ללבנה. ואיל אחד - להקריב לה אילו של יצחק, (שיר ב) שמאלו תחת לראשי, כבשים בני שנה שבעה, לחבק אותה בימין, ושבעה זכרים נקרבים עמה, תמימים שלמים בכל, ואנו מקריבים שעיר עזים אחד לחטאת. שחטאת הזו באה מצד זה של פר החטאת, שפתוב שמור, ושמור לא תעשה הוא, ואנו מקריבים שעיר חטאת שבא על לא תעשה.

במוסף שלה בראש חדש, שבא לכפרה על טמאת מקדש וקדשיו, שפתוב (יחזקאל מג) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי, שלא יתקרב לכנסת ישראל ערל וטמא. אבל מוסף של שבת אין להקריב, משום שהרי התגלה העתיק הקדוש, ומאיר באותו רצון לכל העולמות, והכל נמצא בהארה, שהרי שבת היא בלי דין כלל, ולא שולט הנחש העקם. וכנהנים מצד החס"ד שוחטים אותו בצפון המזבח, ואפלו ישראל יכולים לעשות, פרט לזה שאין להם רשות לקרב לאותו מזבח להקריב, אבל לשחט מפר.

ובצפון הוא מקומו של אותו שעיר, שהרי שעיר יונק מצפון, ואנו מקריבים דם למזבח, ועושים ארבע מתנות על ארבע קרנות פדי להקיפו מכל הצדדים, שלא יתקרב מי שלא ראוי לקרב לקדש הקדשים. וחסאת זו שעושה ממנה היא קדש הקדשים, שלא יתעורר צד הטמאה ממנו בעולם.

ובא וראה, בעולה שתי מתנות

אתו ואינון לעילא לאשלמא פגימו דילה ולמיהב לה שפע על חד תרין מההוא אתר דאקרי עולה ואתוסף בההוא זמנא נהירו לסיהרא איל אחד לקרבא לה אילו דיצחק (שיר השירים ב') שמאלו תחת לראשי כבשים בני שנה שבעה לחבקא לה ימינא ושבעא דכרין אתקרבין בה תמימים שלמין בכלא ואנן מקרבין שעיר עזים אחד לחטאת דהאי חטאת מהאי סטרא דפר חטאת אתי דכתיב שמור. ושמור לא תעשה איהו ואנן מקרבין שעיר חטאת דאתי על לא תעשה.

במוסף דידה בראש חדש דאתי לכפרה על טומאת מקדש וקדשיו דכתיב (יחזקאל מ"ג) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי דלא יתקרב בכנסת ישראל ערל וטמא. אבל מוסף דשבת ליבא לקרבא בגין דהא אתגלי עתיקא קדישא ונהיר בההוא רצון לכלהו עלמין וכלא אשתכח בנהירו, דהא שבת בלא דינא כלל איהו ולא שליט חוייא עקימא וכנהני מסטרא דחס"ד נכסין יתיה בצפונא דמזבח ואפילו ישראל יכלין למעבד, פר דלית לון רשו למקרב לההוא מזבח לקרבא אבל למיכס שרי.

ובצפונא איהו אתריה דההוא שעיר דהא שעיר מצפונא יניק ואנן מקרבין דמא למדבחה ועבדין ארבע מתנות על ארבע קרנות בגין לאקפא לה מפל סטרין דלא יתקרב מאן דלא חזי לקרבא לקדש הקדשים והאי חטאת דעבדינן מניה קדש הקדשים, איהו דלא יתער סטרא דמסאבא מניה בעלמא.

ותא חזי בעולה שתי מתנות שהן ארבע רזא דיחודא דמתניח עולה במזבח. אבל

שְׁהֵן אַרְבַּע, סוּד הַיְחוּד שְׁמַתִּיחַד
עוֹלָה בַּמִּזְבֵּחַ. אֲבָל חֲטָאת אַרְבַּע
מִתְּנוּת, שְׂאִינִם אֶלָּא לְשֹׁמֵר
וּלְהַקְיִף אוֹתָם גְּבוּרִים שְׁהֵם מִצַּד
הַגְּבוּרָה, לְאוֹתוֹ מִטָּה כִּסּא
קְדוּשׁ, וּלְהַשְׁלִים אוֹתוֹ פָּנִים
שְׁעָשׂוּ בָּהּ. וּמִי שֶׁגָּרַם לְבִנְי אָדָם
לַעֲשׂוֹת אוֹתוֹ חֲטָא, בָּא מִצַּד
הַשְּׁעִיר, לְכֵן חֲטָאת יְחִיד
שְׁעִירָה, וְחֲטָאת נָשִׂיא שְׁעִיר,
וְחֲטָאת כֹּהֵן מְשִׁיחַ פָּר. הַכֹּל מִצַּד
שְׂמָאל.

וְרַפְעָמִים מִקְרִיב יְחִיד כִּשְׁבָה
כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל וְכֹל שְׂאֵר
הַמִּצְוֹת. אֶלָּא בַּעֲבוּדָה זָרָה שֶׁל
צְבוּר מִקְרִיבִים פֶּר לַעֲוֹלָה וְשְׁעִיר
לְחֲטָאת, וְאוֹתוֹ חֲטָאת הוּא חֶסֶר
בְּלִי אֶלֶף, מְשׁוּם שֶׁהוּא חֶסֶר
גָּדוֹל, שֶׁהָרִי חֲטָאת הוּא לְשׁוֹן
שֶׁל חֶסֶר, שְׁכַתוּב (מַלְכִים א' א) וְהֵייתִי
וְהֵייתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים.
וְכֹל אֶחָד עֶז בַּת שְׁנָתוֹ, מִצַּד
הַשְּׂמָאל. וְאוֹתוֹ הַפֶּר דּוֹרוֹן הוּא
לְמַעַל לְצַדִּיק, שֶׁהַפְּרִידוֹ אוֹתוֹ
אֶרוֹן מְאוֹתָה בְּרִית, וְשְׁעִיר
לְחֲטָאת כְּנֶגֶד כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
שְׁמַנְעוּ מִמֶּנָּה בְּרִכּוֹת. וְעַם כֹּל
זֶה, כְּשִׁיחִיד חֲטָא בְּכֹל מִצְוֹת
שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה שֵׁשׁ בָּהֶם בְּרִית,
צָרִיף לְהַקְרִיב שְׁעִירַת עֲזִים
לְכַתְּחֻלָּה, אֶלָּא כְּשִׁאֵין לוֹ
שִׁיקְרִיב כִּשְׁבָה.

וְבֹא וְרָאָה, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא
רְבִיעִית לְיָמִים, וְלִכֵּן צְרִיכָה
אַרְבַּע מִתְּנוּת, וְעוֹלָה אוֹתוֹ רִיחַ
נִיחּוֹחַ מְאוֹתָם כְּבָשִׂים, וְאִזּוּ יֵשׁ
נַחַת רִיחַ לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל וְלֹא
עוֹשֶׂה נְקָמוֹת, שֶׁהָרִי זֶה הִיָּה
בְּשׁוֹגֵג. (בַּמְדַּבֵּר כ"ח) וּבַחֲדָשׁ
הָרִאשׁוֹן - שֶׁהוּא אַרְבָּעָה עַל
עֶשֶׂר עוֹשִׂים פֶּסַח, כְּדִי שִׁיְהִיָּה
זוֹכֵר לָנוּ לַעֲוֹלָם אוֹתוֹ פֶּסַח
שְׁעָשׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא

חֲטָאת אַרְבַּע מִתְּנוּת דְּלָאוּ אֵינּוֹן אֶלָּא לְנִטְרָא
וּלְאַקְפָּא אֵינּוֹן גְּבוּרִין דְּאֵינּוֹן מִסְטְרָא דְּגְבוּרָה
לְהֵוּא מִטָּה בְּרִסְיָא קְדִישָׁא וּלְאַשְׁלָמָא
הֵוּא פְּגִימוֹ דְּעַבְדוֹ בָּהּ. וּמֵאֵן דְּגָרִים לּוֹן
לְבִנְי נָשִׂיא לְמַעַבְדַּד הֵוּא חוֹבָה מִסְטְרָא
דְּשְׁעִיר אֲתִי, בְּגִין כֹּהֵן חֲטָאת יְחִיד שְׁעִירָה
וְחֲטָאת נָשִׂיא שְׁעִיר, וְחֲטָאת כֹּהֵן מְשִׁיחַ פָּר,
כּוֹלְהוּ מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא.

וּלְזִמְנִין קְרִיב יְחִיד כִּשְׁבָה לְקַבֵּל כְּנֶסֶת
יִשְׂרָאֵל וְכֹלְהוּ שְׂאֵר מִצְוֹת. אֶלָּא
בַּעֲבוּדָה זָרָה דְּצְבוּר מִקְרִבִין פֶּר לַעֲוֹלָה
וְשְׁעִיר לְחֲטָאת וְהֵוּא חֲטָאת חֶסֶר אִיהוּ בְּלֹא
אֶלֶף. בְּגִין דְּאִיהוּ גְרִיעוֹת סְגִיָּאָה דְּהֵא חֲטָאת
לִישְׁנָא דְּגְרִיעָא הוּא דְּכְתִיב (מַלְכִים א' א) וְהֵייתִי
אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֹמֹה חֲטָאִים. וְכֹל חַד עֶז בַּת שְׁנָתוֹ
מִסְטְרָא דְּשְׂמָאלָא. וְהֵוּא פֶּר דּוֹרוֹן לְעִילָא
אִיהוּ לְצַדִּיק דְּאַפְרִידוֹ הֵוּא אֶרוֹן מֵהֵוּא
בְּרִית. וְשְׁעִיר לְחֲטָאת לְקַבֵּל כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל
דְּמַנְעוּ מִיָּנָה בְּרִכָּאָן. וְעַם כֹּל דָּא יְחִיד פֶּד חָב
בְּכֹלְהוּ מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה דְּאִית בְּהוּ בְּרִית.
שְׁעִירַת עֲזִים בְּעִי לְקַרְבָּא לְכַתְּחֻלָּה, אֶלָּא כִּד
לִית לִיהּ דִּיקְרִיב כִּשְׁבָה.

וְהֵא חֲזִי כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל רְבִיעִית הִיא לְיוֹמֵי
וּבְגִין כֹּהֵן אַרְבַּע מִתְּנוּת בְּעִיא, וְסִלִּיק
הֵוּא רִיחַ נִיחּוֹחַ מְאִינּוֹן אֲמָרִין. וְכִדִּין נִיחָא
לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל וְלֹא עַבְדַּת נּוֹקְמִין דְּהֵא בְּשׁוֹגֵג
הָוָה. (בַּמְדַּבֵּר כ"ח) וּבַחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן דְּאִיהוּ
אַרְבָּעָה עַל עֶשֶׂר עַבְדִּינָן פֶּסַח בְּגִין דִּיהוּי
דְּכִיר לָן לְעֹלָם הֵוּא פֶּסַח דְּעַבְד קְדָשָׁא בְּרִיף
הוּא לְיִשְׂרָאֵל, דְּקַטֵּל הֵוּא טָלָה וְאַפִּיק
שְׁכִינְתָּא וְיִשְׂרָאֵל מְאַתְרָא מְסֻאָבָא וְאַתְחַבֵּר
לְיִשְׂרָאֵל. שֶׁהָכָה אֵת אוֹתוֹ טָלָה, וְהוֹצִיא הַשְּׁכִינָה וְיִשְׂרָאֵל מִמְּקוֹם טָמֵא, וְהִתְחַבֵּר אַרְבָּעָה עַם

עשור, כנסת ישראל התחברת
בעשור שהוא צדיק, ורמוז
מקומו בעשור, ואז פסח לה'.

ורבן מי שהוא טהור וסלקה
ממנו אותה ערלה, ויראה רשם
קדוש של צדיק, שהוא י' בו,
ולא הקריב פסח לה', כנסת
ישראל לצדיק, שהוא ראוי לקרב
למקדש ולא ערל וטמא. שאם
לא הקריב, יש בו פרת. ומה
הטעם? שהרי בכל התורה אין
פרת אלא על מצוות לא תעשה,
מה [ומה] הטעם בפסח ומילה,
שהם מצוות עשה, יש פרת?
אלא משום שהדרגה גורמת
שהיא כנסת ישראל שהיא פסח,
ונקראת [נקראת] מצוות לא תעשה,
צריכה להתחבר עם עשה
ולהכליל בו מדת לילה עם יום.
ומהו? זה צדיק, שהיא מילה
ומצוות עשה, ונכלל במצוות לא
תעשה מדת יום בלילה. ואם לא
נמול בן אדם, לא ראוי להקריב
אותם, לכן עומדת מצוות לא
תעשה עליו, ודנה אותו בכרת,
שלא תפגס נפשו למקדש. וכן
בפסח צריכה כנסת ישראל
להתחבר עם בעלה. ואם בן אדם
לא עושה ולא מקריב פסח לה',
היא עומדת עליו ודנה אותו,
ולא מוציאה אותו מתחת יד
פרעה, ונכרתת נפשו במקום
קדוש, ונשארת במקום טמא
במצרים, שהרי אם לא עשו
ישראל שתי מצוות אלו, לא
יצאו משם.

ורבן פתוב (דברים טו) שמור את
חדש האביב ועשית פסח לה'
אלהיך. שמור - פללות של
נקבה, לא תעשה. את - פללות
של הכל. חדש האביב - שהרי
באותה שעה שעורה אביב,
ומקריבים ממנו עמר עשירית
האיפה ממחרת השבת היא,

ארבעה בעשור כנסת ישראל אתחברת
בעשור דאיהו צדיק ורמיז אתריה בעשור.
וכדין פסח ליי.

ובגין כך מאן דאיהו טהור ויסתלק מניה
ההוא ערלה ויתחזי רשימא קדישא
דצדי"ק דאיהו י' ביה ולא קריב פסח ליי
(דאיהו) כנסת ישראל לצדיק דהוא חזי לקרבא
למקדשא ולא ערל וטמא, דאי לא קריב אית
ביה פרת. ומאי טעמא דהא כל אורייתא לא
אית בה פרת אלא על מצוות לא תעשה. מאי
(ומאי) טעמא בפסח ומילה דאינון מצוות עשה
כרת. אלא בגין דדרגא קא גרים דאיהי כנסת
ישראל, דאיהי פסח, ואקרי (אקרי) מצוות לא
תעשה, בעיא לאתחברת בעשה ולא תפולא
ביה מדת לילה כיום.

ומאן איהו דא צדי"ק, דאיהו מילה ומצוות
עשה ואתפליל במצוות לא תעשה מדת
יום בלילה. ואי לא אתגזר בר נש לא אתחזי
לקרבא לון, בגין כך קיימא מצוות לא תעשה
עליה ודיינת ליה בכרת, דלא ייעול נפשיה
למקדשא. וכן בפסח בעיא כנסת ישראל
לאתחברת בבעלה ואי לא עביד בר נש ולא
קריב פסח ליי, קיימא עליה ודיינת ליה ולא
אפיקת יתיה מתחות ידא דפרעה ואשתציאת
נפשיה מאתרא קדישא, ואשתארת באתרא
מסאבא במצרים. דהא ישראל אי לא עבידו
הגי תרין פקודין לא נפקו מתמן.

ובגין כך פתיב (דברים י"ז) שמור את חדש
האביב ועשית פסח ליי אלהיך. שמור,
פללא דנוקבא לא תעשה. את, פללא דכולא.
חדש האביב דהא בההוא שעפתא שעורה
אביב ומקריבין מניה עומר עשירית האיפה
ממחרת השבת איהו, וספרין שבע שבועין

וסופרים שבועות שלמים לעלות למעלה, ולקבל מאותם חמשים ימים עליונים של האם העליונה תורה שנקראת לחם, שכתוב (משלי ט) לכו לחמו בלחמי.

ואנו מקריבים ביום החמשים שנתנה בו תורה שתי הלחם, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ויורד חסד של העתיק הקדוש של האם העליונה (בינה) באותם שבועות שלמים ככל, וכל אחת מאותן שבע דרגות כלולה בשבעה, כפי שבארנו בסוד האמונה. לכן שמור את חדש האביב ועשית פסח לה. הקרב אותם ביחוד, שהרי בו הוציאך ממצרים לילה, ותשלים את הדרגה הזו שנקראת ליל שמורים, ותקריב זכר אליה ותקרא לילה שלם.

ובא תראה, נערה בתולה, עד שלא קרב אליה זכר, נקראת נער. אחר כך נקראת נערה. זהו שכתוב (דברים כב) ונתנו לאבי הנערה, שלמה דוקא. וזהו כשנמצאת שלמה, ולא התקרב מי [למי] שלא ראוי. אף כאן, בתחלה ליל שמורים, אחר כך הלילה הזה לה, כשמתקרב זה לזאת, ולכן לא ראוי להתקרב לאותו פסח ערל וטמא.

ודמה טעון מתנה אחת דוקא, כמו שנאמר (שיר ו) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. היא שומרת את בניה ישראל שלא יטמאו במנהגייהם, משום כך שבטי יה יצאו משם, והתחברה יו"ד בה"א, ולא במקום אחר, כמו שעשו הם. אבל כשיצאו מבבל, נטמאו שם וטמאו המקדש, משום כך הנחש שלט בהם, ולא נמצא שלטון לישראל באותו זמן, משום

שלמין לאסתלקא לעילא ולקבלא מאינון חמשין יומין עלאין דאימא עלאה אורייתא. דאקרי לחם דכתיב (משלי ט) לכו לחמו בלחמי. ואנו מקרבינ ביומא דחמשין דאתייהיב ביה אורייתא שתי הלחם, תורה שבכתב ותורה שבעל פה. ונחית טיבו דעתיקא קדישא דאימא עלאה באינון שבע שבועין שלימן בכולא. וכל חד מאינון שבע דרגין כליל בשבעה כדאוקימנא ברזא דמהימנותא. בגין כך (דברים ט"ז) שמור את חדש האביב ועשית פסח ליי, קריב לון ביחודא. דהא ביה אפקדו ממצרים לילה, ותשלים להאי דרגא דאקרי ליל שמורים, ותקריב דכורא לגבה ותתקרי לילה שלימא.

ותא חזי נערה בתולה עד לא אתקריב דכורא לגבה אקרי נער, לבתר אקרי נערה. הדא הוא דכתיב (דברים כ"ב) ונתנו לאבי הנערה, שלימא דייקא. ודא איהו פד אשתפחת שלימא ולא אתקריב מאן (כ"א למאן) דלא אתחזי. אוף הכא בקדמיתא ליל שמורים לבתר, הלילה הזה ליי, פד אתקריב זה לזאת. בגין כך לא אתחזי לאתקרבא בההוא פסח ערל וטמא.

ודמה טעון מתנה אחת דייקא, כמה דאת אמר (שיר השירים ו) אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה. היא נטרת בנהא דלא יסתאבון בנמוסייהו ישראל, בגין כך שבטי יה נפקו מתמן ואתחברת יו"ד בה"א ולא באתר אחרא כמה דעבדו אינון. אבל פד נפקו מבבל דאסתאבו תמן, סאיבו מקדשא. בגין כך חוייא שליט בהו ולא אשתכח שולטנותא לישראל בההוא זמנא, בגין דסאיבו מקדשא בנשים נכריות. מפאן מאן

שטמאו את המקדש בנשים נכריות. מכאן, מי שטמא את עצמו למטה, הוא טמא למעלה. ומי שמקדש עצמו למטה, מקדש למעלה. ועל כן היו ראויים שייעשה להם נס באותה שעה שיצאו מבבל כאותה שעה שיצאו ממצרים, אלא שגורם החטא.

ובחמישה עשר לחדש הראשון החלק של אברהם, שהוא ראשון ואחוז בדרגת חסד, אנו מקריבים לקדוש-ברוך-הוא שני פרים, להוסיף שני חלקים לדרגת חסד מהעתיק הקדוש. איל אחד כנגד דרגת יצחק, וצריך איל, לשון של תקיפות, משום שחלקו חזק המים. וצריך שתפסים אותה דרגת הגבורה עם חסד עליון לעשות חסד עם כל ישראל, ולהפירע מאותם שמציקים להם, ולהקיפו צד המים. זהו שכתוב (בראשית ל) מחשף הלבן.

שבעה כבשים תמימים - כנגד כל הדרגות שישתלמו בו. וכן בכל יום ויום שבעה כבשים, ביום הראשון של כל שבועת הימים העליונים, כל אחד נתקן בסוד של שבע, ויהיו שבע שבתות תמימות לקבל את האור העליון של התורה. שעיר חטאת לכפר על טמאת המקדש, ולא תהיה רשות לאותו שעיר לערוב ולא להסטיין על ישראל.

(במדבר כח) וביום הפכורים בהקריבכם מנחה חדשה - כנגד דרגת יעקב, שהרי אז נתקן העולם והתחדש, ואנו מונים שבעה שבועות כדי לחבר הכל ביובל העליון, שנותנת לבן הפכור הזה עטרה של תורה שנקללת בארבעים ותשעה פנים, ויצאה מחכמה העליונה באותם חמשים שערי בינה, ונתנה לבן הפכור הזה על ידי משה שאחוז גם בדרגה זו. זהו שכתוב (שיר א) צאינה וראינה בנות ציון

דמסאב גרמיה לתתא, מסאב לעילא. ומאן דקדיש גרמיה לתתא מקדש לעילא. ועל דא ראויין הוו דיתעבד להו ניסא בההיא שעתא דנפקו מבבל כשעתא דנפקו ממצרים. אלא דגרים חובא.

ובחמישה עשר לירחא קדמאה חולקא דאברהם דאיהו קדמאה ואחיד בדרגא דחס"ד. אגן מקריבין לקדשא ברין הוא תרין פרים לאוספא תרין חולקין לדרגא דחסד מעתיקא קדישא. איל אחד לקבל דרגא דיצחק ובעינן איל לישנא דתקיפו, בגין דחולקא דידיה תקיפו מיא. ובעינן דיסתפם ההוא דרגא דגבור"ה בחסד עלאה למעבד טיבו עם כל ישראל. ולא תפרעא מאינון דעאקין לון ולאסתרא ליה סטרא דמיין, האי דכתיב (בראשית ל) מחשוף הלבן.

שבעה כבשים תמימים. לקבל פלהו דרגין דישתלמוין ביה. וכן בכל יומא ויומא שבעה אמרין ביומא קדמאה דכולהו שבעה יומין עלאין כל חד אשתלים ברזא דשבע ויהון שבע שבתות תמימות לקבלא נהירו עלאה דאורייתא. שעיר חטאת לכפרה על סאיבו דמקדשא ולא יהא ליה רשו לההוא שעיר לערבבא ולא לאסטנא על ישראל.

וביום הפכורים בהקריבכם מנחה חדשה. (במדבר כ"ח) לקבל דרגא דיעקב דהא כדן אשתלים עלמא ואתחדש. ואגן מנינן שבע שבועין בגין לחברא כלא ביובלא עלאה דיהבא להאי ברא בוכרא עטרה דאורייתא דאתפלילת בתשעה וארבעין אנפין ונפקא מחכמה עלאה באינון חמשין שערי בינה.

שנקללת בארבעים ותשעה פנים, ויצאה מחכמה העליונה באותם חמשים שערי בינה, ונתנה לבן הפכור הזה על ידי משה שאחוז גם בדרגה זו. זהו שכתוב (שיר א) צאינה וראינה בנות ציון

במלך שלמה, במלך שהשלוס כלו שלו. [הרי] שהרי בארנו שדרגה זו שלמה מכל הצדדים, ושלם נקרא בסוד האמונה, שכתוב (בראשית כח) ויעקב איש תם. ביום חתנתו - זה כשנתנה [הורה]. וביום שמחת לבו - כשנבנה בית המקדש.

בא ראה, כתוב (שמות ט) בחדש השלישי, שהתחברה דרגה זו שנקראת שלישי בחדש, והיא חתנתו, על זה כתוב (שם) ויחן שם ישראל נגד החר. דרגה זו הפך הפכור. נגד החר - כנגד אותו הר שנודע שהוא קטן מכל ההרים שלמעלה, שהוא רם ונשא כשמתחבר למעלה, ונקרא הר סיני. שהרי שבעה הרים ושבעה ימים ושבוע ארצות ברא הקדוש ברוך הוא בעולם, שהם כנגד שבעה ימים עליונים, ולא בחר מפלם לתת תורה אלא בחר סיני, שהוא הסוד של כנסת ישראל, וגם בים פנרת, שפא משם תכלת, שדומה לכסא הפכוד. כנסת ישראל פנרת זה הצדיק, וזהו ים פנרת, כפי שפרשו החברים.

בגור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, ובשעה שרוח צפונית מנשבת בו, מנגן מאליו, ודוד קם לעסק בתורה בחרות הלילה להתחבר עם כנסת ישראל. ובארץ ישראל השביעית של הפל, הנקדה האמצעית של ארץ התחנתנה בחר הקדוש ברוך הוא שהיא כנגד הנקדה העליונה.

מה הטעם בו בחר סיני שלמעלה לתת בו תורה שבכתב, וסימניו בארון זה לתת בו ברית? משום שבארון זה מנחים כל הגנוזים הטובים, ותורה שבכתב, שנקראת ברית, מנחת בו, וכל פלי הקרב

ואתיהיבת להאי ברא בוכרא על ידי דמשה דאחיד נמי בהאי דרגא הדא הוא דכתיב (שיר השירים ג) צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה, במלפא דשלמא כלא דיליה. (והא) דהא אוקימנא דהאי דרגא שלים מפל סטרין ושלים אקרי ברזא דמהימנותא דכתיב (בראשית כ"ה) ויעקב איש תם. ביום חתנתו. דא כד אתיהיבת (אורייתא). וביום שמחת לבו. פד אתבני בי מקדשא:

הא חזי כתיב בחדש השלישי דאתחבר האי דרגא דאקרי שלישי בחדש והיא חתנתו, על דא כתיב (שמות י"ט) ויחן שם ישראל נגד החר. האי דרגא בוכרא. נגד החר לקבל ההוא הר דאתיידע דאיהו זעיר מפל טוריפא דלעילא דאיהו רם ונשא כד אתחבר לעילא ואקרי הר סיני דהא שבעה טורין ושבעה יומין ושבעה ארצות ברא קדשא בריך הוא בעלמא דאינון לקבל שבעה יומין עלאין ולא בחר מפלהו למיהב אורייתא אלא בחר סיני דאיהו רזא דכנסת ישראל, וביום פנרת נמי דאתי מתמן תכלת דדמי לכסא הפכוד. פנרת ישראל. פנרת דא צדי"ק והאי ים דפנרת הוא פדאוקמוה חברייא.

בגור היה תלוי למעלה ממטתו של דוד, ובשעה שרוח צפונית מנשבת בו מנגן מאליו. ודוד קם למלעי באורייתא חצות לילה לאתחברא בכנסת ישראל. ובארץ ישראל שביעאה דכולא נקודה אמצעיתא דארעא תתאה, בחר קדשא בריך הוא דאיהו לקבל נקודה עלאה.

מאי טעמא ביה בחר סיני דלעילא למיהב

ביה אורייתא שבכתב וסימניו בהאי ארון למיהב ביה ברית, בגין

שֶׁל הַמֶּלֶךְ נִמְסְרוּ בְיָדֶיהָ, וְכָל הָעוֹלָמוֹת שֶׁלְמִטָּה יוֹנְקִים מִמֶּנָּה. אִם זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְשִׁמּוֹר הַתּוֹרָה, אִזּוֹ נִתְּנָת לָהֶם כָּל טוֹב הָעוֹלָם, וְאִם לֹא, אִזּוֹ מִיִּסְרְתֵי אוֹתָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (ויקרא כו) וְיִסְרְתֵי אֶתְכֶם אִף אֲנִי. זוֹ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכִשְׁתַּחֲבַר ב' אֲנִי" דל"ת שְׁלֵה, נִקְרָאת אֲדֹנָי, וְדָן אֶת הָעוֹלָם. לְכֵן פְּתוֹב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. ב'זֹאת" נִתְּנָה תּוֹרָה.

בֹּא רֵא, תּוֹרָה שְׁפָתוֹב נִקְרָאת צְדִיק, וּמִנְחַת בְּזֹאת, שְׁפָרִית זוֹ מִנְחַת בּוֹ, שְׁפָתוֹב אֶרֶץ הַבְּרִית, מִשּׁוּם שְׁמִנְחַת בּוֹ בְּרִית שֶׁהוּא צְדִיק. וְלָכֵן וְזֹאת הַתּוֹרָה, הַתַּחֲבַר וְא"ו עִם זֹאת, וְאִזּוֹ - אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה, סֵם הַחַיִּים לְעוֹלָם, שֶׁהָרִי עֵץ הַחַיִּים נִדְּבַק בָּהּ. וְכִשְׁמַעֲשִׂי בְּנֵי אָדָם אֵינָם פְּשָׁרִים, מִסְתַּלֵּק וְא"ו מ'זֹאת", וְאִזּוֹ פְּתוֹב (ויקרא יד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֻרָע, וְזֶהוּ חֲשׁוֹב כְּמַת.

וְכַתִּיב (במדבר יט) זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל. הַסְתַּלְקָה ו' מְזֹאת, וְעוֹשֶׂה הָאֵהָל הַזֶּה נִקְמוֹת. הֵינּוּ מֵה שְׁפָתוֹב (שם) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה'. מִשּׁוּם שֶׁלֹּא הַתַּחֲבַרָה ו' עִם ה', גִּרְמוֹ שֶׁטְמָאוּ הַמְקַדָּשׁ וְגִרְמוּ לָהֶם מִיתָה, שֶׁהָרִי מִי שֶׁמְפָרִידֵם גֹּרֵם מִיתָה לְנַפְשׁוֹ, עַד שֶׁבָּאָה פָּרָה וְכִפְּרָה עַל בְּנֵה, וְעוֹשִׂים מִמֶּנָּה הַזָּאָה עַל טְמֵאֵי מַתִּים.

זֹאת הַתּוֹרָה, שֶׁלֹּא הַתַּחֲבַר לָהּ וְא"ו עַד שֶׁעָשׂוּ הַזָּאָה לְאוֹתָם כְּלֵי מִדְּוָן, וְאַחֲרֵי כֵן (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגוֹמֵר. חַיִּים נִדְּבָקוּ בָּהּ, (שם ל) וְזֹאת הַבְּרִכָּה. בְּרִכָּה נִדְּבָקָה ב'זֹאת" הַזֶּה. אֲבָל כָּל מְקוֹם שֶׁתִּמְצָא בַתּוֹרָה זֹאת הַתּוֹרָה" כְּלֵי וְא"ו, זֶה בְּגִלְל חֲטָא.

דְּבִקָּה אֶרֶץ מוֹנַחֲתִין כָּל גְּנִיזִין טְבִין, וְתוֹרָה שְׁפָתוֹב דְּאֶקְרִי בְרִית בֵּיה מוֹנַחָא. וְכָל מְאֲנֵי קָרְבָא דְּמִלְפָא בְּיָדֶיהָ אֶתְמַסְרוּ, וְכִלְהוּ עֲלִמִין דְּלִתְתָא מִינָהּ יִנְקִין. זָכוּ יִשְׂרָאֵל לְמִיטְר אורִייתָא כְּדִין יִהְבַת לוֹן כָּל טִיבוּ דְעֲלָמָא. וְאִי לֹא כְּדִין יִסְרַת לוֹן, הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ויקרא כ"ו) וְיִסְרְתֵי אֶתְכֶם אִף אֲנִי, דָּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל. וְכַד תַּחֲבַר בְּאֲנִי דל"ת דִּילָהּ אֶקְרִי אֲדֹנָי וְדִינָא לְעֲלָמָא. בְּגִין כֵּן פְּתִיב (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה. בְּזֹאת אֶתִּיְהִיבֵת אורִייתָא.

הָא חֲזִי, אורִייתָא שְׁפָתוֹב צְדִיק אֶקְרִי, וּמוֹנַח בְּזֹאת דְּהָאֵי בְרִית מְנַחָא בֵּיה, דְּכַתִּיב אֶרֶץ הַבְּרִית בְּגִין דְּמוֹנַח בֵּיה בְּרִית דְּאִיהוּ צְדִיק בְּגִין כֵּן וְזֹאת הַתּוֹרָה אֶתְחַבַר וְא"ו בְּזֹאת וְכְדִין אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה סֵם חַיִּין לְעֲלָמָא. דְּהָא אֵילְנָא דְחַיִּי אֶתְדַבֵּק בָּהּ. וְכַד לֹא מְכַשְׂרִין בְּנֵי נֶשְׂא עוֹבְדֵייהוּ, אֶסְתַּלֵּק וְא"ו מְזֹאת. וְכְדִין פְּתִיב (ויקרא י"ד) זֹאת תִּהְיֶה תּוֹרַת הַמְּצֻרָע, וְזֶהוּ חֲשׁוֹב כְּמַת.

וְכַתִּיב (במדבר י"ט) זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהָל אֶסְתַּלֵּק ו' מְזֹאת וְעַבִּיד הָאֵי אֵהָל נוֹקְמִין, הֵינּוּ דְכַתִּיב (שם) זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה יי. וְבְגִין דְּלֹא אֶתְחַבַר ו' בָּהּ, גִּרְמוּ דְסָאִיבוּ מְקַדָּשָׁא וְגִרְמוּ לוֹן מוֹתָא. דְּהָא מָאן דְּאֶפְרִישׁ לוֹן, גָּרִים מוֹתָא לְנַפְשִׁיהּ, עַד דְּאֶתַת פָּרָה וְכִפְּרָה עַל בְּנֵה. וְעַבְדִּין מִינָהּ הַזָּאָה עַל טְמֵאֵי מַתִּים.

זֹאת הַתּוֹרָה דְּלֹא אֶתְחַבַר בָּהּ וְא"ו עַד דְּעַבְדוּ הַזָּאָה לְאֵינוֹן כְּלֵי מִדְּוָן. וְלִבְתַר (דברים ד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם וְגו' חַיִּים אֶתְדַבֵּק בָּהּ. (דברים ל"ג) וְזֹאת הַבְּרִכָּה, בְּרִכָּה אֶתְדַבֵּק בָּהּ בְּהָאֵי זֹאת. אֲבָל כָּל אֶתְר דְּתַשְׁכַּח

בְּאורִייתָא זֹאת הַתּוֹרָה כְּלֵא

(ויקרא יג) זאת תורת נגע צרעת. (שם
יד) זאת התורה לכל נגע הצרעת.
(במדבר ה) זאת תורת הקנאות.
משום שטמאו את עצמם וטמאו
המקדש. (ויקרא ו) זאת תורת
העלה, לא כתוב בו וא"ו, עד
שיעשו לה בני אהרן שלמות
לחבר את זאת לבעלה. (שם ו)
וזאת תורת המנחה - לא בא על
חטא, שהרי היא נדבה, או
שפאה עם עולה, והעולה הרי
עושה שלמות. (שם) זאת תורת
החטאת - בא על חטא שטמאו
את "זאת".

(ויקרא ז) וזאת תורת האשם -
משום שלא עשו כל כף פגם,
ולכן באה זכר ולא נקבה. (שם)
וזאת תורת זבח השלמים, משום
שפאה לשלום, מתחבר עמה
וא"ו. (שם) זאת התורה לעלה
[ולמנחה ולחטאת - בגלל
חטאת שיש בפסוק, וחוטא אחד
יאבד טובה הרבה, זה פרשנו
בכל מקום - וא"ו מוסיף על ענין
ראשון.

וזאת התורה אשר שם וגו' מאי טעמא
וא"ו, הא לא אמר זאת בקדמיתא,
אמאי כתיב וזאת, בגין סם חיים דאתדבק
בה. (דברים ל"ג) וזאת הברכה, בגין ברכה אף על
גב דלא כתיב זאת בקדמיתא, או מלה על מה
דייתי. אבל בכולהו מאי טעמא לא כתיב
וזאת. בגין דלא אתדבק וא"ו. והאי דכתיב
וזאת תורת האשם בגין דכתיב לעיל זאת
תורת החטאת, וא"ו מוסיף על ענין ראשון.
בגין כף אתיהיבת אורייתא בהאי זאת.

ובגין כף כתיב (ויקרא כ"ו) אף אני אעשה זאת,
אסלק מינה וא"ו ותעביד בהו נוקמין
וכולהו קרבנין אתיין לקרבא להאי זאת
לעילא בהאי שלישי. ואנן מקרבין בהאי
יומא תרין פרים במוסף, לאוספא ליה תרין

וא"ו, בגין חובה (ויקרא י"ג) זאת תורת נגע
צרעת. (ויקרא י"ד) זאת התורה לכל נגע הצרעת
(במדבר ה) זאת תורת הקנאות. בגין דסאיבו
גרמיהון וסאיבו מקדשא. (ויקרא ו) זאת תורת
העולה, לא כתיב ביה וא"ו עד דיעבדו לה
שלימו בני אהרן לחברא לזאת בבעלה. (ויקרא
ו) וזאת תורת המנחה, לא אתייה על חטא,
דהא נדבה היא. או דאתייה עם עולה והא
עבדא עולה שלימו. (ויקרא ו) זאת תורת
החטאת אתייה על חטא דסאיבו להאי זאת.
וזאת תורת האשם בגין דלא עבדו כל כף
פגמו, ובגין כף אתייה דכורא ולא
נוקבא (ויקרא ז) וזאת תורת זבח השלמים בגין
דאתיין לשלמא אתחבר בה וא"ו. (שם) זאת
התורה לעולה למנחה ולחטאת, בגין חטאת
דאית בקרא, וחוטא אחד יאבד טובה הרבה.
דא אוקימנא בכל אתרא וא"ו מוסיף על ענין
ראשון.

וזאת התורה אשר שם וגו' מאי טעמא
וא"ו, הא לא אמר זאת בקדמיתא,
אמאי כתיב וזאת, בגין סם חיים דאתדבק
בה. (דברים ל"ג) וזאת הברכה, בגין ברכה אף על
גב דלא כתיב זאת בקדמיתא, או מלה על מה
דייתי. אבל בכולהו מאי טעמא לא כתיב
וזאת. בגין דלא אתדבק וא"ו. והאי דכתיב
וזאת תורת האשם בגין דכתיב לעיל זאת
תורת החטאת, וא"ו מוסיף על ענין ראשון.
בגין כף אתיהיבת אורייתא בהאי זאת.

ובגין כף כתיב (ויקרא כ"ו) אף אני אעשה זאת,
אסלק מינה וא"ו ותעביד בהו נוקמין
וכולהו קרבנין אתיין לקרבא להאי זאת
לעילא בהאי שלישי. ואנן מקרבין בהאי
יומא תרין פרים במוסף, לאוספא ליה תרין

ואנו מקריבים ביום זה שני פרים
במוסף, להוסיף לה שני חלקים.
איל אחד לחבר לה הפת של
גבורה, שבעה כבשים פנגד כל
הדרגות שישמחו בהלולא הזו,
שעיר עזים לכפר על שטמאו
המקדש הרשעים שלמטה.

(במדבר כט) ובחדש השביעי - פנגד
דרגת יצחק שיתחבר עם פנסת
ישראל בשני פרים. זהו שפתוב
(בראשית ח) ותנח התבה בחדש
השביעי בשבעה עשר,
שהתוספה פנסת ישראל, שהיא
שביעית על עשר סמוכה
לעשרה. משום כך פר אחד,
להוסיף לו כח האמא העליונה
לדון את העולם. אבל שנים לא,
משום שהעולם לא יכול לסבל
את הדין הקשה.

איל אחד - הגבורה שלו, לשון
של תקיפות, (תהלים כב) אילותי
לעזרתי חושה, והאיל הזה
תמצא בכל המוספים,
שמוספים פח וגבורה עליהם,
פרט לשבת שיש בה מנוחה ואין
בה דין כלל, שמתגלה העתיק
הקדוש שמחה וטובות לכל
העליונים (עולמים). (במדבר כח)
כבשים בני שנה - לתת פח לכל
הדרגות. שעיר עזים - שלא
תראה טמאה במקדש ביום
הדין, וביום זה מתחברת
הגבורה העליונה בדין הפתוח
של ראש חדש לדון את העולם.
בא ראה, גבורה דין הקשה,
פנסת ישראל דין הרפה, אף
חובת היום פר אחד כדי
שהעולם יוכל לסבל, ולכן
בראש חדש שני פרים, שהיא
פפרה. בעשרה לחדש פנגד
דרגת משה. במוסף שלו פר בן
בקר אחד, שלא נוסף בו דין כל
כך, היות שאותו יום הוא של
פפרה. איל אחד תקיף לשבר את

חולקין. איל אחד, לאתחברא ליה חילא
דגבור"ה. שבעה אמרין לקבל פולהו דרגין
דיחדון בהאי הלולא. שעיר עזים, לכפרא על
דסאיבו מקדשא חייבין דלתתא.

בחדש השביעי, (במדבר כ"ט) לקבל דרגא
דיצחק דיתחבר ביה פנסת ישראל
בתרין פרים. האי דכתיב (בראשית ח) ותנח
התיבה בחדש השביעי בשבעה עשר,
דאתוספא פנסת ישראל דאיהי שביעית על
עשר סמיכא לעשרה. בגין כך פר אחד
לאוספא ליה חילא דאימא עלאה למידן
עלמא. אבל תרין לא, בגין דלא יכיל עלמא
למסבל דינא תקיפא.

איל אחד, גבורה דיליה לישנא דתקיפו,
(תהלים כ"א) אילותי לעזרתי חושה. והאי
איל תשפח פכולהו מוספין, דמוסיפין חילא
דגבורה עליהו. פר משפתיא דאית ביה ניחא,
ולית ביה דינא כלל. דאתגלייא עתיקא
קדישא חידו וטבאן לכולהו עלאין (כ"א עלמין).
(במדבר כ"ח) כבשים בני שנה, למיהב חילא
לכולהו דרגין. שעיר עזים דלא יתחזי סאיבו
במקדשא ביומא דדינא ובהאי יומא אתחבר
גבורה עלאה בדינא תתאה דראש חדש
למידן עלמא.

הא חזי, גבורה דינא קשיא, פנסת ישראל
דינא רפיא. אף חובת היום פר אחד,
בגין דיכיל עלמא למסבל. ובגין כך פריש
ירחא תרין פרים דהיא כפרה. בעשרה
לירחא לקבל דרגא דמשה, במוסף דיליה פר
בן בקר אחד, דלא אתוסף ביה דינא כל כך
בגין דהוא יומא דכפרה. איל אחד תקיף,
לתברא רשיעי עלמא, ובעינן למעבד נייחא
לשפכא רגזא. כבשים שבעה, לאוספא

הַרְשָׁעִים שֶׁל הָעוֹלָם, וְצָרִיף
לְעִשׂוֹת נֹחַת לְשִׁפְךָ הַרְגֹזוּ. כְּבָשִׁים
שֶׁבְעָה לְהוֹסִיף לְכָל הַדְּרָגוֹת.
שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד הַתּוֹסֵף כָּאֵן
בַּחֹבֶת הַיּוֹם לְכַפֵּר עַל טְמֵאת
הַמִּקְדָּשׁ, מִשּׁוֹם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְמַעַלָּה יִכַּפֵּר עַל הַכֹּל וְלֹא
תִשָּׂאָר טְמֵאָה בְּעוֹלָם.

מִשּׁוֹם כִּן אֶחָד בַּיּוֹם, לְכַפֵּר קֹדֶשׁ
הַקְּדָשִׁים פַּעַם אַחַת בַּשָּׁנָה, כְּדִי
שֶׁלֹּא תִמָּצֵא שֵׁם טְמֵאָה כָּל כִּן,
וְאֶחָד בַּחוּץ לְמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן שֶׁלֹּא
תִמָּצֵא טְמֵאָה בְּעוֹלָם. בַּחֲמִשָּׁה
עֶשְׂרֵי לַחֲדָשׁ כְּנֶגֶד דְּרֹגַת אֶהְרֹן
שֶׁאֲחִזּוּ בַּהוֹר, וְהִתְעַלָּה גַם
בַּחֶסֶד.

וְכֵן בְּזִמְנֵי זֶה אֶפְלוּ עִם כָּל אַמּוֹת
הָעוֹלָם עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
חֶסֶד, מִשּׁוֹם שֶׁמִּתּוֹסֵף חֶסֶד שֶׁל
אֶהְרֹן עִם חֶסֶד שֶׁל אַבְרָהָם, וְהֵם
מִקְרִיבִים בּוֹ בַּשְּׁבָעָה יָמִים
קְרִבְנוֹת עוֹלוֹת, כְּדִי שִׁישְׁמְחוּ כָּל
הָעוֹלָם בַּשְּׂמִיחַת יִשְׂרָאֵל. שְׁבָעִים
פָּרִים כְּנֶגֶד שְׁבָעִים אַמּוֹת עוֹבְדֵי
כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת הָעוֹלָם, וּבַיּוֹם
הַרְאִשׁוֹן פָּרִים שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי,
לְהַרְאוֹת שֶׁאֵינָם כְּדֹאִים לְהַתְקִים
בְּעוֹלָם אֶלֹא בְּטוֹבוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא שִׁישׁ בּוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵי
מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים.

אִירִים שָׁנִים, שֶׁתְּהִיָּה תְּקִיפּוֹת
לְאוֹתָהּ דְּרֹגָה שֶׁל חֶסֶד עֲלִיּוֹן עַל
אֶחָד שָׁנִים מִמֶּה שֶׁמִּקְרִיבִים בְּכָל
הַמּוֹסָפִים, מִשּׁוֹם שֶׁחַג זֶה הוּא
כְּנֶגֶד דְּרֹגַת אֶהְרֹן, שֶׁאֲחִזּוּ בְּדְרֹגָה
שְׁשִׁית. וְנִקְרָא יוֹם הַשְּׁשִׁי יוֹמוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלֶף
שָׁנִים. וּבְאוֹתוֹ יוֹם עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְהוֹסִיף עַל כָּל אֶחָד
שָׁנִים חֶסֶד לְעַמּוֹ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב
(שְׁמוֹת טו) וְהָיָה בַּיּוֹם הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ
אֶת אֲשֶׁר יִבְיֵאוּ, אִז - וְהָיָה מִשְׁנֵה
עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכָל
הַדְּרָגוֹת שֶׁלְמַעַלָּה נוֹסְפוֹת בְּרִכּוֹת.

לְכוּלְהוֹ דְרֹגִין. שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד, אֶתּוֹסֵף הַכָּא
בַּחֹבֶת הַיּוֹם לְכַפֵּרָא עַל סוֹאֲבַת מִקְדָּשָׁא,
בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מְלַעֲיֵלָא מְכַפֵּר כָּלֵא.
וְלֹא יִשְׁתָּאָר סְאִיבוֹ בְּעַלְמָא.

בְּגִין כִּן, חַד בַּיּוֹמָא, לְכַפֵּרָא קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים
חַד זְמַנָּא בַּשְּׁתָּא, בְּגִין דְּלֹא אִשְׁתַּכַּח כָּל
כִּן סְאִיבוֹ תַמָּן. וְחַד לְבָרָא, לְמִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן,
דְּלֹא יִשְׁתַּפַּח סְאִיבוֹ בְּעַלְמָא. בַּחֲמִשָּׁה עֶשְׂרֵי
לְיַרְחָא לְקַבֵּל דְּרֹגָא דְּאֶהְרֹן דְּאֶחִיד בְּהוֹ"ד
וְאִסְתַּלַּק נְמִי בַּחֶסֶד.

וּבְגִין כִּן בְּהֵאֵי זְמַנָּא אֶפְּלוּ עִם כָּל אוֹמִין
דְּעַלְמָא עֲבִיד קֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא טִיבוֹ.
בְּגִין דְּאֶתּוֹסֵף חֶסֶד דְּאֶהְרֹן עִם חֶסֶד
דְּאַבְרָהָם וְאֵינּוֹן מְקַרְבִּין בֵּיהּ בַּשְּׁבָעָה יוֹמִין
קְרִבְנִין עֲלוּוֹן, בְּגִין דִּיִּחְדּוּ כּוֹלִיָּה עַלְמָא
בַּחֲדוּתָא דִּישְׂרָאֵל. שְׁבָעִין פָּרִים לְקַבֵּל
שְׁבָעִין אוֹמִין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמִזְלוֹת דְּעַלְמָא,
וּבַיּוֹמָא קֹדְמָאָה פָּרִים שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵי. לְאַחֲזָאָה
דְּלֹאוֹ אֵינּוֹן כְּדֹאִי לְאַתְקִימָא בְּעַלְמָא, אֶלֹא
בְּטִיבוֹ דְּקֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, דְּאִית בֵּיהּ תְּלִיסַר
מְכִילָן דְּרַחֲמִי.

אִירִים שָׁנִים לְמַהְוֵי תְּקִיפּוֹ לְהֵהוּא דְּרֹגָא
דְּחֶסֶד עֲלָאָה עַל חַד תְּרִין מַמֵּה
דְּמִקְרִבִין בְּכוּלְהוֹ מוֹסָפִין בְּגִין דְּהֵאֵי חַגָּא
אִיהוּ לְקַבֵּל דְּרֹגָא דְּאֶהְרֹן דְּאֶחִיד בְּדְרֹגָא
שְׁתִּיתָאֵי. וְאַקְרִי יוֹם שְׁתִּיתָאֵי. יוֹמָא דְּקֹדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא אֶלֶף שָׁנִין. וּבְהֵהוּא יוֹמָא זְמַין
קֹדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאוֹסְפָא עַל חַד תְּרִין טִיבוֹ
לְעַמִּיָּה. הֵדָּא הוּא דְּכִתִּיב (שְׁמוֹת טו) וְהָיָה בַּיּוֹם
הַשְּׁשִׁי וְהִכִּינוּ אֶת אֲשֶׁר יִבְיֵאוּ, אִז וְהָיָה מִשְׁנֵה
עַל אֲשֶׁר יִלְקְטוּ יוֹם יוֹם, וּבְכָלֵהוּ דְרֹגִין
דְּלַעֲלֵלָא אֶתּוֹסֵף בְּרִכָּאָן.

ובאותו יום יבא מלך המשיח ויקרא חג האסיף, שיכנס הקדוש ברוך הוא בו הגלות של עמו. זהו שכתוב (ישעיה יא) והיה ביום ההוא יוסיף ה' שנית ידו לקנות את שאר עמו. ויקרא חג הסכות, שכל שבע הדרגות מכסות על ישראל כמו ספה, ולכן כל ענני הפכוד הולכים עם ישראל במדבר בזכות אהרן, ולכן ארבעה עשר כבשים שובלים יום. ובשבעה ימים - הרי שבעתים, ויאיר שבעתים אור השמש, והקדוש ברוך הוא ירחם על העולם. ושעיר עזים אחד לחטאת - לכפר על טמאת המקדש שטמאו אמות העולם עובדי כוכבים ומזלות. ביום השני כנגד דרגת יצחק. ביום השלישי כנגד דרגת יעקב. ביום הרביעי כנגד דרגת יוסף. ביום החמישי כנגד דרגת משה. ביום הששי כנגד דרגת אהרן.

ובא וראה, בחג זה ובחג המצות שבעה ימים שכוללים בהם כל הימים שלמעלה, מה שאין פן בשאר חגים שמקריבים בהם מוסף, אלא הינו מה שפרשנו בסוד האמונה, (בראשית ל) מחשף הלבן אשר על המקלות, שלכל אותם שבעה שבע דרגות מקיפות אותם בצד החסד, החג של המצות כנגד אברהם שבא מחסד, לכן כל הדרגות שם, שהרי את כל הדרגות מקיף יעקב השלם לצד של חסד. החג הזה כנגד דרגתו של אהרן שאחוזו בחסד, כלם עמו.

דבר אחר - משום שכל הדרגות וכל הצדיקים, כשיצאו ישראל ממצרים, הקדוש ברוך הוא התגלה שם בפתרים שלו, ועתיד לעשות פן בזמן ביאת המשיח. משום כך כל הפתרים רמוזים

ובהוא יומא ייתי מלפא משיחא ויתקרי חג האסיף דיכניש קדשא בריך הוא ביה גלותא דעמיה, הדא הוא דכתיב (ישעיה י"א) והיה ביום ההוא יוסיף יי שנית ידו לקנות את שאר עמו. ויתקרי חג הסכות, דכלהו שבעה דרגין חפזין על ישראל כסופה ובגין כך פולהו ענני כבוד אזלין עם ישראל במדברא בזכותא דאהרן בגין כך ארבעה עשר אמרין בכל יומא.

ובשבעה יומין הא שבעתים וינהיר שבעתים נהירו דשמשא. וקדשא בריך הוא ירחם על עלמא ושעיר עזים אחד חטאת לכפרא על סאיבו מקדשא דסאיבו אומי עלמא עובדי כוכבים ומזלות ביומא תנינא לקבל דרגא דיצחק. ביומא תליתאה לקבל דרגא דיעקב. ביומא רביעאה לקבל דרגא דיוסף. ביומא חמישאה לקבל דרגא דמשה. ביומא שתיתאה לקבל דרגא דאהרן: ותא חזי בהאי חגא ובחגא דפטירו, שבעה יומי דכלילן פולהו יומין דלעילא בהו.

מה דלית פן בשאר חגין דמקרבין בהו מוסף, אלא היינו דאוקימנא ברזא דמהימנותא (בראשית ל) מחשוף הלבן אשר על המקלות, די לכל אינון שבעה שבעה דרגין אסחר לון בסטר דחס"ד חגא דפטירא, לקבל אברהם דאתי מחס"ד בגין כך פולהו דרגין תמן. דהא לכולהו דרגין אסחר יעקב שלימא לסטרא דחס"ד. האי חגא לקבל דרגא דאהרן דאחיד בחסד, פולהו עמיה.

דבר אחר, בגין דכולהו דרגין וכולהו זכאין, כד נפקו ישראל ממצרים קדשא בריך הוא אתגלי תמן בכתרוי וזמין למעבד פן ביומי דייתי משיחא. בגין כך

פולֵהוּ כְתָרִין רְמִיזִין הֶכָא וְהֶכָא וְנִטְלִין עַל
 חַד תְּרִין שְׁבַע בְּרַכָּאן הֶכָא מֵהֶתֶם. וְהֶתֶם עַל
 חַד שְׁבַע מִשְׁאָר מוֹסְפִין, הָדָא הוּא דְכְתִיב
 (מִיכָה ז') פִּימִי צִאתָךְ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ
 נִפְלְאוֹת. פִּיּוֹם צִאתָךְ הָוָה לִיָּה לְמִימָר. מָאִי
 כִּימִי. דְכוּלְהוּ יוֹמִין עֲלָאִין אֲזַדְמְנוּ הֶתֶם
 וְאֲזַדְמְנוּ הֶכָא. בְּגִין כֶּךָ נִפְלְאוֹת חֲמֻשִׁין
 פְּלָאוֹת, חֲמֻשִׁין פְּלָאוֹת. דְהָא חֲמֻשִׁין תְּרַעֲיָן
 דְבִינָה פִתַח קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַפְקָא לֹון
 מִתְמָן. וּבְגִינֵי כֶּךָ בְּאוּרֵייתָא אֲדַכְרַיְתָא
 מִצְרַיִם חֲמֻשִׁין זְמַנִּין לְקַבַּל חֲמֻשִׁין תְּרַעֲיָן
 כְּדִין יַעֲבִיד לְיוֹמֵי מְשִׁיחָא. וּמָאִי אֲרָאֲנוּ. אֵלָּא
 אֲרָאֲנוּ לְהֵהוּא סְבָא דְחֻזָּא בְּקַדְמִיתָא דְכְתִיב
 (שְׁמוֹת י"ד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. כְּדִין
 זְמַן לְמַחְזֵי פּוֹרְעֵנוּתָא דְאַדּוּם.

דְכָר אַחַר, דְבְּגִינְהוּן דְשְׁבַע צְדִיקֵיָא, זְמַן
 קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְאַעֲבְרָא לְכָל אוֹמִין
 דְעֲלָמָא וְלֹא יִשְׁתַּאֲר בְּעֲלָמָא אֵלָּא קִדְשָׁא
 בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּדֵי וַיִּשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּגִין כֶּךָ
 הֶכָא שְׁבַע יוֹמִין.

תָּא חֲזִי, דְבְּגִין כֶּךָ מִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין.
 וּבְיוֹמָא תְּמִינָא שְׁלִטִין יִשְׂרָאֵל
 לְחוֹדְיֵיהוּ בְּעֲלָמָא וּמְקַרִיבִין פֶּר אֶחָד אֵיל
 אֶחָד, רָזָא דִיחֻדָּא. שְׁבַע כְּבָשִׂים לְקַבַּל
 שְׁבַע דְרָגִין. שְׁעִיר עֲזִים, אֶף עַל גַּב
 דְּבַהּ הוּא זְמַנָּא יַעֲבְרִינֵיהּ קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
 מְעֲלָמָא, עִם כֶּל דָּא יִשְׁתַּאֲר מְנִיָּה דְלֹא
 יִתְבַטְלוּן מִפְרִיָּה וּרְבִיָּה. וּבַהּ הוּא זְמַנָּא יִפְקוּן
 מֵים חַיִּים מִחֲכֵמָה עֲלָאָה (זְכַרְיָה י"ד) חֲצִיִּים אֵל
 הַיָּם הַקָּדְמוֹנִי דָּא חֲסַד עֲלָאָה וְחֲצִיִּים אֵל
 הַיָּם הָאַחֲרוֹן דָּא גְבוּרָה תְּתָאָה וּגְבוּרָה
 עֲלָאָה. בְּקִיץ וּבְחֹרֶף בְּסִטְרָא דְאַשָׁא
 וּבְסִטְרָא דְמֵיא. דְלֹא יִשְׁתַּאֲר דִּינָא בְּעֲלָמָא

כָּאן וְכָאן, וְנוֹטְלִים עַל אֶחָד
 שְׁנַיִם שְׁבַע בְּרַכּוֹת כָּאן מִשָּׁם.
 וְשָׁם עַל אֶחָד שְׁבַע מִשְׁאָר
 הַמוֹסְפִים, זֶהוּ שְׁכַתּוּב (מִיכָה ז')
 פִּימִי צִאתָךְ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם אֲרָאֲנוּ
 נִפְלְאוֹת. פִּיּוֹם צִאתָךְ הָיָה לוֹ
 לומר! מַה זֶה פִּימִי? שְׁכַל הַיָּמִים
 הָעֲלִיּוֹנִים הַזְדַּמְנוּ לְשָׁם וְהַזְדַּמְנוּ
 לְכָאן, מִשּׁוּם כֶּךָ נִפְלְאוֹת, נִי
 פְּלָאוֹת, חֲמֻשִׁים פְּלָאוֹת, שְׁהַרִי
 חֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי בֵינָה פִתַח הַקִּדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא אוֹתָם מִשָּׁם,
 וְלִכְּן מְזַכֵּרַת בְּתוֹרָה חֲמֻשִׁים
 פְּעָמִים יְצִיאַת מִצְרַיִם, כְּנֶגֶד
 חֲמֻשִׁים שְׁעָרִים, כֶּךָ יַעֲשֶׂה לִימּוֹת
 הַמְּשִׁיחִי. וּמַה זֶה אֲרָאֲנוּ? אֵלָּא
 אֲרָאֲנוּ אֶת אוֹתוֹ הַזֶּקֶן שְׂרָאָה
 בְּרֵאשׁוֹנָה, שְׁכַתּוּב (שְׁמוֹת י"ד) וַיֵּרָא
 יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְאִז
 עֲתִיד לְרֵאוֹת אֶת הַפְּרַעֲנוּת שֶׁל
 אַדּוּם

דְכָר אַחַר - שְׁבַשְׁבִּיל שְׁבַעַת
 הַצְּדִיקִים עֲתִיד הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְהַעֲבִיר אֶת כָּל אַמּוֹת
 הָעוֹלָם, וְלֹא יִשְׁאָר בְּעוֹלָם אֵלָּא
 הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבַדּוֹ וַיִּשְׂרָאֵל
 גּוֹי אֶחָד. מִשּׁוּם כֶּךָ כָּאן שְׁבַעַת
 יָמִים.

בֵּא רֵאָה שְׁמֻשׁוֹם כֶּךָ מִתְמַעֲטִים
 וְהוֹלְכִים, וּבִיּוֹם הַשְּׁמִינִי שׁוֹלְטִים
 יִשְׂרָאֵל לְבָדָם בְּעוֹלָם וּמְקַרִיבִים
 פֶּר אֶחָד, אֵיל אֶחָד, סוּד הַיְחֻד.
 שְׁבַעַת כְּבָשִׂים - כְּנֶגֶד שְׁבַע
 דְרָגוֹת. שְׁעִיר עֲזִים - אֶף עַל גַּב
 שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן יַעֲבִירוֹ הַקִּדּוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מִן הָעוֹלָם, עִם כָּל זֶה
 יִשְׁאָר מִמֶּנּוּ שְׁלֹא יִתְבַטְלוּ מִפְרִיָּה
 וּרְבִיָּה. וּבֵאוֹתוֹ זְמַן יִצְאוּ מֵים
 חַיִּים מִחֲכֵמָה הָעֲלִיּוֹנָה, (זְכַרְיָה י"ד)
 חֲצִיִּים אֵל הַיָּם הַקָּדְמוֹנִי - זֶה
 חֲסַד עֲלִיּוֹן, וְחֲצִיִּים אֵל הַיָּם
 הָאַחֲרוֹן - זֶה גְבוּרָה תְּתוֹנָה
 וּגְבוּרָה עֲלִיּוֹנָה. בְּקִיץ וּבְחֹרֶף -
 בְּצַד הָאֵשׁ וּבְצַד הַמַּיִם. שְׁלֹא

אֶלָּא כְּלָא רַחֲמֵי וְחַיִּים וְחִירוֹ בְּעֵלְמָא :
וְתָא חֲזִי בְּהַאי חֲגָא עֲבָדִין נְסוּף הַמַּיִם. נְבִיעַ
דְּחֶסֶד בְּאִינוּן שְׁתִּין מִשְׁשֵׁת יָמֵי
בְּרֵאשִׁית, וְכוּלְהוּ שְׁבַעַה יוֹמִין עֲלָאִין מְקַבְּלִין
מְאִינוּן מַיִם חַיִּים דְּנִפְקִין מִירוּשְׁלַיִם עֲלָאָה
טְמִירָא. וּבְאֵן אֲתֵר רְמִיז לְאִינוּן מַיִם חַיִּים,
בְּאִינוּן שִׁיתִין. וְחֶסֶדִי וְצַדִּיקִי חֲדָאן בְּהַאי
הַלוּלָא, בְּגִין דְּרְמִיזָא לְהַהוּא טִיבוּ דְזַמִּין
קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְמַעַבְד פֶּד יַעֲבֵר קְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא סְאִיבוּ מְאַרְעָא דִּיחֲתוּן אִינוּן מַיִם
חַיִּים טְהוּרִים בְּאִינוּן שִׁיתִין, בְּהַהוּא מְזַבַּח
עֲלָאָה הַהוּא יָם הָאֲחֵרוֹן. וְאִינוּן תְּלַתָּא לֹוּגִין
מַיִם שְׁמֹנֶה עָשָׂר בְּצִים לְקַבֵּל צַדִּיק דְּאֶקְרִי
ח"י הַעוֹלָמִים, וְעַל יְדֵיהּ מַיִם נַחְתִּין בְּאִינוּן
שִׁיתִין.

וְתָא חֲזִי הִלֵּל הַזְקֵן פֶּד הָהּ חֲדֵי בְּהַאי
הַלוּלָא אָמַר אִם אֲנִי כָאן הַכֵּל כָּאן.
וְאִם אֵין אֲנִי כָאן מִי כָאן. הוּא רְמִיז וְאָמַר אֵי
שְׁכִינְתָּא דְאֶקְרִי אֲנִי שְׂרִיָּא כָאן. הַכֵּל כָּאן
הַהוּא אֲתֵרָא דְאֶקְרִי כֹל דְאֲתֵי לְאֲזִדְהוּוּגָא בְּהַ.
וְאִם אֵין אֲנִי כָאן מִי כָאן. דְּהָא לָא חֲשִׁיבָא
טִיבוּ שְׁלִימָא בְּגִין דְשְׁכִינְתָּא לָא שְׂרִיָּא
בְּאַרְעָא קְדִישָׁא. אֲבָל פֶּד יִשְׁתַּלְמוּ אִינוּן פְּרִים
כְּדִין פְּתִיב (ישעיה י"ב) וּשְׂאֲבָתֶם מַיִם בְּשִׁשׁוֹן
מְמַעֲיַנִי הִישׁוּעָה. מָאן אִינוּן. שִׁית מְעִינֵי
דְאִינוּן מְרִיקִין בְּהַאי יִשׁוּעָה וְכִדִּין עֲלְמָא
כוּלְיָהּ בְּחֻדְוָה בְּגִין דְנִפְקָא שְׁכִינְתָּא מִבִּין
הַהוּא סְאִיבוּ דְשָׂר עַמִּין, בְּגִין כְּף (במדבר כ"ט)
בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי עֲצַרְת תְּהִיָּה לָכֶם.

תָּא חֲזִי, עֲשָׂר נְטִיעוֹת עֲרֻבָה וְנְסוּף הַמַּיִם
הַלְכָה לְמִשְׁה מְסִינִי. שָׂר מְלִי
דְאוּרִיָּתָא תוֹרָה. וְהֵכָא הַלְכָה. מְאִי טַעְמָא,
אֶלָּא בְּגִין דְּהַאי אֲתֵרָא דְאֶקְרִי הַר סִינִי, תוֹרָה

יִשְׂרָאֵל דִּין בְּעוֹלָם, אֶלָּא הַכֵּל
רַחֲמִים וְחַיִּים וְחִירוֹת בְּעוֹלָם.
וּבֵא רְאָה, בְּחַג הַזֶּה עוֹשִׂים נְסוּף
הַמַּיִם, שְׁפַע שֶׁל חֶסֶד בְּאוֹתָם
שִׁיתִים מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, וְכֹל
שְׁבַעַת הַיָּמִים הַעֲלִינִים מְקַבְּלִים
מְאוֹתָם מַיִם חַיִּים שְׂיוּצָאִים
מִירוּשְׁלַיִם הַעֲלִינָה הַטְּמִירָה.
וּבְאִיזָה מְקוֹם רְמוּז עַל אוֹתָם
מַיִם חַיִּים? בְּאוֹתָם שִׁיתִים,
וְחֶסֶדִים וְצַדִּיקִים שְׁמַחִים
בְּהַלוּלָא הַזֶּה, מְשׁוּם שְׂרוּמִז
לְאוֹתוֹ הַטּוֹב שְׁעֲתִיד הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת כְּשִׁיעֲבִיר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַטְּמָאָה
מִן הָאָרֶץ, שְׂיִרְדוּ אוֹתָם מַיִם
טְהוּרִים בְּאוֹתָם הַשִּׁיתִים בְּאוֹתוֹ
מְזַבַּח עֲלִיּוֹן, יָם הָאֲחֵרוֹן, וְהֵם
שְׁלֵשָׁה לְגַיִם מַיִם, שְׁמוֹנֶה עָשָׂרָה
בְּיָצִים, כְּנֶגֶד צַדִּיק שְׁנֶקְרָא חֵי
הַעוֹלָמִים, וְעַל יְדוֹ הַמַּיִם יוֹרְדִים
בְּאוֹתָם שִׁיתִים.

וּבֵא וּרְאָה, כְּשֶׁהִלֵּל הַזְקֵן הָיָה
שְׂמַח בְּהַלוּלָא הַזֶּה, אָמַר, אִם אֲנִי
כָּאן - הַכֵּל כָּאן, וְאִם אֵין אֲנִי כָּאן
- מִי כָּאן? הָיָה רוּמִז וְאוֹמַר, אִם
שְׁכִינָה שְׁנֶקְרָאת אֲנִי שׁוֹרָה כָּאן -
הַכֵּל כָּאן, אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנֶקְרָא כֹּל
שְׁבָה לְהַזְדַּוֵּג בְּהַ. וְאִם אֵין אֲנִי
כָּאן - מִי כָּאן? שְׁהֲרִי לָא חֲשׁוּב
טוֹב שְׁלָם, מְשׁוּם שְׁשְׁכִינָה לָא
שׁוֹרָה בְּאַרְץ הַקְּדוֹשָׁה. אֲבָל
כְּשִׁיִּשְׁתַּלְמוּ אוֹתָם פְּרִים, אֲזַ
פְּתוּב (ישעיה יב) וּשְׂאֲבָתֶם מַיִם
בְּשִׁשׁוֹן מְמַעֲיַנִי הִישׁוּעָה. מִי
הֵם? שְׁשָׁה מְעִינֹת שְׁמִרִיקִים
בִּישׁוּעָה הַזֹּאת, וְאֲזוֹ הַעוֹלָם כְּלוּ
בְּחֻדְוָה, מְשׁוּם שְׁשְׁכִינָה יוֹצֵאת
מִתּוֹךְ אוֹתָהּ טְמָאת שָׂר הַעַמִּים,
מְשׁוּם כְּף (במדבר כט) בְּיוֹם הַשְּׁמִינִי
עֲצַרְת תְּהִיָּה לָכֶם.

בֵּא רְאָה, עֲשָׂר נְטִיעוֹת, עֲרֻבָה
וְנְסוּף הַמַּיִם - הַלְכָה לְמִשְׁה
מְסִינִי, שָׂר הַדְּבָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה

- תורה, וכאן הלכה. מה הטעם?
אלא משום שמקום זה שנקרא
הר סיני, תורה שבעל פה למדה
את משה לקשר קשרי האמונה.
אותן עשר נטיעות שנטע הקדוש
ברוך הוא, שאחזו אותן באותו
מקום שנקרא ערב שביעית,
ויעשו פרי באותו בית סאה, כדי
שיבא מזון לעולם בשביעית
הזו, שאין להם מזון אלא
מאותה שנה ששית שזרעים בה
זרעים. זהו שכתוב (הושע י') זרעו
לכם לצדקה וקצרו לפי חסד. מה
שזרעים יהיה לאותו מקום
שנקרא צדקה שלמה, ואז וקצרו
לפי חסד, אז יהיה טוב העליון.
ומי הוא לפי חסד? זה אברהם.
בא ראה, למטה שבעה מעשים
יש ביניהם. זריעה - פנגד האם
העליונה, זהו שכתוב (בראשית מו)
הא לם זרע. קצירה - פנגד דרגת
אברהם, זהו שכתוב [ו]קצרו
לפי חסד. דישה בחרוץ - פנגד
דרגת יצחק, שעושה דין ומפריד
תבן מאותו בר. דין מפריד ממנו,
ועושה דין ברשעי העולם, ואז
הוא (תהלים לד) כמץ לפני רוח.
ורוח הזו זו הדרגה של יעקב,
שכתוב (בראשית מו) ותחי רוח
יעקב, וכנגדו זורה. ואותו המץ
נתן לאש למאכל. טוחן - פנגד
דרגת משה. לש - פנגד דרגת
אהרן. אופה - פנגד דרגת צדיק,
ונעשה לחם בידו של צדיק
באותו אור שיש בציון. זהו
שכתוב (תהלים קלו) נתן לחם לכל
בשר. בתחלה ל"כל", ואחר כך
לאותו מקום שנקרא בשר. ומה
זה לחם? זה הקיום.

ובשנה השביעית הזו לא עושים
מלאכה, אלא אוכלים אותו לחם
שנתן להם בשנה הששית, וכל
העולמות נחים בחדוה. וכל
העניים והעשירים, כלם שוים

שבעל פה אוליפת ליה למשה לקשרא
קשרין דמהימנותא.

אינן עשר נטיעין דנצב קדשא בריך הוא,
דהא אחיד לון בההוא אתרא דאקרי
ערב שביעית ויעבדון פרי בההוא בית סאה,
בגין דאייתי מזונא לעלמא בהאי שביעית.
דלית לון מזונא אלא מההוא שתא שתיתאה
דזרעין בה זרעין, הדא הוא דכתיב (הושע י')
זרעו לכם לצדקה וקצרו לפי חסד, מה
דזרעין יהא לההוא אתרא דאקרי צדקה
שלמה, וכדין וקצרו לפי חסד פדין יהא טיבו
עלאה. ומאן איהו לפי חסד דא אברהם.
ותא חזי לתתא שבעה עבידן אית ביניהון.
זריעה לקבל אימא עלאה, הדא הוא
דכתיב (בראשית מ"ו) הא לכם זרע. קציר"ה לקבל
דרגא דאברהם הדא הוא דכתיב וקצרו לפי
חסד. דישה בחרוץ לקבל דרגיה דיצחק
דעביד דינא ואפריש תבן מההוא בר. דינא
אפריש מניה ועבד דינא ברשיעי עלמא וכדין
אינהו כמוץ לפני רוח. והאי רוח דא דרגא
דיעקב דכתיב (בראשית מ"ה) ותחי רוח יעקב,
ולקבליה זורה והוא מוץ לאשא אתייהיב
למיכל. טוחן לקבל דרגא דמשה. ל"ש
לקבל דרגא דאהרן. אופ"ה לקבל דרגא
דצדיק ואתעביד לח"ם בידו דצדיק
בההוא אור דאית בציון, הדא הוא דכתיב
(תהלים קל"ו) נתן לחם לכל בשר. בקדמיתא
לכ"ל ולבתר לההוא אתר דאקרי בשר ומאי
לחם דא קיומא.

ובהאי שתא שביעתא לא עבדין עבידתא,
אלא אכלין ההוא לחם דאתייהיב
להו משתא שתיתאה. וכולהו עלמין בחדוה
נייחין וכולהו מסכני ועתירי כולהו שוין

במקום זה, שהרי כל התחתונים נזונים משנה השביעית הזו. ואם אדם עושה סחורה באותם פרות, המקום הזה של עניות מונע ממנו ברכות, ולכן מונע ממנו ברכות. וצריך אדם להראות שלארץ הקדושה הזו של הקדוש ברוך הוא יש נחת עם בעלה, והקדוש ברוך הוא נותן לחם לכל הזה, ו"כל" לאותו מקום שנקרא (בראשית ב) בשר מבשרי, ואין לה אור משלה, אלא אותם ספיחי הששית שנוצרו בה ממילא.

וצריך אדם באותו ערב שביעית לעשות מלאכת הארץ באותן עשר נטיעות שהשתלמו בה, שתתחיד הארץ הזו עמם ולא תפרד מהם, ואף היא תקרא נטיעה, נטיעה שנטע הקדוש ברוך הוא, כדי שלא ימנע ממנה אותו טוב שיש לה עם בעלה מנוחה בשביעית. ולכן נקרא אדם ביום הששי, והזדווגה עמו בת זוגו להתענג בשבת, ועכשו הזדווגה צדק עם ששי לתת אור להר סיני הזה.

ובא וראה, הר חורב נקרא בשמזדוג עמו וא"ו, ואם בני אדם מפרידים וא"ו ממנה, נקרא חרב לה, שהרי כתוב חרב, ועושה נקמות, לכן הלכה למשה מסיני תורה שבעל פה, שיכללו אותה עם אותם עשר נטיעות ערב שביעית, ויבא מזון לעולם בשביעית, שהוא מקום שאין לו אור אלא מה שנתן לו מאותו וא"ו.

ובא וראה, כשעשו ישראל את העגל, והפרידו הברכות מהר חורב הזה, שהפרידו ממנו וא"ו וקצצו בנטיעות, באותן נטיעות מה כתוב? (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב.

בהאי אתר, דהא כולהו תתאי מהאי שתא שביעתא מתזנין. ואי בר נש עביד באינון פירין סחורתא. האי דאתרא דעניותא מנע מניה ברכאן, בגין כך מנע מניה ברכאן. ובעי בר נש לאחזאה דהאי ארעא קדישא דקדשא בריך הוא אית לה נייחא בבעלה וקודשא בריך הוא יחיב לחם להאי כ"ל. וכ"ל לההוא אתרא דאקרי בש"ר מבשרי, ולית לה נהורא מדילה אלא הנהו ספיחי דשתיתאה דאזדורעו בה ממילא.

וכעי בר נש בההוא ערב שביעית למעבד עבידתא דארעא באינון עשר נטיען אשתלימו בה דתתיחד האי ארעא בהו, ולא תתפרש מנייהו ותתקרי אף היא נטיעה, נציבו דנצב קדשא בריך הוא. בגין דלא יתמנע מניה ההוא טיבו דאית לה עם בעלה, נייחא בשביעית. בגין כך אדם פיומא שתיתאה אתברי ואזדווגת עמיה בת זוגיה לאתענגא בשבתא, והשתא אזדווגת צד"ק בשתיתאה למיחב נהירו להאי הר סיני.

ותא חזי, הר חורב אתקרי כד אזדווג עמיה וא"ו. ואי בני נשא מפרישין וא"ו מניה, אקרי חרב ליי, דהא חרב כתיב, ועבדא נוקמין. בגין כך הלכה למשה מסיני תורה שבעל פה דיכללון יתה באינון עשר נטיען ערב שביעית, וייתי מזונא לעלמא בשביעית. דהוא אתרא דלית לה נהורא אלא מה דאתייהיב לה מההוא וא"ו.

ותא חזי ישראל כד עבדו עגלא ואפרישו ברכאן מהאי הר חורב דאפרישו מניה וא"ו וקצצו בנטיעות באינון נטיען, מה כתוב (שמות לב) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב. ההוא עדי עלאה, תפלין דרישא

אותו תכשיט עליון, תפלין של ראש וזרוע ששמים ביד פהה הסירו מהם, ומאיזה מקום נתן להם? מהר חורב, כשהזדוג עמה וא"ו. וכעת (משלי טו) [ו] נרגן מפריד אלוף, ועוררו עליהם את החרב.

משום כך, בני לוי שעשו לוייה למקום זה, נפרעו מהם, זהו שכתוב (שמות לב) ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי, ויאספו אליו כל בני לוי. שהרי לא עשו פרוד, אלא לוייה. ואמר להם משה, פה אמר ה' עברו ושובו משער לשער במחנה. משום שה"פה" הזאת נתנה להם רשות לעשות דינים. ומיהו פה? זה הר חורב, ולכן הרגו מהם כשלת אלפי איש. שלשת לא נאמר, אלא כשלת, כנגד אותן שלש דרגות שהיו ממלאות את הכאר הזו. זהו שכתוב (בראשית כט) והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה, משום שהם גרמו שיסתלקו ממנה, והרי בארונה.

משום כך צותה תורה שבעל פה הזאת את משה על אותן עשר נטיעות וערכה, שיקיפו את המזבח הזה עם אותם ערבי נחל, כנגד שתי דרגות שמקיפים למעלה, שהם נצח והוד, ואז יעשו נסוף המים אותם מים חיים שבאים על ידי צדיק, ולא ימנעו ממזבח הזה הטוב העליון.

ובא וראה, כל שאר ימות השנה עושים במזבח הזה נסוף היין, רומז לדין שנגנס בה לדון את העולם. אבל בחג עושים אף במים חיים, שהרי חיים ואור נוסף באותו זמן, (ישעיה יא) כי מלאה הארץ דעה את ה' פמים לים מכסים.

וידועא דשוויין ביד פהה אעדיאו מנהון. ומאן אתר אתייהיב לון, מהר חורב פד אזדוג בה וא"ו. והשתא (משלי ט"ו) ונרגן מפריד אלוף ואתערו עליהון חרב.

בגין כך בני לוי דעבדו לוייה להאי אתרא, אתפרעו מנהון. הדא הוא דכתיב (שמות

לב) ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לוי אלי ויאספו אליו כל בני לוי, דהא לא עבדו פרודא אלא לוייה. ואמר לון משה (שמות לב) פה אמר יי עברו ושובו משער לשער במחנה, בגין דהאי כ"ה יחבת לון רשותא למעבד דינין ומאן איהו כ"ה, דא הר חורב ובגין כך קטלו מנהון כשלת אלפי איש, שלשת לא אתמר, אלא כשלת לקבל הנהו תלתא דרגין דהוו מליין להאי באר. הדא הוא דכתיב (בראשית כ"ט) והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה. בגין דאינון גרמו דיסתלקון מינה והא אוקמוה.

בגין כך פקידת ליה האי תורה שבעל פה למשה על אינון עשר נטיעין וערכה דיקיפון להאי מזבח באינון ערבי נחל לקבל תרין דרגין דמקיפין לעילא דאינון נצ"ח הו"ד. וכדין יעבדון נסוף המים מאינון מים חיים דאתיין על ידא דצדיק ולא ימנעון מהאי מזבח טיבו עלאה.

והא חזי כל שאר יומי דשתא בהאי מזבח עבדין נסוף היין, רמיז לדניא דעייל בה למידן עלמא. אבל בחג עבדין אוף במים חיים. דהא חיים ונהירו אתוסף בההוא זמנא (ישעיה י"א) כי מלאה הארץ דעה את יי פמים לים מכסים.

עֲשֶׂה פְעָמִים נִמְנו יִשְׂרָאֵל: אַחַת בְּיָדֶיךָ לְמִצְרַיִם, שְׁפָתוֹב (בראשית מז) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִם וְגוֹמֵר. וְאַחַת בְּעֵלְיָתֶךָ, שְׁפָתוֹב (שמות יב) כָּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף. וּשְׁתַּיִם בְּחֻמֵּשׁ הַפְּקוּדִים. וּשְׁתַּיִם בְּיָמֵי שְׂאוּל, אַחַת בְּבִזְק וְאַחַת בְּטֹלָאִים. וְאַחַת בְּיָמֵי דוֹד, (שמואל-ב כד) וְיִתֵּן יוֹאֵב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְאַחַת בְּיָמֵי עֲזָרָא, (עזרא ב) כָּל הַקְּהָל כְּאַחַד. וְאַחַת לְעֵתִיד לְבָא, (ירמיה לג) עוֹד תִּעְבְּרֶנָּה הַצֹּאֵן עַל יְדֵי מוֹנֵה.

אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא חֲכָמָה - זֶה אָדָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁהַשְּׂרָה עָלָיו הַטּוֹב שֶׁל הַעֲתִיק (בְּתָר), אִימָתִי. כְּשֶׁמְגִיעָה הַחֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁנֹאמֵר (משלי יח) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מֵהָ. זֶה הַרְצוֹן שֶׁל הַעֲתִיק. וּמַהִי הַחֲכָמָה הַזֹּאת? זוֹ חֲכָמָה זְעִירָה שֶׁהִיא גְדוּלָה בְּהַתְחַבְּרוֹת לְמַעְלָה. מִצָּא, מַה זֶה מִצָּא? כְּמוֹ שְׁנֹמְצָאֵת בְּפֶל. וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה - שְׂצָרִיךְ לַעֲיֵן וּלְהַסְתַּפֵּל וּלְהֹצִיא מִהַעֲמֹק הַעֲלִיּוֹן תְּבוּנָה לְהַאֲוִיר לְחֲכָמָה הַזֹּאת, וְעַל יְדֵי מִי הִיא נֹאֲוֶרָה? עַל יְדֵי הָאָדָם הַעֲלִיּוֹן שֶׁמִּפִּיק רְצוֹן מְלַמְעָלָה לְהַאֲוִיר לָהּ:

הַשְּׂלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סימן לח)
שֶׁבַע צוּרוֹת קְדוּשׁוֹת יֵשׁ לוֹ לְקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וְכֹלֵן כְּנֻגְדָן בְּאָדָם, שְׁנֹאמֵר (בראשית א) בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ, זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וְאֵלוֹ הֵן שׁוֹק יְמִין וְשֹׂמְאֵל, גּוֹף וּבְרִית - הֵרִי שֵׁשׁ. וְהֵרִי אֲמַרְתָּ שֶׁבַע? שֶׁבַע הֵם בְּאַשְׁתּוֹ, (שם ב) וְהֵיוּ לְבִשָּׂר אֶחָד.

מִשָּׂר לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה? לְמֶלֶךְ שֶׁעָלָה בְּלָבוֹ לְטַע בְּגִנוֹת זְכָרִים וְהֵיוּ אֵילָנוֹת זְכָרִים, וְהֵיוּ כְּלָם דְּקָלִים. אִמֵּר, כְּשִׂיחֵי כְּלָם מִן אֶחָד, אִי

עֲשֶׂה פְעָמִים נִמְנו יִשְׂרָאֵל, אַחַת בְּיָדֶיךָ לְמִצְרַיִם דְּכָתִיב (בראשית מ"ו) כָּל הַנֶּפֶשׁ לְבֵית יַעֲקֹב הַבָּאָה מִצְרַיִם וְכו' (וגו'). וְאַחַת בְּעֵלְיָתֶךָ דְּכָתִיב (שמות י"ב) כָּשֶׁשׁ מֵאוֹת אֶלֶף. וּשְׁתַּיִם בְּחֻמֵּשׁ הַפְּקוּדִים וּשְׁתַּיִם בְּיָמֵי שְׂאוּל, אַחַת בְּבִזְק וְאַחַת בְּטֹלָאִים, וְאַחַת בְּיָמֵי דוֹד (שמואל ב' כ"ג) וְיִתֵּן יוֹאֵב אֶת מִסְפַּר הָעָם אֶל הַמֶּלֶךְ. וְאַחַת בְּיָמֵי עֲזָרָא (עזרא ב') כָּל הַקְּהָל כְּאַחַד. וְאַחַת לְעֵתִיד לְבָא (ירמיה ל"ג) עוֹד תִּעְבְּרֶנָּה הַצֹּאֵן עַל יְדֵי מוֹנֵה.

אֲשֶׁרִי אָדָם מִצָּא חֲכָמָה, דָּא אָדָם עֲלָאָה דְאֲשֶׁרִי עֲלוּי טִיבו דַּעֲתִיקָא. אִימָתִי, כְּדִ מִטָּא חֲכָמָה כְּמָה דְאֵת אֲמֵר (משלי י"ח) מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מִיָּי. דָּא רְעוּא דַּעֲתִיקָא וּמֵאִי אִיהוּ הָאִי חֲכָמָה, דָּא חֲכָמָה זְעִירָא דְהִיא רְבִרְבָּא בְּאַתְחַבְּרוּתָא לְעֵילָא. מִצָּא, מֵאִי מִצָּא כְּגוֹן דְאֲשַׁתְּפַחַת בְּכֹלָא. וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה דְבַעֵי לְעֵינָא וּלְאַסְתַּפְלָא וּלְאַפְקָא מְעוּמְקָא עֲלָאָה תְּבוּנָה, לְאַנְהָרָא לְהָאִי חֲכָמָה. וְעַל יְדָא דְמֵאן אֲתַנְהִירַת עַל יְדָא דְאָדָם עֲלָאָה דְמִפִּיק רְצוֹן מְלַעִילָא לְאַנְהָרָא לָהּ:

הַשְּׂלֵמָה מִהַהֲשַׁמְמוֹת (סימן לח)

שֶׁבַע צוּרוֹת קְדוּשׁוֹת יֵשׁ לוֹ לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכֹלֵן כְּנֻגְדָן בְּאָדָם, שְׁנֹאמֵר בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם. וְאֵלוֹ הֵן שׁוֹק יְמִין וְשֹׂמְאֵל. יְד יְמִין וְשֹׂמְאֵל גּוֹף וּבְרִית הֵרִי שֵׁשׁ. וְהֵא אֲמַרְתָּ שֶׁבַע. שֶׁבַע הֵיוּ בְּאַשְׁתּוֹ וְהֵיוּ לְבִשָּׂר אֶחָד.

מִשָּׂר לְמָה הַדְּבָר דּוּמָה, לְמֶלֶךְ שֶׁעָלָה בְּלָבוֹ לְטַע בְּגִנוֹת זְכָרִים וְהֵיוּ כְּלָם דְּקָלִים, אִמֵּר כְּשִׂיחֵי כְּלָם מִן אֶחָד, אִי אֲפָשָׁר לְהַתְקַיֵּים. מַה עָשָׂה, נִטַּע אֶתְרוּג

אִפְשָׁר לְהַתְקִים. מַה עֲשֵׂה? נִטַע
אֶתְרוּג בַּיְנֵיהֶם, וְהוּא אֶחָד
מֵאוֹתָם הַתְשֻׁעָה שְׁעֵלָה בְּלִבּוֹ
לְהִיּוֹת זְכָרִים. וְאֶתְרוּג מַה נִּהְיָה?
נִקְבָּה, וְהִינוּ שְׁכָתוּב (ויקרא כג) פְּרִי
עֵץ הָדָר כַּפַּת תְּמָרִים:

זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאָם (בראשית ח).
אִפְשָׁר לֹמֵר כֵּן? וְהָרִי כְּתוּב (שם)
א) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ
וְגוֹמַר, וְאַחַר כֵּף (שם) אֲעַשֶׂה לוֹ
עֵזֶר כַּנְּגֻדוֹ. וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו
וַיִּסְגַּר בְּשָׂר תַּחְתָּנָה. אֵלָּא אָמַר,
שְׁכָתוּב יִצְיָרָה, וְכְתוּב בְּהֵן
עֲשִׂיהָ, וְכְתוּב בְּהֵן בְּרִיאָה.
עֲשִׂיהָ, שְׁכָתוּב זָכַר וְנִקְבָּה בָּרָא
אֹתָם, בְּעֵת הַרְפִּיב הַנְּשֻׁמָּה עַל
הַגּוּף וְאֶסְפֵּי הַכֹּל. וּמִנֵּינ לָנוּ
שִׁיִּצְיָרָה זֶה הִיא לְשׁוֹן אֶסְפֵּי הוּא
שְׁכָתוּב (שם ב) וַיִּצַּר ה' אֱלֹהִים וְגו'
כֹּל חַיִּת הַשְּׂדֵה וְאֵת כֹּל עוֹף
הַשָּׁמַיִם וַיִּבֵּא אֶל הָאָדָם, וְהִינוּ
שְׁכָתוּב עַל הָאָדָם - זָכַר וְנִקְבָּה
בָּרָא אֹתָם. וַיִּבְרָךְ אֹתָם.

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ. בְּכֹל
אֲבָרָיו וּבְכֹל חֲלָקָיו, וְהָרִי אָמַר,
וְא"ו לְמָה הוּא דוּמָה? (תהלים קד)
לְעֵטָה אֹר כְּשִׁלְמָה, וְהָרִי וְא"ו
אֵינָה אֵלָּא שֵׁשׁ קְצוּוֹת. אָמַר לוֹ,
בְּרִית מִלָּה וְזוּוּגוֹ שֶׁל אָדָם
חֲשׂוּבִים אֶחָד. שְׁתֵּי יָדָיו שְׁלֹשָׁה.
רֹאשׁוֹ וְגוּפּוֹ חֲמִשָּׁה. שְׁתֵּי שׁוֹקָיו
שֵׁשָׁה. וּכְנָגְדָם כְּמוֹתָם בְּשָׁמַיִם,
שְׁכָתוּב (קהלת ז) גַּם אֵת זֶה לְעַמַּת
זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים. וְהִינוּ יָמִים,
(שמות לא) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עֲשֵׂה ה'
אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, וְלֹא אָמַר
בְּשֵׁשֶׁת יָמִים, מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם
וְיוֹם יֵשׁ לוֹ כַּחוֹ: ע"כ

מֵהַשְּׁמִטוֹת.

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמִטוֹת הַמִּשְׁךְ
הַנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְגוֹמַר.
שִׁיתְפֹּשֵׁט הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְכֹל

בַּיְנֵיהֶם וְהוּא אֶחָד מֵאוֹתָן הַתְשֻׁעָה שְׁעֵלָה
בְּלִבּוֹ לְהִיּוֹת זְכָרִים וְאֶתְרוּג מְאִי הוּי, נִקְבָּה
וְהִינוּ דְכָתִיב (ויקרא כ"ג) פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפַּת
תְּמָרִים (ע"כ).

זָכַר וְנִקְבָּה בְּרָאָם. אִפְשָׁר לֹמֵר כֵּן וְהָא
כְּתִיב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ וְגו' וְאַחַר כֵּף אֲעַשֶׂה
לוֹ עֵזֶר כַּנְּגֻדוֹ. וַיִּקַּח אֶחָת מִצִּלְעֹתָיו וַיִּסְגַּר
בְּשָׂר תַּחְתָּנָה. אֵלָּא אֵימָא, דְכָתִיב יִצְיָרָה
וְכָתִיב בְּהֵן עֲשִׂיהָ וְכָתִיב בְּהֵן בְּרִיאָה. עֲשִׂיהָ
דְכָתִיב זָכַר וְנִקְבָּה בָּרָא אֹתָם, בְּעֵת הַרְפִּיב
הַנְּשֻׁמָּה עַל הַגּוּף וְאֶסְפֵּי הַכֹּל. וּמִנֵּלָן דְהָאֵי
יִצְיָרָה לִישְׁנָא דְאֶסְפֵּי הוּא דְכָתִיב, וַיִּצַּר יי
אֱלֹהִים כֹּל חַיִּת הַשְּׂדֵה וְכֹל עוֹף הַשָּׁמַיִם וַיִּבֵּא
אֶל הָאָדָם, וְהִינוּ דְכָתִיב עַל הָאָדָם זָכַר
וְנִקְבָּה בְּרָאָם וַיִּבְרָךְ אֹתָם (ע"כ).

בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ בְּכֹל אֲבָרָיו וּבְכֹל
חֲלָקָיו, וְהָא אֲמַרִינָן וְא"ו לְמָה הוּא
דוּמָה לְעוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה וְהָאֵי וְא"ו אֵינָה
אֵלָּא שֵׁשׁ קְצוּוֹת. אָמַר לֵיהּ, בְּרִית מִלָּה
וְזוּוּגוֹ שֶׁל אָדָם חֲשָׁבִינָן אֶחָד. שְׁתֵּי יָדָיו
שְׁלֹשָׁה. רֹאשׁוֹ וְגוּפּוֹ חֲמִשָּׁה. שְׁתֵּי שׁוֹקָיו
שֵׁשָׁה. וּכְנָגְדָם כְּמוֹתָם בְּשָׁמַיִם דְכָתִיב (קהלת ז)
גַּם אֵת זֶה לְעַמַּת זֶה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִים. וְהִינוּ
יָמִים (שמות ל"א) כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עֲשֵׂה יי אֵת
הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ וְלֹא אָמַר בְּשֵׁשֶׁת יָמִים
מְלַמֵּד שְׁכָל יוֹם וְיוֹם יֵשׁ לוֹ כַּחוֹ: (עד כאן

מֵהַשְּׁמִטוֹת)

הַשְּׁלֵמָה מֵהַשְּׁמִטוֹת הַמִּשְׁךְ הַנ"ל

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וְגו'. פְּקוּדָא דָא
לְאַתְעֶסְקָא בְּהָאֵי עֲלָמָא בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה
וּלְמַעַבְד תּוֹלְדִין לְאַתְפֹּשֵׁטָא שְׁמָא קַדִּישָׁא

מְצוּה זֶה לְהַתְעַסֵּק בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּפִרְיָה וּרְבִיָּה וּלְעַשׂוֹת תּוֹלְדוֹת, שִׁיתְפֹּשֵׁט הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ לְכֹל

הצדדים, וללקט רוחות ונשמות,
שיהיה כבוד הקדוש ברוך הוא
למעלה ולמטה. שפל מי שלא
מתעסק בפריה ורביה, מקטין
את הדמות של רבוננו שלא ימצא
בעולם הזה, וגורם שלא תשרה
שכינה בעולם הזה. כמו
שמתוספות רוחות ונשמות, כך
מתוסף לרדת (נ"א דבמא) לעולם
הזה כבוד המלך, שכתוב (משלי יד)
ברב עם הדרת מלך ובאפס לאם
מחפת רזון.

הדרת מלך - זה זיו כבוד המלך
שמתוסף לרדת לעולם הזה.
מחפת רזון - זה הקטנת דמות
המלך שמקטין מהעולם הזה,
כך מקטין גם למעלה, שהרי
אותו זיו לא יורד, ונחשב על
אותו אדם כאלו שפך דמים,
שגרע הדמות שלמטה כמו
שלמעלה, שכתוב (בראשית ט) פי
בצלם אלהים עשה את האדם.
והוא מקטין צלם אלהים למטה
והדמות ודיוקן למעלה, ולכן
צריך אדם להתעסק בפריה
ורביה ולעשות צלם אלהים
להגדיל כבוד ה' בכל הצדדים:
ע"כ מההשמטות.

השלמה מההשמטות (סימן לח)
ר"מ

מצוה זו לקיים מצות פריה ורביה
לקיים בן ובת, משום שאב שם
'ו, ואם שם ה', בן שם ו', בת שם
ה', ואב ואם שיש להם בן ובת,
גם ה' לא שורה עליהם. וכמו זה
במעשה בראשית אמר (בראשית א)
פרו ורבו, פרו מצד הימין, ורבו
מצד השמאל, שבו ברא אלהים
הכל, וברא זה עמוד האמצעי,
את הארץ - זו שכינה. ולמה
צריך ארבע, באב ואם בן ובת?
משום שהרי התקדשו והתברכו
בשלוש קדשות ושבע ברכות
שהם 'ו, צריכות להיות ארבע

לכל סטריין ולמלקט רוחין ונשמתין למהוי
יקרא דקדשא ברוך הוא עילא ותתא. דכל
מאן דלא אתעסק בפריה ורביה אזעיר
דיוקנא דמריה דלא אשתכח בהאי עלמא.
וגרים דלא שרייא שכינתא בהאי עלמא
דפמה דאתוספן רוחין ונשמתין, הכי אתוסף
לנחתא (נ"א דונמתא) בהאי עלמא זיו יקרא
דמלפא דכתיב (משלי י"ד) ברב עם הדרת מלך
ובאפס לאם מחפת רזון.

הדרת מלך דא זיו יקרא דמלפא דאתוסף
לנחתא בהאי עלמא, מחפת רזון דא
זעירו דדיוקנא דמלפא דאזעיר מהאי עלמא,
הכי אזעיר מעילא. דהא ההוא זיוא לא
נחית, ואתחשב על ההוא בר נש פאילו
אושיד דמין דגרע דיוקנא דלתתא כגונא
דלעילא דכתיב פי בצלם אלהים עשה את
האדם, ואיהו אזעיר צלם אלהים לתתא,
ודמות ודיוקנא לעילא. ועל דא אצטריך בר
נש לאתעסקא בפריה ורביה ולמעבד צלם
אלהים לאסגאה יקרא דיי בכל סטריין: (עד כאן

מההשמטות)

השלמה מההשמטות (סימן לח) רענא מהימנא

פקודא דא לקיים פריה ורביה לקיים בן ובת. בגין דאב
תמן 'ו, ואם תמן ה', בן תמן ו', בת תמן ה'.
ואב ואם דלית לון בן ובת, גם 'ו לא שריא עלייהו,
וכגונא דא בעובדא דבראשית אמר פרו ורבו. פרו
מסטרא דימינא ורבו מסטרא דשמאלא דביה ברא
אלקים פלא, וברא דא עמודא דאמצעיתא. את הארץ
דא שכינתא. ואמאי צריך ד', באב ואם בן ובת. בגין
דהא אתקדשו ואתברכו בשלוש קדושות ושבע ברכאן
דאינון 'ו, צריכין למהוי ד' אתוון דשריין עלייהו
עשרה, למהוי בר נש רשות היחיד למאריה, דרחבו ד'
וגבהו 'ו. ומאן דמתעסק באורייתא ובמצוה בדחילו

אוֹתוֹת וּשְׁמוֹת שְׁשׁוּרוֹת עֲלֵיהֶם עֲשֶׂה,
לְהִיֹּת אָדָם רְשׁוּת הַיְחִיד
לְאֲדוֹנוֹ, שְׂרָחֲבוּ אַרְבַּעַה וּגְבָהוּ
עֲשֶׂה. וּמִי שְׁמַתְעֶסֶק בַּתּוֹרָה
וּבַמִּצְוָה בִּירְאָה וּבִאֲהַבַת אֲדוֹנוֹ,
בְּמִקּוֹם יִרְאָה שְׂרוּיָה שֵׁם י',
בְּמִקּוֹם אֲהַבָה שְׂרוּיָה שֵׁם ה',
בְּמִקּוֹם תּוֹרָה שְׂרוּיָה ו', וּבְמִקּוֹם
מִצְוָה שְׂרוּיָה ה', בְּמִקּוֹם

הַמִּחְשָׁבָה שְׁנֵאֵמַר בְּהַ (שְׁמוּאֵל-ב' יט)
וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם, כְּלוּל מֵהַכֹּל,
שׁוֹרָה בּוֹ יוֹ"ד ה"א וְא"ו ה"א,
(תְּהִלִּים קכ"ו) אִם ה' לֹא יִבְנֶה בֵּית
שְׁוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ. מֵה זֶה שְׁוֹא
עֲמֵלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ? אֵלֹהֵי סִמְא"ל
וְנִחַשׁ: ע"כ מֵהַהֲשַׁמְטוֹת.

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ -
שְׁנִכְלֵל בְּשֵׁשׁה צְדָדִים כְּלוּל
מֵהַכֹּל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה, בְּאֵיבָרִים
מִתְקַנִּים בְּסוּד הַחֲכָמָה פְּרֹאֵי,
הַכֹּל תִּקְוֵן עֲלֵיוֹן. נַעֲשֶׂה אָדָם -
סוּד שֶׁל זָכָר וּנְקֵבָה, הַכֹּל בְּחֻכְמָה
קְדוּשָׁה עֲלֵיוֹנָה. בְּצִלְמֵנוּ
כְּדַמוֹתֵנוּ - לְהַתְתַּקֵּן זֶה בְּזֶה
לְהִיֹּת [אֲחֵר] הוּא יְחִידִי בְּעוֹלָם
שְׁלֵיט עַל הַכֹּל.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
(ד"א כ"ל) וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד - כָּאֵן
נִתְקַן מֵה שֶׁלֹּא נִאֲמַר כִּי טוֹב
בְּשָׁנֵי, מִשּׁוּם שֶׁבּוֹ נִבְרָא הַמּוֹת.
וְכֵאֵן נִאֲמַר וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד,
וְהוֹלְכִים כְּמוֹ שְׁאֲמְרוּ הַחֲבָרִים,
וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד - זֶה הַמּוֹת.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה
וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד, וְכִי לֹא רָאָה
אוֹתוֹ קֹדֶם? אֵלֹא הַכֹּל רָאָה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וּמֵה שְׁאֲמַר
אֶת כָּל - לְרַבּוֹת כָּל הַדּוֹרוֹת
שֶׁיִּבּוֹאוּ אַחֵר כֶּף, וְכֵן כָּל מֵה
שֶׁיִּתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם בְּכָל דּוֹר וָדוֹר
בְּטָרִם שֶׁיִּבּוֹאוּ לְעוֹלָם. אֲשֶׁר

עָשָׂה - זֶה כָּל מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית שֶׁשֵׁם נִבְרָא יְסוּד וְעָקָר לְכָל מֵה שֶׁיִּבְא וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם לְאַחַר מִכֵּן.
וּמִשּׁוּם כֶּף רָאָה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא הָיָה, וְשֵׁם אֶת הַכֹּל בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. יוֹם

וּבְרָחִימוֹ דְּמֵאֲרִיָּה בְּאֲתֵר דִּירְאָה שְׂרִיָּא תַּמָּן י', בְּאֲתֵר
דְּאֲהַבָה שְׂרִיָּא תַּמָּן ה'. בְּאֲתֵר דְּתוֹרָה שְׂרִיָּא ו', וּבְאֲתֵר
דְּמִצְוָה שְׂרִיָּא ה'. בְּאֲתֵר דְּמִחְשָׁבָה דְּאֲתֵמַר בְּהַ (שְׁמוּאֵל ב'
) וְזֹאת תּוֹרַת הָאָדָם, כְּלוּל מִכָּלֵּא. שְׂרִיָּא בֵּיה יוֹ"ד ה"א
וְא"ו ה"א. (תְּהִלִּים קכ"ו) אִם י' לֹא יִבְנֶה בֵּית שְׁוֹא עֲמֵלוֹ
בּוֹנֵיו בּוֹ, מֵאֵי שְׁוֹא עֲמֵלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, אֵינּוּן סִמְא"ל וְנִחַשׁ
ע"כ: (עַד כָּאֵן מֵהַהֲשַׁמְטוֹת)

נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, דְּאֲתַכְּלִיל
בְּשֵׁית סְטָרִין כְּלוּל מִכָּלֵּא כְּגוֹנוֹנָא
דְּלְעִילָא, בְּשֵׁיפִי מִתְקַנֵּן בְּרִזָּא דְּחֲכָמָתָא
כְּדָקָא יָאוּת כְּלוּל תְּקוּנָא עֲלָאָה. נַעֲשֶׂה אָדָם
רְזָא דְּכָר וְנוֹקְבָא כְּלוּל בְּחֲכָמָתָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה. בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ לְאֲשַׁתְּכַלְלָא דָּא
בְּדָא לְמַהוּי (ד"א ל"ג ט"ד) הוּא יְחִידָאֵי בְּעֲלָמָא
שְׁלֵיט עַל כָּלֵּא:

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה (ד"א כ"ל) וַהֲנִיחַ
טוֹב מְאֹד, הִכָּא אֲתַתְּקַן מֵה דְּלָא אֲתַמַּר
כִּי טוֹב בְּשָׁנֵי בְּגִין דְּאֲתַבְּרִי בֵּיה מוֹתָא, וְהִכָּא
אֲתַמַּר וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד. וְאֲזַלָּא כְּמֵה דְּאֲמַרִי
חֲבָרִיָּא וַהֲנִיחַ טוֹב מְאֹד זֶה מוֹתָא.

וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה וַהֲנִיחַ טוֹב
מְאֹד, וְכִי לֹא חָמָא לִיָּה קוֹדֶם. אֵלֹא
כְּלוּל חָמָא לִיָּה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמֵאֵן דְּאֲמַר
אֶת כָּל, לְאֲסַגָּאָה כָּל דְּרִין דִּיִּיתוּן לְבַתֵּר כֵּן,
וְכֵן כָּל מֵה דִּיִּתְחַדֵּשׁ בְּעֲלָמָא בְּכָל דְּרָא וְדָרָא
עַד לֹא יִיתוּן לְעֲלָמָא. אֲשֶׁר עָשָׂה, דָּא כָּל
עוֹבְדִין דְּבְּרֵאשִׁית, דְּתַמָּן אֲתַבְּרִי יְסוּדָא
וְעָקָרָא לְכָל מֵה דִּיִּיתִי וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעֲלָמָא לְבַתֵּר
כֵּן. וּבְגִין כֶּף חָמָא לִיָּה קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד
לֹא הָוָה וְשׁוּי כְּלוּל בְּעוֹבְדָא דְּבְּרֵאשִׁית. יוֹם

עָשָׂה - זֶה כָּל מַעֲשֵׂי בְּרֵאשִׁית שֶׁשֵׁם נִבְרָא יְסוּד וְעָקָר לְכָל מֵה שֶׁיִּבְא וְיִתְחַדֵּשׁ בְּעוֹלָם לְאַחַר מִכֵּן.
וּמִשּׁוּם כֶּף רָאָה אוֹתוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַד שֶׁלֹּא הָיָה, וְשֵׁם אֶת הַכֹּל בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. יוֹם

הששי - מה שונה בכל הימים שלא נאמר בהם ה"א? אלא כאן בפאשר נתקן העולם, התחברה הנקבה בזכר בחבור אחד. ה' בששי [שהוא] [יסוד] להיות הפל אחד. ויכלו - נתקנו הפל אחד [כאחד]. נתקנו מהפל והשתלמו בכל.

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. רבי אלעזר פתח, (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. בא ראה, הקדוש ברוך הוא ברא אדם בעולם והתקין אותו להיות שלם בעבודתו ולתקן את דרכיו כדי שיזכה לאור העליון שגנוז הקדוש ברוך הוא לצדיקים, כמו שנאמר (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו. השלמה מההשמטות (סימן ט"ז)

ישב רבי ברכיה ודרש, מה זה שאנו אומרים כל יום העולם הבא, ולא יודעים מה אמר, העולם הבא מתרגם עלמא דאתי (העולם הבא), מלמד שקדם שנברא העולם עלה במחשבה לברא אור גדול להאיר, ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלט בו. צפה הקדוש ברוך הוא שאינם יכולים לסבלו, לקח שביעי ושם להם במקומו, והשאר גזזו לצדיקים לעתיד לבא. אמר, אם יזפו בזה השביעי וישמרוהו - אפן להם זה לעולם אחרון, והיגו שכתוב העולם הבא, שכבר בא מקדם ששת ימי בראשית. זהו שכתוב (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם: ע"כ מההשמטות.

ובמה יזפה האדם לאותו האור? בתורה. שכל מי שמשתדל בתורה בכל יום, יזכה להיות לו חלק בעולם הבא, ויחשב לו

הששי, מאי שנא בכלהו יומי דלא אתמר בהו ה"א, אלא הכא כד אשתכלל עלמא אתחברת נוקבא בדכורא בחבורא חד, ה' בששי (ד"א דאיהו ס"א יסוד) למהוי כלא חד. ויכלו, אשתכללו כלא חד (ד"א כחד). אשתכללו מפלא ואשתלימו בכלא:

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. רבי אלעזר פתח (תהלים לא) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם. תא חזי, קדשא בריך הוא ברא לבר נש בעלמא, ואתקין ליה למהוי שלים בפולחניה ולא תתקנא ארחוי, בגין דיזפי לנהורא עלאה דגניז קדשא בריך הוא לצדיקייא כמה דאתאמר, (ישעיה סד) עין לא ראתה אלהים זולתך יעשה למחפה לו.

השלמה מההשמטות (סימן ט"ז)

ישב רבי ברכיה ודרש מאי האי דקא אמרינן כל יומא העולם הבא, ולא ידעינן מאי קאמר, העולם הבא מתרגם עלמא דאתי מלמד שקודם שנברא העולם עלה במחשבה לברוא אור גדול להאיר ונברא אור גדול שאין כל בריה יכולה לשלוט בו, צפה הקדוש ברוך הוא שאינן יכולין לסובלו לקח שביעי ושם להם במקומו והשאר גזזו לצדיקים לעתיד לבא. אמר אם יזפו בזה השביעי וישמרוהו, אפן להם זה לעולם אחרון. והיגו דכתוב, העולם הבא. שפבר בא מקודם ששת ימי בראשית. הדא הוא דכתוב, (שם ל"א) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים בך נגד בני אדם: (עד

כאן מההשמטות)

ובמה (ס"א ובי בר נש) יזפי ליה לבר נש ליהוא נהורא, באורייתא. דכל מאן

כְּאֵלוֹ בְּנֵה עוֹלָמוֹת, שְׁהָרִי בַתּוֹרָה
נִבְנְהָה הָעוֹלָם וְנִתְקַן. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
(משלי א) ה' בְּחִכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן
שָׁמַיִם בַּתְּבוּנָה, וְכָתוֹב (שם ח)
וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיֶה
שְׁעֵשׂוּעִים יוֹם יוֹם. שְׁכַל מִי
שֶׁמִּשְׁתַּדֵּל בָּהּ, מִתְקַן עוֹלָמוֹת
וּמְקַיֵּם אוֹתָם.

וּבֹא וּרְאֵה, בְּרוּחַ עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּחַ הוּא אֶת הָעוֹלָם וּבְרוּחַ הוּא
עוֹמֵד, רוּחַ שֶׁל אֱלוֹ שְׁעוֹסָקִים
בַּתּוֹרָה, וְכַל שְׁכֵן רוּחַ שֶׁל הַכֵּל
תִּינּוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבֵּן. מָה רַב
טוֹבָךְ - זֶה הַטּוֹב שֶׁנִּגְנַז. לִירֵאִיךָ
- לְאוֹתָם יֵרְאִי חֲטָא. פְּעֻלַּת
לְחוּסִים בְּךָ - מָה זֶה פְּעֻלַּת? זֶה
מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית. רַבִּי אֲבָא אָמַר,
זֶה גֵן עֵדֶן, שְׁהָרִי בְּאֱמֻנָתָה עֲשֵׂה
אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּחַ הוּא בְּאֶרֶץ
כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה, לְחֻזַּק בּוֹ אֶת
הַצְּדִיקִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב (תהלים לא)
פְּעֻלַּת לְחוּסִים בְּךָ נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם.
שְׁהָרִי הוּא נִגְדַּ [בְּנֵי] אָדָם, וְהֵאָחֵר
נִגְדַּ עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, גֵּן הָעֵדֶן לְמַעְלָה וְנִגְדַּ
בְּנֵי אָדָם הוּא, [וְאֶפְלוֹ הֵאָחֵר הוּא נִגְדַּ בְּנֵי
אָדָם] לְהַתְּכַנֵּס בּוֹ צְדִיקִים שְׁעוֹשִׂים
רְצוֹן רַבּוֹנָם.

וּיְכַלּוּ - שְׁכָלוּ מַעֲשִׂים שְׁלֹמְעֵלָה
וּמַעֲשִׂים שְׁלֹמְטָה. הַשָּׁמַיִם
וְהָאָרֶץ - לְמַעְלָה וּלְמַטָּה. רַבִּי
שְׁמַעוֹן אָמַר, מַעֲשֵׂה וְאֱמֻנָתָה
הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וּמַעֲשֵׂה וְאֱמֻנָתָה
תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה. וְכַל צְבָאָם -
אֵלֶּה פְּרֻטֵי הַתּוֹרָה, פְּנִים שֶׁל
הַתּוֹרָה, שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה.
וּיְכַלּוּ - שֶׁהַתְּקִימוֹ וְנִתְקַנּוּ זֶה
בְּזֶה. שָׁמַיִם וְאָרֶץ - פְּרֻט וּכְלָל.
וְכַל צְבָאָם - סוּדוֹת הַתּוֹרָה,
טְהוֹרוֹת שֶׁבַתּוֹרָה וְטִמְאוֹת
שֶׁבַתּוֹרָה.

דְּאִשְׁתַּדֵּל בְּאוּרֵייתָא בְּכָל יוֹמָא יִזְכִּי לְמַהוּי
לִיָּה חוּלְקָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, וְיִתְחַשֵּׁב לִיָּה
כְּאֵלוֹ בְּאֵנִי עֲלָמִין, דִּהָא בְּאוּרֵייתָא אֲתַבְּנִי
עֲלָמָא וְאִשְׁתַּכְּלַל הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (משלי ג) יִי
בְּחִכְמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בַּתְּבוּנָה, וְכָתִיב,
(משלי ח) וְאֶהְיֶה אֶצְלוֹ אֱמוּנָה וְאֶהְיֶה שְׁעֵשׂוּעִים
יוֹם יוֹם וְכַל דְּאִשְׁתַּדֵּל בָּהּ שְׁכַלִּיל עֲלָמִין
וּקְיִים לִיָּה.

וְתָא חֲזִי, בְּרוּחָא עֲבִיד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
עֲלָמָא, וּבְרוּחָא מִתְקַיֵּימָא, רוּחָא דְאַנוּן
דְּלַעָאן בְּאוּרֵייתָא, וְכַל שְׁכֵן רוּחָא דְהַכֵּל
דְּרַבְּנֵי דְבֵי רַב. מָה רַב טוֹבָךְ דָּא טוֹבָא
דְּאִתְגַּנִּיז. לִירֵאִיךָ לְאַנוּן דְּחִלִּי חֲטָאָה. פְּעֻלַּת
לְחוּסִים בְּךָ. מָאִי פְּעֻלַּת דָּא עוֹבְדָא
דְּבְּרֵאשִׁית. רַבִּי אֲבָא אָמַר דָּא גֵן עֵדֶן, דִּהָא
בְּאוּמְנוּתָא עֲבִיד לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּאַרְעָא כְּגוֹנוּנָא דְלַעִילָא. לְאַתְתַּקְפָּא בִּיָּה
צְדִיקֵיָּא (דף 100 ע"ב) הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים לא)
פְּעֻלַּת לְחוּסִים בְּךָ, נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם, דִּהָא הוּא
נִגְדַּ (בְּנֵי) אָדָם. וְאַחֲרָא נִגְדַּ עֲלָאִין קְדִישִׁין.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן גֵּן עֵדֶן לְעִילָא וְנִגְדַּ בְּנֵי אָדָם
הוּי (וְאֶפְלוֹ אַחֲרָא נִגְדַּ בְּנֵי אָדָם תוּ) לְאַתְפַּנְשָׁא בִּיָּה
צְדִיקֵיָּא דְעַבְדֵי רַעוּתָא דְמֵאֲרִיהוּן.

וּיְכַלּוּ, דְכָלוּ עוֹבְדֵין דְלַעִילָא וְעוֹבְדֵין
דְלַתַּתָּא. הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ לְעִילָא
וְתַתָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר עוֹבְדָא וְאוּמְנוּתָא
דְּאוּרֵייתָא שֶׁבְּכַתָּב וְעוֹבְדָא וְאוּמְנוּתָא דְתּוֹרָה
שֶׁבְּעַל פֶּה. וְכַל צְבָאָם אֵלִין פְּרֻטֵי דְאוּרֵייתָא
אֵפִין דְאוּרֵייתָא שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה. וּיְכַלּוּ,
דְּאַתְקִימוּ וְאִשְׁתַּכְּלָלוּ דָּא בְּדָא. שָׁמַיִם וְאָרֶץ
פְּרֻט וּכְלָל. וְכַל צְבָאָם, רְזִי דְאוּרֵייתָא דְכִיּוּן
דְאוּרֵייתָא מְסַבְּבָן דְאוּרֵייתָא.

השלמה מההשממות (סימן מ')

השלמה מההשממות (סימן מ')
שמיני מאי הוי, יש לו להקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחיביב לו מפני שמקיים כל העולם כל, והוא יסודו, והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו, אהוב וחיביב למעלה, נורא ואדיר למטה, מתקן ומקבל למעלה, מתקן ומקבל למטה, והוא יסוד הנפשות כלם.

אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם, והא כתיב וביום השביעי שבת וינפש. אין שביעי הוי, אלא משום דמכריע בינייהו, ויש אינון תלת לרע ותלת לעיל, והוא דאכרע בינייהו. ומאי טעמא אקרי שביעי, וכי הוא בשביעי, לא. אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה. דכתיב (שמות ל"א) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. מלמד שכל יום ויום יש לו אחד שהוא אדון לו, לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעולה המסורה לו בידו.

פועלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד, בא יום השביעי ופעל פעלתו. שמחו כלם, אף הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, שפתוח וביום השביעי שבת וינפש. ומהי שביטה זו? שאין בה מלאכה, והיא מנוחה, שפתוח שבת. משל למה הדבר דומה? למלך שהיו לו שבועה גנות, ובגן האמצעי מעין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו, ומיד שפועל בעולם אז מתמלא, ושמחים כלם ואומרים: לצרכנו הוא מתמלא. והוא משקה אותם ומגדלם, והם

יש לו להקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחיביב לו מפני שמקיים כל העולם כלו והוא יסודו והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו. אהוב וחיביב למעלה, נורא ואדיר למטה. מתוקן ומקובל למעלה, מתוקן ומקובל למטה. והוא יסוד הנפשות כלם.

אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם, והא כתיב וביום השביעי שבת וינפש. אין שביעי הוי, אלא משום דמכריע בינייהו, ויש אינון תלת לרע ותלת לעיל, והוא דאכרע בינייהו. ומאי טעמא אקרי שביעי, וכי הוא בשביעי, לא. אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה. דכתיב (שמות ל"א) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. מלמד שכל יום ויום יש לו מאמר אחד שהוא אדון לו, לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעולה המסורה לו בידו.

פועלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד, בא יום השביעי ופעל פעלתו. שמחו כלם ואף הקדוש ברוך הוא. ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, דכתיב וביום השביעי שבת וינפש. ומאי הוי שביטה זו דלא הוי בה מלאכה, והוי הנחה. דכתיב שבת. משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו שבועה גנות, ובגן האמצעי מעין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו. ומיד שפועל בעולם, אז מתמלא ושמחים כלם. ואומרים לצרכנו הוא מתמלא והוא משקה אותם ומגדלם והם ממתניין ושובתין והוא

ממתינים ושוכתים, והוא משקה את השבעה. והרי כתיב (ישעיה מו) ממזרח אביא זרעך והי חד מנהון ומשקה ליה. אלא אימא הוא משקה את הלב והלב משקה אחר פן כלם. ומאי ניהו מדה שביעית הוי אומר זו מדת טובו של הקדוש ברוך הוא.

מאי טעמא אמר את שבתותי, ולא אמר את שבתתי. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו פלה נאה, וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו, והמלך יש לו בנים נאים ואוהבים, אמר להם: הואיל וכן, שמחו אתם גם פן ביום שמחתי, פי אני בשלכם אני משתדל, ואתם גם פן הדרו אותו. ומה זה זכור ושמור? זכור לזכר, ושמור לזקבה. מה הטעם (ויקרא יט) ומקדשי תיראו? שמרו עצמכם מהרהור, פי מקדשי קדוש הוא. למה? (שם כ) אני ה' מקדשכם, אני ה' בכל צד: ע"כ מההשמטות.

ויברך אלהים ביום השביעי - זו תורה שבעל פה וביה אשתכלל שביעי, ובה נתקן העולם שהוא קיום של הכל. מלאכתו אשר עשה, ולא כל מלאכתו, שהרי תורה שכתב הוציאה הכל בתקף של כתב שיוצא מחכמה. שלש פעמים פאן ביום השביעי: ויכל אלהים ביום השביעי. וישבות ביום השביעי. ויברך אלהים את יום השביעי. הרי שלש. ויכל אלהים ביום השביעי - זו תורה שבעל פה, שעם יום השביעי הנה נתקן העולם כמו שאמרנו.

וישבות ביום השביעי - זה יסוד העולם. בספרו של רבי ייבא הזקן זה יובל. ועל כך כתיב פאן מפל מלאכתו, שהכל יצא ממנו.

ממשקה את השבעה. והא כתיב (ישעיה מ"ג) ממזרח אביא זרעך והי חד מנהון ומשקה ליה. אלא אימא הוא משקה את הלב והלב משקה אחר פן כלם. ומאי ניהו מדה שביעית הוי אומר זו מדת טובו של הקדוש ברוך הוא.

מאי טעמא אמר את שבתותי, ולא אמר את שבתתי. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו כלה נאה וכל שבוע ושבוע מזמינה יום אחד להיות עמו. והמלך יש לו בנים נאים ואוהבים אמר להם הואיל וכן שמחו אתם גם פן ביום שמחתי כי אני בשלכם אני משתדל ואתם גם פן הדרו אותו. ומאי זכור ושמור זכור לזכר ושמור לזקבה. מאי טעמא (ויקרא י"ט) ומקדשי תיראו. שמרו עצמכם מהרהור, פי מקדשי קדוש הוא למה (ויקרא כ) פי אני יי מקדשכם, אני בכל צד. ע"כ: (עד כאן מההשמטות)

ויברך אלהים ביום השביעי דא תורה שבעל פה דאיהו יום שביעי, וביה אשתכלל עלמא דאיהו קיומא דכלא. מלאכתו אשר עשה ולא כל מלאכתו, דהא תורה שכתב אפיק כלל בתוקפא דכתב דנפיק מחכמתא. תלת זמנין הכא ביום השביעי. ויכל אלהים ביום השביעי. וישבות ביום השביעי. ויברך אלהים את יום השביעי. הא תלת. ויכל אלהים ביום השביעי, דא תורה שבעל פה, דעם יום השביעי דא אשתכלל עלמא כדקא אמרן.

וישבות ביום השביעי, דא יסודא דעלמא. בספרא דרב ייבא סבא דא יובלא ועל כך כתיב הכא מפ"ל מלאכתו דכלא נפיק מגיה. ואנן דא יסודא

וְאָנֹכִי יָסֹד, כְּמוֹ שְׂאֵמְרָנוּ,
שְׁתֵּי מְנוּחָה בּוֹ הִיְתָה יוֹתֵר
מֵהַפֶּל.

וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי -
זֶה כִּהְיָה גְדוֹל שְׁמִבְרָךְ אֶת הַפֶּל
וְהוּא נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, שְׂשֻׁנֵינוּ כִּהְיָה
נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, וְבוֹ הַבְּרָכוֹת שׁוֹרוֹת
לְבָרְךָ, וְנִקְרָא שְׁבִיעִי. רַבִּי יִיסָא
הִזְקֵן אָמַר, הַשָּׁנִים הֵלְלוּ - אֶחָד
הוּא בִּיסוּד הָעוֹלָם וְאֶחָד בְּעַמּוּד
הָאֲמֻצָּעִי [ר"א אָבֵל שְׁלֹשֶׁת אֱלֹהִים - אֶחָד בְּעַרְב
שֶׁבֶת שֶׁל לֵילָה, וְאֶחָד שֶׁל הַיּוֹם, וְאֶחָד שֶׁל הָעוֹלָם
הַבָּא שֶׁהוּא שֶׁבֶת הַגְּדוֹל].

וְכֵן [וְקָדַשׁ] אֶתְּךָ, אֶתְּךָ מִי? אֶתְּךָ אוֹתוֹ
מְקוֹם שְׁאוֹת הַבְּרִית בּוֹ שׁוֹרָה,
כְּמוֹ שְׂנֵאֲמַר (שְׁמוּאֵל-ב טו) וְהִרְאֵנִי
אֶתְּךָ וְאֶת נִוְהוֹ. וּבְמִקְוֹם זֶה
שׁוֹרִים כָּל הַקְּדוּשִׁים לְמַעַלָּה
[שְׁלֹמֶעֱלָה] וְיוֹצְאִים מִמֶּנּוּ לְכַנְסֵת
יִשְׂרָאֵל לְתַת לָהּ תַפְנוּקָא לְחֵם עֲנָג,
וְהוֹלֵךְ זֶה כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בְּרֹאשִׁית מֵט)
מֵאֲשֶׁר שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ וְהוּא יִתֵּן
מֵעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. מֵאֲשֶׁר - זֶה קִיּוּם
שְׁלֵם. שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ - [מֵה] שֶׁהִיָּה
[וְ] לְחֵם עֲנִי, חוֹזֵר לְהִיּוֹת לְחֵם
עֲנָג. וְהוּא יִתֵּן מֵעֲדֵנֵי מֶלֶךְ - מִי
הַמֶּלֶךְ? זֶה כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל, הוּא
נוֹתֵן לָהּ כָּל תַּפְנוּקֵי הָעוֹלָם, וְכָל
הַקְּדוּשִׁים שְׂיוֹצְאִים מִלְּמַעַלָּה,
מֵהַמְּקוֹם הַזֶּה יוֹצְאִים. וְלִכְן
וְקָדַשׁ אֶתְּךָ, אֶתְּךָ - אוֹת הַבְּרִית.
כִּי בּוֹ שֶׁבֶת - בּוֹ מְנוּחַת הַפֶּל [ר"א
בּוֹ מְנוּחָה] שְׁלֹעֲלִיּוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים. בּוֹ
שֶׁבֶת [ר"א בָּאֵה] לְמְנוּחָה. אֲשֶׁר בְּרָא
אֱלֹהִים - מִכְּלָל שֶׁל זְכוֹר יוֹצֵא
שְׁמוֹר לְהַתְקִין מַעֲשֵׂה הָעוֹלָם.
לְעֲשׂוֹת - זֶה אֲמֵן הָעוֹלָם,
לְעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה שֶׁל הַפֶּל. [ס"א אֲשֶׁר
בְּרָא - אֲמֵן צְרִיךְ לְעוֹלָם וְכָל הַמַּעֲשֵׂה שֶׁל הַכֹּל].
עוֹד פָּרַשׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן אֶת הַדְּבָר
וְאָמַר, כְּתוּב (דְּבָרִים ז) שׁוֹמֵר
הַבְּרִית וְהַחֲסֵד. שׁוֹמֵר - זֶה כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. הַבְּרִית - זֶה יָסוּד
הָעוֹלָם. וְהַחֲסֵד - זֶה אֲבִרְהָם,

כְּדָקְאֲמָרֵן דְּהָא נִיּוּחָא בֵּיה הָוָה יִתִּיר מִכְּלָא.
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי. דָּא כִּהְיָ
גְדוֹל דְּמִבְרָךְ לְכֹלָא וְהוּא נָטִיל
בְּרִישָׁא דְתַנּוּן כִּהְיָ נוֹטֵל בְּרֹאשׁ, וּבְרָכָאן בֵּיה
שְׂרִיין לְבְרָכָא וְאִקְרִי שְׁבִיעִי. רַבִּי יִיסָא סָבָא
אָמַר הִנֵּי תִרִי חַד בִּיסוּדָא דְעֵלְמָא אִיהוּ, וְחַד
בְּעַמּוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא. (ר"א ל"ג) (אָבֵל הִנֵּי תַלַת חַד בְּמַעְלֵי
שְׁבִתָא דְלֵילָא וְחַד דְיוּמָא וְחַד דְעֵלְמָא דְאִתִּיהוּ שֶׁבֶת הַגְּדוֹל).

וְכֵן (ר"א ל"ג וְקָדַשׁ) אוֹתוֹ, לְמֵאן, לְהֵהוּא אֶתְּךָ
דְּאֶת קִיּוּמָא בֵּיה שְׂרִיא כְּמָה דְאֶתְּךָ אָמַר,
(שְׁמוּאֵל ב טו) וְהִרְאֵנִי אוֹתוֹ וְאֶת נִוְהוֹ. וּבִהֵאֵי אֶתְּךָ
שְׂרִיין כָּל קְדוּשִׁין לְעֵילָא (ר"א דְלֵעֵלָא), וְנִפְקִי
מִגִּיָּה לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל לְמִיָּהֵב לָהּ תַפְנוּקָא לְחֵם
פְּנָג, וְאִזְלָא הָא כְּמָה דְכְּתִיב, (בְּרֹאשִׁית מֵט) מֵאֲשֶׁר
שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ וְהוּא יִתֵּן מֵעֲדֵנֵי מֶלֶךְ, מֵאֲשֶׁר
דָּא קִיּוּם שְׁלֵם, שְׁמֵנָה לְחֵמוֹ (ר"א מֵאן) דְּהָוָה
(ר"א ל"ג) (לִיָּה) לְחֵם עוֹנֵי אֶתְּהִדֵּר לְמַהוּי לְחֵם פְּנָג.
וְהוּא יִתֵּן מֵעֲדֵנֵי מֶלֶךְ. מֵאן מֶלֶךְ, דָּא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. הוּא יְהִיב (ר"א לָה) כָּל תַּפְנוּקֵין
דְעֵלְמִין, וְכָל קְדוּשִׁין דְנִפְקִין מִלְּעֵילָא מֵהֵאֵי
אֶתְּךָ נִפְקִין. וְעַל דָּא וְיִקְדַּשׁ אוֹתוֹ, הֵהוּא אֶתְּךָ
קִיּוּמָא.

כִּי בּוֹ שֶׁבֶת. בֵּיה נִיּוּחָא דְכֹלָא, (ר"א בֵּיה נִיּוּחָא)
דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין. בֵּיה שְׁבִתָא (ר"א אֶתְּיָא)
לְנִיּוּחָא. אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים מִכְּלָלָא דְזְכוֹר
נִפְקָא שְׁמוֹר לְאֶתְּקֵנָא עֲבִידְתָא דְעֵלְמָא.
לְעֲשׂוֹת דָּא אוּמְנָא דְעֵלְמָא. לְמַעַבְדַּ עֲבִידְתָא
דְכֹלָא. (ס"א אֲשֶׁר בְּרָא אוּמְנָא אֲצִמְרִיךְ לְעֵלְמָא וְכָל עֲבִידְתָא דְכֹלָא).
הֵנוּ פְּרִישׁ רַבִּי שְׁמַעוֹן מֶלֶךְ וְאָמַר, כְּתִיב, (דְּבָרִים
ז) שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד. שׁוֹמֵר דָּא כְּנֻסַת
יִשְׂרָאֵל. הַבְּרִית דָּא יָסוּדָא דְעֵלְמָא. וְהַחֲסֵד
דָּא אֲבִרְהָם, דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל הִיא שׁוֹמֵר הַבְּרִית
וְהַחֲסֵד, וְאִקְרִי שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, דָּא הוּא נָטִיר

פְתַחַה דְכָלָא, בִּיה תְלִינן כָּל עֲבִידֵן דְעֵלְמָא וּדְאִי, אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעִשׂוֹת, לְשִׁכְלָלָא לְאַתְקַנָּא כְּלָא כָּל יוֹמָא וְיוֹמָא וּלְאַפְקָא רוּחִין וּנְשַׁמְתִּין, וְאִפִּילוּ רוּחִין וְשַׁדִּין.

וְאִי תִימָא דְלָאו אֲנוּן תְּקוּנָא דְעֵלְמָא. לָאו הֵכִי. דְהָא אֲנוּן לְתְּקוּנָא דְעֵלְמָא הוּוּ וּלְאַלְקָאָה בְּהוּ לְחֵיבֵי עֵלְמָא דְאֲנוּן אֲזִלִּין לְקַבְלֵיהוּ לְאוּכְחָא לְהוּ. וּמְאִי דְאֲזִיל לְשַׁמְאָלָא אֲתַאחִיד בְּסֵטְרָא שְׁמַאָלָא לְקַבְלֵיהוּ (פ"א לְקוּ בְּהוּ) בְּגִינֵי כֶּךָ לְתְּקוּנָא הוּוּ.

הָא חֲזִי, מַה כְּתִיב בְּשַׁלְמָה (שְׁמוּאֵל ב ז) וְהוּכְחַתִּיו בְּשִׁבְט אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מָאן נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. אֵלִין אֲנוּן מְזִיקִין. תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאַתְבְּרִיאַן אֲתַקְדֵּשׁ יוֹמָא וְאַשְׁתַּאֲרוּ רוּחָא בְּלָא גּוּפָא. וְאֵלִין אֲנוּן בְּרִיִּין דְלָא (דְּ מַח ע"א) אֲשַׁתְּכַלְלוּ (ד"א ל"ג) (וְלָא אֲתִיִּסְרוּ) וּמְסֵטֵר שְׁמַאָלָא אֲנוּן זֹוּהֵמָא דְדִּהֲבָא, וְעַל דָּא בְּגִין דְלָא אֲשַׁתְּכַלְלוּ וְאֲנוּן פְּגִימִין, שְׁמָא קְדִישָׁא לָא שְׂרִיא בְּהוּ וְלָא אֲתַדְבְּקוּ בִּיה, וּדְחִילוּ דְלֵהוּן מְשַׁמָּא קְדִישָׁא אִיהוּ וְזַעִין וּדְחִלִּין מִנִּיה, וְשַׁמָּא קְדִישָׁא לָא שְׂרִיא בְּאַתֵּר פְּגִים.

וְתָא חֲזִי הָאִי בֵּר נֶשׁ דְאַתְפְּגִים דְלָא שְׁבַק בֵּר בְּהָאִי עֵלְמָא, כִּד נִפְק מִנִּיה לָא אֲתַדְבְּק בְּשַׁמָּא קְדִישָׁא וְלָא עֵאֲלִין לִיה בְּפִרְגוּדָא, בְּגִין דְאִיהוּ פְּגִים וְלָא אֲשַׁתְּלִים, וְאִילְנָא דְאַתְעַקֵּר פְּעִיא נְטִיעָא זְמָנָא אַחְרָא, בְּגִין דְשַׁמָּא קְדִישָׁא אֲשַׁתְּלִים בְּכָל סֵטְרִין. וּפְגִימוּ לָא אֲתַדְבְּק בִּיה לְעֵלְמִין.

וְתָא חֲזִי הֵנִי בְּרִיִּין פְּגִימִין אֲנוּן מְעִילָא וּמִתְתָּא, וּבְגִינֵי כֶּךָ לָא מִתְדְּבִקוּן לְעִילָא וְלָא מִתְדְּבִקוּן לְתַתָּא. וְאֵלִין דְכְּתִיב בְּהוּ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעִשׂוֹת דְלָא אֲשַׁתְּלִימוּ עִילָא

שְׁכַנְסַת יִשְׂרָאֵל הִיא שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֲסֵד. וְנִקְרְאת שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל, זֶהוּ שׁוֹמֵר הַפֶּתַח שֶׁל הַכֵּל, בּוּ תְלוּיִים כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם וּדְאִי. אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעִשׂוֹת - לְשִׁכְלָל לְהִתְקִין הַכֵּל כָּל יוֹם וְיוֹם וְלִהְיוֹצִיא רוּחוֹת וּנְשַׁמּוֹת, וְאִפִּילוּ רוּחוֹת וְשַׁדִּים.

וְאִם תֹּאמַר שְׂאִינְס תְּקוּן הָעוֹלָם - לֹא כֶּךָ! שְׁהִרִי הֵם הֵיוּ לְתְּקוּן הָעוֹלָם וְלִהְלָקוֹת בְּהֵם רְשַׁעֵי הָעוֹלָם, שְׁהֵם הוֹלְכִים כְּנִגְדֵם לְהוֹכִיחַ אוֹתָם. וּמִי שְׁהוֹלֵף לְשַׁמְאָל, נֶאֱחָז בְּצַד הַשְּׁמַאֵל כְּנִגְדֵם (וְלִקְחָ בְּהֵם). לְכֵן הֵם לְתְּקוּן.

בָּא רָאָה מַה פְּתוּב בְּשַׁלְמָה, (שְׁמוּאֵל ב ז) וְהוּכְחַתִּיו בְּשִׁבְט אֲנָשִׁים וּבְנִגְעֵי בְּנֵי אָדָם. מִי הֵם נִגְעֵי בְּנֵי אָדָם? אֵלֶּה אוֹתָם הַמְזִיקִים. בָּא רָאָה, בְּשַׁעֲתָא שְׁנַבְרָאוּ, הַתְּקַדֵּשׁ הַיּוֹם וְנִשְׁאָרוּ רוּחַ בְּלֵי גּוּף, וְאֵלוּ הֵם בְּרִיּוֹת שְׁלָא נִתְקַנוּ (וְלָא הַתִּיִּסְרוּ), וּמְצַד שְׁמַאֵל הֵם זְהֻמַּת הַזְּהָב. וְעַל זֶה, מִשׁוּם שְׁלָא נִתְקַנוּ וְהֵם פְּגוּמִים, הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרְהָ בְּהֵם וְלֹא נִדְבְּקוּ בוּ, וְהַפְּחַד שְׁלָהֶם הוּא מְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ וְזַעִים וּפּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ, וְהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ לֹא שׁוֹרְהָ בְּמִקּוּם פְּגוּם.

וּבָא וּרְאָה, הָאָדָם הַזֶּה שְׁנַפְגָּם, שְׁלָא הַשְּׂאִיר בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּשִׁיּוֹצֵא מִמֶּנּוּ, לֹא נִדְבְּק בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ וְלֹא מְכַנְיָסִים אוֹתוֹ לְפִרְגוּד, מִשׁוּם שֶׁהוּא פְּגוּם וְלֹא נִשְׁלַם. וְעַץ שְׁנַעֲקֵר צְרִיף נְטִיעָה פַּעַם אַחֲרַת כְּדִי שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ יִשְׁלַם בְּכָל הַצְּדָדִים, וְחִסְרוֹן לֹא יִדְבַק בוּ לְעוֹלָמִים.

וּבָא וּרְאָה, הַבְּרִיּוֹת הַלְלוּ פְּגוּמִים הֵם מְלַמְעֵלָה וּמְלַמְטָה, וְלְכֵן לֹא נִדְבְּקִים לְמַעְלָה וְלֹא נִדְבְּקִים לְמַטָּה. וְאֵלֶּה שְׁכַתוּב בְּהֵם אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהִים לְעִשׂוֹת,

שלא נשלמו למעלה ולמטה. ואם תאמר, הרי רוחות הם, למה לא נשלמו למעלה? אלא פיון שלא נשלמו למטה בארץ, לא נשלמו למעלה. וכלם באים מצד שמאל ומכסים מעיני בני אדם, ועומדים פנגדם להרע להם. בשלש הם כמו מלאכי השרת, ובשלש הם כמו בני אדם, והרי בארוה.

אחר שנבראו רוחות [ד"א נמנו], נשאר אדם רוחות אחר הרחמים של נקב תהום רבה ליל השבת ויום השבת. פיון שיצאה קדשת היום ולא השלמו, יצאו לעולם ומשוטטים לכל הרוחות, וצריך העולם להשמר מהם, שהרי אז מתעורר כל צד שמאל, ואש הגיהנם לוהטת, וכל אותם שבצד שמאל הולכים ומשוטטים בעולם. ורוצים להתלבש בגוף ולא יכולים, ואז צריכים להשמר מהם, והתקינו שיר של פגעים בכל שעה שפחד שלהם שרוי בעולם.

בא ראה, כשמתקדש היום בערב שבת, ספת שלום שורה ונפרסת בעולם. מי זו ספת שלום? זו שבת. וכל רוחות וסערות ושדים וכל רוחות הטמאה, כלם נטמנים ונכנסים בעין הרחמים של נקב תהום רבה. שהרי פיון שמתעוררת קדשה על העולם, רוח הטמאה לא מתעוררת אתו, וזה בורח מלפני זה.

ואז העולם בשמירה עליונה, ולא צריך להתפלל על שמירה כמו שומר את עמו ישראל לעד אמן, שהרי זה התקן ליום חל כשהעולם צריך שמירה. אבל בשבת נפרסת ספת שלום על העולם, ונשמר בכל הרוחות, ואפלו רשעי הגיהנם שמורים

ותתא. ואי תימא הא רוחין אנון אמאי לא (ד"א אשתלימו) לעילא, אלא כיון דלא אשתלימו לתתא בארעא לא אשתלימו לעילא. וכלהו מסטר שמאלא קא אתיין ומתכסין מעינא דבני נשא וקיימי לקבליהו לאבאשא לון. תלת לון כמלאכי השרת. ותלת לון כבני נשא. והא אוקמוה.

בתר דאתבריא רוחין (ד"א ל"ג אפטרין) אשתארו אנון רוחין בתר רחמיא דנוקבא דתהומא רבא ליליא דשבתא ויומא דשבתא, פיון דנפק קדושתא דיומא ולא אשתלימו, נפקו לעלמא ושטאן לכל סטריין, ובעיא עלמא לאתנטרא מנייהו. דהא כדין כל סטר שמאלא אתער, ואשא דגיהנם מלהטא, וכל אנון דבסטר שמאלא אזלין ושטאן בעלמא. ובעאן לאתלבשא בגופא ולא יכלין. כדין בעינא לאסתמרא מנייהו, ואתקינו שיר דפגעים בכל שעתא דדחילו דלהון שריא בעלמא.

הא חזי, פד אתקדש יומא במעלי שבתא ספת שלום שריא ואתפריסת בעלמא. מאן ספת שלום, דא שבתא, וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבי פלהו טמירין ועאלין בעינא דריחמיא דנוקבא דתהומא רבא. דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא, רוח מסאבא לא אתער בהדיה. ודא צריק מקמיה דדא.

וכדין עלמא בנטירו עלאה ולא בעינן לצלאה על נטירו כגון שומר את עמו ישראל לעד אמן. דהא דא ביומא דחול אתתקן דעלמא בעיא נטירו. אבל בשבת ספת שלום אתפריסא על עלמא ואתנטיר בכל סטריין. ואפילו חייבי גיהנם נטירין אנון,

הם, והכל נמצאים בשלום - העליונים והתחתונים. ולכן בקדוש היום מברכים הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלים. למה על ירושלים? אלא זהו מדור של אותה סכה, וצריך לזמן את אותה סכה שנפרסה עלינו ולשרות עמנו, להיות [מגנה] עלינו כמו אם ששורה על הבנים, ולכן לא פוחדים מפל הרוחות, ולכן הפורס סכת שלום עלינו.

בא ראה, בשעה שישאל מברכים ומזמינים את סכת השלום הזאת אורחת קדושה, ואמרים הפורס סכת שלום, אז קדשה עליונה יורדת ופורסת כנפיה על ישראל, ומכסה אותם כמו אם על הבנים. וכל המינים הרעים מתכנסים מהעולם, וישראל יושבים תחת קדשת רבונם. ואז סכת השלום הזו נותנת נשמות חדשות לבניה. מה הטעם? משום שבה שריות הנשמות [ס"א שאז ומן הווה, ונטולת נשמות (מן שורות בה) וממנה יוצאות. וכיון ששורה ופורסת כנפיה על בניה, מוריקה נשמות חדשות לכל אחד ואחד.

עוד אמר רבי שמעון, על זה שנינו, שבת דגמא של עולם הבא היא. כף זה ודאי. ועל זה שמטה ויובל דגמא זה בזה. ושבת ועולם הבא כף הוא. ואותה תוספת נשמה, מסוד של זכור היא באה על סכת השלום הזאת שלוקחת מהעולם הבא. והתוספת הזאת נותנת לעם הקדוש. ובאותה תוספת הם שמחים, ונשפכים מהם כל דברי החל, וכל צער וכל הצרות, כמו שנאמר (ישעיה ד) ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבדה הקשה וגו'.

וּכְלֹא בְשִׁלְמָא אֲשַׁתְּכַחַא עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, וּבְגִין כֶּף בְּקִדּוּשָׁא דְיוֹמָא מְבָרְכִין הַפּוֹרֵס סַכַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל וְעַל יְרוּשָׁלַם. אַמַּאי עַל יְרוּשָׁלַם, אֲלָא דָא הִיא מְדוּרָא דֵהִיא סַכָּה. וּבְעֵינָא לְזַמְנָא לֵהִיא סַכָּה דְאַתְּפָרַסַת עֲלֵנָא וְלִמְשָׂרָא עַמְנָא וְלִמְהוּי (ד"א מנינא) עֲלֵנָא כְּאֵמָא דְשְׂרִיָא עַל בְּנִין, וּבְגִין דָא לָא דְחֲלִין מִכָּל סְטָרִין, וְעַל דָא הַפּוֹרֵס סַכַּת שְׁלוֹם עָלֵינוּ.

הָא חֲזִי, בְּשַׁעְתָּא דְיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִין וּמְזַמְנִין לֵהִיא סַכַּת שְׁלוֹם אוֹשְׁפִיזָא קְדִישָׁא וְאַמְרֵי הַפּוֹרֵס סַכַּת שְׁלוֹם, בְּדִין קְדוּשָׁתָא עֲלָאָה נַחְתָּא וּפְרִיסַת גְּדַפְהָא עֲלֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל וּמְכַסְיָא לֹון כְּאֵמָא עַל בְּנִין, וְכָל זִינִין בִּישִׁין אֲתַפְנִישׁוּ מֵעֲלָמָא, וַיִּתְּבִי יִשְׂרָאֵל תַּחֲתוֹת קְדוּשָׁתָא דְמֵאַרְיֵהוּן, וּכְדִין דָא סַכַּת שְׁלוֹם יְהִיב נְשַׁמְתִּין חֲדָתִין לְבְנֵהָא, מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְבִיהַ נְשַׁמְתִּין שְׂרִיָין (ס"א רבין ומן ויונא ונטולת נשמתין ובה שרין) וּמִינֵהּ נִפְקִין. וּכְיוֹן דְשְׂרִיָא וּפְרִיסַת גְּדַפְהָא עַל בְּנֵהָא. אַרִיקַת נְשַׁמְתִּין חֲדָתִין לְכָל חַד וְחַד.

הוּ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל דָּא תְּנִינן שַׁבַּת דְּוִגְמָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי אִיהוּ, הֲכִי הוּא וְדָאִי, וְעַל דָּא שְׁמִיטָה וַיּוּבַל דְּוִגְמָא דָּא בְּדָא. וְשַׁבַּת וְעֲלָמָא דְאַתִּי הֲכִי הוּא. וְהִהוּא תּוֹסַפַּת דְנְשַׁמְתָּא מְרִזָּא דְזְכוֹר קָא אֲתִיָּא עַל הָאִי סַכַּת שְׁלוֹם דְנִטִּיל (דף מח ע"ב) מֵעֲלָמָא דְאַתִּי וְדָא תּוֹסַפַּת יְהִבַת לְעַמָּא קְדִישָׁא. וּבְהִהוּא תּוֹסַפַּת חֲדָאן וַיִּתְּנִישִׁי מְנִייהוּ כָּל מְלִין דְחֹל וְכָל צְעָרִין וְכָל עָאקִין כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ישעיה יד) בְּיוֹם הַנִּיחַ יְיָ לְךָ מֵעַצְבְּךָ וּמִרְגִזְךָ וּמִן הָעֵבֶדָה הַקָּשָׁה וְגו'.

וּבְלֵילֵי שַׁבַּת צְרִיף אָדָם לְטַעַם
מֵהַכֵּל כְּדִי לְהִרְאוֹת שִׁסְפַת שְׁלוֹם
הַזֹּאת נִכְלָלָה מֵהַכֵּל, וּבִלְבָד שְׁלֹא
יִפְגַּם מֵאֲכֹל אֶחָד לְיוֹם, וַיֵּשׁ
אוֹמְרִים שְׁנַיִם, לְשֵׁנֵי הַסְּעוּדוֹת
הָאֲחֵרוֹת שֶׁל הַיּוֹם, וַיִּפְּהוּ. וְכֵן
שָׁפַן אִם מַעֲלָה יוֹתֵר לְיוֹם וַיִּכּוֹל
לְטַעַם מִמֵּאֲכָלִים אֲחֵרִים.
וְלִקְטַנִּים בְּשָׁנֵי תַבְשִׁילִים
מִסְפִּיק. וּבְאֵרוֹהָ הַחֲבָרִים.

נֵר שֶׁל שַׁבַּת נִתֵּן לְהַדְלִיקָה לְנִשּׁוֹת
הָעַם הַקְּדוֹשׁ. וְהָרִי אָמְרוּ
הַחֲבָרִים, שֶׁהִיא כִּבְתָה נֵרוֹ שֶׁל
עוֹלָם וְהַחֲשִׁיכָה אוֹתוֹ וְכוּ', וַיִּפְּהוּ.
אֲבָל סוּד הַדְּבָר - סִפְתָּ שְׁלוֹם זֶה
הִיא גְבִירַת הָעוֹלָם, וּנְשָׁמוֹת
שֶׁהֵם גִּירוֹת עֲלִיוֹנִים בְּהֵם
שׁוֹרוֹת. וְעַל זֶה הַגְּבִירָה צְרִיכָה
לְהַדְלִיק, שֶׁהָרִי בְּמִקוּמָה נֶאֱחָזֵת
וְעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה.

וְאִשָּׁה צְרִיכָה בְּחֻדוֹת הַלֵּב וְרִצּוֹן
לְהַדְלִיק נֵר שַׁבַּת, שֶׁהָרִי כְּבוֹד
עֲלִיוֹן הוּא לָהּ, וְזִכּוֹת גְּדוֹלָה
לְעֲצָמָה לְזִכּוֹת לְבָנִים קְדוֹשִׁים
שֶׁיְהִיוּ נֵר הָעוֹלָם בְּתוֹרָה וּבִירְאָה
וַיִּרְבוּ שְׁלוֹם בְּאֶרֶץ, וְנִזְתַּנְתָּ
לְבַעֲלָה חַיִּים אֲרָכִים. לָכֵן צְרִיכָה
לְהִזְהָר בָּהּ.

בֵּא רְאֵה, שַׁבַּת לֵילָה יוֹם, זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר הוּא כְּאֶחָד, וְעַל זֶה כְּתוּב
זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ,
וְכַתוּב שִׁמּוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת.
זְכוֹר לְזִכְרֵךְ, שִׁמּוֹר לְנִקְבָה, וְהַפֵּל
אֶחָד. אֲשֶׁרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל חִלְקוֹ שֶׁל
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גּוֹרְלוֹ
וַיִּרְשׁוּ, עֲלֵיהֶם כְּתוּב (תְּהִלִּים קמ"ד)
אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם
שֶׁהוּ אֱלֹהֵיו.

הַשְׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן מ"ב)
רְבִי חֲנִינָא פָּרַשׁ כָּל אֶחָד עַל
עֲמֻדוֹ. שְׁשׁוֹן - אֶחָד. שְׁמֻחָה -
שְׁתֵּי. חֲתָן - שְׁלֹשׁ. כְּלָה -
אַרְבַּע. גִּילָה, דִּיצָה, אֶהְבָּה,
אֲחֻהָ, שְׁלוֹם וְרַעוּת - עֶשֶׂר, כְּנָגֵד

וּבְלֵילֵי יָמֵי דְשַׁבְּתָא בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַטְעָמָא
מִכְּלָא, בְּגִין לְאַחְזָא דְהָאִי סִפְתָּ
שְׁלוֹם מִכְּלָא אֲתַפְּלִילֵת, וּבִלְבָד דְּלֹא יִפְגַּם
מִכְּלָא חָדָא לְיוֹמָא, וְאִית דְּאֲמַרֵי תְרִין,
לְתֵרִין סְעוּדָתֵי אַחְרָנִין דְּיוֹמָא, וְשִׁפִּיר. וְכֵן
שָׁפַן אִי סְלִיק יִתִּיר לְיוֹמָא וַיִּכּוֹל לְמַטְעַם
מִמִּיכְלִין אַחְרָנִין וְלִזְעִירֵי בְתָרֵי תַבְשִׁילִין
סְגִיא, וְאוּקְמוּהָ חֲבָרִיא.

נֵר שֶׁל שַׁבַּת לְנִשְׂי עֲמָא קְדִישָׁא אֲתִיְהִיבַת
לְאַדְלָקָא, וְחֲבָרִיא הָא אָמְרוּ דְאִיהִי
כְּבְתָה בּוֹצִינָא דְעֲלָמָא וְאַחֲשִׁיכַת לִיה כּוּ'
וְשִׁפִּיר. אֲבָל רְזָא דְמַלְאָה. הִיא סִפְתָּ שְׁלוֹם
מִטְרוּנִיתָא דְעֲלָמָא הִיא וְנִשְׁמַתִּין דְּאֲנוּן
בּוֹצִינָא עֲלָאָה בְּהַ שְׁרִיין. וְעַל דָּא מִטְרוּנִיתָא
בְּעִיא לְאַדְלָקָא, דְּהָא כְּדוּכְתָהָא אֲתַאֲחַדַת
וְעַבְדַת עוֹבְדָא.

וְאֲתַתָּא בְּעִיא בְּחֻדוֹהָ דְלִבָּא וְרַעוּתָא
לְאַדְלָקָא בּוֹצִינָא דְשַׁבַּת, דְּהָא יִקְרָא
עֲלָאָה הִיא לָהּ וַיִּזְכוּ רַב לְגַרְמָה לְמִזְבְּי לְבָנִין
קְדִישִׁין דִּיהוּן בּוֹצִינָא דְעֲלָמָא בְּאוּרִיתָא
וּבְדַחֲלָתָא, וַיִּסְגּוּן שְׁלָמָא בְּאַרְעָא, וַיְהִיבַת
לְבַעֲלָה אוּרְכָא דְחִיין, בְּגִין כֶּן בְּעִיא
לְאַזְדַּהֲרָא בָּהּ.

הָא חֲזִי, שַׁבַּת לֵילִיא וַיּוֹמָא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר
אִיהוּ כְּחָדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב זְכוֹר אֶת יוֹם
הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ וְכְתִיב שִׁמּוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת,
זְכוֹר לְדְכוּרָא שִׁמּוֹר לְנוֹקְבָא וְכֵלָא חַד. זְפִאין
אֲנוּן יִשְׂרָאֵל חוּלְקִיהָ דְקְדֻשָּׁא בְרִיךְ הוּא
עַדְבִיָּה וְאַחֲסַנְתִּיהָ עֲלִיָּהוּ כְּתִיב, (תְּהִלִּים קמ"ד)
אֲשֶׁרֵי הָעַם שֶׁכָּכָה לוֹ אֲשֶׁרֵי הָעַם שְׁנֵי אֱלֹקָיו.

הַשְׁלֵמָה מִהַהֲשַׁמְטוֹת (סִימָן מ"ב)

רְבִי חֲנִינָא פָּרַשׁ כָּל חַד עַל קְיוּמָא. שְׁשׁוֹן
חַד. שְׁמֻחָה תְרִין. חֲתָן תְּלַת. כְּלָה

עֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת שְׁבָהּם נִבְרָא
הָעוֹלָם: ע"כ מֵהַהִשְׁמָטוֹת.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר
לָקַח מִן הָאָדָם וְגו'. אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כְּתוּב (איוב כח) אֱלֹהִים
הַבִּין דְּרָפָה וְהוּא יָדַע אֶת
מְקוֹמָהּ. בַּפְּסוּק הַזֶּה יֵשׁ גְּנוּיִם
רַבִּים, אֵלָּא מַה זֶה אֱלֹהִים הַבִּין
דְּרָפָה? כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וַיִּבֶן ה'
אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע, זֹו תוֹרָה
שְׁבַעַל פֶּה שֵׁישׁ בַּה דְרַף, כְּמוֹ
שְׁנֵאֲמַר (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בְּיָם
מִשּׁוּם כֶּף אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה.

וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ, מִי
מְקוֹמָהּ? זֹו תוֹרָה שְׁבַכְתָּב שֵׁישׁ
בַּה דַעַת. [דַעַת וְהַבּוּנָה הוֹלְכִים כְּאֶחָד], ה'
אֱלֹהִים, שֵׁם מְלֵא לְהַתְקִין לָהּ
בְּכַל, וְעַל זֶה נִקְרָא חֲכָמָה
וְנִקְרָא בִינָה, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בְּשֵׁם
מְלֵא - ה' אֱלֹהִים, בְּכַל בְּשִׁלְמוֹת
בְּשֵׁנֵי הַשְּׁמוֹת.

אֶת הַצֵּלַע - זֹו אֲסַפְקִלְרִיָּה שְׁלֵא
מְאִירָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (תהלים לה)
וּבְצַלְעֵי שְׁמַחוּ וְנֶאֱסַפּוּ. אֲשֶׁר
לָקַח מִן הָאָדָם - מִשּׁוּם שֶׁהָרִי
מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב יִצְאָה. לְאִשָּׁה -
לְהַתְקֶשֶׁר בְּשִׁלְהַבַת שֶׁל צַד
שְׁמַלָל, שֶׁהָרִי הַתּוֹרָה מִצַּד
הַגְּבוּרָה נִתְּנָה. לְאִשָּׁה - לְהִיּוֹת
אֵשׁ ה' קְשׁוּרָה כְּאֶחָד.

וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם - מִשּׁוּם שְׁלֵא
צְרִיכָה לְהַמְצֵא לְבַדָּה, אֵלָּא
לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַבֵּר בַּתּוֹרָה
שְׁבַכְתָּב. כִּיּוֹן שֶׁהַתְחַבְּרָה עִמּוֹ,
הוּא יִזוֹן אִתָּה וַיִּתְּקֵן אוֹתָהּ וַיִּתֵּן
לָהּ מַה שְּׁצָרֶיךָ, הִינּוּ מַה שְּׁכַתּוּב
וְאֵת הָאָרֶץ, וְהָרִי בְּאֶרְנֵי. מִכָּאֵן
לְמַדְנֵנו, שְׁמִי שְׁמַשִּׂיא אֶת בְּתוּ,
עַד שְׁלֵא תִכְנַס לְבַעֲלָהּ, אֲבִיָּה
וְאִמָּה מִתְקַנְיִם אוֹתָהּ וְנִתְּנִים לָהּ
כָּל מַה שְּׁצָרֶיךָ. כִּיּוֹן שֶׁהַתְחַבְּרָה
בְּבַעֲלָהּ, הוּא יִזוֹן אוֹתָהּ וַיִּתֵּן לָהּ
מַה שְּׁצָרֶיךָ.

אַרְבַּע. גִּילָה דִיִּצְה אַהֲבָה אַחֲוָה שְׁלוֹם וְרִיעוּת
עֲשֶׂה כְּנֶגֶד עֲשֶׂה מֵאֲמֹרֹת שְׁבָהּם נִבְרָא
הָעוֹלָם. (עַד כֵּאֵן מֵהַהִשְׁמָטוֹת)

וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן
הָאָדָם וְגו'. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתִיב, (איוב
כח) אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ.
הַאי קָרָא גְּוִוִּין סְגִיִּיאִין אִית בִּיה. אֵלָּא מַהוּ
אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה. פְּמָה דְאַתְּ אָמַר וַיִּבֶן יי
אֱלֹהִים אֶת הַצֵּלַע דָּא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה דְאַית
בַּה דְרַף, פְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (ישעיה מג) הַנּוֹתֵן בְּיָם
דְרַף, בְּגִינֵי כֶף אֱלֹהִים הַבִּין דְּרָפָה.

וְהוּא יָדַע אֶת מְקוֹמָהּ. מֵאֵן מְקוֹמָהּ, דָּא
תוֹרָה שְׁבַכְתָּב דְאַית בַּה דַעַת. (דַעַת וְהַבּוּנָה
כְּחַד אֶחָד) יי אֱלֹהִים שֵׁם מְלֵא לְאַתְקִנָּא לָהּ
בְּכֻלָּא. וְעַל דָּא אַתְקִרִיאַת חֲכָמָה וְאַתְקִרִיאַת
בִּינָה. בְּגִין דְהוּא בְּשֵׁם מְלֵא יי אֱלֹהִים בְּכֻלָּא
בְּשִׁלְמוֹת בְּתִרֵי שְׁמֵהּ.

אֶת הַצֵּלַע דָּא אֲסַפְקִלְרִיָּא דְלֵא נְהָרָא כְּמָה
דְאַתְּ אָמַר, (תהלים לה) וּבְצַלְעֵי שְׁמַחוּ
וְנֶאֱסַפּוּ. אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, בְּגִין דְהָא
מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב נִפְקַת. לְאִשָּׁה, לְאַתְקִשְׂרָא
בְּשִׁלְהוּבָא דְסִטֵּר שְׁמַלָּא, דְהָא אוֹרִיִּיתָא
מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אַתְיְהִיבַת. לְאִשָּׁה, לְמַהוּי (כח
ע' א) אֵשׁ ה' קְטִיר כְּחֻדָּא.

וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם. בְּגִין דְלֵא בְעִיא
לְאַשְׁתְּפַחָא בְּלַחוּדָהָ אֵלָּא לְאַתְפַּלְלָא
וּלְאַתְחַבְּרָא בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. כִּיּוֹן דְאַתְחַבְּרַת
בְּהַדִּיָּה הוּא יִזוֹן לָהּ וַיִּתְּקֵן לָהּ וַיִּתֵּן לָהּ מַה
דְאַצְטְרִיךְ הִינּוּ דְכְתִיב וְאֵת הָאָרֶץ וְהָא
אוֹקִימָנָא. מִכָּאֵן אוֹלִיפְנָא מֵאֵן דְאַנְסִיב בְּרַתִּיָּה
עַד לֵא תִיעוּל לְבַעֲלָהּ, אֲבוּהָ וְאִמָּה מִתְקַנְיִן לָהּ
וְהַבִּין לָהּ כָּל מַה דְאַצְטְרִיךְ, כִּיּוֹן דְאַתְחַבְּרַת
בְּבַעֲלָהּ הוּא יִזוֹן לָהּ וְהוּא יִתֵּן לָהּ מַה דְבְעִיא.

בא ראה, בפתחלה פתוב ויבן ה' אלהים את הצלע, שאבא ואמא התקינו לה [בְּעֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה קְשׁוּטִים. וַיְבַאֲהָ בְּיָמֵינוּ עֶשְׂרִים וָאַרְבָּעָה]. ואחר כך ויבאה אל האדם. [והכנים אותה בחמשה קולות: (ירמיה כח) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול בלה קול מצהלות חתנים] להתקשר הכל באחד ולהתחבר אחד באחד. והוא נותן [לה] מה שצריך.

דבר אחר אלהים הבין דרפה - כשהבת בבית אמא, היא מסתפלת בכל יום בכל מה שבתה צריכה, שפתוב (איוב כח) אלהים הבין דרפה. כיון שהתחברה בבעלה, הוא נותן לה כל מה שצריך ויתקן מעשיה. זהו שפתוב והוא ידע את מקומה [ופסוק זה נקשר בסודות עליונים] [ד"א פסוק זה נאמר על חכמה העליונה ונקשר בסודות עליונים, שחבר בנקדה הראשונה אין מי שיודע בה כלל, אבל אלהים הבין דרפה, זה העולם תבא. והוא זה הממיר מכל הממירים, הנסתר שנקרא ה"א ולא ידוע בשם].

כתוב וייצר ה' אלהים את האדם. כאן נתקן הכל בימין ובשמאל, והרי בארנו שנקלל ביצר הטוב, אבל וייצר ה' אלהים - ביצר טוב ויצר רע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג)
ש"א יצר טוב ויצר רע שהוא חדוה ומביא אותה אליו, ולמעלה צד הצפון ממש, שהוא חדוה בלי זחמה שהיצר הרע אחוז בו [כה]. בפתחלה, שפתוב (שיר ב) שמאלו תחת לראשי, ואחר כך וימינו תחבקני, ונתנת בין ימין לשמאל [וישמאל] [להיות], ולכן וייצר ה' אלהים, שם מלא לגבי שני צדדים אלו. את האדם וכו': ע"כ מההשמטות.

רמה? אלא יצר טוב לו לעצמו, יצר הרע לעורר אליו את נקבתו [ס"א ויצר שמאל מתעורר תמיד לנקבה]. סוד

תא חזי, בקדמיתא כתיב ויבן יי אלהים את הצלע. דאבא ואמא אתקינו לה [בארבע ועשרים קשטין. ויבאה בגי' ארבע ועשרים] ולבתר ויביאה אל האדם [ועאלא ליה בחמש קלין (ירמיה כח) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול בלה קול מצהלות חתנים] להתקשרא כלא כחדא ולא תחברא חד בחד. והוא יהיב (ליה) מה דאצטריך.

דבר אחר אלהים הבין דרפה, כד בריתא בבי אמא, היא אסתפלא בכל יומא בכל מה דבעיא בריתה דכתיב, (איוב כח) אלהים הבין דרפה, כיון דחברת לה בבעלה הוא יהיב לה כל מה דבעיא ויתקן עובדהא, הדא הוא דכתיב והוא ידע את מקומה [והיא קרא ברזיו עליון אתקשר (דף מט ע"א) (ד"א האי קרא על חכמתא עלאה אתקשר ואתקשר ברזיו עליון, דהא נקודה נקמאה לית מאן דידע בה כלל, אבל אלהים הבין דרפה דא עלמא דאתי, והו"א דא פטירא דכל פטירין סתימא דאקרי הו"א ולא ידוע בשמא)].

כתוב וייצר יי אלהים את האדם. הכא אשתכלל בכלא בימינא ובשמאלא, והא אוקימנא דאתכליל ביצר הטוב, אבל וייצר יי אלהים ביצר טוב וביצר רע.

השלמה מההשמטות (סימן מ"ג)

ס"א יצר טוב ויצר רע דאיהו חדוה ואיתי לה לגביה, ולעילא סטרא דצפון ממש דאיהו חדוה בלא זוהמא דיצר הרע אחיד ביה (ג"א כה). בקדמיתא דכתיב שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו תחבקני ואתייהיבת בין ימינא לשמאלא (ג"א ושמאלא) [לא תונא] ועל דא וייצר יי אלהים שם מלא לגבי תרין סטרין אלין. את האדם וכו' (עד כאן מההשמטות)

אמאי, אלא יצר טוב ליה לגרמיה. יצר הרע לא תערא לגבי נוקביה. (ס"א ומסטר שמאלא אתער תדיר לגבי נוקבא), רזא דמלה מפאן אוליפנא

הדְבָר, מִכַּאן לְמַדְנוּ שְׁצַפּוֹן
מִתְעוֹרֵר תְּמִיד לְנִקְבָה וְנִקְשָׁר
עִמָּה, וְלִכְן נִקְרָאת אֵשֶׁה.

וְכֵן וְרָאה, יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר הָרַע,
מִשּׁוּם שֶׁהִנְקֵבָה נִתְּנָה בִּינְיָהֶם (נ"א
שְׁנֵקְבָה נִכְלַל בְּהֵם) וְהִתְקַשְּׂרָה עִמָּם,
וְלֹא מִתְקַשְּׂרֶת עַד שְׁיֵצֵר הָרַע
מִתְעוֹרֵר אֵלֶיהָ וּמִתְקַשְּׂרִים זֶה
בְּזֶה. וְכִיּוֹן שֶׁמִּתְקַשְּׂרִים זֶה בְּזֶה,
אִז מִתְעוֹרֵר יֵצֵר הַטּוֹב שֶׁהוּא
חֲדוּה וּמִבִּיא אוֹתָהּ אֵלָיו, [וְאִז נִתְּנָה
בִּינְיָהֶם לְתַקּוּן. וְעַל זֶה וְיֵצֵר ה' אֱלֹהִים שֶׁם מִלֵּא אֵלָיו
יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רַע] (ד"א וְלִמְעַלְמָה צַד הַצִּפּוֹן מִמֶּשֶׁ
שְׁחִיא חֲדוּה בְּלִי זְהֻמָּה, שְׁיֵצֵר הָרַע אוֹתוֹ כִּי
בְּתַחֲלָה, שֶׁכְּתוּב (שִׁיר ב) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי.
וְאַחַר כֵּךְ וַיִּמְנו תְּסַבְּקֵנוּ, וְנִתְּנָה בֵּין יָמִין וּשְׂמֹאל
לְהוֹן. וְעַל זֶה וְיֵצֵר ה' אֱלֹהִים, שֶׁם מִלֵּא לְבָבִי שְׁנֵי
הַצְּדִידִים הַלְלוּ].

אֵת הָאָדָם, הָרִי בְּאַרְנוֹ, אֲכַל זָכָר
וְנִקְבָה כְּאָחֵד, [וְלֹא הָיוּ] נִפְרָדִים
לְהַיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים. מַה כְּתוּב?
עֵפֶר מִן הָאָדָמָה. עַכְשָׁיו עוֹמֵד
לְהִתְקִין. בֵּא תְרָאה, כְּשֵׁאֵשֶׁה
מִתְחַבְּרֶת בְּבַעֲלָהּ, הִיא נִקְרָאת
עַל שֵׁם בְּעֵלָה. אִישׁ אֵשֶׁה. צַדִּי"ק
צַדִּי"ק. הוּא עֵפֶר וְהִיא עֵפֶר. [וְאִז]
הוּא צְבִי וְהִיא צְבִיָּה, כְּמוֹ
שְׁנֵאָמֵר (יִחְזַקְאֵל ב) צְבִי הִיא לְכָל
הָאֲרָצוֹת.

כְּתוּב (דְּבָרִים טו) לֹא תִטַּע לְךָ
אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח ה'
אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה לְךָ. אֲצֵל
מִזְבַּח - וְכִי לְמַעַל מִמֶּנּוּ אוֹ
בְּמָקוֹם אַחֵר מִי הַתִּיר? אֵלָּא הָרִי
בְּאַרְנוֹ, אֲשֶׁר זֶה בְּעֵלָה, שֶׁהִיא
הִיא נִקְרָאת עַל שֵׁם בְּעֵלָה אֲשֶׁרָה
(נ"א חֲרִי הֵם אֲשֶׁר ה"א), וְעַל זֶה כְּתוּב
(מְלָכִים ב-בג) לְבַעַל וְלֹאֲשֶׁרָה. מִשּׁוּם
כִּי כְּתוּב לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל
עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח ה' אֱלֹהֶיךָ, כִּנְגִיד
הַמָּקוֹם שֶׁל אוֹתוֹ מִזְבַּח ה',
שְׁתְּרִי מִזְבַּח ה' הוּא עוֹמֵד עַל
זֶה, וְעַל זֶה כִּנְגִידָה לֹא תִטַּע לְךָ
אֲשֶׁרָה אַחֲרָת.

דְּצַפּוֹן אֲתַעַר תְּדִיר לְגַבִּי נוּקְבָא וְאֲתַקְשָׁר
בְּהַדָּה וּבְגִין כֶּךָ אֲתַקְרִיאַת אֵשֶׁה.

וְתֵא חֲזִי, יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר הָרַע בְּגִין
דְּאֲתִייהֶבֶת נוּקְבָא בִּינְיָהֶוּ (נ"א דְּנוּקְבָא
אֲתַבְּלִילַת בְּהוּ) וְאֲתַקְשָׁרָא בְּהַדְיָהֶוּ, וְלֹא מִתְקַשְּׂרָא
עַד דְּיֵצֵר הָרַע אֲתַעַר לְגַבָּהּ וּמִתְקַשְּׁרֵן דָּא
בְּדָא. וְכִיּוֹן דְּמִתְקַשְּׁרֵן דָּא בְּדָא, כְּדִין אֲתַעַר
יֵצֵר טוֹב דְּאִיהוּ חֲדוּה וְאִיִּתִּי לָהּ לְגַבִּיָּה (וּבְרִין
אֲתִייהֶבֶת בִּינְיָהֶוּ לְאֲתַקְנָא, וְעַל דָּא וְיֵצֵר וְיֵצֵר אֱלֹהִים שֶׁם מִלֵּא לְגַבִּיָּה יֵצֵר טוֹב
וְיֵצֵר רַע) (ד"א וְלִעֵילָא סְטֵרָא דְּצַפּוֹן מִמֶּשֶׁ דְּאִיִּי חֲדוּה בְּלֹא זְהֻמָּא וְיֵצֵר
הָרַע אַחֲרֵי כֵּךְ בְּקַדְמוּתָא, דְּכַתִּיב, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) שְׁמֵאלוֹ תַחַת לְרֵאשִׁי
וּלְבָתֵר וַיִּמְנו תְּסַבְּקֵנוּ, וְאֲתִייהֶבֶת בֵּין יָמִין וּשְׂמֹאלָא לְאֲתַקְנָא, וְעַל דָּא
וְיֵצֵר וְיֵצֵר אֱלֹהִים שֶׁם מִלֵּא לְבָבִי תְרִין סְטֵרִין אֵלָיו).

אֵת הָאָדָם הָא אוּקִימָנָא. אֲכַל דְּכַר וְנוּקְבָא
כְּחֵדָא (ד"א וְלֹא הָיוּ) מִתְפַּרְשֵׁן לְמַהוּי אִפִּין
בְּאִפִּין. מַה כְּתִיב עֵפֶר מִן הָאָדָמָה הַשְּׁתָּא
קְיִימָא לְאֲתַקְנָא. תֵּא חֲזִי אֲתַתָּא כַּד אֲתַחְבְּרֶת
בְּבַעֲלָהּ, אֲתַקְרִיאַת עַל שֵׁם בְּעֵלָה, אִישׁ אֵשֶׁה,
צַדִּי"ק צַדִּי"ק, אִיהוּ עוֹפֵר וְאִיהוּ עֵפֶר. (ד"א ל"ג)
(וּבְרִין) אִיהוּ צְבִי וְאִיהוּ צְבִיָּה (ד"א כְּמַח דְּאֵת אִמֵּר)
(יִחְזַקְאֵל ב) צְבִי הִיא לְכָל הָאֲרָצוֹת.

כְּתִיב, (דְּבָרִים טו) לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ
אֲצֵל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
לְךָ. אֲצֵל מִזְבַּח, וְכִי לְעֵילָא מְנִיָּה אוֹ בְּאֲתֵר
אַחֲרָא מֵאֵן שְׂרִיָּה. אֵלָּא הָא אוּקִימָנָא אֲשֶׁר
דָּא בְּעֵלָה דְּאֲתַתָּא (ד"א ה"א) אֲתַקְרִיאַת עַל שׁוּם
בְּעֵלָה אֲשֶׁרָה. (נ"א חֲרִי הֵם אֲשֶׁר ה"א) וְעַל דָּא כְּתִיב,
(מְלָכִים ב-בג) לְבַעַל וְלֹאֲשֶׁרָה. בְּגִין כֶּךָ כְּתִיב לֹא
תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה כָּל עֵץ אֲצֵל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ.
לְקַבֵּל (נ"א אֲשֶׁרָה) אֲתֵר דְּהִהוּא מִזְבַּח יְיָ, דְּהֵא
מִזְבַּח יְיָ אִיהוּ קְיִימָא עַל דָּא, וְעַל דָּא לְקַבְּלָהּ
לֹא תִטַּע לְךָ אֲשֶׁרָה אַחֲרָא.

בא ראה, בכל מקום, כל אותם עובדי השמש נקראים עובדים לבעל, ואלו שעובדים ללכנה נקראים עובדי אשרה. ולכן לבעל ולאשרה. ואשרה נקראת על שם בעלה אש"ר. אם כן, למה נתבטל השם הזה? אלא אשרה על שם שכתוב (בראשית ל) באשורי פי אשרוני בנות, והוא (הר"ן) שלא אשרוה שאר העמים ועומדת אחרת תחפיה. ולא עוד, אלא שכתוב (איכה א) כל מכבדיה הזילוה, ולכן (נעבד) נתבטל השם הזה, וכדי שלא יתחזקו אותם שעושים שאר עמים עובדי עבודה זרה, וקוראים מזבח שהוא מאדמה, שכתוב (שמות ב) מזבח אדמה וגו'. משום כך עפר מן האדמה.

ויפח באפיו נשמת חיים - [דבר נכלל. אבל ויפח באפיו] נכללה נשמת חיים באותו עפר, כנגובה שמתעברת מן הזכר, שהרי מתחברים ומתמלא העפר הזה מהפל, ומהו? רוחות ונשמות. ויהי האדם לנפש חיה - כאן התפקן וקיים אדם להתקין ולזון את הנפש חיה.

השלמה מזה השמות (סימן מ"ד)

אמר לו, לכה דודי נצא השדה, לכו לקדוש-ברוך הוא לטייל, ואל אשב תמיד במקום אחד. ומה זה לב? אמר לו, אם כן, בן זומא מבחזן ואתה עמו. ל"ב הוא [והוא] שלשים ושתים, והיו סתומים ובהם נברא העולם. ומהו ל"ב? אמר לו, שלשים ושתים נתיבות. משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים, ומגן החדרים שלשים ושתים, ולכל אחד מן החדרים יש נתיב, נאה למלך זה להפגס [הכל] בחדרו על דרך נתיבות. אמר, לא נאה לו שלא לגלות פניו ומשפנותיו ונגזיו

הא חזי, בכל אתר כל אנון פלחי שמשא אקרון עובדין לבעל, ואנון דפלחין לסיהרא איקרון עובדי אשרה, ועל דא לבעל ולאשרה, ואשרה אתקרי על שום בעלה אש"ר. אי הכי אמאי אתעבר שמא דא. אלא אשרה על שום דכתיב (בראשית ל) באשורי כי אשרוני בנות והוא (ד"א ה"א) דלא אשרוה שאר עמין וקיימא אחרא תחותה, ולא עוד אלא דכתיב (איכה א) כל מכבדיה הזילוה, ובגין כך (נ"א אהעביר) אתעבר שמא דא, ובגין דלא יתקפון אנון דעבדי שאר עמין עובדי עבודת פוכבים ומזלות, וקרינן מזבח דאיהו מאדמה, דכתיב, (שמות ב) מזבח אדמה וגו' בגיני כך עפר מן האדמה.

ויפח באפיו נשמת חיים. (מלה אתכליל אבל ויפח באפיו) אתכליל נשמת חיים בהוא עפר, פנוקבא דמתעברא מן דכורא דהא מתחברן ואתמלייא האי עפר מפלא, ומאי איהו, רוחין ונשמתין. ויהי האדם לנפש חיה, השתא אתפקן וקיים אדם לאתקנא ולמיזן לנפש חיה.

השלמה מזה השמות (סימן מ"ד)

אמר ליה (שיר השירים ז) לכה דודי נצא השדה לכו להקדוש ברוך הוא לטייל ואל אשב תמיד במקום אחד ומאי ל"ב אמר ליה, אם כן בן זומא מבחזן ואתה עמו ל"ב הוא (והוא) שלשים ושתים והיו סתומים ובהם נברא העולם. ומאי שלשים ושתים אמר ליה ל"ב נתיבות משל למלך שהיה יושב בחדרי חדרים ומגן החדרים שלשים ושתים. ולכל אחד מן החדרים יש נתיב נאה למלך זה להפגס [הכל] בחדרו על דרך נתיבות. אמר, לא נאה לו שלא לגלות פניו ומשפנותיו ונגזיו

וּגְנִיזוּ וְחִמּוּדוֹתֵינוּ? אֲמַרְתָּ לֹא.
מָה עֲשֵׂה? נִגַע בַּבַּת וְכָלֵל בַּהּ כָּל
הַנְּתִיבוֹת וּמִלְבוּשֵׁיהָ, וְהִרוּצָה
לְהַכְנִס [ס"א לְהַסְתַּכֵּל בְּעֵינֶיהָ] בַּפְּנִים,
יִסְתַּכֵּל הִנֵּה. וּנְשֹׂאָה לְמֶלֶךְ.

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְנָה, וְלִפְעָמִים
קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּאַהֲבָתוֹ (בַּת) אַחֲוֹתִי,
כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיוּ, וְלִפְעָמִים
קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּתִי, כִּי בְתוּ הִיא,
וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד,
כִּי אֵין דִּין אִם אֵין חֻכְמָה, שֶׁהָרִי
נֶאֱמַר (מַלְכִּים-א ה') וְה' נָתַן חֻכְמָה
לְשַׁלְמָה. וְאַחַר כֵּן דָּן אֶת הַדִּין
עַל מִתְנָתוֹ, שֶׁפְּתוּב (שם א)
וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּשְׁפָּט
וְגוֹמֵר, כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ וְגוֹמֵר.

וּמָה חֻכְמָה נָתַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא לְשַׁלְמָה? שְׁלֵמָה נִשְׂא שְׁמוֹ
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׂאֵנו
אוֹמְרִים, כָּל שְׁלֵמָה שֶׁבִּשְׂרִיר
הַשִּׁירִים קָדַשׁ לְבַד מֵאַחַד. אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוֹאִיל וְשִׁמְךָ
כְּשָׁמִי, אֲשִׂיא לְךָ בְּתִי, וְהָרִי
נְשׂוּאָה הִיא, אָמַר לִי, בְּמִתְנָה
נִתְּנָה לוֹ הַשֵּׁם, וְה' נָתַן חֻכְמָה
לְשַׁלְמָה, וְלֹא פִּרַשׁ. וְהֵיכֵן פִּרַשׁ?
לְפָנָיו, כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט. [ומה זה
מִשְׁפָּט? אֵלָּא כִּי לֹא עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט, חֻכְמַת
אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ] וּמָה זֶה לַעֲשׂוֹת
מִשְׁפָּט? הָרִי אוֹמֵר, שְׂאוֹתָהּ
חֻכְמָה שֶׁנִּתְּנָה אֱלֹהִים וְשֶׁהִיא
עֲמוּ בְּחִדְרוֹ, הִיא בְּקִרְבּוֹ. זֹאת
עוֹזְרָתוֹ וּמְקַרְבָּתוֹ, וְאִם לֹא -
מְרַחֲקָתוֹ, וְלֹא עוֹד אֵלָּא מִסְרָתוֹ,
שֶׁפְּתוּב (ויקרא כו) וַיִּסְרָתִי אֶתְכֶם
אֶף אֲנִי: ע"כ מֵהַשְׁמַטוֹת.

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים. אֶף כָּאֵן גַּם כֵּן
בְּשֵׁם מְלֵא, שֶׁהָרִי אָבָא וְאֵמָא
הַתְקִינּוּ אוֹתָהּ עַד שֶׁלֹּא בָּאָה
לְבַעֲלָהּ. אֶת הַצֵּלַע, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
(שיר א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת
ירוּשָׁלַיִם, אֲסַפְקֶלְרִיָּה שְׁלֵא

וְחִמּוּדוֹתֵינוּ. אֲמַרְתָּ לֹא. מָה עֲשֵׂה, נִגַע בַּבַּת
וְכָלֵל בַּהּ כָּל הַנְּתִיבוֹת וּמִלְבוּשֵׁיהָ וְהִרוּצָה
לְהַכְנִס [ס"א לְהַסְתַּכֵּל בְּעֵינֶיהָ] בַּפְּנִים, יִסְתַּכֵּל הִנֵּה.
וּנְשֹׂאָה לְמֶלֶךְ.

גַּם נִתְּנָה לוֹ בְּמִתְנָה. וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ
בְּאַהֲבָתוֹ, (בַּת) אַחֲתִי כִּי מִמָּקוֹם אֶחָד הָיוּ
וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ בְּתִי, כִּי בְתוּ הִיא.
וְלִפְעָמִים קוֹרֵא אוֹתָהּ אִמִּי. וְעוֹד כִּי אֵין דִּין
אִם אֵין חֻכְמָה, שֶׁהָרִי נֶאֱמַר (מַלְכִּים א' ה') וַיִּי נָתַן
חֻכְמָה לְשַׁלְמָה. וְאַחַר כֵּן דָּן אֶת הַדִּין עַל
מִתְנָתוֹ דְּכְתִיב (מַלְכִּים ג') וַיִּשְׁמְעוּ כָּל יִשְׂרָאֵל
אֶת הַמִּשְׁפָּט וְגוֹ' כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמָה אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ וְגוֹ'.

וּמָה חֻכְמָה נָתַן הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְשַׁלְמָה,
שְׁלֵמָה נִשְׂא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כְּדֹאֲמַרִּינָן, כָּל שְׁלֵמָה שֶׁבִּשְׂרִיר הַשִּׁירִים
קָדַשׁ לְבַד מֵאַחַד. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
הוֹאִיל וְשִׁמְךָ בְּשָׁמִי, אֲשִׂיא לְךָ בְּתִי, וְהָא
נְשׂוּאָה הִיא, אָמַר לִי, בְּמִתְנָה נִתְּנָה לוֹ
הַשֵּׁם, וְה' נָתַן חֻכְמָה לְשַׁלְמָה, וְלֹא פִּרַשׁ.
וְהֵיכֵן פִּירַשׁ, לְהֵלֵן. כִּי רָאוּ כִּי חֻכְמַת אֱלֹהִים
בְּקִרְבּוֹ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט. (נ"א וּמֵאִי מִשְׁפָּט אֵלָּא כָּל זְמַן שְׂאֵרִים
עוֹשֶׂה מִשְׁפָּט, חֻכְמַת אֱלֹהִים בְּקִרְבּוֹ) וּמֵאִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט,
הָרִי אוֹמֵר, שְׂאוֹתָהּ חֻכְמָה שֶׁנִּתְּנָה אֱלֹהִים
וְשֶׁהִיא עֲמוּ בְּחִדְרוֹ, הִיא בְּקִרְבּוֹ. זֹאת עוֹזְרָתוֹ
וּמְקַרְבָּתוֹ, וְאִם לֹא מְרַחֲקָתוֹ, וְלֹא עוֹד אֵלָּא
מִסְרָתוֹ, דְּכְתִיב (ויקרא כ"ו) וַיִּסְרָתִי אֶתְכֶם אֶף
אֲנִי: (עַד כֵּאֵן מֵהַשְׁמַטוֹת)

וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים, אוֹף הָכִי נָמִי בְּשֵׁם מְלֵא,
דְּהָא אָבָא וְאֵמָא אֲתִקִּינוּ לָהּ עַד
לֹא אֲתַת לְבַעֲלָהּ. אֶת הַצֵּלַע כְּמָה דְּאֲתָ
אָמַר, (שיר השירים א) שְׁחֹרָה אֲנִי וְנִאֲוָה בְּנוֹת
ירוּשָׁלַיִם, אֲסַפְקֶלְרִיָּה דְּלֹא נְהָרָא, אָבָל אָבָא

מאירה. אבל אבא ואמא התקינו לה שיתפיס בעלה עמה. ויבאה אל האדם, מפאן למדנו שצריכים אבא ואמא של הכלה להכניסה ברשותו של החתן, כמו שנאמר (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה וגו'. מפאן ואילך בעלה יבוא אליה, שהרי הבית הוא שלה, שכתוב (בראשית כט) ויבא אליה. ויבא גם אל רחל. בהתחלה ויבאה אל האדם, שעד כאן יש לאבא ולאמא לעשות, אחר כך הוא יבא אליה, וכל הבית שלה הוא, ויטל רשות ממנה.

ועד זה הערנו, שכתוב (שם כח) ויפגע במקום וילן שם, שנטל רשות בהתחלה. מפאן למדנו, שמי שמתחבר באשתו, צריך לבקש ממנה וילשח אותה בדברים, ואם לא - שלא ילון אצלה, כדי שיהיה רצון שלהם כאחד בלא אנס.

וילן שם פי בא השמש, להראות שאסור לו לאדם לשמש מטתו ביום. ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו, כאן למדנו שאפלו יהיו למלך מטות זהב ולבושי כבוד ללון בהם, והמלכה תתקין לו מטה מתקנת מאבנים - יעזב את שלו וילון במה שהיא תתקין, שכתוב וישכב במקום ההוא.

בא ראה מה פתוב כאן, ויאמר האדם זאת הפעם וגו'. הרי ערבות של הדברים להמשיך עמה חביבות ולהמשיך אותה (עמה) לרצונו לעורר עמה אהבה. ראה כמה ערכים אותם דברים, כמה דברי אהבה הם, עצם מעצמי ובשר מבשרי, כדי להראות לה שהם אחד ואין פרוי ביניהם בכל.

פלא ימצא כמותה, זוהי כבוד הבית, כל

ואמא אתקינו לה לאתפיסא בעלה בהדה. ויבאה אל האדם. מהכא אוליפנא דבעאן אבא ואמא דכלה לאעלה ברשותיה דחתן. כמה דאת אמר, (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה וגו'. מפאן ואילך בעלה ייתי לגבה, דהא ביתא דילה הוא דכתיב, (בראשית כט) ויבא אליה. ויבא גם אל רחל, בקדמיתא ויבאה אל האדם דעד הכא אית לאבא ולאמא למעבד, לבתר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה הוא, ויטול רשות מינה.

ועד דא אתערנא דכתיב, (בראשית כח) ויפגע במקום וילן שם, דנטיל רשו בקדמיתא. מפאן אוליפנא דמאן דמתחבר (דף חט ע"ב) באנתתיה בעי למפגע לה ולבסמא לה במלין, ואי לאו לא יבית לגבה. בגין דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא אניסו.

וילן שם פי בא השמש, לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה ביממא. ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו, הכא אוליפנא דאפילו יהון למלכא ערסי דדהבא ולבושי יקר למיבת בהו ומטרוניתא תתקין ליה ערסא מתתקן באבנין, ישבוק דיליה ויבית במה דאיהי תתקין דכתיב וישכב במקום ההוא.

הא חזי, מה כתיב הכא ויאמר האדם זאת הפעם וגו'. הא בסימו דמלין לאמשכא עמה חביבותא, ולאמשכא לה (עמה) לרעותיה לאתערא עמה רחימותא. חמי כמה בסימין אנון מלין, כמה מלי דרחימותא אנון, עצם מעצמי ובשר מבשרי, בגין לאחזאה לה דאנון חד ולא אית פירודא ביניהו בכלא.

השתא שרי לשבחא לה. לזאת יקרא אשה עבשו מתחיל לשבח אותה - לזאת יקרא אשה. זו היא שלא

דָּא הִיא דְּלֵא יִשְׁתַּפַּח פְּנוּתָהּ. דָּא הִיא יְקָרָא
דְּבֵיתָא פְּלִהוּן נְשִׁין גְּבַה פְּקוּפָא בְּפִנֵי בְּנֵי
נָשָׂא. אָבֵל לְזֹאת יְקָרָא אִשָּׁה שְׁלִימוּ דְכָלָא
לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָא. פְּלֵא הוּא מְלִי רְחִימוּתָא
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (משלי לא) רַבּוּת בְּנוֹת עֲשׂוּ חֵיל
וְאַתְּ עֲלִית עַל פְּלִנָּה :

עַר פֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק
בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, פְּלֵא
לְאַמְשָׁכָא לָהּ בְּרְחִימוּ וּלְאַתְדַּבְּקָא בַּהֲדָה,
פִּינּוּן דְאַתְעַר לְגַבְהָ פֶל מְלִין אֲלִין, מַה כְּתִיב
וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו'. הָא אֲתַעַר יַצֵּר הָרַע
לְאַחֲדָא בְּהַ גִּינּוּן לְקַשְׂרָא לָהּ בְּתִיאֻבְתָּא
דְּגוּפָא וּלְאַתְעַרָא לְגַבְהָ מְלִין אַחֲרֵינִין דִּי יַצֵּר
הָרַע אֲתַעֲנַג בַּהוּ.

עַד לְבִתְרָ מַה כְּתִיב וְתָרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב
הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָוָה הוּא לְעֵינַיִם
וְתִקַּח מִפְּרִי וְתֹאכַל, קְבִילַת לִיָּה בְּרַעוּתָא
וְתִתֵּן גַּם לְאִישָׁה עֲמָה (ויאכל) הָא כְּדִין הִיא
אַתְעַרָא לְגַבְיָה בְּתִיאֻבְתָּא (נ"א בְּתִיאֻבְתָּא)
לְאַתְעַרָא (נ"א לְמִיָּה) לִיָּה רַעוּתָא וְרְחִימוּ, דָּא
מְלָה לְאַחֲזָאָה עוּבְדָא לְבְנֵי נָשָׂא פְּגוּוּנָא
דְלַעִילָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֵי הָכִי בְּמֵאֵי נוֹקִים לִיָּה
לְעִילָא יַצֵּר הָרַע דְאַחִיד בְּהַ בְּנוֹקְבָא,
אָמַר לִיָּה, הָא אֲתַעַרָא אֲלִין לְעִילָא וְאֲלִין
לְתַתָּא יַצֵּר טוֹב וְיַצֵּר רַע. יַצֵּר טוֹב מִיְמִינָא
וְיַצֵּר רַע מִשְׂמַאלָא, וְשְׂמַאלָא לְעִילָא אַחִיד
בְּנוֹקְבָא לְקַשְׂרָא לָהּ פְּחָדָא (נ"א לְאַתְקַשְׂרָא בֵּיהַ)
בְּגוּפָא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (שיר השירים ב) שְׂמַאלוֹ
תַּחַת לְרֹאשִׁי וְגו', וְעַל דָּא מְלִין אֲתַפְּרִשָׁן
לְעִילָא וְתַתָּא עַד הָכָא, מְכָאן וּלְהִלָּאָה מְלִין
בְּזוּטְרָא (נ"א בְּזוּטָא) דְזִיפְתָא לְזַעֲרִיָּה דְטִינְקִין
בֵּיהַ חֲבַרְיָא.

הַנְּשִׁים לְפָנֶיהָ פְּקוּף בְּפִנֵי אָדָם.
אָבֵל לְזֹאת יְקָרָא אִשָּׁה - שְׁלֹמוֹת
הַכֹּל. לְזֹאת וְלֹא לְאַחֲרָתָּהּ. הַכֹּל הוּא
דְּבָרֵי אַהֲבָה, כְּמוֹ שְׁנֹאֲמַר (משלי לא)
רַבּוּת בְּנוֹת עֲשׂוּ חֵיל וְאַתְּ עֲלִית עַל
פְּלִנָּה.

עַר פֶּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת
אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר
אֶחָד, הַכֹּל לְהִמְשִׁיכָה בְּאַהֲבָה
וּלְהִדְבִּק עִמָּהּ. פִּינּוּן שְׁעוּרָא אֲלֵיהָ
כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, מַה פְּתוּב?
וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם וְגו'. הָרִי
הַתְעוּרָר יַצֵּר הָרַע לְאַחֲזָא בְּהַ פְּדִי
לְקַשְׂרָה בְּתַאֲוֹת הַגּוּף וּלְעוּרָר
אֲלֵיהָ דְבָרִים אַחֲרִים שְׂיַצֵּר הָרַע
מִתְעַנַּג בְּהֵם.

עַד שְׁלֹאֲחַר כֶּף מַה פְּתוּב, וְתָרָא
הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי
תֵאָוָה הוּא לְעֵינַיִם, וְתִקַּח מִפְּרִי
וְתֹאכַל. קְבִילָה אוֹתוֹ בְּרַצוֹן, וְתִתֵּן
גַּם לְאִישָׁה עֲמָה [ויאכל]. הָרִי אֲזִי הִיא
הַתְעוּרָרָה אֲלִיו בְּתַאֲוָה לְהַתְעוּרָר
[לחת] לוֹ רַצוֹן וְאַהֲבָה, זֶה דְּבַר
לְהִרְאוֹת מַעֲשֵׂה לְבָנֵי אָדָם כְּמוֹ
שְׁלַמְעֵלָה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אִם כֶּף, בְּמָה
נַעֲמִיד אוֹתוֹ לְמַעְלָה יַצֵּר הָרַע
שְׂאוּחֲזוּ בְּנִקְבָה? אָמַר לוֹ, הָרִי
הַתְעוּרָרוּ אֵלָיו לְמַעְלָה וְאֵלָיו
לְמַטָּה, יַצֵּר טוֹב וְיַצֵּר רַע. יַצֵּר טוֹב
מִיְמִין, וְיַצֵּר רַע מִשְׂמַאל. וְשְׂמַאל
לְמַעְלָה אוֹחֲזוּ בְּנִקְבָה לְקַשְׂרָה
[לחמקשר בה] כְּאַחַד בְּגוּף, כְּמוֹ
שְׁנֹאֲמַר (שיר ב) שְׂמַאלוֹ תַּחַת
לְרֹאשִׁי. וְעַל זֶה דְבָרִים הַתְּפָרְשׁוּ
לְמַעְלָה וּלְמַטָּה עַד כָּאן. מְכָאן
וְהִלָּאָה מְלִים שֶׁל קְטַנּוּת [ניא בְּשַׂרְף]
שֶׁל זִפְת לְקַטְנִים שְׁבַעֲרִיסוֹת
לְפָרֵשׁ הַדְּבַר, וְהָרִי נִתְעוּרָרוּ בּוֹ
הַחֲבָרִים.

לְפָרֵשׂא מְלָה, וְהָא אֲתַעַרוּ

רבי שמעון היה הולך לטבריה, והיו עמו רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא. בין כן ראו את רבי פנחס שהיה בא. כיון שהתחברו באחד, ירדו וישבו תחת אילן אחד מאילני ההר. אמר רבי פנחס, הרי ישבנו, מאותם דברים מעלים שאתה אומר בכל יום אנו רוצים לשמע.

פתח רבי שמעון ואמר, (בראשית א') וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. וילך למסעיו? למסעו צריך להיות! מה זה למסעיו? אלא שני מסעות הם, אחד שלו ואחד של השכינה, שהרי כל בן אדם צריך להמצא זכר ונקבה כדי לחזק האמונה, ואז השכינה לא נפרדת ממנו לעולמים.

ואם תאמר, מי שיוצא לדרך שלא נמצא זכר ונקבה, השכינה נפרדת ממנו? בא ראה, מי שיוצא לדרך יסדר תפלה לפני הקדוש ברוך הוא כדי להמשיך עליו שכינת רבונו עד שלא יצא לדרך. בזמן שנמצא זכר ונקבה. כיון שסדר תפלתו ושבחיו ושכינה שורה עליו - יצא, שהרי השכינה הודווגה עמו, כדי שימצא זכר ונקבה. זכר ונקבה בעיר, זכר ונקבה בשדה. זהו שכתוב (תהלים פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו.

בא ראה, כל זמן שכן אדם מתעכב בדרך, [בכל כחו] צריך לשמר מעשיו כדי שהזיווג העליון לא יפרד ממנו, וימצא פגום בלי זכר ונקבה. בעיר צריך כשנבקתו עמו, כל שכן כאן שזיווג העליון נקשר בו. ולא עוד, אלא שהזיווג העליון הזה

רבי שמעון היה אזיל לטבריה, והיו עמיה רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא. אדהכי חמו ליה לרבי פנחס דהיה אתי. כיון דאתחברו כחדא, נחתו ויתבו תחות אילנא חד מאילני טורא. אמר רבי פנחס הא יתיבנא, מאלין מלי מעלייתא דאת אמר בכל יומא בעינא למשמע.

פתח רבי שמעון ואמר (בראשית יג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי. וילך למסעיו, למסעו מיבעי ליה. מאי למסעיו. אלא תרין מטלנין אנון. חד דידיה וחד דשכינתא. דהא כל בר נש בעי לאשתפחא דכר ונוקבא בגין לאתקפא מהימנותא. וכדין שכינתא לא אתפרשא מניה לעלמין.

ואי תימא מאן דנפיק לאורחא דלא אשתכח דכר ונוקבא, שכינתא אתפרשא מניה. תא חזי, האי מאן דנפיק לארחא יסדר צלותא קמי קדשא בריך הוא. בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה עד לא יפוק לארחא בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא. כיון דסדר צלותיה ושבחיה ושכינתא שרייא עליה יפוק. דהא שכינתא אזדווגת בהדיה. בגין דישתכח דכר ונוקבא. דכר ונוקבא במתא. דכר ונוקבא בחקלא. הדא הוא דכתיב, (תהלים פה) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו.

תא חזי, כל (דף נ"ט א) זמנא דכר נש אתעכב באורחא בעי לנטרא עובדוי. בגין דזווגא עלאה לא יתפרש מניה וישתכח פגים בלא דכר ונוקבא. במתא אצטריך כד נוקביה עמיה, כל שכן הכא דזווגא עלאה אתקשרת ביה. ולא עוד אלא דהא זווגא עלאה נטיר ליה בארחא ולא מתפרשא

ביתא. ולא עוד אלא דהא זווגא עלאה נטיר ליה בארחא ולא מתפרשא

מנייה עד דיתוב לבייתה.

שומר אותו בדרך ולא נפרד ממנו עד שישוב לביתו.

בשעה שנכנס לביתו צריך לשמח את אשתו [ביתו], משום שאשתו גרמה לו אותו זיווג עליון. כיון שבא אליה, צריך לשמח אותה משום שני טעמים. אחד משום חדות אותו זיווג, חדות המצוה היא, וחדות המצוה חדות השכינה היא.

וְדָא עוּד, אֵלָא שְׁמַרְבָּה שְׁלוּם סְתָם [למשה] [ג'א לאשה]. זְהוּ שְׁכַתּוּב (איוב ה) וַיִּדְעַתּוּ כִּי שְׁלוּם אֶהְלֵךְ וּפְקַדְתָּ נֹדֶךְ וְלֹא תַחֲטֵא. וְכִי אִם לֹא פֹקֵד אֶת אִשְׁתּוֹ זֶה חֲטָא? כִּף זֶה בּוֹדַי! מִשּׁוּם שְׁגוּרַע כְּבוֹד זְיוּג הָעֲלִיּוֹן שֶׁהַזְדוּגָה בּוֹ וְאִשְׁתּוֹ גְּרָמָה לוֹ. וְאֶחָד - שְׂאֵם אִשְׁתּוֹ מִתְעַבְרַת, הַזְיוּג הָעֲלִיּוֹן מְרִיק בֵּה נְשָׂמָה קְדוּשָׁה, שְׁהַרִי הַכְּרִית הַזֶּה נִקְרָאת בְּרִית הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְעַל זֶה צָרִיךְ לִכְוֹן בְּחֻדְנָה זֹאת כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ בְּחֻדוֹת הַשְּׁבֵת וְשֵׁל אוֹתָם חֲכָמִים, שֶׁהוּא זְיוּג הַחֲכָמִים. וְעַל זֶה וַיִּדְעַתּוּ כִּי שְׁלוּם אֶהְלֵךְ, שְׁהַרִי הַשְּׁכִינָה בְּאֵה עִמָּךְ וְשׁוּרָה בְּבֵיתְךָ. וְעַל זֶה (שם) וּפְקַדְתָּ נֹדֶךְ וְלֹא תַחֲטֵא. מַה זֶה וְלֹא תַחֲטֵא? לְשַׁמֵּשׁ לִפְנֵי הַשְּׁכִינָה חֻדוֹת הַמְּצוּהָ.

כְּמוֹ זֶה תְּלַמְדֵי חֲכָמִים שְׁפוּרְשִׁים מְנֻשׁוּתֵיהֶם כֹּל אוֹתָם מִי הַשְּׁבוּעַ [כְּדִי לְהַתְעַסֵּק בַּתּוֹרָה, הַזְיוּג הָעֲלִיּוֹן נִזְדוּג בְּהֶם וְלֹא נִפְרָד מֵהֶם כְּדִי שְׁיִמְצָא זְכָר וּנְקֵבָה. כִּיּוֹן שֶׁנִּכְנַסְתָּ שְׁבֵת, צָרִיכִים תְּלַמְדֵי חֲכָמִים לְשַׁמֵּחַ אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם מִשּׁוּם כְּבוֹד הַזְיוּג הָעֲלִיּוֹן, וְלִכְוֹן לִבָּם בְּרִצּוֹן רְבוּנָם כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר.

כְּמוֹ זֶה מִי שְׂאִשְׁתּוֹ בִּימֵי טְמֵאָתָה וְשׁוֹמֵר אוֹתָהּ כְּרָאוּי, כֹּל אוֹתָם הַיָּמִים הַזְיוּג הָעֲלִיּוֹן מִזְדוּג עִמּוֹ שְׁיִמְצָא זְכָר וּנְקֵבָה.

בְּשַׁעֲתָא דְעָאל לְבֵיתֵיהּ בְּעָא לְחַדְתָּא דְבֵיתָהּ (ביתיה). בְּגִין דְּדְבֵיתָהּ גְּרָמָא לִיהּ הֵהוּא זְיוּגָא עֲלָאָה. כִּיּוֹן דְּאִתָּא לְגַבְהָ בְּעֵי לְחַדְתָּא לָהּ בְּגִין תְּרִין גְּוּוּנֵי. חַד בְּגִין חֻדוֹתָא דֶּהֵיא זְיוּגָא חֻדוֹתָא דְּמְצוּהָ הִיא וְחֻדוֹתָא דְּמְצוּהָ חֻדוֹתָא דְּשְׁכִינָתָא אִיהוּ.

וְדָא עוּד אֵלָא דְּאִסְגֵי שְׁלוּם סְתָם (לתתא) (ג'א לאתתא) הָדָא הוּא דְּכַתִּיב, (איוב ה) וַיִּדְעַתּוּ כִּי שְׁלוּם אֶהְלֵךְ, וּפְקַדְתָּ נֹדֶךְ וְלֹא תַחֲטֵא. וְכִי אִי לֹא פְקִיד לְאַתְתֵּיהּ חֲטָא אִיהוּ. הַכִּי הוּא וְדָאִי. בְּגִין דְּגָרַע יָקָר זְיוּגָא עֲלָאָה דְּאִזְדוּגַת בֵּיהּ וּדְבֵיתָהּ גְּרָמָא לִיהּ. וְחַד דָּאִי מִתְעַבְרָא אֶתְתֵּיהּ זְיוּגָא עֲלָאָה אֶרִיקַת בֵּה נְשָׁמַתָּא קְדִישָׁא דֶּהֵאִי בְּרִית אֶקְרִי בְּרִית דְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְעַל דָּא בְּעֵי לְכוּוּנָא בְּחֻדוֹתָא דָּא כְּמָה דְּבְעֵי בְּחֻדוֹתָא דְּשְׁבֵת (דאנן חכמיין) דְּאִיהוּ זְיוּגָא דְּחֲפִימִין. וְעַל דָּא וַיִּדְעַתּוּ כִּי שְׁלוּם אֶהְלֵךְ דֶּהֵא שְׁכִינָתָא אֶתִּיא עִמָּךְ וְשָׂרִיא בְּבֵיתְךָ. וְעַל דָּא (איוב ה) וּפְקַדְתָּ נֹדֶךְ וְלֹא תַחֲטֵא. מָאִי וְלֹא תַחֲטֵא. לְשַׁמֵּשׂא קָמִי שְׁכִינָתָא חֻדוֹתָא דְּמְצוּהָ.

בְּגוּוּנָא דָּא תְּלַמְדֵי חֲכָמִים דְּמִתְפָּרְשִׁין מְנֻשְׁיֵיהוּ כֹּל אֲנוּן יוֹמִין דְּשַׁבְּתָא בְּגִין לְאַתְעַסְקָא בְּאוֹרֵייתָא. זְיוּגָא עֲלָאָה אִזְדוּג בְּהוּ וְלֹא מִתְפָּרְשָׁא מְנֻיֵיהוּ בְּגִין דִּישְׁתַּכַּח דְּכַר וְנוֹקְבָא. כִּיּוֹן דְּעָאל שְׁבֵת בְּעֵיִן תְּלַמְדֵי חֲכָמִים לְחַדְתָּא לְדְבֵיתָהּ בְּגִין יָקָר זְיוּגָא עֲלָאָה. וְלְכוּוּנָא לְבֵיֵיהּ בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיהוֹן כְּמָה דְּאִתְמַר.

בְּגוּוּנָא דָּא, הֵאִי מָאן דְּאֶתְתֵּיהּ בְּיוֹמֵי מְסָאָבוּ דִּילָהּ וְנָטִיר לָהּ פְּדָקָא יְאוּת. כֹּל אֲנוּן יוֹמִין זְיוּגָא עֲלָאָה אִזְדוּג בְּהֵדִיהּ דִּישְׁתַּכַּח

פִּינֵן שְׁאִשְׁתּוֹ וְנִטְהַרְתָּ, צָרִיף לְשִׁמְחֹת אוֹתָהּ שְׁמֵחַת מְצֻנָה חֲדוּהָ עֲלֵיוֹנָה. וְכָל הַטְּעָמִים שְׁאִמְרֵנוּ עוֹלִים בְּדַרְגָּה אַחַת. סִתְמוּ שֶׁל דָּבָר - כָּל אוֹתָם בְּנֵי הָאֱמוּנָה צָרִיכִים לְכוּן לֵב וְרִצּוֹן בְּזֶה.

וְאִם תֵּאמְרוּ, אִם כֵּן, שְׂבַח הוּא שֶׁל הָאִישׁ כְּשִׁיּוּצָא לְדָרְךָ יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר בְּבֵיתוֹ, מִשּׁוּם הַזְּרוּג הָעֲלִיּוֹן שֶׁמְזַדְּדֶגֶת עִמּוֹ - בֵּא רֵא, בְּזִמְנֵן שְׁפָן אָדָם הוּא בְּבֵיתוֹ, עֶקֶר הַבַּיִת אִשְׁתּוֹ, מִשּׁוּם שְׁשִׁכְנָה לֹא זָזָה מִהַבַּיִת מִשּׁוּם אִשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שְׁשִׁנִּי, שְׂפָתוֹב (בראשית כד) וַיְבֹאֶה יִצְחָק הָאֱהֻלָּה שָׂרָה אִמּוֹ, שֶׁנֶּר הַדְּלִיקָה. מָה הַטְּעָם? מִשּׁוּם שֶׁהַשִּׁכְנָה בָּאָה לְבֵית.

סוּד הַדָּבָר - הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה לֹא נִמְצְאָת אֲצֵל הַזָּכָר אֲלֵא בְּזִמְנֵן שְׁנִתְקַן הַבַּיִת וְהִתְחַבְּרוּ זָכָר וּנְקֵבָה, וְאִז הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה מוֹרִיקָה בְּרִכּוֹת כְּדֵי לְכַרֵּךְ אוֹתָם. כְּמוֹ זֶה הָאִם הַתְּחַתּוּנָה לֹא נִמְצְאָת אֲצֵל הַזָּכָר אֲלֵא בְּזִמְנֵן שֶׁהִתְקַן הַבַּיִת, וְכֵן הַזָּכָר לְנִקְבָה שְׁלוֹ וְהִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד. אִז הָאִם הַתְּחַתּוּנָה מוֹרִיקָה בְּרִכּוֹת לְכַרֵּךְ אוֹתָם.

וְעַל זֶה הַזָּכָר מִתְעַטֵּר בְּבֵיתוֹ בְּשִׁפְתֵי נִקְבוֹת כְּמוֹ שְׁלִמְעֵלָה. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (שם מט) עַד תֵּאָוֹת גְּבַעַת עוֹלָם. הַעֵד הַזֶּה, תֵּאָוֹת שֶׁל גְּבַעוֹת עוֹלָם בּוֹ. נִקְבָה עֲלִיּוֹנָה לְתַקֵּן אוֹתוֹ וְלַעֲטֹר אוֹתוֹ וּלְכַרֵּךְ אוֹתוֹ, נִקְבָה הַתְּחַתּוּנָה לְהִתְחַבֵּר בּוֹ וְלִהְיוֹן מִמֶּנּוּ.

וְכֵמוֹ זֶה לְמִטָּה, כְּשֶׁזָּכָר נִשְׂא, תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם אֵלָיו, וּמִתְעַטֵּר בְּשִׁפְתֵי נִקְבוֹת - אַחַת עֲלִיּוֹנָה וְאַחַת תְּחַתּוּנָה. הָעֲלִיּוֹנָה לְהוֹרִיק עֲלָיו בְּרִכּוֹת, וְהַתְּחַתּוּנָה לְהִזּוֹן מִמֶּנּוּ וְלִהִתְחַבֵּר עִמּוֹ. וְכֵן אָדָם בְּבֵיתוֹ תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם אֵלָיו וּמִתְעַטֵּר בָּהֶם.

דָּבָר וְנוֹקְבָא. פִּינֵן דָּאֲתִדְכִיֵּאת אֲתִתִּיה בְּעֵי לְחֲדַתָּא לָהּ חֲדוּהָ דְמְצֻנָה חֲדוּהָ עֲלָאָה. וְכִלְהוּ טְעָמֵי דְקָא אֲמָרֵן בְּחַד דְרָגָא סְלִקִּין. סִתְמָא דְמִלָּה כָּל אֲנוּן בְּנֵי מְהִימְנוּתָא בְּעֵינֵן לְכוּנָא לְבָא וְרַעוּתָא בְּהָאֵי.

וְאִי תִימָא אִי הָכֵי שְׂבַחָא הוּא דָּבָר נֶשׁ כַּד נְפִיק לְאַרְחָא יִתִּיר מִן בֵּיתִיה בְּגִין זְרוּגָא עֲלָאָה דְאִזְדוּוּגַת בְּהִדְיָה. תָּא חֲזִי, בְּזִמְנָא דָּבָר נֶשׁ הוּא בְּבֵיתִיה, עֶקֶרָא דְבֵיתָא דְבֵיתִיהוּ. בְּגִין דְשִׁכְנָתָא לֹא אֲתַעְדֵי מִן בֵּיתָא בְּגִין דְבֵיתִיהוּ. כְּמָה דְתַנִּינֵן דְכְּתִיב, (בראשית כד) וַיְבִיאֶה יִצְחָק הָאֱהֻלָּה שָׂרָה אִמּוֹ, דְשָׂרָגָא אֲתִדְלַקַת, מָאֵי טְעָמָא בְּגִין דְשִׁכְנָתָא אֲתַת לְבֵיתָא.

רְזָא דְמִלָּה אֲמָא עֲלָאָה לֹא אֲשַׁתְּפַחַת גְּבֵי דְכוּרָא אֲלֵא בְּזִמְנָא דְאֲתִתְקַנַת בֵּיתָא וְאֲתִחַבְּרוּ דָּבָר וְנוֹקְבָא, כְּדִין אֲמָא עֲלָאָה אֲרִיקַת בְּרַכָּאן לְכְרוּפֵי לוּן. כְּגוּוֹנָא דָּא אֲמָא תַתָּאָה לֹא אֲשַׁתְּפַחַת לְגַבֵי דְכוּרָא אֲלֵא בְּזִמְנָא דְאֲתִתְקַנַת בֵּיתָא וְאֲתִי דָּבָר לְגַבֵּה דְנוֹקְבִיָּה וְאֲתִחַבְּרוּ כְּדִין אֲמָא תַתָּאָה אֲרִיקַת בְּרַכָּאן לְבְרַכָּא לוּן.

וְעַל דָּא בְּתָרֵי נוֹקְבִין אֲתַעֲטֵר דְכוּרָא בְּבֵיתִיה כְּגוּוֹנָא דְלַעֲיֵלָא. וְהֵינּוּ רְזָא דְכְּתִיב, (בראשית מט) עַד תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם. הָאֵי עֵ"ד תִּיאֻבְתָּא דְגְּבַעוֹת עוֹלָם בִּיה. נוֹקְבָא עֲלָאָה לְאֲתַקְנָא לִיה וְלַאֲעֲטָרָא לִיה וּלְבְרַכָּא לִיה. נוֹקְבָא תַתָּאָה לְאֲתַחַבְּרָא בִיה וְלַאֲתַזְנָא מְנִיָּה. וְכְּגוּוֹנָא דָּא לְתַתָּא כַּד דְכוּרָא אִינְסִיב, תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם לְגַבֵּיָּה וְאֲתַעֲטֵר בְּתָרֵי נוֹקְבֵי חַד עֲלָאָה וְחַד תַתָּאָה. עֲלָאָה לְאַרְקָא עֲלִיָּה בְּרַכָּאן. תַתָּאָה לְאֲתַזְנָא מְנִיָּה וְלַאֲתַחַבְּרָא בְּהִדְיָה. וּפְרֵי נֶשׁ בְּבֵיתִיה תֵּאָוֹת גְּבַעוֹת עוֹלָם לְגַבֵּיָּה וְאֲתַעֲטֵר בְּהוּ.

בְּשִׁוּצָא לְדַרְךָ לֹא כָף. הָאֵם
הַעֲלִינָה מִתְחַבְּרַת עִמּוּ,
וְהַתְחַתְּוֵנָה נִשְׁאֲרַת. כְּשֶׁשָּׁב
לְבֵיתוֹ, רוּצָה לְהַתְעַטֵּר בְּשִׁפְתֵי
נְקֻבוֹת כְּפֵי שְׂאֲמָרְנוּ. אָמַר רַבִּי
פְּנִיחָס, אֶפְלוּ בְּקַלְפוֹת בְּקֶשֶׁר שֶׁל
סְפִירִים לֹא פוֹתְחִים פְּתוּחֹן
לְפָנֶיךָ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּמוֹ זֶה הַתּוֹרָה
עוֹמְדַת בֵּין שְׁנֵי בְּתִים, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיהָ ח) לְשֵׁנֵי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל
וְגו'. אֶחָד נִסְתַּר עֲלִיּוֹן, וְאֶחָד
גְּלוּי יוֹתֵר. [הַסְּתָר] הַעֲלִיּוֹן [וְהַ]
גְּדוּל, שֶׁכְּתוּב (דְּבָרִים ה) קוֹל גְּדוּל
וְלֹא יִסְף. וְהַקּוֹל הַפְּנִימִי הַזֶּה
הוּא שְׁלֵא נִשְׁמַע וְלֹא מִתְגַּלֶּה.
וְזֵהוּ כְּשֶׁנוֹבֵעַ בֵּית הַגְּרוּן, יוֹצֵאת
[בּו] ה' בְּחֻשָׁי, וְתַמִּיד נוֹבֵעַ וְלֹא
פּוֹסֵק. וְהוּא דִק פְּנִימִי שְׁלֵא
נִשְׁמַע לְעוֹלָמִים.

וּמִכַּאֵן יוֹצֵאת הַתּוֹרָה שֶׁהִיא קוֹל
יַעֲקֹב. וְזֶה נִשְׁמַע [שְׁנִשְׁמַע] שִׁוּצָא
[יּוֹצֵא] מֵאוֹתָהּ שְׁלֵא נִשְׁמַעַת, וְאַחַר
כֶּף הַדְּבֹר נֶאֱחָז עִמּוֹ וְיוֹצֵא
הַחוּצָה מִכּוּחוֹ וּמִתְקַפּוֹ. וְקוֹל שֶׁל
יַעֲקֹב שֶׁהוּא תּוֹרָה, אוֹחֵז בֵּין
שְׁתֵּי נְקֻבוֹת. אוֹחֵז בְּפְנִימֵי הַזֶּה
שְׁלֵא נִשְׁמַע, וְאוֹחֵז בְּזֶה שֶׁבְּחוּץ
שְׁנִשְׁמַע.

שְׁנַיִם הֵם שְׁלֵא נִשְׁמַעִים, וּשְׁנַיִם
שְׁנִשְׁמַעִים. שְׁנַיִם שְׁלֵא נִשְׁמַעִים
זֹהִי חֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה הַנִּסְתָּרַת
שְׁעוֹמְדַת בְּמַחְשָׁבָה שְׁלֵא מִתְגַּלֶּה
וְלֹא נִשְׁמַעַת. אַחַר כֶּף יוֹצֵאת
וּמִתְגַּלֶּה מְעַט בְּחֻשָׁי, שְׁלֵא
נִשְׁמַע אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא קוֹל גְּדוּל,
שֶׁהוּא דִק וְיוֹצֵא בְּחֻשָׁי.

שְׁנַיִם הֵם שְׁנִשְׁמַעִים, אוֹתָם
שִׁוּצָאִים מִכַּאֵן הַקּוֹל שֶׁל יַעֲקֹב
וְדְבוּר שְׁנֶאֱחָז עִמּוֹ. הַקּוֹל הַגְּדוּל
הַזֶּה שֶׁהוּא בְּחֻשָׁי שְׁלֵא נִשְׁמַע,
הִיא בֵּית לְחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְכֹל
נְקֻבָה נִקְרָאת בִּי"ת. וְהַדְּבֹר
הַאֲחֵרוֹן הַזֶּה הוּא בֵּית לְקוֹל שֶׁל

בַּר נְפִיק בְּאַרְחָא לְאוּ הַכִּי. אֵימָא עֲלָאָה
אֲתַחְבְּרַת בְּהַדִּיה וְתַתָּאָה אֲשַׁתְּאַרַת. כַּד
תָּב לְבֵיתִיהָ בְּעֵי לְאַתְעַטְרָא בְּתַרִּי נוּקְבֵי
כַּדְקָאֲמָרֵן. אָמַר רַבִּי פְּנִיחָס אֶפְלוּ בְּקַלְפֵי
סְנַפְוִירֵי קִטְרָא לֹא פְתַחִי (דף נ"ב) עֲטָרָא קִמְךָ.
אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּגוּוֹנָא דָא אוּרִייתָא קֵאִים
בֵּין תְּרֵי בְּתִים, כְּמָה דְכְּתִיב, (יִשְׁעִיהָ ח)

לְשֵׁנֵי בְּתֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. חַד סְתִימָא עֲלָאָה.
וְחַד אֲתַגְלִיא יִתִּיר. (סְתִימָא) עֲלָאָה (דָא) קוֹל גְּדוּל
דְכְּתִיב, (דְּבָרִים ה) קוֹל גְּדוּל וְלֹא יִסְף. וְהֵאֵי קוֹל
פְּנִימָאָה אִיהוּ דְלֹא אֲשַׁתְּמַע וְלֹא אֲתַגְלִיא.
וְדָא הוּא כַּד נְבִיעַ בֵּי גְרוּן אֶפִּיק (בִּיה) ה'
בְּחֻשָׁי וְנְבִיעַ תְּדִיר וְלֹא פְּסֵק. וְאִיהוּ דְקָה
פְּנִימָאָה דְלֹא אֲשַׁתְּמַע לְעֲלָמִין.

וּמִחְבָּא נְפָקָא אוּרִייתָא דְאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב.
וְהֵאֵי אֲשַׁתְּמַע (ד"א דְאֲשַׁתְּמַע) דְנִפְקָא (ד"א
נִפְקָא) מִהֵהִיא דְלֹא אֲשַׁתְּמַע. וְלִבְתַּר אֲתַאֲחִיד
דְבוּר בְּהַדִּיה וְנִפְקַ לְבַר מַחִילִיה וּמִתְקַפִּיה.
וְקוֹל דְיַעֲקֹב דְאִיהוּ אוּרִייתָא אֲחִיד בֵּין תְּרֵי
נְקֻבֵי. אֲחִיד בְּהֵאֵי פְּנִימָאָה דְלֹא אֲשַׁתְּמַע.
וְאֲחִיד בְּהֵאֵי דְלְבַר דְאֲשַׁתְּמַע.

תְּרִין אַנוּן דְלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ וְתִרִין אַנוּן
דְאֲשַׁתְּמַעוּ. תְּרִין דְלֹא אֲשַׁתְּמַעוּ, דָא
הוּא חֲכָמָה עֲלָאָה סְתִימָאָה דְקִיִּמָא
בְּמַחְשָׁבָה דְלֹא אֲתַגְלִיא וְלֹא אֲשַׁתְּמַע. לְבְתַר
נְפָקָא וְאֲתַגְלִיא זְעִיר בְּחֻשָׁי דְלֹא אֲשַׁתְּמַע
הֵהוּא דְאֶקְרִי קוֹל גְּדוּל דְהוּא דִק וְנִפְיק
בְּחֻשָׁי.

תְּרִין אַנוּן דְאֲשַׁתְּמַעוּ, אַנוּן דְנִפְקֵי מִחְבָּא
קוֹל דְיַעֲקֹב וְדְבוּר דְאֲתַאֲחִיד בְּהַדִּיה.
הֵאֵי קוֹל גְּדוּל דְאִיהוּ בְּחֻשָׁי וְלֹא אֲשַׁתְּמַע.
אִיהֵי בִי"ת לְחֲכָמָה עֲלָאָה. וְכֹל נוּקְבָא בִי"ת
אֶקְרִי. וְהֵאֵי דְבוּר בְּתַרְאָה אִיהוּ בֵּית לְקוֹל

יַעֲקֹב שֶׁהוּא תּוֹרָה. וְעַל פֶּן הַתּוֹרָה מִתְחִילָה בְּבִי"ת, בִּי"ת רֵאשִׁית.

פָּתַח וְאָמַר, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, הִינּוּ שְׁפָתוֹב וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע. אֶת הַשָּׁמַיִם, הִינּוּ שְׁפָתוֹב וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם. וְאֵת הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עֲצָם מַעֲצָמִי. וְדָאֵי זוּהֵי אָרֶץ הַחַיִּים.

עוֹד פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים ק) נָאֵם ה' לֵאדֹנִי שָׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אֵיבֹיךָ הַדָּם לְרַגְלֶיךָ. נָאֵם ה' לֵאדֹנִי - הַדְרָגָה הַעֲלִיּוֹנָה לְדְרָגָה הַתַּחְתּוֹנָה אוֹמֶרֶת שָׁב לִימִינִי, לְקִשְׁר מַעֲרֻבִית בְּדְרוֹמִית, שְׁמַאל בְּיָמִין, כְּדִי לְשַׁבֵּר אֶת כַּחַם שֶׁל שְׁאָר הָעַמִּים עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נָאֵם ה' לֵאדֹנִי - נָאֵם ה' זֶה יַעֲקֹב. לֵאדֹנִי - זֶה (יהושע ג) אָרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. דְּבַר אַחַר נָאֵם ה' - זֶה יוֹבֵל. לֵאדֹנִי - זוֹ שְׁמִטָּה, שְׁפָתוֹב בָּהּ (שמות כא) אֶהְבֹּתִי אֶת אֲדֹנִי. שָׁב לִימִינִי - שְׁהַרִי הַיָּמִין מִתְחִיל בַּיּוֹבֵל, וּשְׁמִטָּה צְרִיף לְקִשְׁר בְּיָמִין.

בֹּא רְאֵה, שְׁמִטָּה זוֹ לֹא נִקְשְׂרַת בְּקִיּוֹם שְׁלֵם בְּיָמִין וּבְשְׁמַאל מִיּוֹם שְׁנִבְרָאת. כְּשֶׁרוֹצֶה לְהִתְקַשֵּׁר, הוֹשִׁיט זְרוּעַ שְׁמַאל כַּגִּנְדָּה וּבְרָא אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבְגִלְלָה שֶׁהוּא מִצַּד שְׁמַאל, אֵין בּוֹ קִיּוֹם עַד הַזְּמַן שֶׁל הָאֱלֹף הַשְּׂבִיעִי, שְׁבָאוֹתוֹ יוֹם לַחֹדֶר מִתְקַשֵּׁר אֹז בְּיָמִין. וְאֹז תִּהְיֶה בֵּין הַיָּמִין וְהַשְּׁמַאל בְּקִיּוֹם שְׁלֵם, וַיִּמְצְאוּ שְׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרֶץ חֲדָשָׁה, וְאֹז לֹא תּוֹזוּ מִשֵּׁם לְעוֹלָמִים.

אִם כֵּן, בְּמָה נֶעֱמֵד שָׁב לִימִינִי? אֲלֵא עַד זְמַן יְרוּעַ, שְׁפָתוֹב עַד אֲשִׁית אֵיבֹיךָ הַדָּם לְרַגְלֶיךָ, וְלֹא תָמִיד. אָבֵל בְּאוֹתוֹ זְמַן לֹא תּוֹזוּ מִשֵּׁם לְעוֹלָמִים, שְׁפָתוֹב (ישעיה נד)

יַעֲקֹב דְּאִיהוּ אוֹרִייתָא. וְעַל דָּא אוֹרִייתָא שְׂרִיא בְּבִי"ת. בִּי"ת רֵאשִׁית.

פָּתַח וְאָמַר בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, הִינּוּ דְכָתִיב וַיִּבֶן יי אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע. אֶת הַשָּׁמַיִם הִינּוּ דְכָתִיב וַיִּבְאֶה אֶל הָאָדָם. וְאֵת הָאָרֶץ כְּמָה דְאֵת אָמַר וְעֲצָם מַעֲצָמִי. וְדָאֵי הַאי אִיהִי אָרֶץ הַחַיִּים.

הִנּוּ פָּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (תהלים ק) נָאֵם יי לֵאדֹנִי שָׁב לִימִינִי עַד אֲשִׁית אֵיבֹיךָ הַדָּם לְרַגְלֶיךָ. נָאֵם יי לֵאדֹנִי, דְּרָגָא עַלְאָה לְדְרָגָא תַתְּאָה קָאֱמַר שָׁב לִימִינִי, לְאֵתְקַשְׂרָא מַעֲרֻבִית בְּדְרוֹמִית שְׁמַאלָא בְּיָמִינָא. בְּגִין לְתַבְרָא חִילִיּהוֹן דְּשְׁאָר עַמִּין עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת. נָאֵם יי לֵאדֹנִי, נָאֵם יי דָּא יַעֲקֹב. לֵאדֹנִי דָּא (יהושע ג) אָרוֹן הַבְּרִית אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ. דְּבַר אַחַר נָאֵם יי דָּא יוֹבֵלָא. לֵאדֹנִי דָּא שְׁמִיטָה. דְּכָתִיב בָּהּ (שמות כא) אֶהְבֹּתִי אֶת אֲדֹנִי. שָׁב לִימִינִי דְּהָא יִמִּינָא בַּיּוֹבֵלָא שְׂרִיא. וּשְׁמִיטָה בְּעֵי לְאֵתְקַשְׂרָא בְּיָמִינָא.

הָא חֲזִי, שְׁמִיטָה דָּא לָא אֵתְקַשְׂר בְּקִיּוֹמָא שְׁלֵם בְּיָמִינָא וּבְשְׁמַאלָא מִיּוֹמָא דְּאֲשַׁתְּפַחַת, כְּדִ בְּעֵיא לְאֵתְקַשְׂרָא אוֹשִׁיט דְּרוּעָא שְׁמַאלָא לְקַבְלָהּ וּבְרָא עַלְמָא דִּין. וּבְגִין דְּהוּא מְסַטְרָא דְּשְׁמַאלָא לִית בֵּיהּ קִיּוֹמָא עַד זְמַנָּא דְּאֱלֹף שְׂבִיעָאָה. דְּבַהּ הוּא יוֹמָא לַחֹדֶר אֵתְקַשְׂר כְּדִין בְּיָמִינָא. וּכְדִין תִּהְיִי בֵּין יִמִּינָא וּשְׁמַאלָא בְּקִיּוֹמָא שְׁלֵם וַיִּשְׁתַּפְּחוּן שְׁמַיִם חֲדָשִׁים וְאָרֶץ חֲדָשָׁה וּכְדִין לָא תַעֲדִי מִתַּמָּן לְעַלְמִין.

אִי הָכִי בְּמַאי נּוֹקִים שָׁב לִימִינִי. אֲלֵא עַד זְמַנָּא יְדִיעָא דְּכָתִיב עַד אֲשִׁית אֵיבֹיךָ הַדָּם לְרַגְלֶיךָ וְלֹא תְדִיר. אָבֵל בְּהַהוּא זְמַנָּא לֹא תַעֲדִי מִתַּמָּן לְעַלְמִין דְּכָתִיב, (ישעיה נד) כִּי

כי ימין ושמאל תפּרוֹצִי לְמַהְיוֹי כְּלָא חַד.
הכל אַחַד.

בא ראה, את השמים - זו שכינה
עליונה (בינה). ואת הארץ - זו
שכינה שלמטה בהתחברות של
זכר ונקבה כאחד, והרי נאמר
כמו שהעירו בו החברים עד
עכשו.

רצו [רצה] ללכת. קמו. אמר רבי
שמעון, דבר פאן אצלנו. פתח
רבי שמעון ואמר, שני פסוקים
כתובים, (דברים ד) פי ה' אלהיך
אש אכלה הוא, וכתוב שם (שם)
ואתם הדבקים בה' אלהיכם
חיים כלכם היום. את הפסוקים
הללו בארנו אותם בכמה
מקומות, והחברים העירו בהם.
בא תראה, פי ה' אלהיך אש
אכלה הוא, הרי נאמר הדבר הזה
בתוך החברים שיש אש אוכלת
אש, [יש אש] ואוכלת אותה
ומשמידה אותה, היות שיש אש
חזקה מאש, ופרשה.

אבר בא ראה, מי שרוצה לדעת
חכמת היחוד הקדוש, יסתכל
בשלהבת שעולה מתוך הגחלת
או מתוך נר שדולק. שהרי
השלהבת לא עולה אלא
כשנאחזת בדבר גס [אחר].

בא ראה, בשלהבת שעולה יש
שני אורות. אחד אור לבן
שמאיר, ואחד אור שגחזו בה
שחר או תכלת. אותו אור לבן
הוא למעלה ועולה בדרך ישר,
ותחמיו אותו אור תכלת או שחר
שהוא פסא לאותו לבן.

ואותו אור לבן שורה עליו,
ונאחזים זה בזה להיות הכל
אחד. ואותו אור שחר או גון
תכלת שהוא למטה הוא פסא
כבוד לאותו לבן, ועל זה סוד
התכלת. וכפא זה תכלת שחר
נאחז בדבר אחר להדלק, שהוא
מלמטה, והוא מעורר אותו

תא חזי, את השמים דא שכינתא עלאה.
ואת הארץ דא שכינתא דלתתא
באתחברותא דדכר ונוקבא פחדא. והא
אתמר כמה דאתערו ביה חברייא עד כען.

בעו (ד"א בעא) למיזל. קמו. אמר רבי שמעון
מלה הכא גבן. פתח רבי שמעון ואמר,
תרי קראי כתיבי, (דברים ד) פי יי אלהיך אש
אוכלה הוא. וכתוב התם (דברים ד) ואתם
הדבקים ביי אלהיכם חיים כלכם היום. הני
קראי אוקימנא להו בכמה אתר ואתערו בהו
חברייא. תא חזי, פי יי אלהיך אש אוכלה
הוא, הא אתמר מלה דא כגו חברייא דאית
אשא אכלא אשא (ואית אשא) ואכיל לה ושצי
לה. בגין דאית אשא תקיפא מאשא
ואוקמוה.

אבר תא חזי, מאן דבעי למנדע חכמתא
דיחודא קדישא. יסתכל בשלהובא
דסלקא מגו גחלתא. או מגו בוצינא דדליק.
דהא שלהובא לא סלקא אלא (דף נא ע"א) כד
אתאחיד במלה גסה (נ"א אחרא).

תא חזי, בשלהובא דסלקא אית תרין
נהורין. חד נהורא חורא דנהיר. וחד
נהורא דאתאחיד בה אוכמא או תכלא. ההוא
נהורא חורא איהו לעילא וסלקא באורח
מישור. ותחותיה ההוא נהורא תכלא או
אוכמא דאיהו כרסיא לנהורא חורא.

וההוא נהורא חורא שארי עלויה
ואתאחידו דא כדא למהיוי כלא חד.

וההוא נהורא אוכמא או גוון תכלא דאיהו
לתתא הוא כרסיא דיקר לנהורא חורא. ועל
דא רזא דתכלתא. והאי כרסיא תכלא אוכמא
אתאחד במלה אחרא לאתדלקא דהוא מתתא

וְהָיָה אֲתֵעֶר לִיָּה לְאַתְאֲחֵדָא בְּנֵהוּרָא חוּרָא
(כ"א על"א).

וְדָא תְכָלָא אוּכְמָא לְזַמְנִין אֲתֵהֵדֵר סוּמְקָא.
וְהָיָה נֵהוּרָא חוּרָא דְעֵלְיָה לָא אֲשַׁתְּנִי
לְעֵלְמִין דְּהָא חוּרָא הוּא תְדִיר. אָבֵל הָאִי
תְכָלָא אֲשַׁתְּנִי לְגוּוֹנִין אֵלִין. לְזַמְנִין תְכָלָא אוּ
אוּכְמָא. וְלְזַמְנִין סוּמְקָא. וְהָאִי אֲתֵאֲחִיד
לְתֵרִין סְטְרִין. אֲתֵאֲחִיד לְעֵילָא בְּהָהוּא נֵהוּרָא
(כ"א על"א) חוּרָא. אֲתֵאֲחִיד לְתַפָּא בְּהָהוּא מְלָה
דְּתַחֲתוּי דְמִתְקַנָּא בִּיה לְאַנְהָרָא (מלון דְּשׁוּיִין לִיָּה
לאדלקא) וְלֵאֲתֵאֲחֵדָא בִּיה.

וְדָא אָכְלָא תְדִיר וְשָׁצִי לְהָהוּא מְלָה דְּשׁוּיִין
לִיָּה. דְּהָא בְּכָל מָה דְּאֲתַדְבֵּק בִּיה לְתַפָּא
וְשָׂרְיָא עֵלּוּי הָהוּא נֵהוּרָא תְכָלָא שָׁצִי לִיָּה
וְאָכִיל לִיָּה. בְּגִין דְּאֲוֹרְחוּי הוּא לְשִׁיצָאָה
וְלִמְהוּי אָכִיל. דְּהָא בִּיה תְלִיָּא שָׁצוּ דְכָלָא
מוֹתָא דְכָלָא. וּבְגִינִי כֶּף אִיְהִי אָכִיל כָּל מָה
דְּאֲתַדְבֵּק בִּיה לְתַפָּא.

וְהָהוּא נֵהוּרָא חוּרָא דְּשָׂרְיָא עֵלּוּי לָא אָכִיל
וְלָא שָׁצִי לְעֵלְמִין וְלָא אֲשַׁתְּנִי
נֵהוּרִיָּה. וְעַל דָּא אָמַר מִשָּׁה כִּי יִי אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁ
אוּכְלָה הוּא. אוּכְלָה וְדָאִי. אָכִיל וְשָׁצִי כָּל מָה
דְּשָׂרְיָא תַּחֲתוּי. וְעַל דָּא אָמַר יִי אֱלֹהֵיךָ וְלָא
אֱלֹהֵינוּ. בְּגִין דְּמִשָּׁה בְּהָהוּא נֵהוּרָא חוּרָא
דְּלְעֵילָא הָוָה דְּלָא שָׁצִי וְלָא אָכִיל.

תָּא חֲזִי, לִית לִיָּה אֲתַעְרוּתָא לְאַתְדֵּלְקָא הָאִי
נֵהוּרָא תְכָלָא לְאַתְאֲחֵדָא בְּנֵהוּרָא
חוּרָא, אָלָא עַל יְדֵי יִשְׂרָאֵל דְּאֲנּוּן מִתְדַבְּקִין
בִּיה תַּחֲתוּי.

וְתָא חֲזִי, אָף עַל גַּב דְּאֲרַחֲיָה דְּהָאִי נֵהוּרָא
תְכָלָא אוּכְמָא לְשִׁיצָאָה כָּל מָה
דְּאֲתַדְבֵּק בִּיה תַּחֲתוּי. יִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקִין בִּיה
תַּחֲתוּי וְקִיִּימָן בְּקִיּוּמָא הָדָא הוּא דְכַתִּיב,

לְהַאֲחוּ בְּאוּר הַלְבָּן (העליון).
וְהַתְּכַלֵּת הַשְּׁחֹר הָזֶה לְפַעְמִים
חוּזֵר לְהִיּוֹת אָדָם. וְאוֹתוֹ אוּר לְבָן
שְׁעֵלְיוֹ לֹא מִשְׁתַּנֶּה לְעוֹלָמִים,
שְׁהֵרִי הוּא תָּמִיד לְבָן, אָבֵל
תְּכַלֵּת זֶה מִשְׁתַּנֶּה לְגוּוֹנִים הַלְלוּ.
לְפַעְמִים תְּכַלֵּת אוּ שְׁחֹר,
וְלְפַעְמִים אָדָם, וְזֶה נֶאֱחָז לְשַׁנִּי
צְדָדִים. נֶאֱחָז לְמַעְלָה בְּאוֹתוֹ אוּר
(עליון) לְבָן. נֶאֱחָז לְמַטָּה בְּדָבָר
הָהוּא שְׁתַּחֲתוּי שְׁמִתְקֵן בּוֹ
לְהָאִיר (דְּבָרִים שְׁמִים לוֹ לְהַדְלִיק)
וְלְהַאֲחוּ בּוֹ.

וְזוֹ אוּכְלָת תָּמִיד וּמִשְׁמִידָה
לְאוֹתוֹ דְּבָר שְׁמִים לֵה. שְׁהֵרִי
בְּכָל מָה שְׁנֹדְבֵק בּוֹ לְמַטָּה
וְשׁוּרָה עֵלְיוֹ, אוֹתוֹ אוּר תְּכַלֵּת
מִשְׁמִיד אוֹתוֹ וְאוּכַל אוֹתוֹ, מִשׁוּם
שְׁדַרְכּוֹ הִיא לְהַשְׁמִיד וְלְהִיּוֹת
אוּכַל, שְׁהֵרִי בּוֹ תְלוּיָה הַשְׁמִידָת
הַכַּל, מוֹת שֶׁל הַכַּל. וְלִכֵּן הִיא
אוּכְלָת כָּל מָה שְׁנֹדְבֵק בָּהּ
לְמַטָּה.

וְאוֹתוֹ אוּר לְבָן שְׁשׁוּרָה עֵלְיוֹ לֹא
אוּכַל וְלֹא מִשְׁמִיד לְעוֹלָמִים וְלֹא
מִשְׁתַּנֶּה אוּרוֹ, וְעַל זֶה אָמַר מִשָּׁה
כִּי ה' אֱלֹהֵיךָ אֲשֶׁר אָכְלָה הוּא.
אָכְלָה וְדָאִי. אוּכַל וּמִשְׁמִיד כָּל
מָה שְׁשׁוּרָה תַּחֲתוּי. וְעַל זֶה אָמַר
ה' אֱלֹהֵיךָ וְלֹא אֱלֹהֵינוּ, מִשׁוּם
שְׁמִשָּׁה בְּאוֹתוֹ אוּר לְבָן
שְׁלִמְעֵלָה הִיָּה שְׁלֹא הַשְׁמִיד וְלֹא
אָכַל.

בָּא רָאָה, אֵינן לוֹ הַתַּעוּרְרוּת
לְהַדְלִיק הָאוּר הַתְּכַלֵּת הָזֶה
לְהַתְּאֲחֵד בְּאוּר לְבָן אָלָא עַל יְדֵי
יִשְׂרָאֵל שְׁהֵם נְדַבְּקִים בּוֹ תַּחֲתוּי.
וּבָא וְרָאָה, אָף עַל פִּי שְׁדַרְכּוֹ שֶׁל
הָאוּר תְּכַלֵּת וְשְׁחֹר הָזֶה לְהַשְׁמִיד
כָּל מָה שְׁנֹדְבֵק בּוֹ תַּחֲתוּי, יִשְׂרָאֵל
נְדַבְּקִים בּוֹ תַּחֲתוּי וְעוֹמְדִים
בְּקִיּוּם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ד') וְאַתֶּם
הַדְּבָקִים בְּה' אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. בְּה'
אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא אֱלֹהֵינוּ (אָלָא בְּה')

(דברים ד) ואתם הדבקים בַּי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים. בַּי אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא אֱלֹהֵינוּ (אלא בַּי אֱלֹהֵיכֶם). בַּהֲהוּא נְהוּרָא תְכָלָא אוּכְמָא דְאֵכִיל וְשָׂצִי כָּל מַה דְאֲתַדְבֵּק בֵּיה תְּחוּתִיה. וְאַתּוּן מִתְדַבְּקֵן בֵּיה וְקַיְיִמִי. דְכָתִיב חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.

וְעַל נְהוּרָא חוּרָא, שְׂרִיָּא לְעִילָא נְהוּרָא סְתִימָא דְאֶקִּיף לִיה. וְרָזָא עֲלָאָה הֶכָּא. וְכָלָא תִשְׁפַּח בְּשִׁלְהוּבָא דְסָלִיק וְחֻכְמָתִין דְעֵלְיוֹנִין בֵּיה. אַתָּא רַבִּי פְּנַחֵס וּנְשָׁקִיָּה. אָמַר בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְאֵיעֲרַעְנָא הֶכָּא. אֲזִלוּ עַמִּיָּה דְרַבִּי פְּנַחֵס תְּלַת מֵילִין.

אַתְּדַרְדְּרוּ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֻבְרַיָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן הָא דְאַמְרֵן רָזָא דְחֻכְמָתָא אִיהוּ בִּיחּוּדָא קְדִישָׁא. דְבִגִּין כְּךָ ה"א בְּתַרְאָה דְשָׁמָא קְדִישָׁא אִיהוּ נְהוּרָא תְכָלָא אוּכְמָא דְאַתְאַחִיד בֵּיה"ו דִּהוּא נְהוּרָא חוּרָא דְנִהִיר. תָּא חַזִּי, לְזַמְנִין הָאִי נְהוּרָא תְכָלָא ד'. וְלְזַמְנִין ה'. אֵלָא בְּזַמְנָא דְלֹא מִתְדַבְּקֵן בֵּיה יִשְׂרָאֵל לְתַפָּא לְאַדְלָקָא לִיה לְאַתְאַחֲדָא בְּנְהוּרָא חוּרָא, אִיהוּ ד'. וְלְזַמְנָא דְמִתְעַרִי לִיה לְאַתְחַבְּרָא עִם נְהוּרָא חוּרָא כְּדִין אֶקְרִי ה'. מְנַלְן דְכָתִיב, (דברים כב) כִּי יְהִיָּה נְעֲרָה בְּתוּלָה, נְעַר פְּתִיב בְּלֹא ה'. מְאִי טַעְמָא בְּגִין דְלֹא אֲתַחַבְּרַת בְּדוּכּוּרָא. וּבְכָל אֲתַר דְלֹא אֲשַׁתְּכַח דְכַר וְנוּקְבָא, ה"א לֹא אֲשַׁתְּכַח וְסָלְקָא מִתְּמִין וְאַשְׁתָּאֵר ד'.

דְהָא אִיהִי כָּל זַמְנָא דְאַתְחַבְּרַת בְּנְהוּרָא חוּרָא דְנִהִיר אֶקְרִי ה'. דְהָא כְּדִין כְּלָא אֲתַחַבְּרַת פְּחָדָא. אִיהִי אֲתַדְבֵּקַת בְּנְהוּרָא חוּרָא, וְיִשְׂרָאֵל מִתְדַבְּקֵן בֵּיה (ד"א ל"ג לְתַפָּא) וְקַיְיִמָּא תְּחוּתָהּ לְאַדְלָקָא לָה. וְכְדִין כְּלָא חַד. וְדָא הוּא רָזָא דְקַרְבָּנָא. דְתַנְנָא דְסָלִיק אֲתַעַר לִיה לְהָאִי נְהוּרָא תְכָלָא לְאַדְלָקָא. וְכַד

אַלְהֵיכֶם], בְּאוּתוּ אֹר תְּכָלַת שְׁחַר שְׂאוּכַל וּמִשְׁמִיד כָּל מַה שְׁנִדְבֵּק בּוֹ תְּחַתִּי, וְאַתֶּם מִתְדַבְּקִים בּוֹ וְקַיְיִמִים, שְׁכָתוּב חַיִּים כְּלָכֶם הַיּוֹם.

וְעַל הָאוּר הַלְבֵן שְׂרׁוּי לְמַעְלָה אֹר נִסְתַּר שְׁמִקִּיף אוּתוּ, וְסוּד עֲלִיּוֹן כָּאֵן. וְהַכֵּל תְּמַצָּא בְּשִׁלְהֵבַת שְׁעוּלָה וְחֻכְמָתוֹ שֶׁל הָעֲלִיּוֹנִים בֵּה. כָּא ר' פְּנַחֵס וְנִשְׁקוּ. אָמַר, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁנַפְּגָשְׁנוּ כָּאֵן. הַלְכוּ עִם רַבִּי פְּנַחֵס שְׁלֹשָׁה מֵילִין.

חֻרְוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחֻבְרַיִם. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה שְׁאַמְרֵנוּ סוּד הַחֻכְמָה הוּא בִּיחּוּד הַקְּדוּשׁ שְׁמִשׁוּם כְּךָ ה"א אֲחֻרוּנָה שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ הוּא אֹר תְּכָלַת שְׁחַר שְׁנַאֲחֻז בֵּיה"ו, שֶׁהוּא אֹר לְבָן שְׁמַאִיר.

כָּא רָאָה, לְפַעְמִים הָאוּר הַתְּכָלַת ד', וְלְפַעְמִים ה'. אֵלָא בְּזַמֵּן שְׁלֹא נִדְבְּקִים בּוֹ יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה לְהַדְלִיק אוּתוּ לְהַאֲחֻז בְּאוּר הַלְבֵן הוּא ד', וְלְפַעְמִים שְׁמַעוֹרִירִים אוּתוּ לְהַתְּחַבֵּר עִם הָאוּר הַלְבֵן, אֲזִי נִקְרָא ה'. מִנִּין לְנוּ? שְׁכָתוּב (שם כב) כִּי יְהִיָּה נְעֲרָה בְּתוּלָה. נְעַר כְּתוּב בְּלִי ה', מַה הַטַּעַם? מִשׁוּם שְׁלֹא הִתְחַבְּרָה בְּזָכַר, וּבְכָל מְקוֹם שְׁלֹא נִמְצָאִים זָכַר וְנִקְבָּה, ה"א לֹא נִמְצָאָת וְעוּלָה מִשָּׁם, וְנִשְׁאַר ד'.

שְׁהַרִי הִיא כָּל זַמֵּן שְׁמִתְחַבְּרַת בְּאוּר הַלְבֵן שְׁמַאִיר נִקְרָאָת ה', שְׁהַרִי אֲזִי הַכֵּל מִתְחַבֵּר כְּאַחַד. הִיא נִדְבְּקַת בְּאוּר הַלְבֵן, וְיִשְׂרָאֵל נִדְבְּקִים בֵּיה [לְמַטָּה] וְעוּמְדִים תְּחַתִּיהָ לְהַדְלִיק אוּתָהּ, וְאֲזִי הַכֵּל אַחַד. וְזֵהוּ סוּד הַקְּרָבָן, שֶׁהַעֲשָׂן שְׁעוּלָה מְעוֹרֵר אוּתוּ לְאוּר הַתְּכָלַת הַזֶּה לְהַדְלִיק. וְכִשְׁנִדְלַק, מִתְחַבֵּר בְּאוּר הַלְבֵן, וְהַגֵּר דוּלַק

אֲתִדְלַק אֶתְחַבֵּר (דף נא ע"ב) בְּנִהוּרָא חוּרָא
וּשְׂרָגָא דְלִיק בִּיחודָא חַד.

וּבְגִין דְאַרְחִייה דְהַאי נְהוּרָא תְכֵלָא לְשִׁיצָאָה
וּלְמַהוּי אָכִיל כֹּל מַה דְאַתְדַּבֵּק בֵּיה
תְּחוּתִיה. כִּד רַעוּא אֲשַׁתְּפַח וּשְׂרָגָא דְלִיק
בְּחַבּוּרָא חַד כְּדִין כְּתִיב, (מלכים א יח) וַתְּפּוֹל אֵשׁ
ה' וַתֹּאכַל אֶת הָעוֹלָה וְגו'. וְכִדִּין אֲתִיידַע
דְּהַיָּא שְׂרָגָא דְלִיק בְּחַבּוּרָא חַד וְקִשּׁוּרָא
חַד. נְהוּרָא תְכֵלָא אֲתִדַּבֵּק בְּנִהוּרָא חוּרָא
וְאִיהוּ חַד. אָכִיל תְּחוּתִיה תְּרַבִּין וְעֵלוּן.
דְּמִשְׁמַע דְּהָא לָא אָכִיל (נ"א וְאִיהוּ וְעֵלוּן דְּהָא לָא אָכִיל)
תְּחוּתִיה, אֲלֵא בְּזִמְנָא דְאִיהוּ סְלִיק (נ"א דְלִיק)
וְכֵלָא אֲתַקְשֵׁר וְאֲתַחַבֵּר בְּנִהוּרָא חוּרָא.
וְכִדִּין שְׁלֵמָא דְעֵלְמִין כְּלָהוּ, וְכֹלָא אֲתַקְשֵׁר
בִּיחודָא חַד.

וְלִבְתַּר דְּסַיִים לְשִׁיצָאָה תְּחוּתִיה הַאי
נְהוּרָא תְכֵלָא, מִתְדַּבְּקִין בֵּיה
תְּחוּתִיה כְּהַנִּי וְלִיוָאֵי וְיִשְׂרָאֵל. אֵלִין בְּחֻדָּה
דְּשִׁיר. וְאֵלִין בְּרַעוּתָא דְלַבָּא וְאֵלִין בְּצִלוּתָא.
וּשְׂרָגָא דְלִיק עֲלִייהוּ. וְאַתְדַּבְּקוּ נְהוּרִין כְּחַד
וְנַהֲרִין עֵלְמִין וּמִתְבְּרַכִּין עֲלָאִין וְתַתְּאִין.
וְכִדִּין וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּינֵי אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
כְּלַכֶּם הַיּוֹם. וְאַתֶּם, אַתֶּם מִיבְעֵי לִיה.
אֲלֵא ו' לְאוֹסְפָא עַל תְּרַבִּין וְעֵלוּן דְאַנוּן
מִתְדַּבְּקִין בֵּיה וְאָכִלִין וְשַׁצְּאִין. וְאַתּוּן
מִתְדַּבְּקִין בֵּיה בְּהַהוּא נְהוּרָא תְכֵלָא אוּכְמָא
דְאַכְלָא וְאַתּוּן קִימִין הָדָא הוּא דְכְּתִיב חַיִּים
כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (ס"א וְתַכְלַת וְאַיְנִי), כֹּל גְּוֹנִין טְבִין
לְחֵלְמָא, בַּר מִתְכֵלָא דְאִיהוּ אָכִיל וְשַׁצֵּי
תְדִיר. וְאִיהוּ אֵילְנָא דְבֵיה מוּתָא וְשְׂרָיָא עַל
עֲלֵמָא תַתְּאָה. וּבְגִין דְכֵלָא שְׂרָיָא תְּחוּתִיה
אִיהוּ אָכִיל וְשַׁצֵּי.

בִּיחוד אָחַד.
וּמִשּׁוּם שְׂדִרְכוּ שֶׁל הָאוּר הַתְּכֵלֶת
הַזֶּה לְהַשְׁמִיד וּלְהִיּוֹת אוּכַל כֹּל מַה
שְׁנִדְבֵק בּוֹ תַּחְתּוּ. כְּשֶׁרְצוֹן נִמְצָא
וְנֵר דוֹלֵק בְּחַבּוּר אָחַד, אִז כְּתוּב
(מלכים-א יח) וַתְּפּוֹל אֵשׁ ה' וַתֹּאכַל אֶת
הָעוֹלָה וְגו'. וְאִז נוֹדַע שְׂאוּתוֹ נֵר
דוֹלֵק בְּחַבּוּר אָחַד וְקִשֵּׁר אָחַד.
אוּר תְּכֵלֶת נִדְבֵק בְּאוּר לְכֵן וְהוּא
אָחַד. אוּכַל תַּחְתּוּי חֲלָבִים וְעוֹלוֹת
שְׁמִשְׁמַע שׁוּדָה לֹא אוּכַל (נ"א וְהוּא
וְעוֹלוֹת שְׂחָרֵי לֹא אוּכַל) תַּחְתּוּי, אֲלֵא בְּזִמְן
שֶׁהוּא עוֹלָה (דוֹלֵק) וְהַכֹּל נִקְשֵׁר
וּמִתְחַבֵּר בְּאוּר הַלְכֵן, וְאִז הוּא
שְׁלוֹם הָעוֹלָמִים כֻּלָּם, וְהַכֹּל נִקְשֵׁר
בִּיחוד אָחַד.

וְאַחַר שְׁסִים לְהַשְׁמִיד תַּחְתּוּי אוּר
תְּכֵלֶת זֶה, מִתְדַּבְּקִים בּוֹ תַּחְתּוּי
כְּהַנִּים לְוִים וְיִשְׂרָאֵל. אֲלֵה בְּחֻדוֹת
הַשִּׁיר, וְאֵלֵה בְּרְצוֹן הַלֵב, וְאֵלֵה
בְּתַפְלָה. וְנֵר דוֹלֵק עֲלֵיהֶם.
וְנִדְבָקִים הָאוּרוֹת כְּאָחַד וּמְאִירִים
הָעוֹלָמוֹת, וּמִתְבְּרַכִּים עֲלִיוֹנִים
וְתַחְתּוֹנִים.

וְאִז וְאַתֶּם הַדְּבָקִים בֵּיה אֱלֹהֵיכֶם
חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. וְאַתֶּם? אַתֶּם
צְרִיף לְכַתּוּב! אֲלֵא ו' - לְהוֹסִיף עַל
חֲלָבִים וְעוֹלוֹת שֶׁהֵם נִדְבָקִים בּוֹ
וְאוּכָלִים וּמִשְׁמִידִים, וְאַתֶּם
מִתְדַּבְּקִים בּוֹ בְּאוּתוֹ אוּר תְּכֵלֶת
שְׂחַר שְׂאוּכְלָת וְאַתֶּם קִימִים. זֶהוּ
שְׁכַתוּב חַיִּים כְּלַכֶּם הַיּוֹם. (ס"א וְתַכְלַת
וְאַיְנִי) כֹּל הַגְּוֹנִים טוֹבִים לְחֵלֹם,
חוּץ מִתְכֵלֶת שֶׁהוּא אוּכַל וּמִשְׁמִיד
תְּמִיד, וְהוּא אֵילֵן שְׁבוּ מוֹת וְשׁוּרָה
עַל הָעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן. וּמִשּׁוּם
שֶׁהַכֹּל שׁוּרָה תַּחְתּוּי, הוּא אוּכַל
וּמִשְׁמִיד.

וְאַם תֹּאמַר כֵּן, גַּם שׁוּרָה בְּשְׁמִים
לְמַעְלָה, וְכַמָּה צְבָאוֹת הֵם
לְמַעְלָה, וְכֻלָּם [מִשְׁמִידִים וְאוּכָלִים]
קִימִים. בֹּא רְאֵה, כֹּל אוֹתֶם

וְאִי תִימָא הָכִי נְמִי שְׂרָיָא בְּשְׁמִיָא לְעֵילָא וְכַמָּה חֲזִילִין אַנוּן לְעֵילָא וְכַלְהוּ

שְׁלֹמֶעֱלָה בְּאוֹתוֹ אֹר תִּכְלֵת
נְכַלְלִים, אֲבָל הַתַּחֲתוֹנִים לֹא כָּף,
שֶׁהֵם דְּבַר גֶּס, הָעוֹלָם [ג"א אחר לַמָּסָה
על מה] שְׁעוֹמֵד וְשׁוֹרָה עָלָיו. וְלִכְן
אוֹכֵל וּמְשָׁמֵד אוֹתָם. וְאֵין לָהּ
דְּבַר אַחַר לְמִטָּה בְּעוֹלָם שְׁלֹא
יִשְׁמַד, מִשּׁוּם שְׁאוֹר הַתִּכְלֵת
מְשָׁמֵד כָּל מָה שְׁעוֹמֵד עָלָיו.

בְּאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה גִּנּוּיִם שֶׁל
מִינֵי אוֹרוֹת נִחְלַק הָעוֹלָם. שְׁבָעָה
נִחְלָקִים לְשִׁבְעָה תְּהוֹמוֹת. כָּל
אֶחָד מֵמָה בַּתְּהוֹם שְׁלוֹ, וְאַכְנִים
מִתְגַּלְגָּלוֹת בַּתוֹף הַתְּהוֹם, וְנִכְנָס
אוֹתוֹ אֹר בְּאוֹתָם אֲבָנִים וְנוֹקֵב
אוֹתָם, וּמִים יוֹצְאִים בָּהֶם,
וְשׁוֹקְעִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד עַל
הַתְּהוֹם וּמְכַסֶּה לְשָׁנֵי צְדָדִים.

יוֹצְאִים מִים בְּאוֹתָם נְקִיבִים,
וְנִכְנָס אֹר וּמְכַסֶּה לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי
הַתְּהוֹם. מִתְגַּלְגָּל הָאוֹר בַּחֲבֵרָתוֹ,
וּפּוֹגְשִׁים בְּאַחַד, וְנִחְלָקִים הַמִּים,
וְאוֹחֲזִים כָּל אוֹתָם שְׁבָעָה
בְּשִׁבְעָה תְּהוֹמוֹת, וְכוּרִים [וּשְׁרִים]
בְּחֻשְׁכִּים שֶׁל הַתְּהוֹם. וְהַחֻשְׁכִּים
הַלְלוּ מִתְעַרְבִים בָּהֶם, וְעוֹלִים
הַמִּים וְיוֹרְדִים וּמִתְגַּלְגָּלִים
בְּאוֹתָם מְאוֹרוֹת. וּמִתְעַרְבִים
כְּאַחַד אוֹרוֹת וַחֲשֵׁף וּמִים, וְנַעֲשׂוּ
מֵהֶם אוֹרוֹת שְׁלֹא נִרְאִים
חֻשׁוֹכִים.

כָּל אֶחָד מֵמָה בַּחֲבֵרוֹ, וְנִחְלָקִים
לְשִׁבְעָה וַחֲמִשָּׁה צְנוּרוֹת שֶׁל
הַתְּהוֹם, וּבָהֶם זֹרְמִים מִים. כָּל
צְנוּר וְצְנוּר עוֹלָה בְּקוֹלוֹ,
וְהַתְּהוֹמוֹת מְזַדְעָזְעִים. וּכְשִׁאוֹתוֹ
קוֹל נִשְׁמָע, כָּל תְּהוֹם קוֹרָא
לְחֵבְרוֹ וְאוֹמֵר: חֵלֵק מִימִיךָ
וְאַכְנָס כָּךְ. זֶהוּ שְׁכָתוּב (תְּהִלִּים מ"ב)
תְּהוֹם אֶל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל
צְנוּרֶיךָ.

תַּחַת אֵלֶּה שְׁלֹשׁ מְאוֹת [וּשְׁשִׁים]
וּשְׁמוֹנִים [וַחֲמִשָּׁה] גִּידִים. מֵהֶם
לְבָנִים וּמֵהֶם שְׁחָרִים וּמֵהֶם
אַדְמִים. נִכְלְלוּ זֶה בְּזֶה וְנַעֲשׂוּ גִזְוֹן

(שְׁצִי וְאַכִּיל) קִיִּימִי. תָּא חֲזִי, כָּל אֲנוּן דְּלַעֲיָלָא
בְּהֵוָא נְהוֹרָא תִּכְלָא אֲתַפְּלִין. אֲבָל תַּתְּאִי
לָאו הָכִי דְּאֲנוּן מְלָה גִסָּה עֲלִמָּא (נ"א אַחַרָא לְתַתְּאִי
על מה) דְּקִיִּימָא וְשְׁרִיא עֲלִיהֵ. וּבְגִין כָּךְ אֲכִיל
וְשְׁצִי לוֹן. וְלִית לָהּ מְלָה אַחַרָא לְתַתְּאִי
בְּעֲלִמָּא דְּלֹא אֲשַׁתְּצִי. בְּגִין דְּנְהוֹרָא תִּכְלָא
שְׁצִי לְכָל מָה דְּקִיִּימָא עֲלִיהֵ.

בְּאַרְבָּעִין וַחֲמִשׁ גִּוּוֵי זִינֵי נְהוֹרִין אֲתַפְּלִיג
עֲלִמָּא. שְׁבָעָה מִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה
תְּהוֹמִין. כָּל חַד בְּטַש בַּתְּהוֹמָא דִּילִיה וְאַכְנִין
מִתְגַּלְגָּלִין בְּגוֹ תְּהוֹמָא. וְעִיל הֵוָא נְהוֹרָא
בְּאֲנוּן אֲבָנִין וְנִקֵּב לוֹן. וּמִיא נְפָקוּ בְּהוּ
וְשָׁקְעִין כָּל חַד וְחַד עַל תְּהוֹמָא וַחֲפִיִיא
לְתַרִין סְטְרִין.

נְפָקוּ מִיא בְּאֲנוּן נִיקֵבִין וְעָאל נְהוֹרָא וּבְטַש
לְאַרְבַּע סְטְרֵי תְּהוֹמָא. מִתְגַּלְגָּלָא
נְהוֹרָא בַּחֲבֵרְתָהּ וְאַעֲרַעוּ בְּחַד וּפְלַגִין מִיִין
וְאַחֲדִין כָּל אֲנוּן שְׁבָעָה בְּשִׁבְעָה תְּהוֹמִי.
וְכִרְאָן (ס"א שְׂרִיא) בְּחֻשׁוֹכֵי תְּהוֹמָא. וַחֻשׁוֹכֵי אֲנוּן
אֲתַעֲרְבִי בְּהוֹן. וְסִלְקִין מִיא וְנִחְתִין
וּמִתְגַּלְגָּלִין בְּאֲנוּן נְהוֹרִין. וְאַתַּעֲרְבוּ כַחֲדָא
נְהוֹרִין וַחֻשׁוֹכִין וּמִיִין וְאַתַּעֲבִידוּ מַנִּיִיהוּ
נְהוֹרִין דְּלֹא אֲתַחֲזָאן חֻשׁוֹכָאן.

בְּטַש כָּל חַד בַּחֲבֵרִיה. וּמִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעִין
וַחֲמִשׁ צְנוּרֵי תְּהוֹמָא וּבְהוּ נְגַדִין מִיא.
כָּל צְנוּרָא וְצְנוּרָא סְלִיק בְּקִלְיָה (וְאַתְּעוּעוּ)
וְאַזְדַּעְזְעוּן תְּהוֹמִין. וְכַד הֵוָא קָלָא אֲשַׁתְּמַע,
כָּל תְּהוֹמָא קָרִי לְחֵבְרִיה וְאַמַר פְּלִיג מִימִךָ
וְאַעוֹל כָּךְ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (תְּהִלִּים מ"ב) תְּהוֹם
אֶל תְּהוֹם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרֶיךָ.

תְּחוֹת אֵלִין תְּלַת מְאָה (נ"א וְשִׁתִין) וַחֲמִנִין (וַחֲמִשָּׁה)
גִּידִין. מִנְהוֹן חִוּוֹרִין מִנְהוֹן אוֹכְמִין
מִנְהוֹן סוּמְקִין. אֲתַפְּלִילוּ דָא בְּדָא וְאַתַּעֲבִידוּ

אָחַד. אוֹתָם גִּידִים נִרְקְמוּ בְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת, וְכָל אַחַת נִקְרָאת רֶשֶׁת גִּידִים. [התקמו] נִרְקְמוּ זֶה בְּזֶה וַיּוֹרְדִים בְּתַחְתִּית הַתְּהוֹם. פִּתַּח אֵלֶּה עוֹמְדוֹת שְׁפֵי רְשָׁתוֹת כְּמֵרְאֵה הַבְּרֹזֶל, וְשְׁפֵי רְשָׁתוֹת אַחֲרוֹת כְּמֵרְאֵה הַנְּחֹשֶׁת.

שְׁנֵי כִסְאוֹת עוֹמְדִים עֲלֵיהֶם, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. כָּל אוֹתָן רְשָׁתוֹת מִחֲבֵרוֹת כְּאֶחָד, וּמִים יוֹרְדִים מֵאוֹתָם צְנוּרוֹת וְנִכְנָסִים בְּרְשָׁתוֹת הָאֵלֶּה. אוֹתָם שְׁנֵי כִסְאוֹת, אֶחָד כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ שָׁחַר, וְאֶחָד כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ תַּחַשׁ. שְׁנֵי הַכִּסְאוֹת הֵלְלוּ, כְּשֶׁהֵם עוֹלִים, עוֹלִים [כְּאֶחָד] בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר. וְכַשִּׁיּוֹרְדִים, יוֹרְדִים בְּאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ הַתַּחַשׁ.

שְׁנֵי הַכִּסְאוֹת הֵלְלוּ, אֶחָד מִיָּמִין וְאֶחָד מִשְּׂמָאל. וְאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר מִיָּמִין, וְאוֹתוֹ כִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ הַתַּחַשׁ מִשְּׂמָאל. כְּשֶׁעוֹלִים בְּכִסֵּא שֶׁל הַרְקִיעַ הַשָּׁחַר, מְנַמְיָד הַכִּסֵּא שֶׁל רְקִיעַ שְׂמָאל וַיּוֹרְדִים בּוֹ.

מִתְגַּלְגְּלִים הַכִּסְאוֹת אֶחָד בְּאֶחָד, [יורדים ולוקחים] לוקחים כָּל אוֹתָן הַרְשָׁתוֹת לְתוֹכָם וּמְכַנְּסִים אוֹתָם לְתַחְתִּית הַתְּהוֹם הַתַּחְתּוֹנָה. עוֹמֵד כִּסֵּא אֶחָד וְעוֹלָה לְמַעְלָה מִכָּל אוֹתָם הַתְּהוֹמוֹת, וְעוֹמֵד כִּסֵּא אַחֵר לְמַטָּה שֶׁל כָּל הַתְּהוֹמוֹת. בֵּין שְׁנֵי כִסְאוֹת אֵלוֹ מִתְגַּלְגְּלִים כָּל אוֹתָם הַתְּהוֹמוֹת. וְכָל אוֹתָם צְנוּרוֹת נִנְעָצוּ בֵּין שְׁנֵי הַכִּסְאוֹת הֵלְלוּ.

שְׁבָעִים וְחֲמִשָּׁה [אורות] צְנוּרוֹת הֵם. שְׁבַעֲהָ הֵם עֲלִיוֹנִים שֶׁל הַכֵּל, וְכָל אוֹתָם אַחֲרִים אַחֲזוּזִים בָּהֶם, וְכֻלָּם נִנְעָצִים בְּגִלְגְּלֵי הַכִּסֵּא הַזֶּה בְּצַד הַזֶּה, וְנִנְעָצִים בְּגִלְגְּלֵי הַכִּסֵּא הַזֶּה בְּצַד הַזֶּה.

אֲנוּן גִּידִין אֲתִרְקִימוּ בְשֶׁבַע עֶשְׂרֵה רְשָׁתוֹת. וְכָל חֵד רֶשֶׁת גִּידִין אֶקְרִי (אתְקִימוּ) אֲתִרְקִימוּ דָא בְּדָא וְנַחְתִּין בְּשִׁפּוּלֵי תְהוּמֵי. תַּחְתּוֹת אֵלִין. תְּרִין רְשָׁתִין קִיָּמִין כְּחִיזוּ דְפְרִזְלָא. וְתִרִין רְשָׁתִין אַחֲרֵינִין כְּחִיזוּ דְנַחֲשָׂא.

תְּרִין כְּרִסְוִין קִיָּמֵי עֲלֵייהוּ חֵד מִיָּמִינָא וְחֵד מִשְּׂמָאלָא. כָּל אֲנוּן רְשָׁתִין מִתְחַבְּרִין כְּחֵדָא וּמִיָּין נַחְתִּין מֵאֲנוּן צְנוּרִין וְעֵאלִין בְּאֵלִין רְשָׁתִין. אֲנוּן תְּרֵי כְּרִסְוִין חֵד כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא, וְחֵד כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא סַסְגוֹנָא. אֵלִין תְּרִין כְּרִסְוִין פֶּד אֲנוּן סְלָקִין סְלָקִין (בְּחֵד) בְּהֵהוּא כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא. וְכֵד נַחְתִּין נַחְתִּין בְּהֵהוּא כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא סַסְגוֹנָא.

אֵלִין תְּרִין כְּרִסְוִין חֵד מִיָּמִינָא וְחֵד מִשְּׂמָאלָא. וְהֵהוּא כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא מִיָּמִינָא. וְהֵהוּא כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא סַסְגוֹנָא מִשְּׂמָאלָא. (דף נב ע"א) פֶּד סְלָקִין בְּכְרִסְיָא דְרְקִיעָא אוּכְמָא, מֵאִיָּד כְּרִסְיָא דְרְקִיעָא שְׂמָאלָא וְנַחְתִּין בֵּיהּ.

מִתְגַּלְגְּלִין כְּרִסְוִין חֵד בְּחֵד (ס"א נחתי ונקטיו) נִקְטִין כָּל אֲנוּן רְשָׁתִין בְּגוּוֹיְהוּ וְעֵאלִין לֹון בְּשִׁפּוּלָא דְתְהוּמָא תַתְּאָה. קָאִים חֵד כְּרִסְיָא וְסְלִיק לְעֵילָא מִכָּל אֲנוּן תְּהוּמֵי. וְקָאִים כְּרִסְיָא אַחֲרָא לְתַתָּא דְכָל תְּהוּמֵי. בֵּין תְּרִין כְּרִסְוִין אֵלִין מִתְגַּלְגְּלִין כָּל אֲנוּן תְּהוּמֵי. וְכָל אֲנוּן צְנוּרִין אֲתִנְעָצוּ בֵּין תְּרִין כְּרִסְוִין אֵלִין.

שְׁבָעִין וְחֲמִשׁ (ר"א ל"ג נהרין) צְנוּרִין אֲנוּן. שְׁבַעֲהָ אֲנוּן עֲלָאֵי דְכֵלָא. וְכָל אֲנוּן אַחֲרֵינִין אַחֲדִין בְּהוּ. וְכֵלְהוּ נְעִיצֵי בְּגִלְגְּלוֹי דְהֵאֵי כְּרִסְיָא בְּסִטְרָא דָא. וְנְעִיצִין בְּגִלְגְּלוֹי דְהֵאֵי כְּרִסְיָא בְּסִטְרָא דָא.

בָּהֶם [ג"א בתהומות] מִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים. אוֹתָם שְׂיֹרְדִים כּוֹרִים בְּתַהוֹמוֹת וּבִקְעִים אוֹתָם. אוֹתָם שְׁעוֹלִים נִכְנָסִים בְּאוֹתָם נִקְבֵי הָאֲבָנִים, וְעוֹלִים וּמְמַלְאִים לְשִׁבְעַת הַיָּמִים. עַד כָּאן שִׁבְעָה גִּוְנִים שֶׁל אוֹרוֹת בְּסוּד עֲלִיּוֹן.

שִׁבְעָה אוֹרוֹת אַחֲרֵים נִחְלָקִים לְשִׁבְעָה יָמִים, וְיָם אֶחָד כּוֹלֵל אוֹתָם. אוֹתוֹ הַיָּם הָאֶחָד הוּא יָם הָעֲלִיּוֹן שֶׁכָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים כְּלוּלִים בּוֹ. שִׁבְעָה אוֹרוֹת הִלְלוּ נִכְנָסִים לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַיָּם וּמִפִּים בּוֹ לִים [לשבעים] לְשִׁבְעָה צְדָדִים. וְכָל צֶדֶד וְצֶדֶד נִחְלָק לְשִׁבְעָה נִחְלָיִם, כְּפִתּוּב (ישעיה יא) וְהִפְחוּ לְשִׁבְעָה נִחְלָיִם וְגוֹ'. וְכָל נִחַל וְנִחַל נִחְלָק לְשִׁבְעָה נְהָרוֹת, וְכָל נְהַר וְנְהַר נִחְלָק לְשִׁבְעַת דְּרָכִים, וְכָל דְּרֹךְ וְדְרֹךְ נִחְלָק לְשִׁבְעָה שְׁבִילִים, וְכָל מִימֵי הַיָּם כֻּלָּם נִכְנָסִים לְתוֹכָם.

שִׁבְעָה אוֹרוֹת עוֹלִים וְיוֹרְדִים לְשִׁבְעָה צְדָדִים. שִׁבְעָה אוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים נִכְנָסִים לְתוֹךְ הַיָּם. שֵׁשׁ הֵם, וּמְעֲלִיּוֹן אֶחָד יוֹצֵאִים. כְּמוֹ שְׁנוּטֵל הַיָּם, כִּף מִחְלָק מִימּוֹ לְכָל אוֹתָם יָמִים, לְכָל אוֹתָם נְהָרוֹת. תַּנִּין אֶחָד לְמַטָּה בְּצֶד שְׂמָאל שֵׁשׁ בְּכָל אוֹתָם נְהָרוֹת בְּאֵל בְּצֶד. קִשְׁקִשׁוּ כֻלָּם חֲזָקִים כְּבָרוּזִל, וּמְגִיעַ לְשָׂב, וְשׂוֹאֵב מִקוּמָה. וְכָל אוֹתָם הָאוֹרוֹת נִחְשָׁכִים לְפָנָיו. פִּיּוֹ וּלְשׁוֹנוֹ לֹהֲטִים אֵשׁ. [חד לשונו] מִחְדָּדֶת לְשׁוֹנוֹ כְּחֶרֶב חֲזָקָה.

עַד שְׁמִיעַ לְהַכְנִס לְמַקְדָּשׁ לְתוֹךְ הַיָּם, וְאֵז מְטַמֵּא אֶת הַמַּקְדָּשׁ וְהָאוֹרוֹת נִחְשָׁכִים, וְאוֹרוֹת עֲלִיּוֹנִים עוֹלִים מֵהֵימָּה. וְאֵז נִחְלָקִים מִימֵי הַיָּם בְּצֶד שְׂמָאל, וְהַיָּם קוֹפֵא וּמִימּוֹ לֹא זוֹרְמִים. וְעַל זֶה סוּד הַדְּבָר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים. רָזָא דְחוּיָא בִישָׂא נַחֲת

בְּהוֹן מִיִּין (ג"א בתהומות) סִלְקִין וְנַחֲתִין. אֲנוּן דְּנַחֲתִין פְּרָאן בְּתַהוּמֵי וּבִקְעֵי לוּן. אֲנוּן דְּסִלְקִין עֲלָאִין בְּאֲנוּן נוּקְבֵי אֲבָנִין וְסִלְקִין וּמְלִיִין לְשִׁבְעַת יָמִין. עַד כָּאן שִׁבְעָה גִּוְנֵי נְהוּרִין פְּרָזָא עֲלָאָה.

שִׁבְעָה נְהוּרִין אַחֲרָנִין מִתְּפַלְגִין לְשִׁבְעָה יָמִים. וְיִמָּא חַד כְּלִיל לוּן. הַהוּא יִמָּא חַד, אִיהוּ יִמָּא עֲלָאָה דְכֻלְהוּ שִׁבְעַת יָמִין כְּלִילָן בִּיהַ. שִׁבְעָה נְהוּרִין אֲלִין עֲאֲלִין לְגוֹ הַהוּא יִמָּא וּמְחָאן לִיהַ לְיִמָּא (לשבעין) לְשִׁבְעָה סְטָרִין. וְכָל סְטָרָא וְסְטָרָא אֲתַפְלַג לְשִׁבְעָה נַחֲלִין. פְּדַכְתִּיב, (ישעיה יא) וְהִפְחוּ לְשִׁבְעָה נִחְלָיִם וְגוֹ' וְכָל נִחְלָא וְנַחֲלָא אֲתַפְלַג לְשִׁבְעָה נְהָרִין. וְכָל נְהָרָא וְנְהָרָא אֲתַפְלַג לְשִׁבְעָה אֲרַחֲיָן. וְכָל אוֹרְחָא וְאוֹרְחָא אֲתַפְלַג לְשִׁבְעָה שְׁבִילִין. וְכָל מִימוּי דְיִמָּא כְּלַהוֹן עֲאֲלִין לְגוּוִיָּהוּ.

שִׁבְעָה נְהוּרִין סִלְקִין וְנַחֲתִין לְשִׁבְעָה סְטָרִין. שִׁבְעָה נְהוּרִין עֲלָאִין עֲאֲלִין לְגוֹ יִמָּא. שְׂתָא אֲנוּן וּמְחַד עֲלָאָה נִפְקִי. כְּמָה דְנִטִּיל יִמָּא הָכִי פְּלִיג מִימוּי לְכָל אֲנוּן יָמִין. לְכָל אֲנוּן נְהָרִין. חַד תַּנִּינָא לְתַתָּא בְּסִטְר שְׂמָאלָא שְׂאֵט בְּכָל אֲנוּן נְהָרִין אֲתִי בְּסִטְר קִשְׁקִשׁוּי כְּלַהוֹן תְּקִיפִין כְּפְרָזְלָא וּמְטִי לְשִׂאֲבָא וְשִׂאִיב אֲתָרָה. וְכָל אֲנוּן נְהוּרִין אֲתַחֲשָׁכֵן קַמִּיהַ. פּוּמִיָּה וְלִישְׁנִיָּה מְלַהֲטָא אֲשָׂא (חדוד דְלִישְׁנִיָּה) חַדוּד לִישְׁנִיָּה כְּחֶרֶב תְּקִיפָא.

עַד דְּמְטִי לְמִיעַל לְמַקְדָּשָׁא גוֹ יִמָּא וּכְדִין סְאִיב מַקְדָּשָׁא וְאֲתַחֲשָׁכֵן נְהוּרִין. וְנְהוּרִין עֲלָאִין סִלְקִין מִן יִמָּא. פְּדִין יִמָּא מִתְּפַלְגִין מִימוּי בְּסִטְר שְׂמָאלָא וְיִמָּא קֶאֱפִי וְלֹא נִגְדִין מִימוּי. וְעַל דָּא רָזָא דְמִלָּה כְּמָה דְכְּתִיב וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְיָ אֱלֹהִים. רָזָא דְחוּיָא בִישָׂא נַחֲת

השָׁדָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים.
סוד הַנְּחֹשׁ הָרַע יוֹרֵד מִלְמַטָּה
לְמַעְלָה [ס"י מִלְמַעְלָה לְמַטָּה], וְהוּא שֵׁט
עַל פְּנֵי הַמַּיִם הַמְרִירִים, וְיוֹרֵד
לְפָתוֹת לְמַטָּה עַד שֶׁיִּפְּלוּ לְתוֹךְ
רִשְׁתּוֹ.

הַנְּחֹשׁ הַזֶּה הוּא מוֹת שְׂבָעוֹלָם,
וְהוּא נִכְנָס בְּמַעְוֵי הַנְּסֻפְרִים שֶׁל
הָאָדָם. הוּא לְצַד שְׂמָאל. וַיֵּשׁ
נְחֹשׁ אַחֵר שֶׁל הַחַיִּים בְּצַד יָמִין.
שְׁנֵיהֶם הוֹלְכִים עִם בֶּן הָאָדָם
כְּמוֹ שְׂבָאֲרֹנָה.

מִבְּרַחַת הַשָּׂדֶה, שְׁהָרִי כָּל שָׂאֵר
חַיּוֹת הַשָּׂדֶה אֵין בָּהֶם חָכְם לְהִרַע
כְּמוֹ זֶה, מִשּׁוּם שֶׁהוּא זִהְמַת
הַזָּהָב. אוֹי לְמִי שֶׁנִּמְשָׁף אַחֲרָיו,
שֶׁהוּא גוֹרֵם לוֹ מוֹת וּלְכָל מִי
שֶׁהוֹלֵךְ אַחֲרָיו, וְהָרִי בְּאֲרֹנָה.
אָדָם נִמְשָׁף אַחֲרָיו לְמַטָּה וְיוֹרֵד
לְדַעַת בְּכָל מָה שֶׁלְּמַטָּה. כְּמוֹ
שִׁירָד, כִּף נִמְשָׁף רְצוֹנוֹ וְדִרְכּוֹ
אַחֲרֵיהֶם, עַד שֶׁמִּגִּיעִים לְנְחֹשׁ
הַזֶּה וְרוֹאִים תַּאֲוַת הָעוֹלָם וְדִרְכּוֹ
שְׁטִים בְּמִקּוֹם זֶה. אִזְ קָם, וְהוּא
נִמְשָׁף אַחֵר אָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְנִדְבַק
בָּהֶם, וְגָרַם לָהֶם מוֹת וּלְכָל
הַדּוֹרוֹת שְׂבָאוֹ אַחֲרָיו. עַד
שֶׁהִגִּיעוּ יִשְׂרָאֵל לְהָר סִינַי, לֹא
פָּסְקָה זִהְמַת מִהָעוֹלָם, וְהָרִי
נִתְבָּאֵר. כִּיּוֹן שֶׁחֲטָאוּ וְנִדְבְּקוּ
בְּעֵץ שְׁשׂוּרָה בּוֹ מוֹת לְמַטָּה, מָה
כְּתוּב? וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל ה'
אֱלֹהִים מִתְּהַלֵּךְ בְּגִן. מִהֵלֶךְ אֵין
כְּתוּב כָּאֵן, אֲלֹא מִתְּהַלֵּךְ.

בֹּא רְאֵה, עַד שֶׁאָדָם לֹא חָטָא,
הָיָה עוֹלָה וְעוֹמֵד בְּחֻכְמַת הָאוֹר
הָעֲלִיּוֹן וְלֹא הָיָה נִפְרָד מֵעֵץ
הַחַיִּים. כִּיּוֹן שֶׁהִגְדִּיל תַּאֲוָתוֹ
לְדַעַת וּלְרַדַּת לְמַטָּה, נִמְשָׁף
אַחֲרֵיהֶם עַד שֶׁנִּפְרַד מֵעֵץ הַחַיִּים,
וַיֵּדַע רַע וְעֹזֵב הַטּוֹב. וְעַל זֶה
כְּתוּב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ
רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְרַף רַע. מִי
שֶׁנִּמְשָׁף אַחֵר רַע, אֵין לוֹ דִּינָה

מִתְּתָא לְעִילָא (ס"י מַעֲלָא לְתַתָּא) וְהוּא שְׂאֵט עַל
אִפִּי מִיַּין מְרִירָן. וְנַחֲתִית לְאַפְתִּי לְתַתָּא עַד
דִּיפְּלוֹן גּוֹ רִשְׁתּוֹי.

הָאִי חוּזָא הִיא מוֹתָא דְעֵלְמָא. וְהוּא עָאל
בְּמַעְוֵי דְסֻפְרִים דְּבֵר נָשׁ, הוּא לְסֻטְר
שְׂמָאֲלָא. וְאִית חוּזָא אַחְרָא דְחַיִּי בְּסֻטְר
יְמִינָא. תְּרוּוֹיִיהוּ אֲזִלִּי עֲמִיהָ דְּבֵר נָשׁ. כְּמָה
דְּאוּקְמוּהָ.

מִבְּרַחַת הַשָּׂדֶה דְּהָא כָּל שְׂאֵר חַיּוֹן
דְּחַקְלָא לִית בְּהוּ חַפִּים לְאַבְאָשָׁא
כְּהָאִי. בְּגִין דְּאִיהוּ זִוְהִמָּא דְּדִהְבָּא. וְוִי לְמָאן
דְּאִתְמָשִׁיף אַבְתְּרִיהָ. דְּאִיהוּ גְרִים לִיה מוֹתָא
וּלְכָל דְּאִתְיִין אַבְתְּרִיהָ. וְהָא אוּקְמוּהָ. אָדָם
אִתְמָשִׁיף אַבְתְּרִיהָ לְתַתָּא וְנַחֲתִית לְמַנְדַּע בְּכָל
מָה דְּלְתַתָּא. כְּמָה דְּנַחֲתִית, הִכִּי אִתְמָשִׁיף
רְעוּתִיהָ וְאַרְחוּי אַבְתְּרִיִּיהוּ עַד דְּמָטִין לְהָאִי
חוּזָא וְחָמוּ תִיאוּבְתִיָּה דְּעֵלְמָא וְשֵׁטוֹ אַרְחוּי
בְּאַתְר דָּא. כְּדִין קָם וְאִתְמָשִׁיף אִיהוּ
אַבְתְּרִיִּיהוּ דְּאָדָם וְאִתְתִּיָּה וְאִתְדַבַּק בְּהוּ
וְגָרִים לְהוּ מוֹתָא וּבְכָל דְּרִי דְּאִתּוֹ אַבְתְּרִיהָ.
עַד דְּמָטוּ יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְּסִינַי לֹא פָּסַק
זִוְהִמָּא דִּילִיָּה מַעֲלָמָא. וְהָא אִתְמָר. כִּיּוֹן
דְּחָטּוּ וְאִתְדַבְּקוּ בְּאִילָנָא דְּשָׂרְיָא בִּיה מוֹתָא
לְתַתָּא. מָה כְּתִיב וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יי אֱלֹהִים
מִתְּהַלֵּךְ בְּגִן. מִהֵלֶךְ אֵין כְּתִיב כָּאֵן. אֲלֹא
מִתְּהַלֵּךְ.

הָא חוּזִי, עַד לֹא חָטָא אָדָם, הוּהוּ סְלִיק וְקָאִים
בְּחֻכְמָה דְּנִהִירוֹ עֲלָאָה. וְלֹא הוּהוּ מִתְפָּרֵשׁ
מֵאִילָנָא דְּחַיִּי. כִּיּוֹן דְּאִסְגִּי תִיאוּבְתָא לְמַנְדַּע
וּלְנַחֲתָא לְתַתָּא, אִתְמָשִׁיף אַבְתְּרִיִּיהוּ, עַד
דְּאִתְפָּרֵשׁ מֵאִילָנָא דְּחַיִּי. וַיֵּדַע רַע וְשָׁבַק טוֹב.
וְעַל דָּא כְּתִיב (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפֵץ רָשָׁע אֶתָּה
לֹא יִגְרַף (דף נב ע"ב) רַע. מָאן דְּאִתְמָשִׁיף

עם עץ החיים.

ועד שלא חטאו, היו שומעים קול מלמעלה והיו יודעים חכמה עליונה ועומדים בקיום של זהר העליון ולא פוחדים. כיון שחטאו, אפלו קול שלמטה לא יכלו לעמד בו. כמו זה, עד שלא חטאו ישראל, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני נתבטלה מהם והמת הנחש הזה, שהרי אז בטול יצר הרע הזה מהעולם ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעץ החיים ועלו למעלה ולא ירדו למטה.

אז היו יודעים ורואים אספקלריות עליונות, ועיניהם אורו ושמים לדעת ולשמע. ואז חגר להם הקדוש ברוך הוא חגורות של אותיות שמו הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה ולא יטמא אותם כמו קדם. כיון שחטאו בעגל, בטלו מהם כל אותן דרגות ואורות עליונים, ובטלו מהם אותן חגורות מזינות שהתעטרו מהשם העליון הקדוש, והמשיכו עליהם נחש הרע כמו מקדם וגרמו מות לכל העולם. ואחר כך מה כתוב? (שמות לד) וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו.

בא ראה מה כתוב בתחלה [שמות ד], וירא ישראל את היד הגדולה. וכלם רואים אורות עליונים ומאירים באספקלריה שמאירה, שכתוב, (שם) וכל העם ראים את הקולות. ועל היס היו רואים ולא פוחדים, שכתוב (שם טו) זה אלי ואנוהו. אחר שחטאו, פני הסרסור לא היו יכולים לראות, שכתוב (שם לד) וייראו מגשת אליו.

בא ראה מה כתוב בהם, (שם לג) ויתנצלו בני

בתר רע, לית ליה דירה עם אילנא דחיי. ועד לא חטאו הוה שמעין קלא מלעילא והוה ידעי חכמתא עלאה וקיימי בקיומא דזיהרא עלאה ולא דחלי. כיון דחטאו אפילו קלא דלתתא לא הוי יכלין למיקם ביה. פגוונא דא עד לא חבו ישראל בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו זיהמא דהאי חיויא. דהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו. וכדין אתאחידו באילנא דחיי וסלקו לעילא ולא נחתו לתתא.

כדין הוה ידעין וחקמאן אספקלריאן עלאין ואתנהרין עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע. וכדין חגר לון קדשא בריך הוא חגורין דאתון דשמיה קדישא דלא ייכול לשלטאה עלייהו האי חויא ולא יסאב לון פקדמיתא. כיון דחטאו בעגל אתעבר מנייהו כל אנון דרגין ונהורין עלאין. ואתעברו מנייהו אנון חגירו מזינין דאתעטרו משמא עלאה קדישא. ואמשיכו עלייהו חויא בישא כמלקדמין וגרמו מותא לכל עלמא. ולבתר מה כתיב (שמות לג) וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו.

הא חזי, מה כתיב בקדמיתא (שמות יד) וירא ישראל את היד הגדולה וכלהו חמאן זהרין עלאין ומתנהרין באספקלריא דנהרא דכתיב, (שמות כ) וכל העם רואים את הקולות. ועל ימא הוה חמאן ולא דחלין דכתיב, (שמות טו) זה אלי ואנוהו. לבתר דחטו, פני הסרסור לא הוה יכלין למחמי דכתיב (שמות לד) וייראו מגשת אליו.

הא חזי, מה כתיב בהו (שמות לג) ויתנצלו בני

מֵהָר חוֹרֵב, שִׁבְטֹלוּ מֵהֶם אוֹתָם כְּלֵי זֶזַן (וְהַתְּחַבְּרוּ בָהֶם) (וְהַתְּחַבְּרוּ בָהֶם) בְּהָר סִינִי כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם נַחֲשׁ רָע. כִּיִּזֵּן שִׁבְטֹלוּ מֵהֶם מֵה פְּתוּבָה? (שם) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנִטָּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, מֵה הַפְּסוּק הִזָּה אֵל זֶה? אֵלָּא כִּיִּזֵּן שִׁבְטֹלוּ מֵיִשְׂרָאֵל אוֹתָם כְּלֵי זֶזַן עֲלֵיוֹנִים, אָמַר, הָרִי וְדָאֵי מִכָּאן וְהִלָּאָה נַחֲשׁ רָע יָבֵא לְדוֹר בִּינֵיהֶם, וְאִם יָקוּם כָּאן מִקְדָּשׁ בִּינֵיהֶם - יִטְמָא. מִיד - וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנִטָּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. כִּי רָאָה מֹשֶׁה שֶׁהָרִי אֵזוּ יִשְׁלַט נַחֲשׁ רָע מֵה שְׁלֹא הִזָּה מִקְדָּשׁ לְזֶה.

וְקָרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָיָה בַּהֲתַחֲלָה אֵהָל מוֹעֵד? רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, וְרַבִּי אַבְא אָמַר לְרָע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב - מֵה מוֹעֵד שֶׁהוּא יוֹם חֲדוּהָ שֶׁל הַלְּבָנָה שְׁנֹתוֹסְפָה בּוֹ קִדְשָׁה. (מֵה מוֹעֵד) לֹא שׁוֹלֵטת בּוֹ חֲסְרוֹן, גַּם כָּאן קָרָא לָהּ בְּשֵׁם זֶה, לְהַרְאוֹת שֶׁהָרִי הַתְּרַחֵק (נַחֲשׁ) אֵהָל מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגָּם, וְעַל זֶה וְקָרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד פְּתוּבָה.

וְרַבִּי אַבְא אָמַר לְרָע - שֶׁהָרִי בַּהֲתַחֲלָה הִזָּה אֵהָל סֵתָם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ישעיה ל) אֵהָל בַּל יִצְעַן בַּל יִסַּע יִתְדוֹתָיו לְנֹצַח, וְעַכְשָׁו אֵהָל מוֹעֵד. בַּהֲתַחֲלָה לְתַת חַיִּים אֲרַפִּים לְעוֹלָמִים שְׁלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם מָוֹת, מִכָּאן וְהִלָּאָה אֵהָל מוֹעֵד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. עַכְשָׁו נִמְן בּוֹ זְמַן וְחַיִּים קְצוּבִים לְעוֹלָם. בַּהֲתַחֲלָה לֹא נִפְגָּם, וְעַכְשָׁו נִפְגָּם. בַּהֲתַחֲלָה חֲבָרוּתָא וְזוּיָג שֶׁל הַלְּבָנָה בְּשֵׁמֶשׁ שְׁלֹא יִסוּרוּ, עַכְשָׁו אֵהָל

יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדֵימָה מֵהָר חוֹרֵב. דְּאֵתְעֵבֵר מִנִּיִּיהוּ אֲנוּן מְזִינֵן (דְּאֵתְחַבְּרוּ בְהוּ ד"א דְּאֵתְחַבְּרוּ בְהוּ) בְּטוֹרָא דְּסִינִי בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הֵהוּא חוּיָא בִּישָׂא. כִּיִּזֵּן דְּאֵתְעֵבֵר מִנִּיִּיהוּ מֵה כְּתִיב, (שמות ל) וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנִטָּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר מָאִי הָאִי קָרָא לְגַבִּי הָאִי. אֵלָּא כִּיִּזֵּן דִּידַע מֹשֶׁה דְּאֵתְעֵבֵרוּ מִנִּיִּיהוּ דִּישְׂרָאֵל אֲנוּן זִינֵין עֲלֵאִין, אָמַר הָא וְדָאֵי מִכָּאן וְהִלָּאָה חוּיָא בִּישָׂא יִיתִי לְדִיִּירָא בִּינֵיהוּ, וְאִי יָקוּם מִקְדָּשָׁא הֲכָא בִּינֵיהוּ, יִסְתָּאב. מִיד וּמֹשֶׁה יִקַּח אֶת הָאֵהָל וְנִטָּה לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמַּחֲנֶה. בְּגִין דְּחָמָא מֹשֶׁה דְּהָא כְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִּישָׂא מֵה דְּלֹא הָוֵה מִקְדָּמַת דְּנָא.

וְקָרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הִזָּה בְּקִדְמִיתָא אֵהָל מוֹעֵד. אֵלָּא בְּקִדְמִיתָא אֵהָל סֵתָם, הַשְׁתָּא אֵהָל מוֹעֵד. מָאִי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב. וְרַבִּי אַבְא אָמַר לְבִישׁ. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב מֵה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּהָ דְּסִיִּהָרָא דְּאֵתוֹסְפָא בִּיה קִדְוִשָׁה (מֵה מוֹעֵד) לֹא שְׁלֵטָא בִּיה פְּגִימוֹתָא. אוּף הֲכָא קָרָא לָהּ בְּשֵׁמָא דָּא לְאַחְזָאָה דְּהָא אֲתַרְחִיק (חוּיָא) אֵהָל מִבִּינֵיהוּ וְלֹא אֲתַפְּגִים וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֵהָל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבְא אָמַר לְבִישׁ דְּהָא בְּקִדְמִיתָא הָוֵה אֵהָל סֵתָם כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (ישעיה לב) אֵהָל בַּל יִצְעַן בַּל יִסַּע יִתְדוֹתָיו לְנֹצַח. וְהַשְׁתָּא אֵהָל מוֹעֵד. בְּקִדְמִיתָא לְמִיָּהֵב חַיִּין אֲרוּפִין לְעֵלְמִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאן וְהִלָּאָה אֵהָל מוֹעֵד כְּמָה דְּאֵתְ אָמַר, (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. הַשְׁתָּא אֲתִיִּיהִיב בִּיה זְמַנָּא וְחַיִּין קְצוּבִין לְעֵלְמָא. בְּקִדְמִיתָא לֹא אֲתַפְּגִים, וְהַשְׁתָּא

מועד, הוויג שלהם מזמן לזמן.
ולכן קרא לו אהל מועד מה שלא
היה קדם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד -

מה) יש כאן כמה שורות

רבי שמעון היה יושב לילה אחד
ועוסק בתורה, והיו יושבים לפניו
רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי.

אמר רבי יהודה, הרי פתוב (שמות
א) ויתנצלו בני ישראל את עדים
מהר חורב, ואמרנו שגרמו מות
עליהם מאותו זמן ומעלה, ושולט
בהם אותו נחש רע שהסירו אותו
מהם בתחלה. נניח ישראל, אבל
הושע שלא חטא, בטל [ויחבול]
ממנו אותו כלי זין עליון שקבל
עמם בהר סיני או לא?.

אם תאמר שלא בטל ממנו, אם
כך, למה מת פשאר בני אדם? אם
תאמר שהוסר ממנו - למה? והרי
לא חטא, שהרי הוא היה עם משה
בשעה שחטאו ישראל? ואם
תאמר שלא קבל אותה עטרה
בהר סיני כמו שקבלו ישראל -
למה?.

פתח ואמר, (תהלים) פי צדיק ה'
צדקות אהב ישר יחזו פנימו.
בפסוק זה אמרו החברים מה
שאמרו. אבל פי צדיק ה', צדיק
הוא ושמו צדיק, ולכן צדקות
אהב. ישר - הוא ישר, כמו
שנאמר צדיק וישר. ועל זה יחזו
פנימו, כל בני העולם, ויתקנו
דרכיהם ללכת בדרך ישרה פראוי.
בא ראה, פשדן הקדוש ברוך הוא
את העולם, אינו דן אותו אלא לפי
רב בני האדם.

ובא וראה, כשחטא אדם בעין
שאכל ממנו, גרם לאותו עין
ששורה בו המות לכל העולם,
וגרם פגם להפריד אשה מבעלה,
ועמד חטא הפגם הזה בלבנה עד

אתפגים. בקדמיתא חברותא וזווגא דסיהרא
בשמשא דלא יעדון. השתא אוהל מועד
זווגא דלהון מזמן לזמן. ובגיני כך וקרא לו
אהל מועד מה דלא היה קודם.

השלמה מההשמטות (בין סימן מד - מה כולו. מראה מקומות המצאה
בסוף הספר)

רבי שמעון היה יתיב ליליא חד ולעי
באורייתא. והווי יתבי קמיה רבי יהודה
ורבי יצחק ורבי יוסי. אמר רבי יהודה הא
כתיב, (שמות לג) ויתנצלו בני ישראל את עדים
מהר חורב, וקאמרינן דגרמו מותא עלייהו
מההוא זמנא ולעילא, ושליט בהו ההוא
חויא בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא.
ישראל תינח. הושע דלא חטא, אעדי (ד"א
אתעדי) מניה ההוא זיינא עלאה דקביל עמהון
בטורא דסיני או לא. (דף נג ע"א).

אי תימא דלא אעדי (ד"א אתעדי) מניה, אי הכי
אמאי מית פשאר בני נשא. אי תימא
דאתעדי מניה, אמאי. והא לא חטא. דהא
איהו עם משה היה בשעתא דחבו ישראל.
ואי תימא (ד"א ל"ג דהא) דלא קביל ההוא עטרא
בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל, אמאי.

פתח ואמר, (תהלים יא) פי צדיק יי צדקות אהב
ישר יחזו פנימו. האי קרא אמרו ביה
חבריאי מאי דקאמרו. אבל פי צדיק יי,
צדיק הוא ושמיה צדיק, ובגיני כך צדקות
אהב. ישר, איהו ישר. כמה דאת אמר צדיק
וישר. ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא
ויתקנו ארתייהו למיהו בארע מישר פדקא
יאות. תא חזי, פד דאין קדשא ברוך הוא
עלמא לא דן ליה אלא לפום רופן דבני
נשא.

והא חזי, פד חב אדם באילנא דאכל מניה, גרם ליהוא אילנא דשרי

שַׁעֲמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי. כִּי־וַיִּבֶן שַׁעֲמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי, בְּטֹל מֵהֶם אוֹתוֹ פָּגַם הַלְבָנָה, וְעָמְדָה לְהֵאִיר תָּמִיד.

בֵּין שַׁחֲטָאוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה, שָׁבַח הַלְבָנָה לְהַפְגֵּם כְּמוֹ מִקְדָּם, וְשִׁלַּט הַנְּחֹשׁ הָרַע וְאַחֲזוּ בָּהּ וּמִשָּׁף אוֹתָהּ אֱלֹהֵי. וּכְשִׁדְעַת מֹשֶׁה שַׁחֲטָאוֹ יִשְׂרָאֵל וְהוֹסֵר מֵהֶם אוֹתָם כְּלֵי זִין קְדוּשִׁים עֲלֵיוֹנִים, יָדַע וְדָאֵי שְׁהָרִי הַנְּחֹשׁ אַחֲזוּ בַלְבָנָה לְהַמְשִׁיכָה אֱלֹהֵי וּנְפָגְמָה, וְאָז הוֹצִיא אוֹתָהּ הַחֻצָּה.

וְכִי־וַיִּבֶן שַׁעֲמְדָה לְהַפְגֵּם, אֵף עַל גִּבְ שִׁיְהוֹשֻׁעַ עָמַד בְּעִטְרָה שֶׁל כְּלֵי הַזִּין שְׁלוֹ, כִּי־וַיִּבֶן שַׁחֲטָאוֹ בְּהַר סִינַי וְחֻצָּה כְּמוֹ שֶׁנְּפָגְמָה בַּחֲטָא שֶׁל אָדָם, לֹא יָכוֹל אָדָם לְהַתְקִים, פָּרַט לְמֹשֶׁה שְׁהָיָה שׁוֹלֵט בָּהּ, וּמוֹתוֹ הָיָה בְּצַד אַחֵר עֲלִיּוֹן. וְעַל זֶה לֹא הָיָה רְשׁוּת בָּהּ לְקִים אֶת יְהוֹשֻׁעַ תָּמִיד וְלֹא אַחֵר. וְעַל כֵּן אֶהְלֵ מוֹעֵד קָרָאוּ לוֹ. אֶהְלֵ, שְׁהָרִי שׁוֹרָה בּוֹ זְמַן קָצוּב לְכָל הָעוֹלָם.

וְעַל זֶה סוּד הַדְּבָר - יֵשׁ יָמִין לְמַעְלָה וְיֵשׁ יָמִין לְמַטָּה. יֵשׁ שְׂמָאל לְמַעְלָה וְיֵשׁ שְׂמָאל לְמַטָּה. יֵשׁ יָמִין לְמַעְלָה בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה, וְיֵשׁ יָמִין לְמַטָּה שֶׁהוּא בְּצַד הָאַחֵר. יֵשׁ שְׂמָאל לְמַעְלָה שֶׁהוּא בְּקִדְשָׁה עֲלִיוֹנָה לְעוֹרֵר אֶהְבָּה לְקַשֵּׁר אֶת הַלְבָנָה בְּמִקוֹם קְדוּשׁ לְמַעְלָה לְהֵאִיר, וְיֵשׁ שְׂמָאל לְמַטָּה שֶׁמְפָרִיד אֶהְבָּה שֶׁלְמַעְלָה, וּמְפָרִיד אוֹתָהּ מִלְּהֵאִיר בְּשִׁמְשׁ וּלְהַתְקַרֵּב אֱלֹהֵי, וְזֶהוּ צַד שֶׁל הַנְּחֹשׁ הָרַע.

שְׁבִשְׁשִׁמְאֵל הָיָה שְׁלִמְטָה מְתַעֲוֵר, אִז מוֹשֵׁף אֶת הַלְבָנָה

בֵּיהּ מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. וְגָרִים פְּגִימוֹ לְאַפְרָשָׁא אֶתְתָּא מִבְּעֵלָה. וְקָאִים חוֹבָה דְפְּגִימוֹ דָּא בְּסִיְהָרָא עַד דְּקִיִּימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינַי. כִּי־וַיִּבֶן שַׁעֲמְדוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינַי אֶתְעֵבֵר הָהוּא פְּגִימוֹ דְסִיְהָרָא וְקִיִּימָא לְאַנְהָרָא תְּדִיר.

כִּי־וַיִּבֶן שַׁחֲבוֹ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא, תָּבַת כְּמִלְקָדְמִין סִיְהָרָא לְאַתְפָּגְמָא. וְשִׁלְטָא חוּיָא בִישָׁא וְאַחֲרֵי בָּהּ וּמִשִּׁיף לָהּ לְגַבִּיָּהּ. וְכַד יָדַע מֹשֶׁה דְחָבוּ יִשְׂרָאֵל וְאַתְעֵבֵר מְנִיִּיהוּ אֲנֹן זִיִּינִין קְדִישִׁין עֲלֵאִין, יָדַע וְדָאֵי דְהָא חוּיָא אַחֲרֵי בֵּיהּ בְּסִיְהָרָא לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבִּיָּהּ וְאַתְפָּגִימָת. כְּדִין אֶפִּיק לָהּ לְבָר.

כִּי־וַיִּבֶן שַׁחֲטָאוֹ לְאַתְפָּגְמָא אֵף עַל גִּבְ דִּיהוֹשֻׁעַ קָאִים בְּעִטְרָא דְזִיִּינִין דִּילִיָּהּ, כִּי־וַיִּבֶן דְפְּגִימֵי שְׂרִיאָ בָּהּ וְאַתְהִדְרַת כְּמָה דְאַתְפָּגִימָת בְּחוֹבָא דְאָדָם, לֹא יָכִיל בְּרַשׁ לְאַתְקִימָא. בְּרַשׁ מֹשֶׁה דְהָוָה שְׁלִיט בָּהּ וּמוֹתִיָּהּ הָוָה בְּסִטְרָא אַחֲרָא עֲלָאָה. וְעַל דָּא לֹא הָוָה רְשׁוּ בָּהּ לְקִיִּימָא לִיהוֹשֻׁעַ תְּדִיר וְלֹא לְאַחֲרָא. וְעַל כֵּן אֶהְלֵ מוֹעֵד קָרִי לִיָּהּ. אֶהְלֵ דְהָא שְׂרִיאָ בֵּיהּ זְמַן קָצוּב לְכָל עַלְמָא.

וְעַל דָּא רְזָא דְמִלָּה, אִית יָמִינָא לְעִילָא וְאִית יָמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמָאלָא לְעִילָא וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא. אִית יָמִינָא לְעִילָא בְּקִדְשָׁה עֲלָאָה. וְאִית יָמִינָא לְתַתָּא דְאִיָּהּ בְּסִטְרָא אַחֲרָא. אִית שְׂמָאלָא לְעִילָא בְּקִדְשָׁה עֲלָאָה לְאַתְעָרָא רְחִימוֹתָא לְאַתְקִשְׂרָא סִיְהָרָא בְּאַתֵּר קְדִישָׁא לְעִילָא לְאַתְנַהָרָא.

וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא דְאַפְרִישׁ רְחִימוֹתָא דְלְעִילָא וְאַפְרִישׁ לָהּ מִלְּאַנְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא וּלְאַתְקִרְבָּא בְּהִדְיָהּ. וְדָא הוּא סִטְרָא דְחוּיָא בִישָׁא.

דְבָר שְׂמָאלָא דָּא דְלְתַתָּא אֶתְעֵרַת כְּדִין מִשִּׁיף לָהּ לְסִיְהָרָא וְאַפְרִישׁ לָהּ

ומפריד אותה מלמעלה ונחשף
אורה ונדבקות בנחש הרע, ואז
שואבת מות למטה לפל ונדבקות
בנחש ומתרחקת מעץ החיים.

ועל זה גרם מות לכל העולם.
וזהו שאז נטמא המקדש עד זמן
קצוב שנתקנה הלכנה ושבה
להאיר, וזהו אהל מועד. ועל זה
יהושע לא מת אלא בעטיו של
הנחש הזה שקרב ופגם את
המקדש כמו קדם. וזהו סוד
הכתוב (שמות לב) ויהושע בן נון
נער לא ימיש מתוך האהל. שאף
על גב שהוא נער למטה לקבל
אור, לא ימיש מתוך האהל. כמו
שנפגם זה - כך גם נפגם זה, אף
על גב שקלי זין קדוש היה לו.
כיון שנפגמה הלכנה, כך הוא
ודאי לא נצל לבדו ממנו מאותו
גון ממש.

בא ראה, כמו זה, כיון שחטא
אדם, נטל הקדוש ברוך הוא
ממנו אותם כלי זין, אותיות
מאירות קדושות שעטר אותו
הקדוש ברוך הוא. ואז פחדו,
וידעו שהרי התפשטו מהם. זהו
שכתוב וידעו כי עירמם הם.
בהתחלה היו מתלבשים באותם
כתרי כבוד מזינים שהם חרות
מהכל. כיון שחטאו, התפשטו
מהם, ואז ידעו שהרי המות
קורא להם, וידעו שהפשטו
מחרות הכל, וגרמו מות להם
ולכל העולם.

ויתפרו עלה תאנה. הרי פרשנו
שלמדו כל מיני כשפים וקסמים
ונאחזו בזה שלמטה, כמו
שנתפאר. באותה שעה נגרעה
הזקיפות וקומת האדם מאה
אמות. ואז נעשה פרוה, ועמד
אדם בדין והתקללה הארץ, והרי
בארנו.

ויגרש את האדם. אמר רבי
אלעזר, לא ידעתי מי עשה

מלעילא ואתחשכת נהוראה ואתדבקות בחויה
בישא. וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא
ואתדבקות בחויה ואתרחקת מאילנא דחייא.

ועל דא גרים מותא לכל עלמא. ודא הוא
דכדין אסתאבת מקדשא עד זמן קציב
דאתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל
מועד. ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא
של נחש דא דקריב ופגים משפנא
בדקדמיתא. ודא הוא רזא דכתיב, (שמות לג)
ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל.
דאף על גב דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא,
לא ימיש מתוך האהל. כמה דאתפגים דא
הכי נמי אתפגים דא. אף על גב דזיינא
קדישא הוה ליה. כיון דאתפגים סיהרא הכי
הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא
גוונא ממש.

תא חזי, פגוונא דא כיון דחב אדם נטל
קדשא ברוך הוא מניה אנון זייני אתוון
נהירין קדישין דאעטר ליה קדשא ברוך הוא.
וכדין דחלו וידעו דהא אתפשטו מנייהו הדא
הוא דכתיב וידעו כי עירומים הם. בקדמיתא
הוה מתלבשין באנון כתרי יקר מזיינין דאנון
חירו מפלא. כיון דחבו אתפשטו מנייהו.
וכדין ידע דהא מותא קרי לון. וידעו
דאתפשטו מחירו דכלא. וגרמו מותא לון
ולכל עלמא. (דף נג ע"ב)

ויתפרו עלה תאנה הא אוקימנא דאוליפו
פל זייני חרשין וקוסמין ואחידו
בהאי דלתתא כמה דאתמר. והיא שעתא
אתגרע זקיפו וקומה דאדם מאה אמיין. וכדין
אתעביד פרוהא וקאים אדם בדינא ואתלטיא
ארעא והא אוקימנא:

ויגרש את האדם. אמר רבי אלעזר לא

יִדְעַנָּא מָאן עֲבִיד תְּרוּכִין לְמָאן. אִי קִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא עֲבִד תְּרוּכִין לְאָדָם אִי לָא. אָבֵל
 מְלָה אֲתַהֲפִיךְ וַיִּגְרַשׁ אֶת, אִ"ת דִּי יִקְא. וּמָאן
 גִּרַשׁ אֶת, הָאָדָם. הָאָדָם וְדָאֵי גִרַשׁ אֶת. וּבְגִין
 דָּא כְּתִיב וַיִּשְׁלַחְהוּ יי אֱלֹהִים מִגֵּן עֵדֶן. אַמַּאי
 וַיִּשְׁלַחְהוּ, בְּגִין דִּגְרַשׁ אָדָם אֶת כְּדִקְאֻמְרֵן.
 וַיִּשְׁכֹּן, אִיהוּ אֲשֶׁרֵי לֹון בְּאֶתֶר דָּא דְאִיהוּ גְרִים
 וְסַתִּים אֹרְחִין וְשְׂבִילִין וְאֲשֶׁרֵי דִינִין עַל
 עֲלָמָא וְאַמְשִׁיךְ לְוֹטִין מַהֲהוּא יוֹמָא וּלְעִילָא.
 וְאֵת לַהֲט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, כָּל אֲנוּן
 דְּשָׂרְיִין בְּקוּזְפֵי דִינִין עַל עֲלָמָא,
 דְּמִתְהַפְּכִין לְגוּוֹנִין סְגִיאִין בְּגִין לְאַתְּפָרְעָא
 מְעֲלָמָא. לְזַמְנִין גּוֹבְרִין לְזַמְנִין נְשִׁין לְזַמְנִין
 אֲשָׁא מְלַהֲטָא וְלְזַמְנִין רוּחִין דְּלִית מָאן
 דְּקָאִים בְּהוּ. וְכָל דָּא לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרַךְ עֵץ
 הַחַיִּים דְּלָא יוֹסִיפוּן לְאַבְאָשָׁא בְּקִדְמִיתָא.
 לַהֲט הַחֶרֶב, אֲנוּן דְּמְלַהֲטָאן אֲשָׁא וְקוֹסְטִירֵי
 עַל רֵאשֵׁיהוֹן דְּרִשִׁיעֵינָא וְחִיבֵינָא. וּמִתְהַפְּכִין
 גּוּוֹנִין לְכַמָּה זַיִנִין לְפּוֹם אֲרַחֲיִיהוּ דְּבְנֵי נְשָׂא.
 וְעַל דָּא לַהֲט כַּמָּה דָּאֵת אָמֵר (מֵלֵאכִי ג) וְלַהֲט
 אוֹתָם הַיּוֹם הַבֹּא וְגו' וְהָא אֲתַמָּר. הַחֶרֶב דָּא
 חֶרֶב לַיְי' כַּמָּה דָּאֵת אָמֵר, (יִשְׁעִיה לֵד) חֶרֶב לַיְי'
 מְלֵאָה דָם וְגו'.

אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה לַהֲט הַחֶרֶב (אֶפִּילוּ) כָּל אֲנוּן
 קִסְטִירִין דְּלִתְתָא דְּמִתְהַפְּכִין מְדִיוֹקְנָא
 לְדִיוֹקְנָא כְּלַהוּן מְמַן עַל עֲלָמָא לְאַבְאָשָׁא
 וְלְאַסְטָאָה לֹון לְחִיבֵי עֲלָמָא דְּעַבְרִין עַל
 פְּקוּדֵי דְּמֵאֲרִיָהוֹן.

הָא חֲזִי, פִּינֹן דְּחָב אָדָם אֲמְשִׁיךְ עֲלֵיהּ כַּמָּה
 זַיִנִין בִּישִׁין וְכַמָּה גְרִדִּינֵי נְמוּסִין וְדַחֲלִיל
 מְפֻלְהוּ וְלָא יְכִיל לְקַיִימָא עֲלֵיהּ. שְׁלֵמָה יָדַע
 חֲכַמְתָּא עֲלָאָה וְשִׁינֵי לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עֲטָרָא דְּמַלְכוּתָא וְהוּוּ דַחְלוּ מְנִיָה כָּל עֲלָמָא.

גְרוּשִׁין לְמִי, אִם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא עֲשֶׂה גְרוּשִׁים לְאָדָם אִם לָא.
 אָבֵל הַדְּבָר הַתְּהַפֵּךְ, וַיִּגְרַשׁ אֶת,
 אִ"ת דְּוִקְא, וּמִי גִרַשׁ אֶת? הָאָדָם.
 הָאָדָם וְדָאֵי גִרַשׁ אֶת, וְלִכְּן כְּתוּב
 וַיִּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹהִים מִגֵּן עֵדֶן.
 לְמָה וַיִּשְׁלַחְהוּ? מִשּׁוּם שְׁגִרַשׁ
 אָדָם אֶת, כְּפִי שְׂבָאֲרָנוּ. וַיִּשְׁכֹּן -
 הוּא הַשָּׂרָה אוֹתָם בְּמִקּוּם זֶה.
 שְׁהוּא גְרַם וְסַתֵּם דְּרָכִים
 וְשְׂבִילִים וְהַשָּׂרָה דִּינִים עַל
 הָעוֹלָם, וְהַמְשִׁיךְ קְלָלוֹת מֵאוֹתוֹ
 יוֹם וּמְעַלָּה.

וְאֵת לַהֲט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, כָּל
 אֲלוּ שְׂשׁוּרְיִים בְּזוּרְקֵי הַדִּינִים עַל
 הָעוֹלָם, שְׂמִתְהַפְּכִים לְגוּוֹנִים
 רַבִּים כְּדִי לְהַפְרֵעַ מִהָעוֹלָם.
 לְפַעְמִים אֲנָשִׁים וְלְפַעְמִים נְשִׁים.
 לְפַעְמִים אִשׁ לוֹהֲטֵת וְלְפַעְמִים
 רוּחֹת שְׂאִין מִי שְׂיַעֲמֵד בְּהֵם.
 וְכָל זֶה לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרַךְ עֵץ הַחַיִּים
 שְׁלֵא יוֹסִיפוּ לְהִרְעַ כְּמִקְדָּם. לַהֲט
 הַחֶרֶב - אֲלוּ שְׂמֵלַהֲטִים אִשׁ
 וְתַלְיָנִים עַל רֵאשֵׁי הַרְשָׁעִים
 וְהַחוּטָאִים. וְהַגּוֹנִים מִתְהַפְּכִים
 לְכַמָּה מִינִים לְפִי דְרָכֵי בְנֵי
 הָאָדָם, וְעַל זֶה לַהֲט, כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר
 (מֵלֵאכִי ג) וְלַהֲט אוֹתָם הַיּוֹם הַבֹּא
 וְגו', וְהִרִי נֵאֲמֵר. הַחֶרֶב - זֹו חֶרֶב
 לַה', כְּמוֹ שְׂנֵאֲמֵר (יִשְׁעִיה לֵד) חֶרֶב
 לַה' מְלֵאָה דָם וְגו'.

אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, לַהֲט הַחֶרֶב -
 [אֶפִּילוּ] כָּל אוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁלֵמָטָה
 שְׂמִתְהַפְּכִים מִדְּמוּת לְדְמוּת,
 כְּלָם מְמַנִּים עַל הָעוֹלָם לְהִרְעַ
 וְלַהֲסַטוֹת אֶת רִשְׁעֵי הָעוֹלָם
 שְׂעוּבָרִים עַל מִצְוֹת רַבּוֹנָם.

בָּא רָאָה, פִּינֹן שְׂאָדָם חֲטָא,
 הַמְשִׁיךְ עֲלָיו כַּמָּה מִינִים רַעִים
 וְכַמָּה בְּעַלֵי דִינִים, וּפְחַד מְכַלָּם
 וְלָא יְכִיל לְעַמְד עֲלֵיהֶם. שְׁלֵמָה
 יָדַע חֲכַמָּה עֲלִיוֹנָה, וְשֵׁם לוֹ
 הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲטָרַת מַלְכוּת,
 וְכָל הָעוֹלָם הִנָּה פּוֹחַד מִמֶּנּוּ.

כַּיִן שְׁחָטָא, הַמְשִׁיף עָלָיו כְּמָה
מִיָּנִים רַעִים וְכְמָה בְּעָלֵי דִינִים,
וּפְחָד מְכָלָם, וְאִזּוּ יִכְלוּ לְהִרְעֵ לּוֹ.
וּמָה שְׁהִיָּה בִּידּוֹ לְקַחוּ מִמֶּנּוּ.

וְעַל זֶה, בְּמָה שְׁהוּלֵף בֶּן אָדָם
וּבְאוֹתָהּ הַדְּרָף שְׁנֹדְבַק בֵּיהּ, כִּף
מוֹשֵׁף עָלָיו כַּח מְמִנָּה שְׁהוּלֵף
כְּנִגְדּוֹ. כִּף אָדָם הִיָּה מוֹשֵׁף עָלָיו
כַּח טְמָא אַחַר שְׁטֵמָא אוֹתוֹ וְאֵת
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם.

בֵּא רָאָה, כְּשִׁחָטָא אָדָם, מְשֵׁף
עָלָיו כַּח טְמָאָה וְטֵמָא אוֹתוֹ וְאֵת
כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, וְזֶהוּ נַחֲשׁ הִרְעֵ
שְׁהוּא טְמָא וּמְטָמָא אֵת הָעוֹלָם.
שְׁשִׁנִּינּוּ, כְּשִׁמוּצִיא נְשָׁמוֹת מִבְּנֵי
הָאָדָם, נִשְׁאַר מִמֶּנּוּ גּוּף טְמָא,
וּמְטָמָא אֵת הַבֵּית וּמְטָמָא אֵת כָּל
אֵלֶּה שְׁמִתְקַרְבִּים אֵלָיו. זֶהוּ
שְׁכַתּוּב (במדבר יט) הַנֹּגֵעַ בְּמֵת וְגו'.

וְעַל זֶה, כַּיִן שְׁהוּא נוֹטֵל נְשָׁמָה
וּמְטָמָא אֵת הַגּוּף, אִזּוּ נִתְּנָה לְשׁוֹת
לְכָל אוֹתָם צְדָדִים טְמָאִים
לְשׁוֹת עָלָיו, שְׁהָרִי אוֹתוֹ הַגּוּף
נִטְמָא מִן הַצַּד שֶׁל אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ
הִרְעֵ שְׁשׁוּרָה עָלָיו. וְעַל זֶה, בְּכָל
מְקוֹם שְׁאוֹתוֹ נַחֲשׁ הִרְעֵ שׁוּרָה,
מְטָמָא אוֹתוֹ וְנִטְמָא.

וּבֵא וְרָאָה, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם בְּשַׁעֲה
שְׁיִשְׁנִים עַל מִטּוֹתֵיהֶם בְּלִילָה,
וְהַלִּילָה פּוֹרֵשׁ כְּנִפְיוֹ עַל כָּל בְּנֵי
הָעוֹלָם, טוֹעֲמִים טַעַם הַמְּוֹת.
וּמִתּוֹךְ שְׁטוֹעֲמִים טַעַם מְוֹת, רוּחַ
הַטְּמָאָה הַזֶּה שְׁטָה עַל הָעוֹלָם
וּמְטָמָא (אֵת) הָעוֹלָם (ד"א בְּתוֹךְ הַאֵהָל
שְׁלוֹ), וְשׁוּרָה עַל יְדֵי הָאִישׁ וְנִטְמָא.

וּבְשִׁמְתָּעוֹרֵר וְנִשְׁמַתוּ חוֹזְרֵת
אֵלָיו, בְּכָל מָה שְׁיִקְרַב בִּידּוֹ -
הַכֹּל נִטְמָא, כִּי שׁוּרָה עָלֵיהֶם רוּחַ
טְמָאָה. וְעַל זֶה לֹא יִקַּח אָדָם
בְּגִדָיו לְלַבֵּשׁ מִמֵּי שְׁלֹא נִטֵּל יְדָיו,
שְׁהָרִי הַמְשִׁיף עָלָיו אוֹתוֹ רוּחַ
טְמָאָה וְנִטְמָא. וְיֵשׁ רְשׁוֹת לְרוּחַ

כַּיִן דְּחַב אֲמִשְׁיף עָלֵיהּ כְּמָה זַיִינִין בִּישְׁיִן
וְכְמָה גְרִדִּינִי נְמוּסִין וְדַחִיל מִכְּלָהוּ וְכַדִּין
יִכִּילוּ לְאַבְאָשָׁא לִיָּה וּמָה דְהָוָה בִּידֵיהּ נִטְלוּ
מִנֵּיהּ.

וְעַל דָּא בְּמָה דְאָזִיל בַּר נָשׁ וּבְהֵהוּא אֲרַחָא
דְּאִתְדְּבַק בֵּיהּ, הִכִּי מְשִׁיף עָלֵיהּ חִילָא
מִמֶּנָּא דְאָזִיל לְקַבְּלֵיהּ. כִּף אָדָם הָוָה מְשִׁיף
עָלֵיהּ חִילָא אַחְרָא מְסָאָב. דְּסָאִיב לִיָּה וּלְכָל
בְּנֵי עֲלָמָא.

הָא חֲזִי, כַּד חַב אָדָם מְשִׁיף עָלֵיהּ חִילָא
מְסָאָבָא וְסָאִיב לִיָּה וּלְכָל בְּנֵי עֲלָמָא.

וְהֵאֵי הוּא חוּזָא בִישָׁא דְאִיהוּ מְסָאָב וְסָאִיב
עֲלָמָא. דְתַנִּינָן כַּד אֲפִיק נְשָׁמְתִין מִבְּנֵי נְשָׁא,
אֲשִׁתָּאָר מִנֵּיהּ גּוּפָא מְסָאָב וְסָאִיב בֵּיתָא.

וְסָאִיב לְכָל אַנוּן דְמִקְרַבִּין בֵּיהּ. הִדָּא הוּא
דְכַתִּיב, (במדבר יט) הַנֹּגֵעַ בְּמֵת וְגו'. וְעַל דָּא כַּיִן
דְּאִיהוּ נִטִּיל נְשָׁמְתָא וְסָאִיב גּוּפָא כְּדִין
אֲתִיִּיהִיב רְשׁוֹ לְכָל אַנוּן סְטֵרִי מְסָאָבִין לְשָׁרְיָא
עָלָיו. דְהָא הָהוּא גּוּפָא אֲסִתָּאָב מְסִטְרָא
דְהָהוּא חוּזָא בִישָׁא דְשָׁרְיָא עָלָיו. וְעַל דָּא
בְּכָל אֲתַר דְהָהוּא חוּזָא בִישָׁא שְׁאֲרֵי מְסָאָב
לִיָּה וְאֲסִתָּאָב.

וְהָא חֲזִי, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא בְּשַׁעֲתָא דְנִיִּימֵי עַל
עַרְסִיָּהוּ בְּלִילָא, וְלִילָא פְרִישׁ גְּדַפְהָא
עַל כָּל בְּנֵי עֲלָמָא טַעֲמֵי טַעֲמָא דְמוֹתָא. וּמִגּוֹ
דְטַעֲמֵי טַעֲמָא דְמוֹתָא הֵאֵי רוּחָא מְסָאָבָא
שְׁטִיָּא עַל עֲלָמָא וְסָאִיב (עַל) עֲלָמָא (ד"א ל"ג כְּגוֹ
מְסִטְרָא דִלִּיָּה) וְשָׁרְיָא עַל יְדוּי דְכַר נָשׁ וְאֲסִתָּאָב.

וְכַד אֲתַעַר וְאֲתַהֲדַר לִיָּה נְשָׁמְתֵיהּ, בְּכָל מָה
דְיִקְרַב בִּידוּי כְּלָהוּ מְסָאָבִי, בְּגִין דְשָׁרְיָא
עָלֵיהּ רוּחַ מְסָאָבָא. וְעַל דָּא לֹא יִסַּב בַּר נָשׁ
מִנוּי לְאַלְבָּשָׁא מִמָּאן דְלֹא נִטִּיל יְדוּי. דְהָא
אֲמִשְׁיף עָלֵיהּ הָהוּא רוּחַ מְסָאָבָא וְאֲסִתָּאָב. וְאִית לִיָּה רְשׁוֹ לְהֵאֵי רוּחַ

הטמאה הזו לשרות בכל מקום שנמצא רשם מצדו.

ורכן לא יטל אדם ידיו ממי שלא נטל ידיו, משום שהמשיף עליו אותו רוח טמאה וקבלו זה שנטל מים ממנו, ויש לו רשות לשרות על האדם. לכן צריך אדם להשמר בכל צדדיו מצד הנחש הרע הזה שלא ישלט עליו, ועתיד הקדוש ברוך הוא לעולם הבא לבטלו מן העולם. זהו שכתוב (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ, ואז פתוב (ישעיה כב) בלע המות לנצח וגו'.

והאדם ידע את חנה אשתו וגו'. רבי אבא פתח ואמר, (קהלת א) מי יודע רוח בני האדם העלה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. לפסוק הזה יש פמה גונים, וכן הוא כל דברי התורה יש בכל אחד ואחד פמה גונים, וכלם נאותים וכוף הם. וכל התורה מתפרשת בשבעים פנים כנגד שבעים צדדים ושבעים ענפים, וכוף הוא בכל דבר ודבר של התורה. וכל מה שיוצא מפל דבר ודבר, פמה אפנים מתפרשים ממנו לכל הצדדים.

בא ראה, כשפן אדם הולך בדרך אמת, הוא הולך לימין וממשיף עליו רוח קדושה עליונה מלמעלה, ורוח זו עולה כרצון קדוש להאחז למעלה ולהדבק בקדושה עליונה שלא תזוז ממנו. וכשאדם הולך בדרך רעה וסוטה בדרךיו, הוא מושף עליו רוח טמאה שלצד שמאל, ומטמא אותו ונטמא בו, כמו שנאמר (ויקרא יא) ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם. בא להטמא - מטמאים אותו.

מסאבא לשריא בכל אתר דאשתכח רשימו מסטריה.

ועל דא לא יטול ידוי בר נש ממאן דלא נטיל ידוי בגין דאמשיף עליה ההוא רוח מסאבא וקביל ליה האי דנטל מיא מגיה ואית ליה רשו לשריא עלוי (דף טז ע"א) דבר נש. בגין כף בעי בר נש לאסתמרא בכל סטרוי מסטרא דהאי חויא בישא דלא ישלוט עלוי. וזמין קדשא ברין הוא לעלמא דאתי לאעברא ליה מעלמא. דא הוא דכתיב, (זכריה יג) ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ (וכרין) (ד"א וכתוב) (ישעיה כב) בלע המות לנצח וגו'.

והאדם ידע את חנה אשתו וגו'. רבי אבא פתח (ואמר) (קהלת א) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ. האי קרא כמה גוונין אית ביה. והכי הוא כל מלוי דאורייתא פמה גוונין בכל חד וחד וכלהו יאות והכי אנון. וכל אורייתא מתפרשא בשבעין אנפין. לקביל שבעין סטרוין ושבעין ענפין. והכי הוא בכל מלה ומלה דאורייתא. וכל מאי דנפיק מפל מלה ומלה כמה גוונין אתפרשן מגיה לכל סטרוין.

הא חזי, פד בר נש אזיל בארע קשוט, הוא אזיל לימינא, ואמשיף עליה רוחא קדישא עלאה מעילא. והאי רוח סליק ברעותא קדישא לאתאחדא לעילא ולא תדבקא בקדושה עלאה דלא אתעדי מגיה. וכד בר נש אזיל בארע ביש וסטי ארחוי, הוא אמשיף עליה רוח מסאבא דלסטר שמאלא, וסאיב ליה ואסתאב ביה. פמה דאת אמר, (ויקרא יא) ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם. אתא לאסתאבא מסאבין ליה.

ובא ורָאָה, בְּשַׁעַה שְׁבֹן אָדָם
הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ אֲמַת וּמוֹשֵׁף עָלָיו
רוּחַ קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה וְנִדְבָק בָּהּ,
הַבֵּן שִׁיּוּלִיד וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם
הוּא מְמַשֵּׁף עָלָיו קְדוּשָׁה עֲלִיּוֹנָה
וַיְהִי קְדוֹשׁ בְּקְדוּשַׁת רַבּוּנוֹ, כְּמוֹ
שְׁפָתוֹב (שם ס) וְהִתְקַדְּשִׁתֶם
וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים וְגוֹ'. וּכְשֶׁהוּא
הוֹלֵךְ בְּצַד שְׂמָאל וּמְמַשֵּׁף עָלָיו
רוּחַ טְמָאָה וְנִדְבָק בּוֹ, הַבֵּן שִׁיֵּצֵא
מִמֶּנּוּ לְעוֹלָם הוּא מְמַשֵּׁף עָלָיו
רוּחַ טְמָאָה וַיֵּטְמָא בְּטְמַאת אוֹתוֹ
הַצַּד.

וְעַל זֶה כְּתוּב, מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי
הָאָדָם הַעֲלָה הִיא לְמַעְלָה.
וּכְשֶׁהוּא בְּהִדְבָקוֹת הַיָּמִין, הִיא
עוֹלָה לְמַעְלָה. וּכְשֶׁהוּא
בְּהִדְבָקוֹת הַשְּׂמָאל, אוֹתוֹ צַד
שְׂמָאל שֶׁהוּא רוּחַ טְמָאָה יוֹרֵד
מִלְמַעְלָה לְמַטָּה, וְשֵׁם דִּיּוּרוֹ בְּבֶן
הָאָדָם וְלֹא זֶה מִמֶּנּוּ. [וְהַבֵּן וְהַמָּה]
שֶׁהוֹלִיד בְּאוֹתָהּ [רוּחַ] טְמָאָה הוּא
נִהְיָ בְּנוֹ מֵאוֹתוֹ רוּחַ הַטְּמָאָה
הוּא אוֹתוֹ הַבֵּן.

אָדָם נִדְבָק בְּאוֹתוֹ רוּחַ טְמָא,
וְאִשְׁתּוֹ נִדְבָקָה בּוֹ בְּהִתְחַלָּה,
וְלִקְחָה וְקִבְּלָה אוֹתָהּ זְהֻמָּה
מִמֶּנּוּ הוֹלִיד בֶּן. בֶּן זֶה הוּא בֶּן
שֶׁל רוּחַ הַטְּמָאָה. וְעַל זֶה שְׁנֵי
בָּנִים הֵם - אֶחָד מֵאוֹתוֹ רוּחַ
טְמָא, וְאֶחָד כְּשֶׁשָּׁב אָדָם
בְּתַשׁוּבָה. וְלִכֵּן זֶה מִצַּד הַטְּמָאָה,
[וְהַ] זֶה מִצַּד הַטְּהֻרָה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, בְּשַׁעַה שֶׁהִטִּיל
נְחֹשׁ אוֹתָהּ זְהֻמָּה בְּחוּהָ, הִיא
קִבְּלָה אוֹתוֹ, וּכְשֶׁשָּׁמַשׁ עִמָּה
אָדָם, הוֹלִידָה שְׁנֵי בָּנִים - אֶחָד
מֵאוֹתוֹ צַד טְמָא, וְאֶחָד מִצַּד שֶׁל
אָדָם. וְהַבֵּל הִיָּה דוּמָה בְּדַמּוֹת
עֲלִיּוֹנָה, וְקִיֵּן בְּדַמּוֹת תַּחְתּוֹנָה,
וְלִכֵּן דְּרִכִּיָּהֶם נִפְרְדוּ זֶה מִזֶּה.
וְדַאי שְׁקִיֵּן הִיָּה בֶּן שֶׁל רוּחַ
הַטְּמָאָה שֶׁהוּא הַנְּחֹשׁ הַרְע [וְהַבֵּל בֶּן
שֶׁל אָדָם] הִיָּה. וּבְגַלְל שְׁקִיֵּן בֶּא מִצַּד

וְהָא חֲזִי, בְּשַׁעַתָּא דְּבַר נָשׁ אָזִיל בְּאַרְחָ
קְשׁוּט וְאַמְשִׁיף עָלֶיהָ רוּחָא קְדִישָׁא
עֲלָאָה וְאַתְדַּבֵּיק בֵּיהּ, בְּרָא דִּיּוֹלִיד וַיִּפּוּק מִגִּיָּה
לְעֲלָמָא, הוּא מְשִׁיף עָלֶיהָ קְדוּשָׁה עֲלָאָה,
וַיְהִי קְדִישׁ בְּקְדוּשָׁה דְּמֵאַרְיָה. כְּמָה דְּכְתִיב,
[וַיִּקְרָא כ] וְהִתְקַדְּשִׁתֶם וְהִייתֶם קְדוֹשִׁים וְגוֹ'. וְכַד
אִיהוּ אָזִיל בְּסִטְר שְׂמָאלָא, וְאַמְשִׁיף עָלֶיהָ
רוּחַ מְסֻאָבָא וְאַתְדַּבֵּיק בֵּיהּ, בְּרָא דִּיּוּפּוּק מִגִּיָּה
לְעֲלָמָא הוּא אִמְשִׁיף עָלֶיהָ רוּחַ מְסֻאָבו
וַיִּסְתָּאב בְּמְסֻאָבו דֵּה הוּא סְטְרָא.

וְעַל דָּא כְּתִיב מִי יוֹדֵעַ רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם
הַעֲוֹלָה הִיא לְמַעְלָה. כַּד אִיהוּ
בְּאַתְדַּבָּקוֹת יְמִינָא סְלִקָּא הִיא לְעִילָא. וְכַד
אִיהוּ בְּאַתְדַּבָּקוֹת שְׂמָאלָא הִיא סְטְר
שְׂמָאלָא דְּאִיהוּ רוּחַ מְסֻאָבו נְחִית מְעִילָא
לְתַתָּא וְשְׁוֵי דִּיּוּרִיָּה בְּבַר נָשׁ וְלֹא אַעֲדֵי מִגִּיָּה.
וּבְרָא [וְהַ] דְּאוֹלִיד בְּהֵוּא [רוּחַ] מְסֻאָבו אִיהוּ
הוּי בְּרִיָּה מֵהֵוּא רוּחַ מְסֻאָב אִיהוּ הֵוּא
בְּרָא.

אָדָם אֲתַדְבֵּיק בְּהֵוּא רוּחַ מְסֻאָב וְאַתְתִּיָּה
אַתְדַּבֵּיקָא בֵּיהּ בְּקְדָמִיתָא וְנִטְלַת
וְקִבִּילַת הֵוּא זוּהֻמָּא מִגִּיָּה אוֹלִיד בַּר. הַאי
בְּרָא בְּרָא דְּרוּחַ מְסֻאָבָא אִיהוּ. וְעַל דָּא תְּרִין
בְּנִין הָווּ. חַד מֵהֵוּא רוּחַ מְסֻאָב וְחַד כַּד תָּב
אָדָם בְּתִיּוּבָתָא. וּבְגִינֵי כֵּן הַאי מְסֻטְרָא
מְסֻאָבָא. [וְדָא ד"א וְהַאי] מְסֻטְרָא דְּכִיָּיא.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר בְּשַׁעַתָּא דְּאִטִּיל נְחֹשׁ הֵוּא
זוּהֻמָּא בָּהּ בְּחוּהָ קִבִּילַת לִיָּה. וְכַד
אַשְׁתַּמַּשׁ עִמָּה אָדָם אוֹלִידַת תְּרִין בְּנִין. חַד
מֵהֵוּא סְטְרָא מְסֻאָבָא וְחַד מְסֻטְרָא דְּאָדָם.
וְהוּי דְּמִי הַבֵּל בְּדִיּוּקְנָא דְּלְעִילָא וְקִיֵּן
בְּדִיּוּקְנָא דְּלְתַתָּא. וּבְגִיֵּן כֵּן אֲתַפְּרְשׁוּ אַרְחִיָּיָהוּ
דָּא מִן דָּא. וְדַאי קִיֵּן בְּרָא דְּרוּחַ מְסֻאָבָא הוּהוּ

לקרב את גאֵלת יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים וּלְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת קִשּׁוֹת מֵעַם יִשְׂרָאֵל, וְזֹאת בְּעֶקֶר עַל יְדֵי הַפְּצַת הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ וּמַעֲלָתוֹ הַגְּדוֹלָה...

פב) חֲלֻקַּת הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ ל־50 חוֹבְרוֹת – שְׁכַל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל יוּכַל לַעֲסֹק מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּסֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ, וּלְסִימוֹ בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא בְּנִקְל בְּמִשְׁךָ שָׁנָה. חֲלֻקַּת תְּקוּנֵי הַזֵּהָר ב־8 חוֹבְרוֹת מְחֻלַּק ל־40 יוֹם פְּנִגְד יָמֵי אֱלוּל וְעִשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה, כְּדֵי לְסַיֵּם אֶת סֵפֶר תְּקוּנֵי הַזֵּהָר בְּיָמֵי הַרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת פְּנֵהוּג.

וְכַעַת זְכַנּוּ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמָיו וּבְרַב חֶסְדָּיו לְמַתְנַת חַנּוּם, לְהִיּוֹת שְׁלִיחִים שֶׁל בֵּית יִשְׂרָאֵל וּלְהוֹצִיא לְאוּר אֶת סֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ בְּמַהְדוּרָה נִפְלְאָה וּמִיַּחְדָּת הַמְּחַלְקָת לְחַמְשִׁים חוֹבְרוֹת כְּנֶגֶד שִׁבְתוֹת הַשָּׁנָה וּבְחֻלְקָה פְּנִימִית לְשִׁבְעַת יָמֵי הַשָּׁבוּעַ, כְּדֵי שְׁכַל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל יוּכַל לַעֲסֹק מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ בְּסֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ וּלְסִימוֹ בְּסִיעֵתָא דְשִׁמְיָא בְּנִקְל בְּמִשְׁךָ שָׁנָה.

כְּמוֹ כֵּן הוֹסְפִנּוּ לְמַהְדוּרָה זֹאת סֵפֶר תְּקוּנֵי הַזֵּהָר בְּשִׁמוּנָה חוֹבְרוֹת מְחֻלַּק בְּחֻלְקָה פְּנִימִית לְאַרְבָּעִים יוֹם כְּנֶגֶד יָמֵי אֱלוּל וְעִשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה, כְּדֵי לְהַקְּל עַל הַצְּבוּר הַלוּמְדִים הַמְּעַנְיָנִים לְסַיֵּם אֶת סֵפֶר תְּקוּנֵי הַזֵּהָר בְּיָמֵי הַרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת פְּנֵהוּג.

(מתוך הקדמת הגאון הצדיק המקבל רבי בניהו יששכר שמואלי שליט"א לספריו הקדושים זהר הקדוש המחלק יוצא לאור על ידי היכלא דרשב"י - ירושלים)

— ❧ לימוד היומי - יח תשרי ❧ —

פג) קְרִיאָה קְדוּשָׁה לְהַתְּחַזֵּק בְּדַבְּרֵי קְדָשׁוֹ שֶׁל רִשְׁב"י זְכוּתוֹ יִגַּן עֲלֵינוּ אָמֵן, הַמּוֹבְטִיחַ שְׁבוּכוֹת הַקְּרִיאָה בְּסֵפֶר הַזֵּהָר הַקְּדוֹשׁ נִצָּא מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים, (אֵף לְלֹא הַבְּנָה פְּלֵל, כִּידוּעַ מַדְבְּרֵי רַבּוֹתֵינוּ), וּכְדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק

קְרִיאָה קְדוּשָׁה:

בַּיָּמִים קָשִׁים אֵלוֹ הַעֹוֹבְרִים עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל, הַשֵּׁם יִצְלִילֵנוּ, וְאִין אִישׁ יוֹדֵעַ מַה יֵּלֵד יוֹם, וְרַבִּים שׁוֹאֲלִים וּמְבַקְשִׁים עֲצָה וְתוֹשִׁיָּה בָּמָה לַעֲוֹרֵר רַחֲמֵי שָׁמַיִם וּלְבַטֵּל כָּל גְּזֵרוֹת קִשּׁוֹת הַשֵּׁם יִשְׁמְרֵנוּ. עַקֵּר הַכֵּל, כִּידוּעַ מִדְּבַרֵי חֲכָמֵינוּ זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה, חוֹבָה קְדוּשָׁה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לְמַהֵר וּלְפִשְׁפֹּשׁ בְּמַעֲשָׂיו וּלְעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה מֵעַמֵּק לְבוֹ וּלְהִרְבוֹת בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה וּבְפִרְט לִמּוּד הַהֲלָכָה, שֶׁיִּדַּע לְקַיֵּם מִצְוֹת הַשֵּׁם בְּכָל דְּקְדוּקֵיהֶם, וְכֵן בְּמִצְוֹת שֶׁבִין אָדָם לְחֵבְרוֹ, לְהִרְבוֹת בְּתַפְלָה וּבְתַחֲנִינָה לְבוֹרָא עוֹלָם שֶׁיַּחֲיֵשׁ לְגַאֲלָנוּ וַיֹּאמֶר לְצִרוֹתֵינוּ דִּי.

כְּמוֹ כֵּן יֵשׁ לְהִתְחַזֵּק בְּדְבַרֵי קְדוּשׁוֹ שֶׁל הַתְּנַא הָאֱלֹהֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאֵי זְכוֹתוֹ יִגֵּן עָלֵינוּ אָמֵן, הַמְּבַטֵּיחַ שְׁבִזְכוֹת הַקְּרִיאָה בְּסִפְרֵ הַזֵּהר הַקְּדוּשׁ נִצָּא מִן הַגְּלוּת בְּרַחֲמִים, (אָף לְלֵא הַבְּנָה כָּלֵל, כִּידוּעַ מִדְּבַרֵי רַבּוֹתֵינוּ). וּכְדָאֵי הוּא רַבִּי שְׁמַעוֹן לְסַמְךָ עָלָיו בְּשַׁעַת הַדְּחָק.

לְכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד יִשְׁתַּדֵּל מְדֵי יוֹם לְקוֹרָא מְסַפֵּר דְּפִים מְסַפֵּר הַזֵּהר הַקְּדוּשׁ לְהַצְלִיחַת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל וּלְקִרּוּב הַגְּאֲלָה... וְיִהְיֶה רְצוֹן שֶׁנִּזְכָּה לְגַאֲלָה הַקְּרוּבָה בְּקִרּוּב מִמֶּשׁ וְכָל הַיְשׁוּעוֹת, אָמֵן וְאָמֵן בְּבִרְכָּה וּבְתַפְלָה לְשִׁלוֹם עִם יִשְׂרָאֵל.

(מִתּוֹךְ קְרִיאַת הַגְּאֲוֹנִים הַצְּדִיקִים: רַבִּי יִצְחָק כְּדוּרֵי זְכָר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבִרְכָּה, רַבִּי יַחֲיָאֵל פִּישֵׁל אֵיזְנְבֵאךְ זְכָר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבִרְכָּה. וְלַהַבְדִּיל בֵּין חַיִּים לְחַיִּים הַגְּאֲוֹנִים הַצְּדִיקִים: הַגְּאֲוֹן הַצְּדִיק רַבִּי עוֹבְדָיָה יוֹסֵף שְׁלִיט"א, הַגְּאֲוֹן הַצְּדִיק הַמְּקַבֵּל רַבִּי בְּנֵיָהוּ יִשְׁשֹׁכֵר שְׁמוּאֵלִי שְׁלִיט"א, רַבִּי רְאוּבֵן אֶלְבָּז שְׁלִיט"א, וְעוֹד)

פֶּרֶד) הַסְּפָמַת הַמְּקַבֵּל רַבִּי יִצְחָק כְּדוּרֵי זְכָר צְדִיק לְבִרְכָּה עַל הַדְּפִסַת הַזֵּהר

הִנֵּה בָּאוּ לְפָנַי תְּלַמִּידֵי כְבוֹד קְדָשְׁתַּי הָאֲדָמוֹר הַרְבַּ בְּרוּךְ שְׁלוֹם הַלּוֹי אֲשֶׁלְּגֵזְכָר צְדִיק לְבִרְכָּה וּבְיָדָם תִּכְרִיךְ כְּתָבִיו. בְּאוֹרִים עַל תּוֹרַת הָאֵר"י הַקְּדוּשׁ וּבְתוֹרַת אָבִיו אִישׁ הָאֶלְקִים מֶרֶן בְּעַל הַסֵּלֶם עַל הַזֵּהר הַקְּדוּשׁ, וּכְבֵר הַסְּכִימוֹ צְדִיקֵי וְגֵאֲוֵנֵי אֶרֶץ מִן הַדּוֹר הַקּוֹדֵם עַל תּוֹרַתוֹ הַטְּהוֹרָה לְשֵׁם שְׁמַיִם שֶׁל שָׁר בֵּית הַזֵּהר קְדָשׁ הַקְּדָשִׁים כְּבוֹד קְדָשְׁתַּי אֲדָמוֹר הַרְבַּ יְהוּדָה לִיבֵב הַלּוֹי אֲשֶׁלְּגֵזְכָר צְדִיק וְקְדוּשׁ לְבִרְכָּה לְחַיֵּי

העולם הבא זכותו יגן עלינו, כי חזו נכוחה יחידות מפעליו, אשר מתוך התגלות רוח השם עליו השכיל להוציא מאפלה לאורה את מאור התורה הזהר הקדוש וכתבי האר"י הקדוש, ושמחה ירדה לעולם כביום נתינת התורה ממש. ואורו הקדוש יאיר דרכנו נכוחה היאך הדרך לתקן עצמנו ולכוונן צעדינו לקראת ביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

(מתוך הספמות זקן המקבלים פאר הדור והדרו הצדיק החסיד רבי יצחק פדורי זכר צדיק לברכה, תמוז תשנו על הזהר עם פרוש הסלם)

לימוד היומי - יט תשרי

פה) הספמות רבי אליהו לאפיאן זכר צדיק לברכה על הדפסת הזהר

הנני להביא לפניכם שאבי הגאון הצדיק (רבי אליהו לאפיאן) זכר צדיק לברכה, שאחר שזכה ללמוד תורת החן והגיע למעלות רמות פידוע לכל, וכשהגיעו ספרי בעל הסלם לידי עסק ועמל בהם בכל כחו, והפליג בשבחם ואמר שזו השיטה נכונה והאמתית ומביאה את האדם לדבקות בהשם, ולהבין את כל דברי האר"י הקדוש זכותו יגן עלינו אמן, וכדאי לעסק בה, כי הוא מסביר כל דבר בטוב טעם השונה לכל נפש.

(מתוך הספמות הגאון רבי חיים שמואל בהגאון הצדיק רבי אליהו לאפיאן זכר צדיק לברכה, מחבר ספר רווחא שמעתיא על השב שמעתיא, כח תמוז תשנו על הזהר עם פרוש הסלם)

פו) הספמות רבי יוסף חיים זוננפלד זכר צדיק וקדוש לברכה על הדפסת הזהר

האמת אגיד, שאני יודע מן ערכי, כי אפלו בפשט איני כדאי לתן הספמה, וכל שכן בדבר שלא בי הוא, אבל כולי עלמא מכירים את כבוד... הפהן הגדול בלמוד הקבלה ומפרסם שמו... אחד מיקירי ירושלים וחכמיה העוסק בתורה לשמה ומגלה צפונייה, הלא הוא האי גברא רבא ויקירא ידידי הוא הקשור במוסרות לבבי... ביראתו הקודמתו כבוד קדשת הרב הגאון רבי יהודה לייב אשלג

שליט"א... ויהי רצון מלפני אבינו שבשמים שכל ברכותיו יתקיימו
ובעזרת השם המחכה לישועה קרובה.

(מתוך הסכמת הראב"ד הגאון הצדיק רבי יוסף חיים זוננפלד זכר צדיק וקדוש לברכה על
הזהר עם פרוש הסלם)

פז) ותרב הדעת שנפתחו שערים ללמד וללמד הזהר הקדוש גם לפשוטים כמונו

אשרי חלקו שזכוהו מן השמים להגדיל תורה ולהאדירה
בבאור נפלא, חמיד ורגיג אשר יהיה לתועלת עם סגלה בעזרת
השם, ותרב הדעת שנפתחו שערים ללמד וללמד גם לפשוטים
כמונו ושכרו רב בלי ערך – וכאשר מפרש יוצא מדברי הזהר
הקדוש שהעתיק בהקדמתו, שבזכות למוד הזהר הקדוש יעזר לנו
הקדוש ברוך הוא למיפק מן גלותא.

(הסכמת הגאון הקדוש מקאשוי רבי רפאל בלום זכותו יגן עלינו אמן, לספר הזהר עם
פרוש מתוק מדבש להגאון הצדיק המקביל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה)

פח) לכל המתנדבים בעם העוסקים במלאכת הקדש בהפצת הזהר בכל העולם פלו – על ידי מפעל הזהר העולמי!

אשרי חלקכם שזכיתם לסייע למפעל קדוש ויקר המזרז ומקרב
הגאולה כהבטחת משה רבנו עליו השלום לרשב"י זכותו יגן עלינו
אמן בזהר הקדוש פרשת נשא, "בהאי חבורא דילך דאיהו ספר
הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי". שבזכות חבורה, ספר הזהר
הקדוש, יצאו בני ישראל מן הגלות ברחמים ללא צרות ויסורים
וללא צער חבלי משיח!

ואף משמים הסכימו לכה! כמבאר בספר תקוני הזהר
(תקון שתיתאה בסופו), שבשעה שאלהו הנביא זכור לטוב
נגלה לרבי שמעון בר יוחאי ולחבריא קדישא שעמו ולמד
עמהם סתרי תורה בענין תקוני נשמות, יצאה בת קול משמים
ואמרה להם "כמה רב כחו וקדשתו של רבי שמעון בר יוחאי
בעולם", ואחר כך הוסיפה ואמרה נבואה בזו הלשון, "וכמה בני

נשא לתתא יתפרנסון מהאי חבורא דילך כד יתגלו לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה, "וקראתם דרור בארץ". ובלשון הקדש: כמה בני אדם למטה יתפרנסון מזה החבור שלך כאשר יתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים, ובזכותו יתקיים הפסוק "וקראתם דרור בארץ" - המרמז על הגאולה השלמה.

— לימוד היומי - כ תשרי —

גדולי ישראל בכל הדורות הכירו בגדל המעלה שבלמוד ספר הזהר, שמבטל כל מיני פרעניות וגזרות קשות ורעות ומותנא וחרבא ובזה מעלמא. הם, שידעו את עצם קדשתה אפלו באמירה בעלמא. ומי לנו גדול כהרמח"ל זכותו יגן עלינו אמן - רבי משה חיים לוצאטו זכר צדיק וקדוש לברכה זכותו יגן עלינו אמן, בעל ה"מסלת ישרים", אשר היה בקי עצום בכל מכמני התורה ולא מצא עצה לבטל גזרות מעם ישראל אלא את העצה הזו, למוד בספר הזהר ברצף ללא הפסק, שבכח הקדשה העליונה של ספר הזהר הקדוש לבטל כל גזרות ולקרב הגאולה ברחמים.

לכן תקן בישיבתו סדר למוד מיחד של גירסא בספר הזהר הקדוש במשמרות ללא הפסק כלל מעת לעת, וקבע דבר זה כתקנה הראשונה בישיבתו, וכותב על מעלת הדבר באגרת לחכמי ישראל בזה הלשון: "זאת העצה היעוצה לכל קהלות קדש להנצל מרשת זו טמנו שונאיהם, ובודאי היה להם לפקח על זאת ולא יחדלו כי רב הדבר ועצום מאד... ועתה אל ישליכו חכמי ישראל את הדבר הזה אחרי גום, כי אני אלמלא נתישר חילי הייתי קובע דבר זה בכל מקום ומקום, אבל כבוד תורתכם יקח את העצה הזאת ויהיה לו לזכות כי אין פמוה לטובה לכל ישראל, וכל אחד במקומו יכול לעשותו כי לא דבר קשה הוא כלל".

גם אצל תלמידי הבעל שם טוב וממשיכיו מצינו חביבות מיחדת ללמוד תורת הסוד, כבוד הרב הקדוש מורנו הרב רבי יצחק

אייזיק מזידיטשוב זכותו יגן עלינו אמן אשר העיד על עצמו ואמר:
למדתי ושניתי ה"פרי עץ חיים" מאה ואחד פעמים.

ב"כסא מלך" תקון מ"ג כתב, כי למוד הזהר הקדוש בגירסא
בעלמא בונה עולמות, וכל שפן אם יזכה ללמד ולהבין אפלו
פרוש מאמר אחד, יעשה בו תקון למעלה בשעה אחת מה שלא
יעשה בלמוד הפשט שנה תמימה, ומבטח לו שהוא בן עולם
הבא מבני היכלא דמלכא, ויהיה מרואי פני המלך היושבים
ראשונה במלכותא דרקייעא.

גם בתקון ל' כתב, וזה לשונו: כמה גדול חיוב על תלמיד
חכם ללמד קבלה. וענשם כמה גדול אם אינם לומדים קבלה
וגורם ארף גלותא כי הם מעכבים הגאולה רחמנא ליצלן, כי יעשה
בשעה אחת בלמוד הקבלה מה שלא נעשה בלמוד חדש ימים
בפשטי התורה, כי גדול כחה לקרב הגאולה.

כאן המקום להאריך מפמה וכמה מקורות המחשיבים מאד
את למוד ספר הזהר דוקא בימינו, דור עקבתא דמשיחא, כן
מובא בספר אור ישרים מירא דכיא שכתב: קדם ביאת המשיח
תתגבר מינות ואפיקורסות רחמנא ליצלן בעולם. העצה לזה להזהר
בשלישה דברים הללו, האחד לאמר בכל יום זהר אף על פי שאינו
מבין מה שאומר, כי אמירת זהר מסגלת לטהרת הלב.

❖ לימוד היומי - כא תשרי ❖

ומוסיף לבאר במקדש מלך לתקוני זהר, שכל העוסק בספר
זה מקרב הגאולה ועושה נחת רוח גדול ליוצרו, כמו שכתוב:
כאלו פדאני אני ובני מן הגלות כו'. כי כף גזר הבורא שלא יתגלה
ויהיה גנוז עד סוף יומיא דבגינה יבוא דרור, כי סגלה זו בו ולא
בזולתו.

בראות רבי שמעון בן יוחאי ברוח קדשו ענין זה, צנה לרבי
אבא לכתב ספר הזהר בדרך העלם להיותו מצנע למשמרת עד דרא
בתרא קריב ליומיה מלכא משיחא, כדי שבזכות המתעסקים בו
תצמח הגאולה בימינו בעזרת השם כנזכר בכרשת ויחי (דף ר"ז), על

דא כתיב: קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן כו' למשמרת, לאצנעויותא, והבן זה מאד. (הרב חיים ויטאל זלה"ה בהקדמתו לשער ההקדמות).

הנה מבאר בשל"ה, עשרה מאמרות, מאמר ראשון, שהחבור מהזהר היה עתיד להיות גנוז וכו' עד שיבוא הדור האחרון בסוף הימים שאז יתגלה לתחתונים, ובזכות העוסקים יבוא משיח, כי אז תמלא הארץ דעה בסבתו, אשר זו תהיה סבה קרובה לביאתו. וזהו שאמר ובגיגיה ושבתם איש אל אחזתו וכו', כדי שבזכותו יגאלו ישראל, כשם שלא נגאלו ישראל ממצרים עד שהצרך הקדוש ברוך הוא לקדשם בדם פסח ובדם מילה, כן גאלה העתידה לא תהיה הגאלה עד שיזכו לתוספות הקדשה הזו, והוא רצון האל יתברך, ואשרי הזוכה בה.

ולשון דגל מחנה אפרים פרשת שמייני: וזהו דרש דרש משה, הינו כשיתגלה (כי בכל דור ודור יש בחינת משה, ואיתא דרבי שמעון בן יוחאי היה בחינת משה), וידרש מה שדרש כבר משה, הינו רבי שמעון בן יוחאי, ספר הזהר, אז והנה שרף, הינו שיתבטלו כל הקלפות וממילא יהיה הגאלה שיבנה במהרה בימינו אמן סלה ועד.

וגם על ידי החבור ההוא יהיה בטול הקלפות וקלות הגלות והשבתת הקטרוגים (חסד לאברהם מעין ראשון נהר כ"ד).

הכל תלוי בעסק החכמה הזאת, ומניעתנו מלהתעסק בה היא גורמת אחור ועכוב בגן בית מקדשנו ותפארתנו (הקדמת הרב חיים ויטאל לעץ חיים).

אם עד כדי כך גדול ועצום כחו של הלמוד בספר הזהר, אין לנו אלא לחזק את ידי עושי מלאכת הקדש, להוסיף להם אמצ' וכח וחזק בעבודתם הקדושה, אמצו מתנים וחגרו עז להמשיך ולהפיץ את אורו של רבי שמעון בר יוחאי, לפרסם כחו בעולם ולסיע בכל מה דאפשר.

נשאר לנו איפה לברככם, הוסיפו לעשות חיל להרבות חילים לקודשא בריך הוא ואורייתא, ויהי הברכה במעשי ידיכם

עד אשר תשלים כל המלאכה, להביא את העולם לשלמותו
האמתית, ויהי שם ה' שלם וכסאו שלם ותכון כסאו לעד בבית
מלכנו ומשיחנו במהרה בימינו אמן.

(מתוך מכתב חזק שכתב כ"ק אדמו"ר מהאלמין רבי שלום יהודה גראס שליט"א
ל"מפעל הזהר היומי")

לימוד היומי - כב תשרי

**פט) דבר גדול מאד הוא להנהיג ללמוד דף זהר בכל יום,
והוא פתריס בפני הפרעניות ולבטל גזרות קשות וכו'
ולהשפיע שפע קדש על עם הקדש, ואשרי המקימים בן
בכל יום**

הנה הגיש לפנינו הרב הצדיק רבי דניאל פריש שליט"א (זצ"ל)
הסכמות מרבנים הגאונים הצדיקים גדולי ירושלים מדור הקודם
משנת תרצ"א וכו' שבקשו לפרסם גדלת למוד הזהר הקדוש,
ולבקש מבני תורה וכו' שכל מי שאפשר לו ישתדל ללמוד דף זהר
בכל יום בלי נדר.

ועתה קם והתעורר הרב הנזכר לעיל, ובוצונו לעשות ולסדר
לוח יומי ללמוד דף זהר בכל יום, לפי דפוס וילנא, ובקש הסכמה
מאתנו על כך.

וראינו כי בשעתו חתמו על קריאה קדושה למען הפצת רעיון
הקדוש הנזכר לעיל, כבוד קדשת מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד
זכר צדיק וקדוש לברכה הגאב"ד דפה עיר הקדש תבנה ותכונן,
ואתו עמו חבל נביאים גדולי ישראל זכרונם צדיקים וקדושים
לברכה וזכותם יגן עלינו, וגם הגאונים הצדיקים חברי בית דין צדק
של עדתנו זכרונם צדיקים לברכה, וחתמו בקריאות קדש על כך
בניסן תרצ"א.

וברעיא מהימנא קדישא (פרשת נשא דף קכד:) כבר הביא ואמר
דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר,
יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ובתקונים (דף מ') איתא: ובדרא בתראי
בסוף יומיא בגיניה וקראתם דרור בארץ וכו'.

והנה בעת כזאת שעת צרה היא ליעקב בגשמייות וברוחניות
ברחבי ארץ הקדש תבנה ותכונן, ובתפוצות ישראל בארצות פזורנו,
עינינו נשואות לאבינו שבשמים שיתעוררו רחמיו על שארית
פליטתנו, ושומר ישראל ישמר שארית ישראל וכו', וּשְׁנֹזְכָה לראות
בקרוב בהתגלות כבוד שמו יתברך על עמו ארצו ונחלתו ובכל
העולם ובישועת השם בביאת משיח צדקנו ובִּרְמִים גדולים יקבצנו
מארבע כנפות הארץ לארצנו.

**דבר גדול מאד הוא להנהיג כְּנֹזֵכַר לְעֵיל, והוא כְּתָרִיס בְּפָנֵי
הַפְּרָעָנִיּוֹת וּלְבַטֵּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְכוּ' וּלְהַשְׁפִּיעַ שְׁפַע קִדְשׁ עַל עַם
הַקֹּדֶשׁ, וְאֲשֶׁרֵי הַמְּקִימִים כֵּן בְּכָל יוֹם.**

... לכן מן הראוי שיהא הזהר הקדוש הזה בכל בתי ישראל,
למען ירוץ הקורא בו שיבין כל מלה ויזכו ללמד כְּנֹזֵכַר לְעֵיל בקדשה
ובטהרה ובדחילו וברחימו, בסיעתא דשמיא.

ויזכות התנא האלקי הרשב"י שילמדו תורתו בטהרה, בודאי
תעמד לנו ולכל ישראל להושע בכלל ובפרט שְׁנֹזְכָה בְּקִרְוֹב לראות
בישועתו שמחתו ונחמתו של ישראל בביאת גואל צדק ברחמים
גדולים במהרה בימינו אמן, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים
מכסים, במהרה בימינו אמן

(הסכמת הגאונים הצדיקים חב"י בית דין צדק העדה החרדית תשס"ב, הרב ישראל יעקב
פיישר זכר צדיק לברכה, הרב מאיר בראנדסדארפער זכר צדיק לברכה, הרב משה
הלברשטאם זכר צדיק לברכה, הרב בנימין ראבינאוויטש זכר צדיק לברכה, הרב ישראל
משה דושינסקיא זכר צדיק לברכה. ולהבדיל בין חיים לחיים: הרב משה שטרנבוך
שליט"א, הרב אברהם יצחק אולמן שליט"א - לספר הזהר עם פרוש מתוק מדבש להגאון
הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה)

❖ לימוד היומי - כג תשרי ❖

**צ) הַסְּכָמַת הַבֵּית דִּין צֶדֶק עַל הַדְּפֶסֶת הַסֵּפֶר הַזֶּהר בְּנִקּוּד
מְלֵא, כְּנֹדֶע גְּדֵל הַתּוֹעֵלַת בְּזָה לְאֵלוֹ הָאוֹמְרִים הַזֶּהר
הַקֹּדֶשׁ הַמְּסַגֵּל לְטָהָרַת הַנְּשָׁמָה**

עלה בדעתו להוסיף מהדורה חדשה על פי בקשת רבים
מאחינו בני ישראל ולהדפיס הספר הזהר בנקוד מלא, כְּנֹדֶע גְּדֵל

התועלת בזה לאלו האומרים הזהר הקדוש המסגל לטהרת הנשמה, ואינם יודעים לקרות בלא נקוד.

וכבר בדורות שלפנינו נדפס הזהר הקדוש כמה פעמים עם נקוד בדפוסי ליוורנו ולהלאה, וכבר הספיקו גם הגאון הקדוש הרב משה אריה פריינד זכר צדיק לברכה לחיי העולם הבא גאבד פה עיר הקדש, ויבדל לחיים טובים הגאון רבי אברהם דוד הורוויץ חבר הבית דין צדק דפה עיר הקדש ירושלים, על הדפסת התקוני זהר בנקוד מלא.

ועל פן לפעלא טבא אמינא ישר, והעוסקים בו יזכו לשלומים כמי נהר, ובפרט בדורנו שכלל ישראל זקוקים לרחמי שמים מרבים, וכבר הבטחנו שעסק הזהר הקדוש מסגל לדור אחרון כדברי הרעיא מהימנא (פרשת נשא קכד): **פי בזכות זהר דא יפקון מגלותא ברחמי אמן.**

וזכות התנא האלקי הרשב"י שילמדו תורתו בטהרה, בודאי תעמד לנו ולכל ישראל להושע בכלל ובפרט שנזכה בקרוב לראות בגאלתו וישועתו ונחמתו של ישראל בביאת גואל צדק ברחמים גדולים, ומלאה הארץ דעה כמים לים מכסים במהרה בימינו אמן.

(הסכמת הגאונים הצדיקים חברי בית דין צדק העדה החרדית תשסד: הרב יצחק טוביה ווייס גאב"ד ירושלים שליט"א, הרב משה שטרנבוך ראב"ד ירושלים שליט"א. ולהבדיל בין חיים לחיים: הרב מאיר בראנדסדארפער זכר צדיק לברכה, הרב משה הלברשטאם זכר צדיק לברכה - לספר הזהר עם פרוש מתוק מדבש להגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה)

צא) ונזפה להבטחת אליהו הנביא איש מבשר טוב

ויבואו רבים וכן שלמים ויהנו מנפת צוף דברי הזהר הקדוש פי נעמו, ונזפה להבטחת אליהו הנביא איש מבשר טוב (זהר חלק ג' קכד): ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי.

(הסכמת הגאון הקדוש הגאב"ד רבי יצחק יעקב ווייס זכר צדיק לברכה לספר הזהר עם פרוש מתוק מדבש להגאון הצדיק המקבל רבי דניאל פריש זכר צדיק לברכה)